Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ,

Μ. Σάββατο 8 - Κυριακή Πάσχα 9 Απριλίου 2018 • Έτος 10ο • Αρ. φύλλου 498

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,50

Εντάσεις και ψυχρός πόλεμος στη Μ. Ανατολή

Τα σχέδια ΗΠΑ-Ρωσίας για διαμοιρασμό Συρίας και σφαιρών επιρροής και ο ρόλος της Κύπρου στο χαώδες τοπίο

Σύννεφα σύρραξης μεταξύ των πάλαι ποτέ υπερδυνάμεων, ΗΠΑ και Ρωσίας, και των δορυφόρων τους, σχηματίζονται πάνω από την περιοχή μας, με άξονα τον διαμελισμό της Συρίας και την τελική -αν και αμφίβολη- επικράτηση στη Μέση Ανατολή. Η επικίνδυνη αυτή διελκυστίνδα δεν αποκλείεται να προκαλέσει περαιτέρω αναφλέξεις, οδηγώντας έως και σε αναμέτρηση των δύο στρατοπέδων. Στην πλευρά της Ουάσιγκτον συντάσσονται ανοικτά προσώρας, Σαουδική Αραβία και Γαλλία, ενώ παρών υπό προϋποθέσεις δηλώνει και το Ισραήλ. Στο ευρω-ασιατικό μπλοκ μαζί με τη Ρωσία, είναι το Ιράν και δίπλα, αν και όχι στοιχημένη η Τουρκία, ενώ η Κίνα να κινείται περισσότερο οικονομικό πεδίο μάχης έναντι της Ουάσιγκτον. Η Κύπρος έχει τη δική της μικρή υπόσταση, ως ευρωπαϊκό έδαφος και κάνει τους σχεδιασμούς της ως κράτος με πλεονέκτημα να μιλάει σχεδόν με όλους τους εμπλεκόμενους στην κρίση, τη στιγμή που οι ίδιοι δεν επικοινωνούν, και κυρίως με βασικούς παίκτες, όπως Αίγυπτο, Σ. Αραβία, Ισραήλ και Παλαιστίνη. **Σελ. 4**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ

Δεν θα είμαι υποψήφιος στις βουλευτικές του '21

Τρεις προτάσεις για συνεργασία στις ευρωεκλογές είχε το Κίνημα Οικολόγων από ΕΔΕΚ, Συμμαχία Πολιτών και Αλληλεγγύη, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του Κινήματος Γιώργος Περδίκης. Χαρακτηρίζει αστικό μύθο το ότι θα παραδώσει την έδρα του στην Έφη Ξάνθου αλλά την ίδια στιγμή ξεκαθαρίζει πως δεν θα είναι υποψήφιος στις επόμενες βουλευτικές εκλογές. **Σελ. 10**

ΖΕΛΙΚΟ ΤΖΟΒΙΤΣ

Οχι από Βελιγράδι στο Κόσσοβο

Την κατάσταση που επικρατεί στο Κόσσοβο μετά την κίνηση των Αλβανόφωνων να κηρύξουν μονομερώς τη δημιουργία «κρατικής» οντότητας, περιγράφει στην «Κ» ο αναπληρωτής διευθυντής του Γραφείου της σερβικής κυβέρνησης για το Κόσσοβο. **Σελ. 11**

ΣΤΕΛΛΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

Το πρώτο βήμα για τις αμβλώσεις

Η πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρωπινών Δικαιωμάτων μιλάει στην «Κ» για τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται στην Κύπρο και τις αλλαγές. **Σελ. 16**

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ

Χάσαμε πολύτιμο χρόνο για τη ΣΚΤ

Η βουλευτής του ΔΗΚΟ αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο να διεκδικήσει τη θέση αν. προέδρου. Λέει ότι το ΔΗΚΟ έπαψε να είναι κόμμα εξουσίας. **Σελ. 15**

Με ανοικτές τις πόρτες και τις καρδιές!

ΦΩΤΟ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Ανοικτές διάπλατα και φιλόξενες, ειδικά τις μέρες αυτές, οι πόρτες και οι καρδιές στην κυπριακή ύπαιθρο που στόλισε με λούλουδα τους αγρούς της και με γλάστρες τα μπαλκόνια και τους τοίχους της με την πελεκητή πέτρα, σημάδι αιώνων ιστορίας και πολιτισμού. Κοπιάστε στους καφενέδες μας με τον αχνιστό καφέ της χόβολης, το γλυκό του κουταλιού, τη ζιβανία με το σουτζιούκο και καλή καρδιά. Λαμπρή να είναι η ζωή σας!

ΤΑ ΜΕΤΩΠΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Οι ανοιχτοί λογαριασμοί Ισραήλ-Ιράν

Η δυνατότητα μορφοποίησης συνασπισμών και μετώπων, σ' ένα διαρκές φλεγόμενο μέτωπο είναι ανοιχτή. Ωστόσο, το επόμενο μέτωπο που αναμένεται να επηρεαστεί από τις εξελίξεις γενικότερα στη Μέση Ανατολή είναι εκείνο μεταξύ Ισραήλ-Ιράν που άπτεται του σχεδίου του δυτικού συνασπισμού για το μέλλον της Συρίας. **Σελ. 5**

- **Το χέρι** της Άγκυρας στα Βαλκάνια. Δεν είμαστε υποτελείς κανενός διακηρύττει το Κόσσοβο. **Σελ. 6**
- **Ο πυρηνικός** μήνας του μέλιτος Ρωσίας-Τουρκίας με Άκουγιου και S-400 και η θέση της Κύπρου. **Σελ. 7**
- **Η αβεβαιότητα** στα αμερικανοτουρκικά ενόψει ανάληψης καθηκόντων από Πομπέο. **Σελ. 8**
- **Το μακρύ** ιστορικό της Τουρκίας στο ζήτημα της εκμετάλλευσης της διπλωματίας των ομήρων. **Σελ. 8**

Κύριο Πάσχα για τους ξενοδόχους

Αυξημένες φέτος οι αφίξεις

Την πρώτη γεύση για νέο ρεκόρ στον τουρισμό δίνει το Πάσχα, καθώς οι αφίξεις σημείωσαν άνοδο. Την ίδια ώρα πολλοί κύπριοι πέταξαν για το εξωτερικό, κυρίως στην Ελλάδα. Κύριο Πάσχα κάνουν και οι ξενοδόχοι, καθώς οι πληρότητες είναι ικανοποιητικές. **Οικονομική, σελ. 6**

Εσωκομματικές αλλαγές στο ΔΗΚΟ

Δρομολογούνται προσεχώς

Μπορεί το πόρισμα του ΔΗΚΟ για το εκλογικό αποτέλεσμα να περιορίζεται σε εξωγενείς παράγοντες, ωστόσο, στο ΔΗΚΟ αντιλαμβάνονται πως η απουσία επαφής με τη βάση στοίχισε. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο ο Νικόλας Παπαδόπουλος επιχειρεί αλλαγές. **Σελ. 11**

Κεντρική: Δεν μας αφορά η ΣΚΤ

Παρακολουθούσε απλώς τις εξελίξεις και δεν άσκησε εποπτικό ρόλο

Απούσα από τα γεγονότα των τελευταίων ετών είναι η Κεντρική Τράπεζα, ενώ έχουν εμφανιστεί και κρούσματα κακοδιαχείρισης. Ιδιαίτερα ευθύνες έχει στο καυτό θέμα του Συνεργατισμού, αφού δεν άσκησε τον εποπτικό της ρόλο. Μέχρι και στην κοινή Επιτροπή Οικονομικών με την Επιτροπή Ελέγχου που θα γινόταν συζήτηση για τις εξελίξεις στο Συνεργατισμό, η Κεντρική επέλεξε να είναι απούσα, στέλνοντας επιστολή αναφέροντας πως δεν είναι θέμα της Κεντρικής Τράπεζας. **Οικονομική, σελ. 3**

Αντιοχείας Ιωάννης: Ατελεύτητα τα Πάθη μας

Τα Πάθη δεν έχουν τελειωμό και συχνά όσοι πιστοί απέμειναν παρακολουθούν θεία Λειτουργία στο Χαλέπι, στη Χομς, στη Μοσούλη και άλλες περιοχές, πάνω σε ερείπια εκκλησιών ή να περιφέρουν στα χαλάσματα της γειτονιάς τους Επιτάφιους. Στην καρδιά του πολέμου ο Πατριάρχης Αντιόχειας κ. Ιωάννης μιλάει στην «Κ». **Σελ. 20**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Καλή Ανάσταση

Έχουμε μπει σε μια άλλη εποχή, με τα δικά της φερσίματα και συμπεράσματα. Όλα γύρω μας, αλλάζουν όπως η ίδια η φύση μας επιτάσσει να αλλάξουν, να ξαναγεννηθούν, να χρωματιστούν. Το αίτημα είναι να παραμένουμε φορείς μιας ελπίδας για αλλαγή προς το καλύτερο, με τις μικρές ή μεγάλες μας δυνάμεις. Ο καθένας στον τομέα του. Να ελπίζουμε και να τονίζουμε στην κάθε μας προσπάθεια, ότι μπορούμε να κάνουμε και δίπλα μας την αλλαγή. Ούτως ή άλλως, τα μηνύματα αυτά δεν πρέπει να είναι πρόσκαιρα, λόγω Πάσχα. Πρέπει να είναι πάγια. Και δεν αφορούν εμάς, μόνο, αλλά ολόκληρο τον κόσμο. Ωστόσο, πρέπει να ξεκινήσουμε από κάπου για να μετουσιωθεί σε πραγματικότητα το αληθές μήνυμα της Ανάστασης. Καλή Ανάσταση.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΔΙΗΓΗΜΑ

Πασχαλινό διήγημα του συγγραφέα Χ. Χωμενίδη

Στην «Κ» δημοσιεύουμε ένα πασχαλινό διήγημα που γράφτηκε αποκλειστικά για την «Κ» από τον συγγραφέα Α. Χωμενίδη. Το νέο μυθιστόρημα του συγγραφέα «Φοίνικας» κυκλοφορεί τις προσεχείς εβδομάδες από τις εκδόσεις Πατάκη.

ΘΕΑΤΡΟ

«Frida Κι Άλλο» για 7 παραστάσεις στην Κύπρο

Η Κατερίνα Δαμβόγλου και ο Robin Beer έρχονται στην Κύπρο για επτά παραστάσεις. Η παράσταση στην Αθήνα έκανε αίσθηση και όπως λένε στην «Κ» οι συντελεστές της αυτό συνέβη γιατί το πρόσωπο της Φρίντα και ο τρόπος παρουσίασής του αλληλοσυμπληρώθηκαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

ΠΡΟΣΩΠΟ

Το «Κέλυφος» της Κωνστάντιας Σωτηρίου

Ο ΘΟΚ ανεβάζει στη Νέα Σκηνή το νέο θεατρικό έργο της Κωνστάντιας Σωτηρίου «Το Κέλυφος» σε σκηνοθεσία Ανδρέα Αραζούζου. Η συγγραφέας μίλησε στην «Κ» για το έργο που έγραψε θέτοντας ερωτήματα για την ασθένεια της γεροντικής άνοιας και τη διαχείρισή του από τον περίγυρο του πάσχοντα.

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Η πίκρα και η πλάνη

Μέσα του Μάρτη. Πρωινό στο Στρασβούργο. Καθόμασταν σε ένα γαλλικό φούρνο με κρουασάν και αχνιστό καφέ τέσσερεις δημοσιογράφοι της ίδιας γενιάς και κοιτούσαμε τον κόσμο που πήγαινε στη δουλειά του, άλλοι με τα πόδια κι άλλοι με ποδήλατα και σχολιάζαμε πόσο όμορφο ήταν αυτό που βλέπαμε. Κάποιος εξ ημών υπενθύμισε ότι εκείνη η πόλη υπήρξε θέατρο συγκρούσεων μεταξύ Γάλλων και Γερμανών για πολλές δεκαετίες και άλλαξε χέρια πολλές φορές. Γι' αυτό και οι μισές οδοί έχουν ακόμα γερμανικές ονομασίες. Φτάσαμε να διερωτόμαστε κατά πόσο μια μέρα και η ζωή στην Κύπρο θα μοιάζει με Στρασβούργο. Πιάσαμε ιστορίες του Κυπριακού, των συνομιλιών, των ειδικών απεσταλμένων και των τόπων, που αν δεν ήταν η δημοσιογραφική κάλυψη ούτε θα τους βλέπαμε ούτε θα τους γνωρίζαμε, Τράουτμπεκ, Μπούργκενστοκ και το Κραν Μοντάνα… Κάποιος κοιτάζοντας στη σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού είπε ότι αναλώσαμε άδικα όλη τη ζωή μας στο Κυπριακό χωρίς καν να δούμε φως στην άκρη της σήραγγας. Αλήθεια!

Ο άλλος όμως θύμισε ότι από το Κυπριακό έφαγαν ψωμί οι οικογένειές μας. Κι αυτό αλήθεια! Όμως ήμασταν όλοι παιδιά της ανεξαρτησίας, μιας περιόδου που όπως λέει κι ο Σεφέρης, η μνήμη όπου και να την αγγίξεις πονεί. Και μια πίκρα αιωρείτο ανάμεσα στα λόγια μας και την άχνη του καφέ. Για την περίοδο εκείνη είχα γράψει σε αυτήν εδώ τη στήλη (21/01/2018), αυτά που ανακαλώ στη μνήμη μου, παιδί 4 χρονών τότε, από τη συνάντηση Τεύκρου Ανθία στη γειτονιά μου στη Λάρνακα με τον τυφλό Τ/κ βιολιστή Ντερβίση. Έλεγα επί λέξει: «Το απόγευμα που σχολνούσε, πλενόταν, έτρωγε κι έπιανε στα χέρια του το βιολί, έπαιζε και τραγουδούσε. Πρέπει να ήταν το 1962, όταν στην εικόνα της μνήμης μου μπήκε κι ένας παράξενος τύπος με κουστούμι κι ατημέλητα μαλλιά. Ερχόταν από τη Λευκωσία αραιά και πού, να επισκεφθεί την αδελφή του. Ο κ. Ντερβίσης τον έλεγε «κύριο αλήτη»! Η θεοφοβούμενη γιαγιά μου έλεγε πως η κυρία Γιωργούλα ντρεπόταν για τον αδελφό της, διότι τον είχαν διώξει από την εκκλησία! Επρόκειτο για τον ποιητή Τεύκρο Ανθία, ο οποίος το 1931 είχε εκδώσει τη συλλογή «Δευτέρα παρουσία», στην οποία παρουσιάζει τον φτωχό λαό να επαναστατεί και να δικάζει τον Θεό, με αποτέλεσμα η Σύνοδος να τον αφορίσει». Κι όμως αυτό που η μνήμη μου κρατούσε δεν ήταν παρά μια πλάνη, όπως αποδεικνύεται αφού η κόρη του ποιητή, Φλόγα Ανθία, καθηγήτρια Κοινωνιολογίας και Κοινωνικής Δικαιοσύνης σε βρετανικό πανεπιστήμιο, επικοινώνησε μαζί μου και με πληροφόρησε μεταξύ άλλων τα εξής: «Είναι τουλάχιστον παράξενο το γεγονός ότι είδατε τον πατέρα μου γύρω στο 1962 καθότι φύγαμε για την Αγγλία όλη η οικογένεια το 1957 και ο πατέρας μου δεν επέστρεψε παρά το 1968 όταν είχε πεθάνει και τάφηκε στο χωριό του την Κοντέα. Πολύ πιθανό να θυμάστε κάποιον άλλο. Εξάλλου ο πατέρας μου ποτέ δεν ήταν ατημέλητος, πάντα ήταν καλοντυμένος. Ενδεχομένως να ήταν κάποιος από τα αδέλφια του. Ο νεότερος αδελφός του αρεσκόταν συχνά να συστήνεται σαν Τεύκρος κάτι στο οποίο ο πατέρας μου κάποτε αναφερόταν. Αυτό το ήξεραν όλοι στην Κοντέα. Η πιθανότητα είναι ότι αν είδατε τότε κάποιον να ήταν εκείνος και όχι ο πατέρας μου». Γέλασα με την ψυχή μου, όχι για το λάθος της μνήμης μου διότι το πρόσωπο το θυμάμαι πολύ καλά αφού αστειευόταν μαζί μου αλλά επειδή δεν περίμενα να πέσω θύμα πλαστοπροσωπίας, η οποία να αποκαλυφθεί με τον πιο παράξενο τρόπο 55 χρόνια μετά. Εσχάτως αφηγήθηκα το περιστατικό στον Καθηγητή Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου Πέτρο Παπαπολυβίου, ο οποίος με πληροφόρησε ότι εντόπισε ένα ανέκδοτο ποίημα του Ανθία του 1931 το οποίο θα περιλάβει σε ένα άρθρο του προσεχώς. Η άνοιξη εξακολουθεί να εκπλήσσει καθώς μέσα από την άχνη της πίκρας και την πλάνη της μνήμης μπορεί να ανθίσει ένα ποίημα!

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Το δείπνο, το «Μπαρμπαρός», οι ρωσίδες της Λεμεσού και οι εκπλήξεις Κατσουρίδη

Στις 16 Απριλίου έχει οριστεί (με το ζόρι) το δείπνο Νίκαρου-Μουσταφά. Ο αξιόπιστος κύριος Πάμπος, ο οποίος σκανάρει τα πάντα στο Μέγαρο τις τελευταίες δεκαετίες, με πληροφόρησε πως οι προσδοκίες για το δείπνο είναι σχεδόν ανύπαρκτες. «Είναι από τις λίγες φορές που ο Πρόεδρος μου θυμίζει τον Νίκαρο που με το ζόρι πήγαινε να δει τον Έρογλου» μου ανέφερε. Όπως μου είπε, μπορεί η προετοιμασία που γίνεται να είναι εντατική και να αφορά όλα τα θέματα που πιθανόν να ανοίξει ο Μουσταφάς, ωστόσο, «υπάρχει πάντα ο φόβος των εκπλήξεων». «Ακόμα και για κίνηση ματ του Ερντογάν έκαναν κάποιοι λόγο» μου είπε.

Πηγή μου από την Πινδάρου μου είχε αναφέρει σε ανύποπτο χρόνο ένα σενάριο «που δεν είναι δύσκολο να παίξει». Το σενάριο και το δίλημμα, όπως το περιέγραψε με μια φράση είναι το ακόλουθο: «Πάνε για το δείπνο ο Αναστασιάδης και ο Ακιντζί και ταυτόχρονα βγαίνει τσάρκα και το Μπαρμπαρός. Τι κάνουμε;»

Είναι πολλά τα εκατομμύρια που παίζονται στη ρουλέτα της Ομόνοιας, σύμφωνα τουλάχιστον με όσα διαρρέουν. Η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στο ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα, μου ανέφερε πως κάποια στελέχη βλέπουν μάλλον με δυσπιστία τον «απόδημο μεσσία που θέλει να σώσει το τριφύλλι» ενώ άλλοι είναι ενθουσιασμένοι που βρέθηκε επιτέλους για την ομάδα τους μια κότα που θα γεννά χρυσά αβγά.

Μου διηγήθηκε πάντως και ένα ευχάριστο περιστατικό μεταξύ στελεχών του κόμματος του λαού. Οι δύο τους μιλούσαν για τον πολλά υποσχόμενο επενδυτή και ο ένας έθεσε σε κάποια στιγμή, χαμογελαστός, την ερώτηση: «Εάν ο Παπασταύρου πράγματι θέλει να επενδύσει 24 εκατομμύρια γιατί δεν έρχεται απευθείας στο ΑΚΕΛ; Νομίζω πως εμείς έχουμε και καλύτερη απόδοση και καλύτερους δείκτες». Η απάντηση του συντρόφου δόθηκε με μια ερώτηση: «Μα αυτός ο άνθρωπος δεν διαβάζει κυπριακά sites; Ούτε έχει ποτέ ακούσει την ιστορία του Μιλτή; έμεινε με τις μνήμες που είχε πριν από 35 χρόνια που η Ομόνοια μεγαλουργούσε;».

Από την άλλη, ο Νίκος Κατσουρίδης ως έμπειρος πολιτικός αποφεύγει και τις δηλώσεις και τη φθορά. Πρόσφατα φέρεται να ρωτήθηκε τι τελικά σκέφτεται να πράξει και λένε πως απάντησε: κάθε πράγμα στον καιρό του μαζί και οι εκπλήξεις…

«Αποκλείεται να είναι κρυμμένος πίσω από καμιά κουρτίνα ο Αϊντε;»

Μπορεί το ξανθό γένος να μην έχει ακόμη τρέξει προς βοήθειά μας, όπως λένε οι προφητείες που κάποιοι αναμένουν να εκπληρωθούν. Μπορεί να μην έχουμε δει ούτε ένα Ρώσο στρατιώτη στην Κύπρο και οι μόνοι εκπρόσωποι του ξανθού γένους να είναι οι εκπάγλου κάλλους ρωσίδες που έχουν κατακλύσει τη Λεμεσό. Μπορεί ο iron man-εκπρόσωπος του εν λόγω γένους να έχει γίνει κολλητάρι με τον Ερντογάν και να φτιάχνουν μαζί πυρηνικούς σταθμούς λες και φτιάχνουν σπιτάκια lego. Ωστόσο, ο πρέσβης της Ρωσίας στην Κύπρο μας καθησύχασε -σε άπταιστα ελληνικά- πως η αμυντική υπερσυμφωνία με την Τουρκία και ο πυρηνικός σταθμός του Άκουγιου δεν μας… επηρεάζουν.

Το θέμα του Άκουγιου δεν πρέπει να μας προβληματίζει, είπε, υπενθυμίζοντας μας πως στη Ρωσία λειτουργούν πολλοί πυρηνικοί σταθμοί. Ενώ για τους S-400 ήταν ακόμα πιο πειστικός: «Είναι απλά μια εμπορική συμφωνία, εμείς απλά τα πωλούμε αυτά και παίρνουμε χρήματα γι' αυτά τα συστήματα», ανέφερε επί λέξη.

Πηγή μου στον Λόφο της Εξουσίας με ενημέρωσε πως και τα δύο θέματα συζητήθηκαν όχι μία αλλά αρκετές φορές με τη Ρωσία σε διπλωματικό επίπεδο. Η ρωσική απάντηση ήταν πάντα η ίδια: «Μην ανησυχείτε εμείς στηρίζουμε την Κύπρο!». «Δηλαδή αν δεν μας στήριζαν τι περισσότερο θα έδιναν στην Τουρκία;», διερωτήθηκε πρόσφατα πολύ γνωστός πολιτικός μιλώντας σε κομματικό meeting. Ο ίδιος πολιτικός ανέφερε στους συναγωνιστές του πως ο ίδιος, το κόμμα του αλλά και η κυβέρνηση (με την οποία διατηρεί κάκιστες σχέσεις) ελπίζουν πως «η λυκοφιλία της Ρωσίας με την Τουρκία σύντομα θα τερματιστεί και θα ακυρωθούν και οι S-400 και το Άκουγιου». «Μόνο σε αυτό μπορούμε να ελπίζουμε επί του παρόντος» ανέφερε. Επιβεβαιώνοντας πλήρως την αδυναμία της Λευκωσίας απέναντι στους τουρκικούς σχεδιασμούς.

ΚΟΥΪΖ: Ποιο κομματικό στέλεχος που γενικά εκφράζεται ήπια, έστειλε μήνυμα σε Χάρη και προεδρικό «να μη χαίρονται γιατί μόλις περάσει το Πάσχα θα δεχθούν ομοβροντία για όσα μονομερώς εφαρμόζουν στον Συνεργατισμό»;

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στην Ανάσταση. Που για τον τόπο μας είχε, έχει και θα έχει ξεχωριστή σημασία. Μεγαλύτερη από τα Χριστούγεννα. Γιατί παρά τη νέες «γεννήσεις» σκανδάλων είναι προτιμότερη η λύτρωση της απόδοσης ευθυνών.

2 Στην άνοιξη. Για δες καιρό που διάλεξε ο (Σώζων Παλαίστρος;) Χάρος να με πάρει. Τώρα που βγαίνει η άνοιξη και βγάζει η γης χορτάρι. Ειδικά αν πάτε μέχρι το Δάλι, θα δείτε στοίβες τα λάστιχα, πάνω στο ανθισμένο χορτάρι. Που για να μετακινηθούν θέλει 200 χιλιάρικα κονδύλι. Λες και τα πήγα εγώ εκεί και όχι συγκεκριμένη εταιρεία.

3 Στη βιάση. Βιάζεται να πάρει τους S-400 ο Ερντογάν. Και ο Καμμένος έχει απάντηση. Είναι έτοιμος να αμολήσει τους 300S σε γη, αέρα, θάλασσα. Οι 300 SPARTANS. Μιλάμε για blockbuster.

4 Στην κουζίνα. Μοριακής κουζίνας εδέσματα σύμφωνα με αποκλειστικές πληροφορίες θα δοκιμάσουν Αναστασιάδης-Ακιντζί. Με τόσες αερολογίες που θα μας πετάξει ο αδελφός Ακιντζί, για κυρίως πιάτο και επιδόρπιο, όλα θα γίνουν ατμός… Τουλάχιστον θα γλυτώσουν τις πολλές θερμίδες.

Η προσωποποίηση του πολιτικού βιάγκρα. Τόνυ.

5 Στον γάμο. Ο γιος του Αντώνη του Μπλερ είναι παντρεμένος με συντρόφισσα που κρατάει από τη Λεμεσό, και έτσι ο Αντώνης συνάντησε τον Νίκο πριν πάει να συναντήσει τα πεθερικά του. Έκανε ένα healthy ζέσταμα που λέμε.

6 Στην ατζέντα. Κι ύστερα που υπόσχεται σε όλους πως θα τους δει, ο παμμέγιστος Healthy (και ναι μάνα μου είπαμε, έβαλά σε στο πρόγραμμα) μετά ξεχνάει και διαολίζεται και τα βάζει με τους γραμματείς που ανεβαίνει ο πάσα ένας στο Προεδρικό. Ή ας του πάρει κάποιος κάλεντερ ή τις υποσχέσεις από το στόμα. Either way, εκείνος θα βγει κερδισμένος.

7 Στο βουνό. Μια και έχει φύγει ήδη πάντως από την Τετάρτη ο Healthy για το βουνό, ας τον αφήσουμε να πνάσει. Δεν σας λέω ότι θα είναι στην προεδρική κατοικία μέχρι την άλλη Τρίτη για να μην τον ενοχλείτε.

8 Στο ψαλιδάκι. Την είδε Christiano ο Άντρος και ζήλεψε την ψαλιδιά του; Ο γ.γ. του ΑΚΕΛ ήταν να παίξει χθες ποδοσφαιρικό αγώνα με στελέχη τ/κ κομμάτων και συντεχνιών. Έμαθα μάλιστα ότι έκλεισε το 10 στην πλάτη από τη Δευτέρα! Δεν μπορούσε να κάνει το ίδιο και ο Healthy με τον Ακιντζί; Τώρα που οι αναλύσεις του πρώτου πετάνε, θα τον έβαζε στα δίχτυα τον σύντροφο…

9 Στον Ρώσο. Ένα deal είναι παιδιά, μας είπε ο σύντροφος Σάτσι. Τίποτα παραπάνω. Μα αν δεν ήταν τίποτα παραπάνω αγαπητέ μας πρέσβη, το deal δεν θα το υπέγραφαν οι Πούτιν και Ερντογάν, αλλά ο Φερεντίνος. Οπότε ας κόψουμε το δούλεμα.

10 Στο small talk. Ως γνωστόν η Χρυστάλλα, αν παρ' ελπίδα έλθει για επίσκεψη ξένος αξιωματούχος και θα πρέπει να μαζέψει τα coco mat σεντόνια από τον μπεζ καναπέ, για να περάσει η ώρα με τον ξένο μαζεύει τα gossip της χώρας του αξιωματούχου από το ιντερνέτ για να έχει να μιλάει να περάσει η ώρα. Healthy, σε ενημερώνω, λοιπόν, πως η gossip girl Χρυστάλλα έλεγε πως ο Τόνυ που είδες προχθές έκανε κουτσουκέλα με τη γυναίκα τού Ρούμπερτ Μέρντοχ. Μάλιστα, η Γουέντι (49) όπως αποκαλύφθηκε στον Guardian (λέει η Gossip Girl Χρυστάλλα), τον αποκαλούσε τον Τόνι, σε μηνύματά της «ωραίο κορμί, και πολύ - πολύ όμορφα πόδια και πισινό» (good body and really really good legs [and] Butt). Τη χώρισε βέβαια ο 90χρονος Ρούμπερτ και παντρεύτηκε την Τζέρι Χωλ. Αυτά διαβάζουν και οι δικοί μας 90χρονοι και είμαστε η πρώτη χώρα στο (πολιτικό) βιάγκρα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Κωστας Ιορδανιδης • Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

SUCCESS. IT'S ELECTRIFYING.

THE FIRST-EVER BMW 5 SERIES PLUG-IN HYBRID.

iPERFORMANCE

The Ultimate Driving Machine

BMW 530e €49.900*

• Αυτόματο κιβώτιο 8 σχέσεων • Δερμάτινο σαλόνι • Σύστημα Πλοήγησης Professional • Φώτα τεχνολογίας LED • Πολυλειτουργικός πίνακας οργάνων

Χαρ. Πηλακούτας Λτδ, Παγκύπριος Αριθμός: 77 77 16 00.

BMW 530e: μικτή κατανάλωση καυσίμου: 2,1-1,9 l/100 km, εκπομπές ρύπων CO_2 49-44 g/km - κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος 14,1-13,1 kWh/100 km

* Στην τιμή δεν συμπεριλαμβάνονται τα τέλη εγγραφής και η άδεια κυκλοφορίας. Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

60 ΧΡΟΝΙΑ από το 1958

ΧΑΡ. ΠΗΛΑΚΟΥΤΑΣ ΛΤΔ
ΟΔΗΓΟΥΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Δύο στρατόπεδα ερίζουν για περιφερειακή ηγεμονία

Οι εξελίξεις στη Μ. Ανατολή επιταχύνουν την αποξένωση της Τουρκίας από τη Δύση

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο διαμοιρασμός των ιματίων της Συρίας αποτελεί την αφορμή – εξαιρετικά σοβαρή υπό τας περιστάσεις – για να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους ΗΠΑ και Ρωσία, επιχειρώντας να διαμορφώσουν νέες ισορροπίες στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής σε μια διελκυστίνδα που δεν αποκλείεται να προκαλέσει περαιτέρω αναφλέξεις, οδηγώντας έως και σε μεγάλη αναμέτρηση των δύο στρατοπέδων. Σε αυτό συνηγορούν οι τελευταίες εξελίξεις σε Άγκυρα, Συρία και Ουάσιγκτον.

Την Τετάρτη στην τουρκική πρωτεύουσα, στο πλαίσιο της τριμερούς Τουρκίας-Ρωσίας-Ιράν, η τριπλή χειραψία, Πούτιν, Ερντογάν, Ρουχανί, έδειχνε μεν μια συμπόρευση αλλά όχι και μια ισχυρή συμφωνία για το Συριακό. Η Μόσχα επιχείρησε να κλειδώσει την ασφάλεια και την σταθερότητα των περιοχών που τέθηκαν υπό τον έλεγχο της Δαμασκού με την υποστήριξη των δυνάμεων της, δίνοντας όμως ως αντάλλαγμα στην Άγκυρα κάποια ευχέρεια χειρισμών στο βόρειο τμήμα της Συρίας έναντι των Κούρδων. Ο Ερντογάν έλαβε μερική συγκατάθεση των συνομιλητών του για συνέχιση των στρατιωτικών επιχειρήσεων κατά των Κούρδων κυρίως στο ανατολικό κομμάτι του Ευφράτη. Η Τεχεράνη από την άλλη άκουσε με επιφύλαξη τις τουρκικές θέσεις και ζήτησε από την Τουρκία να παραδώσει το Άφριν στον συριακό στρατό, γεγονός που εκνεύρισε τον Τούρκο πρόεδρο. Πηγές στην Άγκυρα μίλησαν στην «Κ» για ένα πλαίσιο συνεννόησης και διαλόγου: «Δεν μπορούμε να πούμε ότι επιλύονται όλα τα προβλήματα και ότι οι τρεις χώρες συμφωνούν σε όλα τα σημεία. Παρόλα αυτά υπάρχει ένα καλό κλίμα για διάλογο και συνεννόηση».

Την Τετάρτη στην τουρκική πρωτεύουσα, στο πλαίσιο της τριμερούς Τουρκίας-Ρωσίας-Ιράν, η τριπλή χειραψία, Πούτιν, Ερντογάν, Ρουχανί, έδειχνε μεν μια συμπόρευση αλλά όχι και μια ισχυρή συμφωνία για το Συριακό.

Διαφορετικές αναγνώσεις

Οι δηλώσεις Ερντογάν, Ρουχανί και Πούτιν, μετά την τριμερή ήταν δεν ήταν ακριβώς χαρακτηριστικές κοινών αναγνώσεων. Ο Τ. Ερντογάν σημείωσε ότι η Τουρκία εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της στις ζώνες που δημιουργήθηκαν στη Συρία για να περιοριστεί η ένταση και πως μετά τη βελτίωση των υποδομών των «απελευθερωμένων περιοχών» θα επιστρέψουν οι πρόσφυγες στις εστίες τους. Απευθυνόμενος στις ΗΠΑ τόνισε ότι η επιχείρηση της Τουρκίας στο Άφριν θα συνεχιστεί και στο Μίμπιτς, πως το κουρδικό κίνημα δεν διαφέρει από το Ισλαμικό Κράτος και πως και οι δύο υποθάλπονται από ξένες δυνάμεις. Τέλος, διακήρυξε ότι η Τουρκία είναι εγγυήτρια δύναμη στη Συρία και πως οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις θα συνεχίσουν προσηλωμένες στους στόχους που έθεσαν και ανακοίνωσε ότι ακολουθεί τρίτη σύνοδος στην Τεχεράνη.

Συμπόρευση Ρωσίας, Ιράν, Τουρκίας από τη μια και ΗΠΑ, Σαουδικής Αραβίας και Γαλλίας από την άλλη.

Ο Χ. Ρουχανί μίλησε για κάποια κράτη που βρίσκονται πίσω από τις τρομοκρατικές οργανώσεις που λεηλατούν τα ενεργειακά αποθέματα και την πολιτισμική κληρονομιά της Συρίας και άσκησε δριμύτατη κριτική στις ΗΠΑ για τον ρόλο τους στον πόλεμο της Συρίας. Εξήρε τον ρόλο που διαδραματίζουν Ιράν, Ρωσία και Τουρκία στη Συρία, λέγοντας ότι η διαφύλαξη της κυριαρχίας, ενότητας και ελευθερίας της χώρας είναι ο ύψιστος στόχος, το μέλλον της αφορά μονάχα τον λαό της και κατέληξε διακηρύττοντας: «Μονάχα εμείς μπορούμε να βοηθήσουμε τον λαό της Συρίας». Ο Βλ. Πούτιν είπε ότι στη σύνοδο της Άγκυρας επιτεύχθηκαν σημαντικές συγκλίσεις-συμφωνίες. Ρωσία-Τουρκία-Ιράν τάσσονται υπέρ της εδαφικής ακεραιότητας, κυριαρχίας και ενότητας της Συρίας, τη στιγμή που κάποιες δυνάμεις επιχειρούν να δημιουργήσουν έδαφος για θρησκευτικούς-δογματικούς πολέμους και τόνισε την αποτελεσματικότητα του φόρματ της Αστάνα. Μίλησε για συντονισμό των βημάτων των τριών δυνάμεων σε ό,τι αφορά την κατάπαυση του πυρός ανάμεσα στις κυβερνητικές δυνάμεις και τις διάφορες ομάδες της Συρίας και εξήγγειλε ρωσικές επενδύσεις για ανοικοδόμηση της χώρας.

Στο παρασκήνιο

Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», η Άγκυρα έλαβε πράσινο φως για νέες επιχειρήσεις υπό συγκεκριμένους και αυστηρούς όρους που έθεσαν Μόσχα και Τεχεράνη. Στα περίχωρα του Άφριν, η ιρανική πλευρά επιμένει στην ανάγκη περιορισμού της τουρκικής επιθετικότητας, κυρίως σε περιοχές όπου κατοικούν Σιίτες Άραβες. Επίσης, θα πρέπει η επιχείρηση να είναι περιορισμένης κλίμακας και να μην απειλεί σημαντικά αστικά κέντρα που ελέγχονται από τη συριακή κυβέρνηση. Στην δε, περίπτωση του Όρου Σένγκαλ-Σίντζαρ του Ιράκ, η Τουρκία καλείται να συνεργαστεί με τη Βαγδάτη.

Η αντεπίθεση της Δύσης και των συμμάχων της

Αντιμέτωπη με τις πιέσεις της Γαλλίας και της Σαουδικής Αραβίας για την ανάπτυξη πεδίου συνεννόησης, συνεργασίας και συντονισμού των κινήσεων στη Συρία, η αμερικανική προεδρία παραιτείται ήδη από τον στόχο της άμεσης απόσυρσης των ΗΠΑ από τη γειτονική χώρα. Προς τούτο εκτιμάται ότι καταλυτικός ήταν ο ρόλος Μακρόν ο οποίος είχε σχετική τηλεφωνική επικοινωνία με τον Τραμπ καθώς και οι ενστάσεις της Σαουδικής Αραβίας, στην συνεργασία της οποίας στηρίζεται στη νέα περίοδο η Ουάσιγκτον για την αναχαίτιση του Ιράν στην ευρύτερη περιοχή. Το βράδυ της Τρίτης έγινε γνωστό ότι ειδικές δυνάμεις της Γαλλίας αναπτύχθηκαν στο Μίμπιτς και στο βόρειο τμήμα της Συρίας, το οποίο ελέγχουν οι Κούρδοι, συντρέχοντας τις αμερικανικές δυνάμεις, ώστε να αντιμετωπισθεί η προαναγγελθείσα επίθεση της Τουρκίας στο Μίμπιτς. Σε μια τέτοια περίπτωση το ΝΑΤΟ και η Δύση θα βρεθούν αντιμέτωποι με το δεύτερο μεγαλύτερο στρατό της Βορειοαντλαντικής Συμφωνίας με απρόβλεπτες εξελίξεις και τον κίνδυνο περαιτέρω ανάφλεξης ορατό.

Οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοι τους θορυβήθηκαν πολύ τόσο από την τελετή στο Άκουγιου για την οικοδόμηση του πρώτου πυρηνικού σταθμού παραγωγής ενέργειας της Τουρκίας, όσο και για την ανακοίνωση επίσπευσης της αγοράς του ρωσικού πυραυλικού συστήματος τύπου S-400. Εξελίξεις που επιταχύνουν την αποξένωση της Τουρκίας από τη Δύση και τη στροφή της προς το μπλοκ της Ευρασίας και εντείνουν την κλιμάκωση της αντιπαράθεσης της Δύσης με τη Ρωσία, την Κίνα και το Ιράν. Ενδεικτικές της κλιμάκωσης της έντασης ήταν οι κινήσεις που σημειώθηκαν τις προηγούμενες μέρες στο διεθνές πεδίο: Πρώτη, η οικονομική αντιπαράθεση ΗΠΑ-Κίνας. Δεύτερη, διπλωματική αντιπαράθεση Δύσης-Ρωσίας με τον πρώην Ρώσο διπλό πράκτορα στη Βρετανία και τρίτη, οι δηλώσεις-ενέργειες του πρίγκιπα διαδόχου της Σαουδικής Αραβίας, Μοχάμετ Μπιν Σαλμάν, στο πλαίσιο της πρόσφατης επίσκεψής του στις ΗΠΑ.

Ο Σαλμάν βρέθηκε στις ΗΠΑ στις 20 Μαρτίου για να συζητήσει με τον στενό σύμμαχό του, τον Πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ το «deal του αιώνα» που προωθούν οι ΗΠΑ για την επίλυση του Παλαιστινιακού και την ανάδυση συμμαχίας που θα στρέφεται κατά του Ιράν. Ο Πρίγκιπας κατάθεσε το δικό του σχέδιο για την ανασυγκρότηση της Μέσης Ανατολής κατά την περίοδο του «Δεύτερου» Ψυχρού Πολέμου προς αντιμετώπιση των τριών αντιπάλων της δυτικής συμμαχίας στη Μέση Ανατολή. Του Ιράν, του Κινήματος Μουσουλμάνων Αδελφών και των τζιχαντιστικών οργανώσεων. Η στοχοποίηση του Κινήματος Μουσουλμάνων Αδελφών από τον Πρίγκιπα Σαλμάν έχει μεγάλη σημασία για την περιοχή, καθώς η Άγκυρα διατηρεί στενές σχέσεις με τους εκπροσώπους του. Κατά των αντιπάλων αυτών ο Πρίγκιπας Σαλμάν προτείνει στον αραβικό κόσμο την υιοθέτηση ενός υβριδικού συστήματος, το οποίο σε πολιτικό επίπεδο θα δίνει συνέχεια στις μοναρχίες και στα αυταρχικά καθεστώτα, ενώ στο κοινωνικοοικονομικό πεδίο θα ανοίγει τον δρόμο για την εφαρμογή των συνταγών του φιλελευθερισμού. Στο πλαίσιο του εν λόγω υβριδικού συστήματος ο ανασυγκροτημένος αραβικός κόσμος θα αναγνωρίσει το Ισραήλ και θα εστιάσει στον «πόλεμο» με το Ιράν, ο οποίος φαίνεται να πλησιάζει. Είναι η πρώτη φορά που η Σ. Αραβία μιλά δημοσίως για κράτος του Ισραήλ, ενώ ο Σάλμαν έχει κάνει ήδη και την πρώτη κίνηση, επιτρέποντας για πρώτη φορά σε πτήση της ELAL να πετάξει πάνω από τη χώρα του.

Ο Τραμπ επιδεικνύει πίνακα πωλήσεων στρατιωτικών εξοπλισμών στην παρουσία του Μοχάμετ Μπιν Σάλμαν.

Το «deal του αιώνα» που προωθούν οι ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή περιλαμβάνει την επίλυση του Παλαιστινιακού και την ανάδυση ισχυρής συμμαχίας κατά του Ιράν.

Η Κύπρος στο ρευστό σκηνικό της περιοχής

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Με προβληματισμό βλέπει τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή η Λευκωσία και βρίσκεται σε κατάσταση επιφυλακής. Αντιλαμβανόμενη ότι το μικρό μέγεθος της χώρας αντισταθμίζεται κατά το δυνατόν μόνο με το δεδομένο ότι είναι το πλησιέστερο κράτος μέλος της Ε.Ε. στην περιοχή της κρίσης και έχει το πλεονέκτημα να μιλάει σχεδόν με όλους τους έμμεσα η άμεσα εμπλεκόμενους, τη στιγμή που οι ίδιοι δεν έχουν διαύλους επικοινωνίας μεταξύ τους, κάνει στο μέτρο του δυνατού ανάλογους σχεδιασμούς. Στο πλαίσιο αυτό η κυβέρνηση Αναστασιάδη βλέπει πολύ θετικά τα νέα αιτήματα που προτείνονται, σύμφωνα με διπλωματική πηγή, για νέες τριμερείς στην περιοχή, καθώς και για εξέλιξη υφισταμένων τριμερών σε πολυμερείς. Πάντως, κρίνεται σημαντική, υπό τα περιστάσεις, η Τριμερής Κύπρου, Ισραήλ και Ελλάδος, στις 8 Μαΐου στη Λευκωσία.

Κάτω από τα σύννεφα ευρύτερης σύρραξης στη Μέση Ανατολή, η Λευκωσία αποκτά υπόσταση ως ευρωπαϊκό έδαφος.

Σημαδιακό δίμηνο

Η επέτειος των 70 χρόνων σύστασης του κράτους του Ισραήλ στις 19 Απριλίου, καθώς και το άνοιγμα στην Ιερουσαλήμ της πρεσβείας των ΗΠΑ στις 14 Μαΐου αναμένεται να ρίξουν περισσότερο λάδι στο τοπίο της αν. Μεσογείου που ήδη βρίσκεται υπό ανάφλεξη.

Εξαιρετικά σημαντική θεωρείται επίσης η τύχη της συμφωνίας με το Ιράν για το πυρηνικό του πρόγραμμα που θα κριθεί στις 12 Μαΐου. Οι κυρώσεις θα τεθούν ξανά σε ισχύ εκτός και αν ο Τραμπ εκδώσει νέα διατάγματα για την αναστολή τους. Πάντως, Βρετανία, Γαλλία και Γερμανία πρότειναν να επιβληθούν νέες κυρώσεις από την Ε.Ε. στην Τεχεράνη για το βαλλιστικό της πρόγραμμα και τον ρόλο της στη Συρία, σε μια προσπάθεια να πείσουν την Ουάσινγκτον να παραμείνει στη συμφωνία του 2015 για τα πυρηνικά του Ιράν.

Στις 6 Μαΐου διεξάγονται μετά από εννιά χρόνια βουλευτικές εκλογές στον Λίβανο με αλλαγή του εκλογικού νόμου, που μέχρι τώρα υποχρέωνε τους πολίτες να ψηφίζουν βάσει θρησκευτικού δόγματος. Με τη χώρα να επιβαρύνεται από τις προσφυγικές ροές και τις πολεμικές συγκρούσεις να αγγίζουν τα σύνορα της αναμένεται ότι το πολιτικό σκηνικό θα αλλάξει άρδην. Κι αυτό διότι η Χεζμπολάχ αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω αφού μόνο μια μικρή ομάδα του φιλοδυτικού σουνιτικού συνασπισμού παρέμεινε να ζητάει τον αφοπλισμό της. Η χώρα που έχει και ανοικτό μέτωπό με το Ισραήλ σε ό,τι αφορά την μεταξύ τους ΑΟΖ, βρίσκεται ήδη κάτω από το άγρυπνο βλέμμα της πάλαι ποτέ «μαμάς» Γαλλίας, η οποία κινητοποιήθηκε ήδη διοργανώνοντας συνέδριο στις 6 Απριλίου για προσέλκυση επενδύσεων στον Λίβανο, ενώ στις 23-24 Απριλίου η Ε.Ε. διοργανώνει συνέδριο στις Βρυξέλλες για Ιορδανία και Λίβανο με αφορμή το μεγάλο προσφυγικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι δύο χώρες. Η μεγάλη έγνοια του Παρισιού είναι ότι σε περίπτωση που το Ιράν αποκτήσει πρόσβαση στη Συρία και κατεβεί στη Μεσόγειο οι πιθανότητες να συντριβεί ο Λίβανος σε μια πιθανή σύγκρουση Ισραήλ-Ιράν είναι περισσότερο από μεγάλες.

Σημαντική, υπό τας περιστάσεις, κρίνεται η Τριμερής Κύπρου, Ισραήλ και Ελλάδος, στις 8 Μαΐου στη Λευκωσία.

Περιστασιακή η τριμερής στην Αγκυρα

Διπλωματική πηγή ενήμερη των εξελίξεων είπε στην «Κ» μεταξύ άλλων πως: «Ο Νετανιάχου θεωρεί ότι ο Ερντογάν θα παίζει συνεχώς το χαρτί των Ιεροσολύμων, διότι στοχεύει να γίνει ηγέτης του αραβικού κόσμου. Άρα μαζί του δεν μπορεί να συνεννοηθεί. Το Ισραήλ δεν μιλάει πλέον για τα ενεργειακά με την Τουρκία, ενώ βολική ήταν γι' αυτό η συμφωνία με την Αίγυπτο, ενώ οι ποσότητες που έχει πια διαθέσιμες δεν δικαιολογούν με τίποτε αγωγό προς την Τουρκία. Γι' αυτό όλο και πιο συχνά ο Νετανιάχου μιλάει πια για τον East Med και στόχο του να μπει στο πρότζεκτ και η Αίγυπτος για να γίνει βιώσιμο. Ταυτόχρονα, βλέπει ότι όταν η Άγκυρα αμφισβητεί τους ενεργειακούς σχεδιασμούς της Κύπρου ταυτόχρονα αμφισβητεί και τα δικά του συμφέροντα. Από την άλλη η Αίγυπτος εξασφαλίστηκε πλέον ενεργειακά κι αυτό είναι που ενδιαφέρει τον Σίσι. Να νομιμοποιηθεί και στα μάτια του λαού του, δίνοντάς του ηλεκτρικό ρεύμα! Οι Αμερικανοί είναι πολύ ενοχλημένοι για το Άκουγιου και τη συμφωνία της Άγκυρας για τους S-400. Εκτιμούν ότι θα βόλευε να έβλεπαν τον Ερντογάν, αφού κατέλαβε το Αφρίν, να πήγαινε σε πρόωρες εκλογές. Τώρα όμως φαίνεται ότι οι σχεδιασμοί του αλλάζουν διεκδικώντας περισσότερα στον διαμοιρασμό της Συρίας».

Ο δυτικός συνασπισμός σύμφωνα με άλλη διπλωματική πηγή στη Λευκωσία, θεωρεί την Κύπρο διάδρομο διαλόγου με πλείστες πλευρές της κρίσης και αξιολογεί πολύ θετικά τις σχέσεις των κυβερνήσεων Παρισιού-Λευκωσίας. Εκτιμά ότι η τριμερής Τουρκίας-Ρωσίας-Ιράν στην Άγκυρα, ήταν περιστασιακή και πως το πιθανότερο είναι Τουρκία και Ιράν να συγκρουστούν για τον έλεγχο της Συρίας. Τέλος, επισημαίνει ότι η περιοχή βρίσκεται κάτω από τα σύννεφα ευρύτερης σύρραξης στη Μέση Ανατολή, με την Κύπρο να αποκτά σημαντική υπόσταση ως ευρωπαϊκό έδαφος, καθώς μιλάει με βασικούς παίκτες, όπως Αίγυπτο, Σ. Αραβία, Ισραήλ και Παλαιστίνη.

Το Ιράν έβλεπε το Ισραήλ και όχι απλώς τον Isis

Η σημερινή γεωπολιτική ατζέντα έρχεται από παλιά, και τη σκυτάλη παίρνουν οι ζώνες επιρροής μέσα στη Συρία

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Στον απόλυτο γεωπολιτικό και γεωστρατηγικό γρίφο μετατρέπεται η κατάσταση στη Συρία, οι εξελίξεις στην οποία «χωρίζουν» τον κόσμο στα δύο: ΗΠΑ και Ρωσία καταρχήν έχουν αντιφατικά συμφέροντα, οπότε και μια σειρά χωρών που εμπλέκονται με τη μία ή την άλλη πλευρά, αλλάζουν τα δεδομένα με την ημέρα. Το εύθραυστό της κατάστασης δεν δίνει δικαίωμα σε μακροπρόθεσμη ανάλυση, ωστόσο, βάσει του τι συμβαίνει στο εσωτερικό της χώρας, δίνεται η δυνατότητα μορφοποίησης συνασπισμών και μετώπων, σ' ένα διαρκές φλεγόμενο μέτωπο. Σε αυτό το πλαίσιο, οι πληροφορίες της «Κ» τονίζουν πως το επόμενο μέτωπο που αναμένεται να επηρεαστεί από τις εξελίξεις γενικότερα στη Μέση Ανατολή, είναι εκείνο μεταξύ Ισραήλ-Ιράν, που επίσης άπτεται των όσων την προηγούμενη Κυριακή δημοσίευσε η «Κ» σχετικά με το σχέδιο των πέντε: ΗΠΑ, Βρετανία, Γαλλία, Σαουδική Αραβία και Ιορδανία συναντήθηκαν στην Ουάσιγκτον και έθεσαν επί τάπητος τους στρατηγικούς σχεδιασμούς για το μέλλον της Συρίας. Από την άλλη, Ρωσία, Τουρκία, Ιράν, βρίσκονται για την ώρα σε μια βολική αλλά εύθραυστη ισορροπία, ενώ το ψυχροπολεμικό κλίμα συμπληρώνεται από τη μία κίνηση μπροστά και δύο πίσω που κάνουν σχεδόν όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές.

Την αύξηση της επιρροής του Ιράν στη Συρία δεν βλέπει με καλό μάτι το Ισραήλ που είχε εκφράσει στο παρελθόν αυτές του τις διπλωματικές ανησυχίες.

Πέρα από τον Isis

Η διπλωματική, ωστόσο, ρητορική εκ μέρους του Ισραήλ για το Ιράν δεν είναι νεοφανής. Καθώς ο πλανήτης συγκλονιζόταν από τα μεμονωμένα χτυπήματα και τις τρομοκρατικές πρακτικές του Isis, αξιωματούχοι της χώρας ακόμη και σε επισκέψεις τους στην Κύπρο τόνιζαν στους ομολόγους τους, πως η μεγαλύτερη απειλή είναι το Ιράν. Για το Ισραήλ, η απειλή αυτή γίνεται, σύμφωνα με πληροφορίες από διπλωματικές πηγές, πιο συμπαγής τώρα που φαίνεται ότι η Τουρκία και η Ρωσία έχουν ανοιχτές γέφυρες επικοινωνίας με την Τεχεράνη, όταν παράλληλα βρίσκονται στο ναδίρ οι σχέσεις με την Άγκυρα. Η αλληλοεπικάλυψη συμφερόντων και στρατηγικών στην περιοχή, αν μη τι άλλο, προκαλεί σωρεία ανησυχιών. «Η Τουρκία δημιουργεί μια ζώνη μαζί με Ρώσους, οι οποίοι υποστηρίζουν τον Άσαντ, που δεν τον θέλει ο Ερντογάν. Αυτό είναι το ένα σκέλος. Από την άλλη αντιδρά το Ισραήλ που νιώθει να επιβεβαιώνεται, όταν έλεγε στο παρελθόν πως δεν ήταν πρόβλημα ο Isis, που έκανε τρομοκρατικά, βάρβαρα, χτυπήματα. Το πρόβλημα ήταν το Ιράν που τώρα αναζητά επιρροή στη Συρία. Τι μπορεί να κάνει το Ισραήλ τώρα; Θα φανεί στο άμεσο μέλλον» τόνισε διπλωματική πηγή στην «Κ», σκιαγραφώντας τόσο την προαναφερόμενη ανησυχία όσο και την έλλειψη μακροπρόθεσμης στρατηγικής από όλες τις πλευρές.

Κοινός δισταγμός

Στο παρόν στάδιο, όσο κι αν δεν διαφαίνεται με την πρώτη ματιά, εκείνο το στοιχείο που ξεχωρίζει είναι ο κοινός δισταγμός για την επόμενη κίνηση. Από τη μία αναλυτές υποστήριζαν πως ο Πρόεδρος των ΗΠΑ «βιάστηκε» να βγάλει εκτός πλάνου τη χώρα του. Οι αναλύσεις αυτές επιβεβαιώθηκαν από την είδηση ότι δύο νέες βάσεις χτίζονται από τους Αμερικανούς στο χωριό Ντανταάτ, στα βόρεια της Μανμπίτζ. Από την άλλη, οι Κούρδοι θέλησαν επικοινωνιακά να προσδώσουν μεγαλύτερα χαρακτηριστικά από εκείνα που σήμερα μεταδίδουν γαλλικά ΜΜΕ, για το επόμενο βήμα της χώρας στη Συρία. Ναι, έχει αναλάβει έναν ρόλο ο Μανουέλ Μακρόν εκμεταλλευόμενος άλλα κενά, ωστόσο «το Παρίσι δεν προβλέπει νέα στρατιωτική επιχείρηση στο βόρειο τμήμα της εμπόλεμης χώρας, υπογραμμίσθηκε από το προεδρικό μέγαρο των Ηλυσίων, την επομένη δηλώσεων Κούρδων αξιωματούχων που υποστήριζαν ότι η Γαλλία θα στείλει νέα στρατεύματα στη Μανμπίτζ» τόνιζε το γαλλικό πρακτορείο ειδήσεων. Τέλος, όπως μετέδωσε η «Κ» η Μόσχα μπλόκαρε την προώθηση των τουρκικών δυνάμεων στο υπόλοιπο κομμάτι του Αφριν, στο Ταλ Ριφάτ, εξέλιξη στην οποία ρόλο φαίνεται να έπαιξε και η στάση της Τεχεράνης, η οποία εξέφρασε προβληματισμό για τα χωριά Σιιτών Αράβων που βρίσκονται στην περιοχή. «Και οι Γάλλοι και όλοι είναι διστακτικοί γιατί είναι μπαρουταποθήκη στη Συρία. Ο Μακρόν είναι ο μόνος που δεν έχει ανάγκη κανένα, είναι σταθερός σε σχέση με Γερμανία που ακόμη ψάχνει τα πατήματά της και την Αγγλία που αντιμετωπίζει το Brexit, οπότε πήγε να καλύψει το κενό. Ακόμη κι αυτός όμως αντιλαμβάνεται πως είναι δύσκολη η κατάσταση», τόνισαν διπλωματικές πηγές στην εφημερίδα.

> *Όσο κι αν δεν διαφαίνεται με την πρώτη ματιά, εκείνο το στοιχείο που ξεχωρίζει είναι ο κοινός δισταγμός όλων για την επόμενη κίνηση.*

Βγήκαν οι τριμερείς

Σε όλα τα πιθανά σενάρια που ξετυλίγονται στη Συρία και τραβούν το παγκόσμιο βλέμμα στην ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, η Κύπρος προβάλλει, κατά ομολογία διπλωματών, σαν πηγή σταθερότητας. Ωστόσο, όπως οι ίδιες πηγές λένε, το επιχείρημα αυτό δεν είναι νέο ούτε και άτοπο ή ανεπηρέαστο από όλα τα προαναφερόμενα, παρόλα αυτά παραμένει συμπαγές.

Θωρακίζεται, όσο και αν η Τουρκία έχει τις δικές της επιδιώξεις και στην κυπριακή ΑΟΖ, και από τα όσα σε επίπεδο τριμερών λαμβάνουν χώρα ήδη αλλά και όσων έπονται. Που επί της ουσίας, είναι και τα πλέον εποικοδομητικά πεδία συνεργασίας μεταξύ χωρών που την ίδια ώρα έχουν ως ήδη αναφέρθηκε άλλα, ανοιχτά, μέτωπα. Όπως υποστήριξε πηγή με άριστη γνώση των όσων λαμβάνουν χώρα στο ενεργειακό μέτωπο, «είναι γεγονός πως έχουν βγει και οι τριμερείς και οι τετραμερείς στην Κύπρο. Με το Ισραήλ, με την Αίγυπτο, ενώ ανάλογες είναι οι πληροφορίες για την Ιορδανία που θέλει να συμμετέχει σε τριμερείς και τετραμερείς. Το ότι θέλουν να μπουν κι άλλοι, να συμμετέχουν και άλλοι παίκτες της περιοχής οπότε και να λάβει άλλες διαστάσεις, είναι μια εξέλιξη που μιλάει από μόνη της».

TRILOGY
LIMASSOL SEAFRONT

LIVE, WORK & PLAY

Trilogy is high living in every sense, a trio of shimmering beachfront towers surrounding a bustling inner plaza, right in the heart of Limassol's affluent waterfront. A unique opportunity to play a part in the city's ever-changing story and begin an exciting new chapter of your own. *Your story begins here.*

Luxury apartments and offices for sale
Call 8000 50 30
TRILOGYLIMASSOL.COM

Cybarco

«Απάντηση» με κόστος στην Τουρκία

Οι επιχειρήσεις των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων ανησυχούν την Αθήνα, που σπεύδει να θωρακίσει το οπλοστάσιό της

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Ανησυχητικά δείγματα για τις πραγματικές δυνατότητες και την ευελιξία των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων (ΤΕΔ) στο Αιγαίο και της στρατοχωροφυλακής στον Εβρο, σε μια περίοδο κατά την οποία διεξάγουν παράλληλες στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Συρία, ενώ προετοιμάζονται για ανάλογες δράσεις και στο βόρειο Ιράκ, παρατηρούν οι ειδήμονες στην Αθήνα. Παρά το γεγονός ότι η ένταση στο Αιγαίο διατηρείται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο ή τον Ιανουάριο πριν από τη σύλληψη των δύο Ελλήνων στρατιωτικών, παρατηρείται, παράλληλα, μια τακτική ξαφνικών κινητοποιήσεων σε αέρα, θάλασσα ή ξηρά.

Αυτή η τακτική, εκτιμάται στην Αθήνα, στοχεύει στη διατήρηση αυτού του κοστοβόρου ανταγωνισμού που προκαλεί η ανάγκη να υπάρχουν πάντα ελληνικά αντίμετρα, όπως οι αναχαιτίσεις τουρκικών μαχητικών ή η παρουσία ελληνικών πλοίων σε περιοχές όπου υπάρχουν και τουρκικά. Η ανησυχία της Αθήνας έχει ενταθεί μετά το ναυάγιο της συνόδου της Βάρνας, κάτι που προκύπτει κυρίως από τους υψηλούς τόνους που έχει πλέον επιλέξει να χρησιμοποιεί έναντι της Αγκυρας και το Μέγαρο Μαξίμου. Οι ανάλογες ρητορικές τοποθετήσεις του υπουργού Εθνικής Αμυνας αξιολογούνται ως μάλλον συνήθεις –παρότι ασυνήθιστα ακραίες– και αυτό φαίνεται και από το ύφος των απαντήσεων οι οποίες έρχονται από την Τουρκία.

Γενικότερα, η Αθήνα επιχειρεί να εντείνει την επικοινωνία της με όλους τους παίκτες οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν την Τουρκία (περιλαμβανομένου του προέδρου της Ρωσίας Βλαντιμίρ Πούτιν) σε μια πιθανή κλιμάκωση που θα οδηγούσε κοντά σε θερμό επεισόδιο.

Φ.Ε. ΠΡΟΘΥΠΟΥΡΓΟΥ / ANDREA BONETTI

Η πρόταση που έχει κατατεθεί από τις ΗΠΑ για την αναβάθμιση 85 F-16 κυμαίνεται σε περίπου 1,25 δισ. ευρώ. Αν σε αυτά υπολογιστεί το ποσό βιομηχανικών επιστροφών, λόγω της συμμετοχής της ΕΑΒ στην εγκατάσταση συσκευών και ηλεκτρονικών, η τελική τιμή θα κινηθεί στο 1,1 δισ. ευρώ.

Ο αμερικανικός παράγων

Ο μεγάλος «άγνωστος Χ» παραμένει η Ουάσιγκτον, που πρακτικά, μετά τις τελευταίες αλλαγές σε ανώτατο επίπεδο, δεν υπάρχει κάποια σαφής και ευδιάκριτη γραμμή για την παρουσία των ΗΠΑ στην περιοχή. Παρ' όλα αυτά, η Αθήνα υπολογίζει στη στρατιωτική παρουσία των Αμερικανών στην Ελλάδα, είτε αυτό αφορά την υφιστάμενη επέκταση των δομών της βάσης της Σούδας και τη στάθμευση μη επανδρωμένων αεροσκαφών (UAV) και ιπτάμενων ραντάρ, είτε τη σχεδιαζόμενη πραγματοποίηση επενδύσεων, όπως αυτή της εξαγοράς των Ναυπηγείων της Σύρου.

Η «fast track» προώθηση της χρηματοδότησης με 1 δισ. ευρώ των αμυντικών αναγκών δεν αφορά νέους εξοπλισμούς, αλλά διαφόρων ειδών κωδικούς.

Αντιθέτως, στην Αθήνα αντιλαμβάνονται ξεκάθαρα ότι έως αυτή τη στιγμή η πλέον ουσιαστική πολιτική στήριξη έχει έλθει από την Ε.Ε. και τις Βρυξέλλες, παρά το γεγονός ότι σε περίπτωση θερμού επεισοδίου δύσκολα θα μπορούσε να προσφέρει πρακτική βοήθεια. Ενδειξη της γενικότερης ανησυχίας που υπάρχει στους συμμαχικούς κόλπους για την κατάσταση στο Αιγαίο είναι ότι πλέον το Βορειοατλαντικό Συμβούλιο (NAC) ανανεώνει τη δράση της ναυτικής δύναμης SNMG-2 για το προσφυγικό, σχεδόν αυτόματα, παρά τις πάγιες τουρκικές αντιδράσεις.

Παρά την ένταση στο Αιγαίο, το βασικό σενάριο εκδήλωσης της τουρκικής προκλητικότητας το οποίο επεξεργάζεται η Αθήνα, δεν αφορά τόσο το Αρχιπέλαγος όσο την Κύπρο. Αν και οι προσδοκίες για τη συνάντηση του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη και του Τουρκοκύπριου ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί για τις 16 Απριλίου, παρουσιάζονται ως χαμηλές, δεν θα πρέπει να αποκλείεται να σημειωθεί πρόοδος που θα οδηγούσε σε ταχείες εξελίξεις. Ακόμη, όμως, και αν δεν ευοδωθεί η προσπάθεια επανέναρξης των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό, παραμένει στο τραπέζι η εκπεφρασμένη τουρκική απειλή για διεξαγωγή γεωτρήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ.

Η ένταση που έχει δημιουργηθεί –ιδιαίτερα τους τελευταίους 15 μήνες– στο Αιγαίο έχει αναγκάσει την ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.) να αναζητήσει τρόπους κατ' αρχάς διατήρησης του υφισταμένου οπλοστασίου σε αξιόμαχη κατάσταση. Αυτός ήταν και ο λόγος απόφασης για προώθηση νόμου με «fast track» διαδικασίες, για χρηματοδότηση με 1 δισ. ευρώ (όπως αποκάλυψε ήδη από την προηγούμενη Κυριακή η «Κ»), των αναγκών του Στρατού Ξηράς (Σ.Ξ.), του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.) και της Πολεμικής Αεροπορίας (Π.Α.). Πρόκειται για χρήματα τα οποία δεν κατευθύνονται σε νέους εξοπλισμούς, αλλά σε διαφόρων ειδών κωδικούς. Τελευταίο παράδειγμα, η απόφαση για πιστοποίηση ρωσικών αντιαεροπορικών πυραύλων μέσου βεληνεκούς (12-15 χλμ.) τύπου OSA που αποτελούν ένα κονδύλι της τάξεως των 10-12 εκατ. ευρώ. Αρκετά μεγαλύτερες είναι οι δαπάνες για την αναβάθμιση των τεσσάρων φρεγατών τύπου ΜΕΚΟ του Π.Ν. ή των μεταφορικών πτητικών μέσων τύπου C-27 και C-130.

Η αμυντική δαπάνη

Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα που ξεπερνά το κατώφλι του 2% που ορίζει το ΝΑΤΟ ως ικανοποιητική ετήσια αμυντική δαπάνη, θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτού του ποσού αφορά μισθοδοσία και συντάξεις. Από τα 3,15 δισ. ευρώ που καταρτίζουν το σύνολο του προϋπολογισμού του ΥΠΕΘΑ (οικονομικό έτος 2018), η πλειονότητα (2,1 δισ.) αφορά αμοιβές στρατιωτικών και πολιτικού προσωπικού. Το 1 δισ. ευρώ που απομένει αφορά κατά το ήμισυ πληρωμές δόσεων για την προμήθεια παλαιότερου υλικού και το υπόλοιπο λειτουργικές δαπάνες οι οποίες περιλαμβάνουν από πληρωμές για μετακινήσεις, μέχρι αναλώσιμα υλικά και φυσικά καύσιμα. Πρόκειται για διόλου ευκαταφρόνητα κόστη.

Το κόστος ωριαίας πτήσης ενός ελικοπτέρου Σινούκ του Σ.Ξ. αγγίζει τις 5.800 ευρώ και θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα πτητικά μέσα των Ε.Δ. έχουν συμπληρώσει τα τελευταία χρόνια της κρίσης γενικότερες ελλείψεις του κρατικού μηχανισμού, καθώς εκτελούν εργασίες και καθήκοντα που συνήθως καλύπτονται από πολιτικές υπηρεσίες (από αεροδιακομιδές επειγόντων περιστατικών στο εσωτερικό και στο εξωτερικό έως δασοπυρόσβεση αλλά και έργα υποδομών σε απομακρυσμένες περιοχές).

Η αναβάθμιση των F-16

Η 30ή Απριλίου παραμένει η καταληκτική ημερομηνία για τη σημερινή πρόταση διακρατικής σύμβασης που έχει κατατεθεί από την αμερικανική πλευρά για την αναβάθμιση 85 F-16, και κυμαίνεται σε περίπου 1,25 δισ. ευρώ. Αν σε αυτά υπολογιστεί το ποσό βιομηχανικών επιστροφών, λόγω της συμμετοχής της ΕΑΒ στην εγκατάσταση συσκευών και ηλεκτρονικών, η τελική τιμή που θα μπορέσει να ανακοινώσει η κυβέρνηση θα βρίσκεται στο 1,1 δισ. ευρώ. Το 70% του ποσού θα χρησιμοποιηθεί για την αγορά όλων των νέων συσκευών που θα τοποθετηθούν στα μαχητικά, την ανάπτυξη και πιστοποίησή τους και τις δοκιμές. Οι ηλεκτρονικές συσκευές που θα αντικατασταθούν στα συγκεκριμένα F-16, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για ανάλογες εργασίες στα παλαιότερου τύπου ίδια μαχητικά (Block 30, Block 50). Παράλληλα, φαίνεται ότι δεν έχουν αποδώσει οι προσπάθειες για πώληση των πρώτων F-16 (Block 30) της Π.Α. σε ξένες χώρες. Πρόκειται για έναν σχεδιασμό ο οποίος υφίσταται μεν, δεν προχωρά δε, λόγω προφανών αδυναμιών στη διοικητική οργάνωση της Π.Α. και του ΥΠΕΘΑ, αλλά, παράλληλα, διότι οι χαμηλές διαθεσιμότητες καθιστούν τα συγκεκριμένα αεροσκάφη απαραίτητα για την αντιμετώπιση των τουρκικών, καθημερινών, παραβιάσεων πάνω από το Αιγαίο. Τις τελευταίες ημέρες έγινε γνωστό ότι στο Κογκρέσο κατατέθηκε μια πρόταση για ένταξη της Ελλάδας σε καθεστώς χώρας που λαμβάνει κάποια χρηματοδότηση από τις ΗΠΑ για (αμερικανικά) εξοπλιστικά προγράμματα (FMF-Foreign Military Financing). Σε καθεστώς FMF είναι ενταγμένες χώρες όπως το Ισραήλ, η Αίγυπτος, η Ιορδανία, το Ιράκ και το Αφγανιστάν. Αν η συγκεκριμένη πρόταση προχωρήσει, θα αφορά την περίοδο από το 2019 και έπειτα.

Η αρπαγή γκιουλενιστών στο Κόσοβο και η οργή των Αλβανών

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Οργισμένες αντιδράσεις προκάλεσε στους αλβανικούς πληθυσμούς των Βαλκανίων η επιχείρηση απαγωγής από τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες έξι Τούρκων εκπαιδευτικών στο Κόσοβο, οι οποίοι εργάζονταν σε σχολεία συνδεδεμένα με τον ιμάμη Γκιουλέν, καθώς και η ευθεία απειλή του Ταγίπ Ερντογαν εναντίον του πρωθυπουργού Ραμούς Χαραντινάι πως «θα πληρώσει» για το ότι έπαυσε τον υπουργό Εσωτερικών και τον επικεφαλής της μυστικής αστυνομίας ως υπευθύνους για την αρπαγή.

Προσωπικότητες της πολιτικής, άνθρωποι του πνεύματος, μέσα μαζικής ενημέρωσης στο Κόσοβο, την Αλβανία, την ΠΓΔΜ, τη Βοσνία, χώρες με συμπαγείς αλβανικούς πληθυσμούς, εξέφρασαν σε υψηλούς τόνους τη δυσαρέσκειά τους για την αλαζονεία του Τούρκου ηγέτη, αρνούμενοι να θεωρήσουν εαυτούς αλλά και γενικότερα το έθνος τους «υποτελείς των νεοοθωμανικών φαντασιώσεων» του Ερντογάν. Πολύ περισσότερο, δε, όταν η προσβλητική, όπως την εξέλαβαν, ενέργεια της Αγκυρας ακούμπησε στο «άγιο δισκοπότηρο» των Αλβανών, το Κόσοβο.

Ο αναπληρωτής πρωθυπουργός του Κοσόβου και εκ των πλέον προβεβλημένων πολεμάρχων του UCK Φατμίρ Λιμάι, απευθυνόμενος στον Τούρκο πρόεδρο, είπε ότι «θα πρέπει να αντιληφθεί ότι δεν είμαστε υποτελείς κανενός, το Κόσοβο είναι ανεξάρτητο κράτος και κανένας δεν έχει το δικαίωμα να εξαπολύει απειλές», προσθέτοντας με νόημα: «Το Κόσοβο είναι δυτικοευρωπαϊκό κράτος και

«Ο Ερντογάν θα πρέπει να αντιληφθεί ότι δεν είμαστε υποτελείς κανενός», είπε ο αναπληρωτής πρωθυπουργός του Κοσόβου.

όποιος το αμφισβητήσει αυτό θα λάβει την κατάλληλη απάντηση».

Σκληρή κριτική άσκησε ο διευθυντής της προσκείμενης στον πρωθυπουργό Εντι Ράμα εφημερίδας των Τιράνων Tema, Μέρο Μπάζε, σημειώνοντας μεταξύ άλλων: «...Το γεγονός ότι ο πρόεδρος της Τουρκίας αισθάνεται σαν να είναι σουλτάνος του Κοσόβου και νομίζει ότι μπορεί να διορίζει και να αποπέμπει πρωθυπουργούς θα πρέπει να μας κάνει να σκεφθούμε σοβαρά. Οι δηλώσεις αυτές είναι ένας λόγος για να σκεφθούμε ότι μια επισφαλής και χωρίς δημοκρατικά στάνταρ χώρα, όπως η Τουρκία, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τον δυτικό προσανατολισμό των Αλβανών, σε περίπτωση που η επιρροή της επί της αλβανικής πολιτικής τάξης είναι μεγάλη».

EPA / PETRIT PRENAJ

Μαθητές στο Mehmet Akif College του Κοσόβου διαμαρτύρονται για τη σύλληψη των καθηγητών τους. «Η Τουρκία μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τον δυτικό προσανατολισμό των Αλβανών», ανέφερε η εφημερίδα των Τιράνων Tema.

Στο ίδιο πνεύμα, η επίσης φιλοκυβερνητική Dita κατηγορεί τον Ερντογάν για σχέδιο ισλαμικής ριζοσπαστικοποίησης των αλβανικών πληθυσμών και συμπεριφορά «μικρού σουλτάνου», τονίζοντας ότι συμμαχεί με τη Ρωσία, ενώ παραβιάζει τα ανθρώπινα να δικαιώματα γεμίζοντας τις φυλακές με πολιτικους αντιπάλους του.

Δεν είναι βέβαιο ότι μέσα στη μεγαλομανία του ο Τούρκος ηγέτης αντιλαμβάνεται ότι μπορεί να λειτουργεί ανεξάρτητο μουσουλμανικό κράτος, εν προκειμένω το Κοσοβο, εντός των «συνόρων της καρδιάς του» χωρίς να κάνει τεμενάδες στον ίδιο και την πολιτική του. Σίγουρα, πάντως, είναι υπότροπος ως προς τις προκλήσεις απέναντι στον αλβανικό εθνικισμό, τον οποίο επιχειρεί να χειραγωγήσει στα Βαλκάνια μέσω του Ισλάμ, στο γενικότερο παιγνίδι επιρροής που εξελίσσεται στην περιοχή. Ηταν το 2013 όταν, μιλώντας σε συγκέντρωση στο Πρίζρεν του Κοσόβου, διακήρυξε πως «το Κόσοβο είναι Τουρκία και η Τουρκία είναι Κόσοβο», προκαλώντας θύελλα διαμαρτυριών στο αλβανικό στοιχείο της Βαλκανικής.

Ο διάσημος Αλβανός συγγραφέας Ισμαήλ Κανταρέ δήλωσε τότε ότι ίσχυαν στο ακέραιο όσα είχε γράψει στο έργο του «Η τριβή», στο οποίο καταγγέλλει την οθωμανική εισβολή και κατοχή ως υπαίτιους για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το αλβανικό έθνος.

«Ο,τι έχω γράψει είναι πολύ επίκαιρο», είχε πει χαρακτηριστικά, και ακόμα πιο σκληρά λόγια χρησιμοποίησε τότε ο επίσκοπος των ρωμαιοκαθολικών του Κοσόβου, Ντόντε Γκιέργκ. «Βγήκαν στην επιφάνεια η νοσταλγία και οι φιλοδοξίες κάποιων, νεοοθωμανών και η επιθυμία του Τούρκου ηγέτη να είναι αφέντης των Αλβανών. Η ομιλία του Ερντογάν ήταν προσβλητικού περιεχόμενου και αντίθετη με την ιστορική αλήθεια...», είπε.

Σφοδρές επικρίσεις είχε δεχθεί επίσης από τον αλβανικό Τύπο και εξέχοντες πολιτικούς και διανοούμενους όταν πριν από δύο χρόνια, επισκεπτόμενος τα Τίρανα, αξίωσε δημόσια από τον πρωθυπουργό Εντι Ράμα να κλείσει τα σχολεία των «γκιουλενιστών». Οι Αλβανοί δεν έκλεισαν τα σχολεία, όπως δεν τα έκλεισαν, υπό την πίεση της κοινής γνώμης, και τα Σκόπια, το Κόσοβο, αλλά και η Βοσνία – απλώς κατέβασαν τις ταμπέλες και επέτρεψαν στον Ερντογαν να ανοίξει άλλα, χρηματοδοτούμενα από την Αγκυρα. Ωστόσο, ο Ερντογάν δεν έπαψε ποτέ και με κάθε αφορμή να ασκεί αφόρητες πιέσεις γι' αυτό στις κυβερνήσεις.

Οι εκβιασμοί

Τώρα βλέποντας ότι οι απειλές δεν πιάνουν, μετέρχεται «προωθημένες» μεθόδους, όπως οι επιδρομές και οι απαγωγές ή οι εκβιασμοί. Οπως, για παράδειγμα, επιχειρεί στην αλβανική κυβέρνηση αξιώνοντας να εκδιώξει τον ηγέτη της μουσουλμανικής μειονότητας στην Αλβανία, προκειμένου να εγκαινιάσει ο ίδιος το μεγαλύτερο τζαμί της Ευρώπης, το οποίο κατασκευάστηκε στα Τίρανα με χρηματοδότηση από την Τουρκία. Ο λόγος που θέλει την «κεφαλή» του μουφτή «επί πίνακι» είναι επειδή τον έχει κατατάξει στους φίλα προσκείμενους στον Φετουλάχ Γκιουλέν, εχθρούς του «τρομοκράτες».

Πυρηνικός μήνας μέλιτος Ρωσίας-Τουρκίας

Δεν μπορεί η Κύπρος να προβεί σε καταγγελία με απτό αποτέλεσμα, τα φώτα στραμμένα στους πυραύλους S-400 και ΝΑΤΟ

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Ρίγη πολλαπλής ανησυχίας σκόρπισε μέσα στην εβδομάδα ο τουρκικός ενεργειακός εναγκαλισμός της Τουρκίας με τη Ρωσία, που με την κατάθεση του θεμελίου λίθου στο Άκουγιου επιβεβαιώθηκε και η απαρχή του πυρηνικού μήνα του μέλιτος ανάμεσα στις δύο χώρες. Από τη μία, η Τουρκία του Ερντογάν βρήκε μια διέξοδο στην ενεργειακή της απομόνωση έστω και αν δεν αυτή δεν αφορά το Φ.Α. και δεν ενέχεται στις εξελίξεις της ανατολικής Μεσογείου που είναι προτεραιότητά του. Από την άλλη διεφάνη, ξεκάθαρα πλέον, πως η Ρωσία είναι σταθερός σύμμαχος της Τουρκίας, πέραν της στάσης στη Συρία και στην ανάπτυξη του πυρηνικού προγράμματος.

Η Κύπρος την ίδια ώρα δεν βλέπει με καλό μάτι τις εξελίξεις αυτές, εφόσον στέλνουν μηνύματα και για τη στάση της Ρωσίας και δημιουργούν ερωτηματικά για το ποιες μπορεί να είναι οι πιθανές, εν πρώτοις, επιπτώσεις στο διπλωματικό πεδίο. Από την άλλη, οι κίνδυνοι λόγω εγγύτητας με την περιοχή της Μερσίνας όπου και θα κατασκευαστεί το πυρηνικό εργοστάσιο έχουν ήδη καταγραφεί και σε σχετικές εκθέσεις, της Greenpeace μεταξύ άλλων αλλά και σε ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Όπως όμως δήλωσαν αρμόδιες πηγές στην «Κ» η Κυπριακή Δημοκρατία λίγα μπορεί να πράξει απέναντι στην πραγμάτωση του εν λόγω έργου στην Τουρκία, ουσιαστικά όπως ειπώθηκε δεν υπάρχει δυνατότητα καταγγελίας σε κανένα Σώμα, συν του ότι ελλοχεύει ο πιθανός κίνδυνος διπλωματικής ανωμαλίας εφόσον επί της ουσίας είναι η Ρωσία που έχει τον πρώτο λόγο στην κατασκευή και στη διαχείριση του πυρηνικού εργοστασίου.

Η γεωγραφική θέση στην Τουρκία όπου θα χτιστεί το πυρηνικό εργοστάσιο και η εγγύτητα με την Κύπρο. Κάτω η μακέτα που έχει δει το φως της δημοσιότητας, του πυρηνικού εργοστασίου.

Διαβούλευση με Κύπρο

Είναι ενδεικτικό ότι εφόσον οι προθέσεις της Τουρκίας ήταν γνωστές εδώ και χρόνια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα (6/7/2107) με το οποίο καλούσε την Άγκυρα να μην προχωρήσει στην κατασκευή του πυρηνικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στο Άκουγιου, καθώς η περιοχή είναι σεισμογενής, συνιστώντας απειλή όχι μόνο για την Τουρκία αλλά και για όλη την περιοχή της Μεσογείου. Υπέρ του ψηφίσματος ψήφισαν 477 ευρωβουλευτές και 64 κατά.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλούσε δε την Τουρκία να υπογράψει την Συνθήκη της EIA (Environmental Impact Assessment) «η οποία υποχρεώνει τις πλευρές να ενημερώνουν η μία την άλλη και να προβαίνουν σε διαβουλεύσεις μεταξύ τους, όταν πρόκειται για σημαντικά έργα, τα οποία μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές και δυσάρεστες διασυνοριακές επιδράσεις στο περιβάλλον». Στο ψήφισμα, οι «πλευρές» είναι ονομαστικά, η Ελλάδα, η Κύπρος και η Τουρκία, υπονοείται όμως, βάσει και των εξελίξεων, πως η Τουρκία αφενός προχωρά στην κατασκευή του εργοστασίου αφετέρου δεν διαβουλεύτηκε με την Ελλάδα και την Κύπρο. «Πολιτικά μπορεί να γίνει μια συζήτηση, και έχει γίνει, εφόσον βλέπουμε ακόμη και χώρες που έχουν πυρηνικά να θέλουν να τα περιορίσουν. Είναι όμως επιλογή και δεν είναι παράνομο», τόνισαν αρμόδιες πηγές στην «Κ». Εδώ προστίθεται και το στοιχείο ότι εφόσον η Ρωσία έχει το δεσμείν και το λύειν στη συγκεκριμένη κατασκευή, δεν αποκλείεται να υπάρξει και ανωμαλία στις σχέσεις με την Κύπρο.

Στη Λευκωσία αναμένεται η επίσημη αντίδραση του ΝΑΤΟ, όταν τελικά οι S-400 θα φτάσουν στο τουρκικό έδαφος, μετά και τα όσα λένε οι ΗΠΑ.

Η οπτική των S-400

Εφόσον αυτά είναι λοιπόν τα δεδομένα που διαμορφώνονται, εκείνο που αναμένεται στη Λευκωσία δεν είναι το αν θα γίνει ή όχι το πυρηνικό εργοστάσιο στο Άκιουγιου, αλλά τι μέλει γενέσθαι τελικά με τους S-400. Η αγορά του ρωσικού πυραυλικού συστήματος από την Τουρκία, είναι μια ακόμη πτυχή της σύσφιξης των σχέσεων μεταξύ των δύο πλευρών, που ουσιαστικά είχαν παγώσει, και με επιπτώσεις τότε στο πυρηνικό πρόγραμμα της Άγκυρας, από την κατάρριψη του ρωσικού «Σουκόι» στα σύνορα Συρίας-Τουρκίας. Ωστόσο, η αγορά αυτή των S-400 έχει επιφέρει αντιδράσεις στο ΝΑΤΟ και τις ΗΠΑ, την εξέλιξη των οποίων η Λευκωσία αναμένει με μεγάλο ενδιαφέρον. Κι αυτό την ώρα που έγινε γνωστό από Τούρκους αξιωματούχους μέσα στην εβδομάδα, πως σε 16 μήνες θα παραδοθούν στην Τουρκία οι πρώτες συστοιχίες του ρωσικού πυραυλικού συστήματος S-400, παρά τις προειδοποιήσεις και των Ηνωμένων Πολιτειών. «Ο χρόνος παράδοσης επισπεύστηκε […] για τον Ιούλιο του 2019», δήλωσε χαρακτηριστικά ο Ισμαήλ Ντεμίρ, της γραμματείας εξοπλιστικών προμηθειών στον απόηχο της συνάντησης του Τούρκου Προέδρου Ταγίπ Ερντογάν με τον Ρώσο ομόλογό του Βλαντιμίρ Πούτιν. Το ΝΑΤΟ επίσης είχε εκφράσει άλλη άποψη, διαφορετική με τη Ρωσία και την Τουρκία.

«Στην παρούσα φάση ούτε ένας σύμμαχος του ΝΑΤΟ δεν χρησιμοποιεί τους S-400. Το ΝΑΤΟ δεν το ενημέρωσαν για τις λεπτομέρειες της αγοράς», ήταν η σχετική τοποθέτηση. Για το ΝΑΤΟ σημασία έχει τα οπλικά συστήματα που αγοράζουν οι σύμμαχοι, να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κοινού. «Η δυνατότητα συνεργασίας των ενόπλων δυνάμεών μας, έχει θεμελιώδη σημασία για το ΝΑΤΟ, ώστε να μπορούμε να διευθύνουμε τις επιχειρήσεις μας και τις αποστολές μας», τόνιζαν για το θέμα αξιωματούχοι. Οπότε εκείνο που αναμένεται πλέον, με δεδομένη τη διαφωνία από ΗΠΑ και ΝΑΤΟ στην κίνηση της Τουρκίας, είναι το επόμενο βήμα εφόσον το ρωσικό πυραυλικό σύστημα αγοράστηκε από την Άγκυρα και είναι προ των πυλών.

Τα δεδομένα για Άκουγιου

Και ενώ η εξοπλιστική σκακιέρα, όπως διαμορφώνεται, εμπεριέχει εξελίξεις σε πολλά επίπεδα, το πυρηνικό εργοστάσιο της Τουρκίας, που χαρακτηρίζεται και ως «φαραωνικό» λόγω της τελικής μορφής που θα έχει και θα φέρει συγκεκριμένες ιδιότητες και αποδώσεις. Καταχράς ήδη 10.000 άνθρωποι εργάζονται για την κατασκευή του πυρηνικού σταθμού, ενώ 3.500 άνθρωποι θα εργάζονται σε αυτόν όταν θα τεθεί σε λειτουργία. Σε αυτό το πλαίσιο, 248 Τούρκοι βρίσκονται στη Μόσχα και θα εκπαιδευτούν στη λειτουργία του σταθμού για τα επόμενα εξίμισι χρόνια. Ο πυρηνικός σταθμός θα αποτελείται από 4 μονάδες συνολικής ισχύος 4.800 MW, ενώ τα 22 δισ. δολάρια θα φτάσει τελικά η επένδυση. Αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2023, καλύπτοντας, σύμφωνα με τις τουρκικές αρχές, το 6-7% της εγχώριας ζήτησης για ηλεκτρική ενέργεια.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα με το οποίο καλούσε την Άγκυρα να μην προχωρήσει στην κατασκευή του πυρηνικού σταθμού.

Η ρωσική Rosatom έχει λάβει άδεια λειτουργίας του για 49 έτη. Η «Κ» είχε δημοσιεύσει (27/11/2017) τη σχετική με το πρόγραμμα της Τουρκίας τοποθέτηση στο ΕΛΙΑΜΕΠ (Απρίλιος 2017) του Παντελή Οικονόμου, πρώην ανώτερου στελέχους του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας. Όπως εξηγεί στην εν λόγω δημοσίευση ο δρ Οικονόμου, ο εμπλουτισμός ουρανίου και η παραγωγή πλουτωνίου, «ως μέρος ενός ειρηνικού πυρηνικού προγράμματος, δεν απαγορεύονται από το ισχύον διεθνές νομικό καθεστώς της NPT (Nuclear Non-Proliferation Treaty). Θεωρούνται όμως γενικότερα η αχίλλειος πτέρνα της εν λόγω συνθήκης, διότι αποτελούν την καθοριστική προϋπόθεση για την κατασκευή πυρηνικών όπλων». Γι' αυτό «έχει συμφωνηθεί άτυπα μεταξύ των μεγάλων παρόχων πυρηνικής τεχνολογίας, να μη συμπεριλαμβάνονται σχετικές προβλέψεις στις πυρηνικές συμφωνίες τους με τρίτους».

Ωστόσο, δεν είναι ο μοναδικός, σχετικός προγραμματισμός, που τρέχει εκ μέρους της Τουρκίας. Το 2006, επιλέχθηκε η πόλη της Σινώπης για δημιουργία και εκεί πυρηνικού εργοστασίου. Και αυτό εφόσον και εκεί είναι λιμάνι, τα νερά του οποίου έχουν θερμοκρασία από 5 βαθμούς Κελσίου και κάτω σε σύγκριση με το Άκιουγιου, γεγονός που θα έχει μεγαλύτερα οφέλη ως προς την τελική παραγωγή ενέργειας και από εκεί.

Επαπειλούμενοι κίνδυνοι

Με τους κινδύνους που ελλοχεύουν για την εν γένει περιοχή, έχει ήδη όπως προαναφέρθηκε ασχοληθεί και η Greenpeace, από όπου και η ανάλυση που ακολουθεί. Τονίζεται σε αυτή πως η υλοποίηση του πυρηνικού προγράμματος της Τουρκίας εγκυμονεί πολλούς κινδύνους τόσο για την ίδια την Τουρκία, όσο και για την Ελλάδα, την Κύπρο και την ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου. Η πιθανότητα να συμβεί κάποιο σοβαρό πυρηνικό ατύχημα στο μέλλον είναι εξαιρετικά υψηλή, λέει η Greenpeace, γεγονός που παραδέχεται και η ίδια η πυρηνική βιομηχανία. Το 1990, ο αρμόδιος επιθεωρητής για θέματα πυρηνικής ασφάλειας της Γαλλικής Επιχείρησης Ηλεκτρισμού παραδέχθηκε ότι η πιθανότητα να συμβεί κάποιο σοβαρό πυρηνικό ατύχημα σε ένα γαλλικό πυρηνικό αντιδραστήρα μέσα στα προσεχή 20 χρόνια είναι 1 προς 20. Κατά δεύτερο λόγο, η Μεσόγειος αναμένεται να χρησιμοποιείται συστηματικά ως δρόμος μεταφοράς πυρηνικών αποβλήτων από αυτές τις μονάδες. Η συχνή μεταφορά, η ποσότητα και η επικινδυνότητα του πυρηνικού φορτίου αναμένεται να θέσει σε μεγάλο κίνδυνο τη Μεσόγειο σε περίπτωση ναυτικού ατυχήματος, είτε λόγω δεινών καιρικών συνθηκών είτε ηθελημένης βύθισης για την εξυπηρέτηση οικονομικών συμφερόντων. Αν μάλιστα λάβει κανείς υπόψη του ότι η μεταφορά, η επεξεργασία και ο ενταφιασμός ενός κιλού ραδιενεργών αποβλήτων κοστίζει ακριβά, η τελευταία (παράνομη και εγκληματική από περιβαλλοντικής άποψης) λύση μπορεί να αποτελέσει μια καλοστημένη επιχείρηση με υψηλό κέρδος. Σημαντικός είναι επίσης ο κίνδυνος να συμβούν στις πυρηνικές μονάδες πράξεις δολιοφθοράς λόγω της πολιτικής και κοινωνικής αστάθειας που επικρατεί στην Τουρκία. Κάτι τέτοιο ενισχύεται και από το γεγονός ότι έχουν ήδη πραγματοποιηθεί επιθέσεις σε στόχους με ενεργειακό ενδιαφέρον για την τουρκική κυβέρνηση (αγωγούς πετρελαίου-φυσικού αερίου, υδροηλεκτρικά φράγματα). Το παράδειγμα αντίστοιχων επιθέσεων εναντίον ενεργειακών στόχων τόσο στη Ρωσία όσο και στην Τσετσενία, την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν, επιβεβαιώνει τις παραπάνω ανησυχίες. Το γεγονός ότι μέχρι στιγμής οι επιθέσεις αυτές έχουν στραφεί μόνο ενάντια σε αγωγούς πετρελαίου ή φυσικού αερίου, δεν εξασφαλίζει καθόλου ότι στο μέλλον οι πυρηνικοί σταθμοί της Τουρκίας στην περιοχή, τονίζεται μεταξύ άλλων.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Πολλαπλές οι στοχεύσεις πίσω από τον πυρηνικό σταθμό Άκουγιου

Οι φανερές τουρκικές στοχεύσεις πίσω από την κατασκευή του πυρηνικού σταθμού 4 αντιδραστήρων στο Άκουγιου έχουν να κάνουν με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας που θα καλύψει εξελικτικά το 10% των τουρκικών ενεργειακών αναγκών. Μάλιστα, η τουρκική ηγεσία διατείνεται ότι με τον τρόπο αυτό θα επιτύχει την ενεργειακή ασφάλεια και αυτονομία της χώρας. Ακούσαμε, επίσης, και από τον Τούρκο υπουργό Ενέργειας το παραπλανητικό ότι με τον τρόπο αυτό προστατεύεται το περιβάλλον.

Ας πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά. Σήμερα η Τουρκία εξαρτάται ενεργειακά από τη Ρωσία αφού πέραν του μισού φυσικού αερίου (55,3%) που καταναλώνει προέρχεται από τη χώρα αυτή. Σημειώστε ότι το φυσικό αέριο καλύπτει το 35% των τουρκικών ενεργειακών αναγκών. Τι κάνει η Τουρκία για να μειώσει την εξάρτηση αυτή; Αντικαθιστά τους δύο δίδυμους χερσαίους αγωγούς που φέρνουν το ρωσικό φυσικό αέριο με αντίστοιχους υποθαλάσσιους (Turk Stream). Θα καλύψει το 10% των συνολικών ενεργειακών αναγκών της με ηλεκτρική ενέργεια που θα παράγεται από μία ρωσική εταιρεία με ρωσικό πυρηνικό καύσιμο (εμπλουτισμένο ουράνιο). Δηλαδή θα αυξήσει την εξάρτησή της από τη Ρωσία από το 19,35% των συνολικών της αναγκών που είναι σήμερα στο 29,35%! Άρα μύθος τα περί ενεργειακής αυτονόμησης από τη Ρωσία. Θέλει λέει ο υπουργός Ενέργειας Αλ Μπαϊράκ να προστατεύσει το περιβάλλον. Δεύτερος μύθος, αφού σήμερα ο ίδιος εφαρμόζει πρόγραμμα επέκτασης της χρήσης του ρυπογόνου άνθρακα για ηλεκτροπαραγωγή αντί της χρήσης φυσικού αερίου ή άλλων φιλικών προς το περιβάλλον πηγών ενέργειας. Τότε τι βρίσκεται πίσω από το τουρκικό εγχείρημα στο Άκουγιου; Απαντώ: Η ανομολόγητη αλλά διαχρονική τουρκική στόχευση για απόκτηση πυρηνικών όπλων.

Ήδη υπάρχει σε εξέλιξη πρόγραμμα εκπαίδευσης 256 Τούρκων πυρηνικών επιστημόνων από τη Ρωσία. Οι πρώτοι 35 από αυτούς έχουν ήδη αποφοιτήσει και θα στελεχώσουν το Άκουγιου.

Τα όπλα αυτά θα αποτελέσουν αντίβαρο σε δυνάμεις όπως το Ισραήλ αλλά και το Ιράν στη περίπτωση πυρηνικοποίησής του. Τα σχετικά με το σκεφτικό αυτό εξηγεί ο Τούρκος καθηγητής Μουσταφά Κιμπάρογλου που έχει για χρόνια ασχοληθεί με το τουρκικό πυρηνικό πρόγραμμα. Πέραν αυτού τις τουρκικές προθέσεις επιβεβαιώνουν και οι πολύχρονες προσπάθειες για αγορά πυρηνικών αντιδραστήρων βαρέως ύδατος (π.χ. οι καναδικοί CANDU) που ως γνωστό παράγουν σοβαρές ποσότητες σχάσιμου υλικού κατάλληλου για πυρηνικές βόμβες. Γιατί όμως η Ρωσία; Διότι αυτή δέχθηκε να χρηματοδοτήσει το πολυδάπανο αυτό έργο ($20 δισ.) και να μεταφέρει την αναγκαία τεχνολογία στη Τουρκία. Το Άκουγιου θα συμβάλει στο συγκαλυμμένο τουρκικό πυρηνικό πρόγραμμα με τη μεταφορά πυρηνικής τεχνογνωσίας στη Τουρκία. Ήδη υπάρχει σε εξέλιξη πρόγραμμα εκπαίδευσης 256 Τούρκων πυρηνικών επιστημόνων από τη Ρωσία. Οι πρώτοι 35 από αυτούς έχουν ήδη αποφοιτήσει και θα στελεχώσουν το Άκουγιου.

Όπως εξηγεί και στο σχετικό βιβλίο του ο πρώην ΥΦΥΠΕΞ της Ελλάδας καθηγητής Γιάννης Βαληνάκης με τον τρόπο αυτό η Τουρκία θα καλύψει το μεγαλύτερο μέρος από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για κατασκευή πυρηνικών όπλων χωρίς ταυτόχρονα να παραβιάζει τις πρόνοιες της συνθήκης μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων (NPT). Όταν όμως προκύψει ανάγκη (π.χ. πυρηνικοποίηση του Ιράν) η Τουρκία θα μπορεί τάχιστα να κατασκευάσει και αυτή πυρηνικά όπλα με επίκληση και της σχετικής πρόνοιας της NPT. Κλείνω λέγοντας ότι σε ό,τι αφορά την Κ.Δ. η δημιουργία του πυρηνικού σταθμού στο Άκουγιου είναι μία αρνητική εξέλιξη εξαιτίας των επιπτώσεων στην απομακρυσμένη αλλά όχι απίθανη περίπτωση ενός ατυχήματος. Παρά το ότι αναγνωρίζω πως η τοποθεσία που επιλέχθηκε (Άκουγιου) είναι μία από τις λιγότερο σεισμογενείς εντός της τουρκικής επικράτειας, καθώς και τα μέτρα ασφάλειας που έχουν προβλεφθεί σε συνεννόηση με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας (IAEA) οι ανησυχίες μας θα είναι και συνεχείς και δικαιολογημένες. Επιβάλλεται συνεχής παρακολούθηση του θέματος τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Αβεβαιότητα στα αμερικανοτουρκικά και οι S-400

Τα σχέδια της Αγκυρας για αγορά S-400 από τη Ρωσία είναι πιθανόν να έχουν συνέπειες για το μέλλον της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ

Ουάσιγκτον - Ανάλυση
του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Ο παραιτηθείς ΥΠΕΞ των ΗΠΑ Ρεξ Τίλερσον ήταν αποδέκτης σφοδρής κριτικής από τον Τραμπ για τη στάση του σε πολλά ζητήματα της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας, ωστόσο, ένα από τα ζητήματα για τα οποία δεν εκφράστηκε παράπονο, ήταν η στάση του έναντι της Τουρκίας. Ο πρώην επικεφαλής του Στέιτ Ντιπάρτμεντ έδειξε ιδιαίτερα ευέλικτος στο να κρατά τις δύσκολες ισορροπίες, γνωρίζοντας πότε θα πρέπει να κρατά σκληρή στάση και πότε να κάνει ένα βήμα πίσω, αποτρέποντας τη σύγκρουση με τον Ερντογάν, με τον οποίο μάλιστα στην τελευταία του επίσκεψη είχε μία συνομιλία στην οποία μόνο αυτός παρίστατο από αμερικανικής πλευράς, με μεταφραστή τον Τσαβούσογλου. Αυτή τη στιγμή, την

Εγείροντας ζήτημα S-400, στην πραγματικότητα η Τουρκία θέλει πράσινο φως από το Κογκρέσο για αγορά αντιαεροπορικών πυραύλων «Πάτριοτ» και μαχητικών F-35.

Ο Γουές Μίτσελ, κατά την επίσκεψή του στην Κύπρο συμφώνησε σε επανεκκίνηση της αμυντικής συνεργασίας των δύο χωρών. Έτσι αυτή τη βδομάδα αναμένεται στη Λευκωσία ο βοηθός υφυπουργός Άμυνας Τόμας Γκόφφους, (στη φωτογρ. με τον ναύαρχο Δημ. Βίτσα) για συνομιλίες με τον Κύπριο ομόλογό του Σάββα Αγγελίδη.

«καυτή πατάτα» πρέπει να πιάσει ο διάδοχός του, ο Μαρκ Πομπέο, όταν εγκριθεί ο διορισμός του από τη Γερουσία, όπου δεν αναμένεται να περάσει εύκολες στιγμές. Οι ακροάσεις σύμφωνα με πληροφορίες θα ξεκινήσουν στα τέλη αυτής της εβδομάδας (ή στις αρχές της επομένης) και πολλοί αναμένουν με μεγάλο ενδιαφέρον τις απαντήσεις που θα δώσει για τις αμερικανοτουρκικές σχέσεις, στα ερωτήματα των μελών της επιτροπής Εξωτερικών, πολλοί από τις οποίους ασκούν σκληρή κριτική στην Άγκυρα για σειρά θεμάτων. Το πρώτο θέμα αφορά στη Συρία και τους Κούρδους. Το δεύτερο την πιθανή απόκτηση αντιαεροπορικών πυραύλων S-400 από τη Ρωσία. Και στα δύο θέματα υπάρχει αλληλοεπικάλυψη Στέιτ Ντιπάρτμεντ – Πενταγώνου και ενώ επί Τίλερσον υπήρχε άριστη σχέση μεταξύ του υπουργού Εξωτερικών και του υπουργού Άμυνας Τζέιμς Μάττις, αυτή τη στιγμή ουδείς γνωρίζει πως θα πάνε τα πράγματα με τον Μαρκ Πομπέο. Επιπρόσθετα, το Πεντάγωνο έχει να αντιμετωπίσει έναν ακόμη σοβαρότερο πονοκέφαλο, να συνυπολογίσει το οικονομικό και πολιτικό κόστος και τις γεωστρατηγικές επιπτώσεις της παραμονής ή της αποχώρησης των αμερικανικών δυνάμεων από τη Βάση του Ιντσιρλίκ, σε συνδυασμό με και με τις εναλλακτικές επιλογές.

Το Κουρδικό

Σε σχέση με τους Κούρδους, η Άγκυρα συνεχίζει τις στρατιωτικές της επιχειρήσεις στη Συρία εναντίον των φιλοαμερικανικών κουρδικών πολιτοφυλακών και οι πιθανότητες τα τουρκικά στρατεύματα να βρεθούν αντιμέτωπα με αμερικανικά είναι ισχυρές. Για το θέμα αυτό υπήρξαν πολλές διμερείς συναντήσεις υψηλού επιπέδου τον Φεβρουάριο, με αποκορύφωμα την επίσκεψη Τίλερσον στην Τουρκία και τη συμφωνία που ανακοινώθηκε για τη δημιουργία ενός «μηχανισμού με γνώμονα τα αποτελέσματα» για τη διευθέτηση των διαφορών στο Κουρδικό και σε άλλα θέματα. Η συνέχεια δόθηκε στις 8-9 Μαρτίου, όταν συναντήθηκαν εν κρυπτώ στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ δύο πολυμελείς αντιπροσωπείες, με την προοπτική στις 19 Μαρτίου να έχουν συνομιλίες στην Ουάσιγκτον οι υπουργοί Εξωτερικών Τίλερσον και Τσαβούσογλου. Η αποχώρηση του πρώτου ανέβαλε την επίσκεψη Τσαβούσογλου για μετά την επικύρωση του διορισμού του Μαρκ Πομπέο. Ο Τούρκος μόνιμος υφυπουργός Εξωτερικών Ουμίτ Γιαλτσίν συναντήθηκε στην Ουάσιγκτον με τον εκτελούντα χρέη υπουργού Εξωτερικών Τζον Σάλιβαν, την ίδια μέρα συνομίλησαν οι Πρόεδροι Τραμπ και Ερντογάν και μία μέρα νωρίτερα η υφυπουργός Εξωτερικών Κάιντανοφ ήταν στην Άγκυρα.

Όμως, ενώ η Ουάσιγκτον περιμένει τον Πομπέο για να ασχοληθεί με τα προβλήματα ΗΠΑ – Τουρκίας, η τουρκική ηγεσία φιλοξένησε τον Πούτιν (επαναβεβαιώνοντας την αγορά των S-400) την συνάντηση των ηγετών Τουρκίας – Ρωσίας – Ιράν, εντείνοντας το κλίμα αβεβαιότητας στον Λευκό Οίκο.

Οι S-400

Τα σχέδια της Άγκυρας για αγορά S-400 από τη Ρωσία, είναι πιθανόν να έχουν συνέπειες για το μέλλον της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ. Μόλις την Τρίτη, αξιωματούχος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, σχολιάζοντας τις νέες δηλώσεις που έγιναν για αγορά των S-400, με αφορμή την επίσκεψη Πούτιν στην Τουρκία, επανέλαβε την πάγια αμερικανική θέση για τη μη διαλειτουργικότητα των ρωσικών αμυντικών συστημάτων με τα ΝΑΤΟϊκά, προσθέτοντας ότι παρόμοιες προμήθειες θα ήταν ασυμβίβαστες με τη δέσμευση που ανέλαβαν οι Σύμμαχοι στη Διάσκεψη Κορυφής της Βαρσοβίας, «για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας, εργαζόμενοι για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων εξαρτήσεων από τον στρατιωτικό εξοπλισμό που προέρχεται από τη Ρωσία, μέσω εθνικών προσπαθειών». Μία εβδομάδα νωρίτερα, το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, απαντώντας σε ερώτηση που συνέδεε την αγορά S-400 με κυρώσεις σε βάρος της Τουρκίας και μάλιστα στο ζήτημα της προμήθειας των υπερσύγχρονων αμερικανικών μαχητικών F-35, είπε ότι οι ΗΠΑ παρακολουθούν στενά τις δραστηριότητες χωρών οι οποίες έχουν εκδηλώσει την πρόθεση να προμηθευτούν ρωσικά οπλικά συστήματα και (μελετούν) την πιθανότητα να εφαρμόσουν κυρώσεις. Πρόκειται για τις κυρώσεις CAATSA (Αντιμετώπιση Αντιπάλων της Αμερικής μέσω Κυρώσεων) που εγκρίθηκαν με προεδρικό διάταγμα τον περασμένο Οκτώβριο, σε βάρος ρωσικών εταιρειών, όπως η εταιρεία Almaz-Antey Air and Space Defense Corporation JSC που κατασκευάζει τους S-400. Ωστόσο, η επιβολή κυρώσεων δεν γίνεται αυτόματα και καθώς πολλές νατοϊκές χώρες πρώην μέλη του Συμφώνου της Βαρσοβίας στηρίζουν την άμυνά τους σε ρωσικό πολεμικό υλικό, οι ΗΠΑ διαβουλεύονται μαζί τους για αναζήτηση εναλλακτικών επιλογών. Αυτό το εκμεταλλεύεται και η Τουρκία, παρότι δεν διαθέτει αυτή τη στιγμή ρωσικά συστήματα, προβληματίζοντας πολλούς στρατιωτικούς αναλυτές ότι εγείροντας ζήτημα S-400, στην πραγματικότητα η Άγκυρα το θέτει ως διαπραγματευτικό χαρτί, για να πάρει πράσινο φως από το Κογκρέσο για αγορά αντιαεροπορικών πυραύλων «Πάτριοτ» και μαχητικών F-35. Και για τα δύο υπάρχει ογκούμενη αντίδραση στο Κογκρέσο. Μάλιστα ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου είχε προτείνει την ακύρωση της αγοράς των ρωσικών πυραύλων, αν η αμερικανική κυβέρνηση εγγυηθεί ότι το Κογκρέσο θα εγκρίνει την πώληση των «Πάτριοτ». Μία ακόμη επιλογή που άφησε να εννοηθεί η Άγκυρα πως μελετά είναι το γαλλοϊταλικό αντιαεροπορικό σύστημα Eurosam.

Επίσκεψη Γκόφφους

Με αυτά ως δεδομένα και με αυξανόμενη την αρνητική εικόνα της Τουρκίας στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης και της πολιτικής στην Ουάσιγκτον, η αμερικανική κυβέρνηση αναζητάει εναλλακτικές επιλογές και ταυτόχρονα αναβαθμίζει την αμυντική συνεργασία με άλλες χώρες της ανατολικής Μεσογείου, μεταξύ αυτών την Ελλάδα και την Τουρκία. Ιδιαίτερα σε σχέση με την Ελλάδα, η περαιτέρω αναβάθμιση της Βάσης της Σούδας συνδυάζεται και με συζητήσεις για περαιτέρω στρατιωτικές διευκολύνσεις προς τους Αμερικανούς. Στο ίδιο πλαίσιο, κατά την πρόσφατη επίσκεψη στην Κύπρο του υφυπουργού Εξωτερικών Γουές Μίτσελ, αν και ο τελευταίος υποκύπτοντας στις ενστάσεις της πρεσβείας στη Λευκωσία δεν συναντήθηκε με τον Κύπριο υπουργό Άμυνας, συμφώνησε πως πρέπει να επανεκκινήσει η αναβάθμιση της αμυντικής συνεργασίας των δύο χωρών. Αυτή την εβδομάδα αναμένεται στην Κύπρο ο βοηθός υφυπουργός Άμυνας Τόμας Γκόφφους για συνομιλίες με τον Κύπριο υπουργό Άμυνας κι άλλους επισήμους. Ο κ. Γκόφφους νωρίτερα θα έχει επαφές στην Αθήνα.

Οι δύο Ελληνες στρατιωτικοί και η ιστορία του Αμερικανού πάστορα

Της **ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ**

«Μπορεί να μιλήσουμε για κάποιες πτυχές της υπόθεσης των δύο Ελλήνων στρατιωτικών και γι' αυτή του πάστορα Μπράνσον και θα είναι σαν να μιλάμε για το ίδιο πράγμα», τονίζει με νόημα στην «Κ» ο Τούρκος αναλυτής Αϊκάν Ερντεμίρ, αναφερόμενος στον Αμερικανό ιερέα που συνελήφθη και κρατείται από τον Νοέμβριο του 2016 στις τουρκικές φυλακές και στους δύο Ελληνες που κρατούνται στην Αδριανούπολη. Πράγματι, οι δύο αυτές υποθέσεις έχουν πολλά κοινά στο πώς εξελίσσονται και κυρίως στο πώς τις χειρίζεται η τουρκική πλευρά σύμφωνα με τον Ερντεμίρ, πρόκειται για δύο από τουλάχιστον 20 συλλήψεις που έχουν γίνει στο πλαίσιο της «διπλωματίας της ομηρίας» του Ερντογάν.

Ο Ερντεμίρ χρησιμοποίησε τον όρο αυτό στις αρχές του 2017. Πρώην βουλευτής της αντιπολίτευσης, εργάζεται εδώ και δύο χρόνια στην Αμερική και κάποια στιγμή κατάλαβε, όπως λέει, πως ανάμεσα στις μαζικές συλλήψεις υπήρχαν κάποιες που έμοιαζαν να προσφέρουν στον Ερντογάν έναν μοχλό πίεσης. Η σύλληψη του Αμερικανού πάστορα ήταν μία από αυτές, το ίδιο πιστεύει και για τους Ελληνες στρατιώτες. «Δυστυχώς, όταν πρωτάκουσα για τη σύλληψή τους, ήξερα πως θα υπάρχει κλιμάκωση, πως δεν υπήρχε καμία περίπτωση να τους απελευθερώσει γρήγορα. Είναι απλά πολύ "βολικό" για την ατζέντα του Ερντογάν και πολύ φοβάμαι πως οι δύο Ελληνες θα παίξουν κεντρικό ρόλο στην προεκλογική περίοδο που ξεκινά στην Τουρκία», εξηγεί.

Οι κοινές πτυχές των δύο υποθέσεων κράτησης στις τουρκικές φυλακές

Ο Μπράνσον ήταν για 23 χρόνια επικεφαλής της προτεσταντικής εκκλησίας στη Σμύρνη. Δύο μήνες μετά την απόπειρα του πραξικοπήματος έλαβε μια κλήση να πάει με τη σύζυγό του στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής τους. Είχαν και οι δύο κάνει τα χαρτιά τους για να λάβουν τουρκική υπηκοότητα, οπότε θεώρησαν πως θα τους ήθελαν για κάτι σχετικό. Αντ' αυτού τον συνέλαβαν. Οι δικηγόροι του μέχρι πολύ πρόσφατα δεν γνώριζαν καν τις κατηγορίες που του απέδιδαν, διάβαζαν παρ' όλα αυτά σε διάφορες φιλοκυβερνητικές εφημερίδες τις πιθανές κατηγορίες αλλά και τις ποινές, όπως έγινε και στην περίπτωση των δύο Ελλήνων, που τουρκικό ειδησεογραφικό πρακτορείο προεξοφλούσε τις ποινές με βάση κάποια υποτιθέμενα αδιάσειστα στοιχεία τα οποία βέβαια δεν έχουν δοθεί στους δικηγόρους τους...

«Αυτή είναι, άλλωστε, και η συνήθης πρακτική: μια καλοστημένη μηχανή προπαγάνδας που δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφιβολίας στην κοινή γνώμη για την ενοχή του κατηγορουμένου πριν καν γίνει το δικαστήριο», σημειώνει ο Ερντεμίρ. Ο ίδιος δεν μπορούσε να πιστέψει όλα αυτά που γράφονταν για τον ιερέα: «Τεράστιες ψέματα που δεν θα μπορούσαν να σταθούν σε κανένα δικαστήριο και όμως μπήκαν τελικά στο επίσημο κατηγορητήριο».

Ο Αντριου Μπράνσον συμπλήρωσε ενάμισι χρόνο κράτησης στην Τουρκία, διάστημα κατά το οποίο εκτιμάται ότι γίνεται «παζάρι» Αγκυρας - Ουάσιγκτον.

Οταν πέρυσι στις 9 Μαρτίου ένας Αμερικανός δημοσιογράφος ρώτησε τον Τούρκο πρωθυπουργό Γιλντιρίμ ευθέως εάν η Τουρκία ήλπιζε σε κάποια ανταλλαγή –π.χ. με τον Γκιουλέν– εκείνος έδειξε να προσβάλλεται: «Είναι ανόητο και μόνο να το αναφέρετε», είχε απαντήσει. Οταν αργότερα, όμως, θα αναφερθεί ξανά στο συγκεκριμένο θέμα, θα πει κάτι που θυμίζει έντονα την πρόσφατη δήλωση του Ερντογάν στη Βάρνα, όπου συνέδεσε για πρώτη φορά τους δύο Ελληνες με τους οκτώ Τούρκους αξιωματικούς. «Οταν εμείς παλεύαμε να εκδοθεί ο Γκιουλέν που οργάνωσε το πραξικόπημα», είχε πει ο Γιλντιρίμ, «ο Ομπάμα μας έλεγε να κάνουμε υπομονή πως η δικαστική οδός θέλει χρόνο, τώρα όμως όλοι αγωνιούν και βιάζονται να αποφυλακιστεί ο Μπράνσον». Αντίστοιχα, ο Ερντογάν είπε πρόσφατα για τους δύο Ελληνες στρατιώτες: «Δεν είμαι πιο μεγάλος από τη Δικαιοσύνη (...) πρέπει να περιμένουμε την απόφαση (...) δεν είναι δίκαιο αυτοί που ασχολούνται τόσο με τους δύο Ελληνες στρατιώτες να μην έχουν ασχοληθεί με το ζήτημα της έκδοσης των Τούρκων στρατιωτών όταν τους ζητούσαμε».

Στις 28 Σεπτεμβρίου, έναν χρόνο μετά την προφυλάκιση του Μπράνσον, ο ίδιος ο Ερντογάν μίλησε για πρώτη φορά ανοικτά για την ανταλλαγή που ήλπιζε να πετύχει: «Τους έχω πει (στους Αμερικανούς) δώστε μου τον πάστορά μου (τον Γκιουλέν) και θα σας δώσω τον δικό σας πάστορα», θα πει σε μια ομιλία του σε Τούρκους αστυνομικούς. «Είναι σαφές πως όλο αυτό το διάστημα γίνεται ένα "παζάρι" μεταξύ Αμερικής και Τουρκίας», εξηγεί ο Τούρκος αναλυτής. Πολύ πρόσφατα και τα δύο κόμματα της Γερουσίας ήταν έτοιμα να υπογράψουν ένα νομοσχέδιο κυρώσεων για την Τουρκία εξαιτίας της παράνομης κράτησης του Μπράνσον και κάποιων άλλων Αμερικανών. Αυτό, όμως, ξαφνικά «πάγωσε».

«Η πληροφόρηση που είχα ήταν πως έπρεπε να δοθεί μια ευκαιρία στη διαπραγμάτευση που γινόταν πίσω από κλειστές πόρτες. Ακούγεται πως μέσα Απριλίου θα υπάρξει θετική εξέλιξη. Προφανώς και θέλω να τον δω να επιστρέφει, αλλά ανησυχώ για τον τρόπο με τον οποίο αυτό θα επιτευχθεί», εξηγεί ο Ερντεμίρ. Τον ρωτάμε εάν πιστεύει πως η Αμερική θα ήταν διατεθειμένη να συζητήσει την πρόταση του Ερντογάν για ανταλλαγή με τον Γκιουλέν: «Ευτυχώς η Αμερική –σε αντίθεση με την Τουρκία– είναι κράτος δικαίου όπως ακριβώς είναι και η Ελλάδα. Η έκδοση του Γκιουλέν ή των οκτώ Τούρκων απλά δεν είναι απόφαση που μπορεί να πάρει μια κυβέρνηση, οπότε η απάντηση είναι πως όχι. Φοβάμαι, όμως, πως θα υπάρξει κάποιο άλλο αντάλλαγμα. Και αυτή είναι μια κακή εξέλιξη».

Η μυστική διαπραγμάτευση

Αυτό, άλλωστε, φαίνεται πως έγινε στην περίπτωση του δημοσιογράφου Ντενίζ Γιουτζέλ που αποφυλακίστηκε τον Φεβρουάριο μετά έναν χρόνο στις τουρκικές φυλακές. Σύμφωνα με τον γερμανικό Τύπο, ο Ερντογάν είχε αρχικά ζητήσει την ανταλλαγή του με δύο Τούρκους αξιωματικούς του ΝΑΤΟ που είχαν ζητήσει άσυλο από τη Γερμανία. Οταν κατάλαβε πως αυτό ήταν αδύνατον, ο στόχος της διαπραγμάτευσης φαίνεται πως άλλαξε. «Ξέρουμε πλέον πως ο Γερμανός υπουργός Εξωτερικών συναντήθηκε τουλάχιστον δύο φορές μυστικά για το συγκεκριμένο θέμα με τον Τούρκο ομόλογό του. Λίγες ημέρες πριν από τη δίκη, ο Γιλντιρίμ δήλωνε πως "σύντομα θα έχουμε καλά νέα" και το αεροπλάνο που τον μετέφερε στο Βερολίνο είχε ναυλωθεί δύο ημέρες πριν το δικαστήριο. Είναι σαφές πως και οι δύο πλευρές ήξεραν την έκβαση της δίκης πριν καν πραγματοποιηθεί. Προφανώς, υπήρξε κάποιο deal, απλά δεν ξέρουμε ακόμα τι. Το πιθανότερο πως έχει να κάνει με εξοπλιστικά», αξιολογεί ο Ερντεμίρ.

Για τον Τούρκο αναλυτή, τέτοιου είδους εξέλιξη είναι κακή για τους Ελληνες στρατιωτικούς, για τον πάστορα και για όσους δυτικούς βρίσκονται ή θα βρεθούν ξαφνικά σε ένα τουρκικό κελί: «Πρέπει όλοι να καταλάβουμε πως παίζοντας το παιχνίδι του Ερντογάν και μπαίνοντας σε διαπραγμάτευση μαζί του απλώς τον ενθαρρύνουμε να συλλάβει και άλλο κόσμο, νομιμοποιούμε δηλαδή τη "διπλωματία της ομηρίας", γιατί απλά του δείχνουμε πως η πρακτική αυτή λειτουργεί. Μόνο ένα ξεκάθαρο μήνυμα από τη Δύση μπορεί να επαναφέρει τον Ερντογάν στη λογική και στην παραδοσιακή οδό της διπλωματίας», καταλήγει.

Εκπληξη αν ο Ακιντζί δεν βάλει θέμα επιτροπής Φ.Α.

Δεδομένο ότι θα παρακαθίσει στο δείπνο με Αναστασιάδη με οδηγίες από την Αγκυρα

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Με το κατά Τουρκία ενεργειακό υπό μάλης και τη δημιουργία Επιτροπής για τη συνδιαχείριση του Φ.Α., όπως έχει πολλάκις τονίσει και ο Ταγίπ Ερντογάν, αναμένεται να παρακαθίσει στο δείπνο με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη ο Μουσταφά Ακιντζί στις 16 του μήνα. Αυτό το ενδεχόμενο από μόνο του, δύναται, όπως παραδέχονται και αρμόδιες πηγές, να τινάξει στον αέρα όχι μόνο τη συγκεκριμένη, κοινωνικού περιεχομένου συνάντηση, αλλά και την όποια μελλοντική προσπάθεια επανέναρξης των συνομιλιών αυτή σηματοδοτεί. Την ίδια ώρα, τονίζουν οι πληροφορίες της «Κ», πως αν και είναι δεδομένο ότι θα λάβει οδηγίες ο Μουσταφά Ακιντζί από την Τουρκία για το δείπνο, αν και επιπρόσθετα καταγράφονται από την ε/κ όλα τα πήγαινε-έλα «αξιωματούχων» από τα Κατεχόμενα στην Άγκυρα που μόνο καλά νέα δεν αποτελούν, δεν αποκλείεται και την επόμενη μέρα η γνώριμη ρητορική του Ερντογάν να κάνει την εμφάνισή της. «Κανείς δεν μπορεί να βάλει το χέρι του στη φωτιά για τον Ερντογάν. Μπορεί να βγει την επομένη του δείπνου και να τα γυρίσει όλα τούμπα», είπε αρμόδια πηγή στην εφημερίδα. Ωστόσο, και παρά το βαρύ, προαναφερόμενο κλίμα, μπαίνουν στο κάδρο δύο παράγοντες. Αφενός μεν ο Πρόεδρος Αναστασιάδης αφού έγινε η πρόσκληση από τον Ακιντζί μετά τη Βάρνα, δεν μπορούσε να την αρνηθεί. Ήταν άλλωστε εκείνος που είχε πρώτος απευθύνει κάλεσμα. Από την άλλη, υπολογίζεται και η παρουσία των Η.Ε., αν και όπως λέγεται στο παρασκήνιο εφόσον το δείπνο είναι μια απλή κοινωνική εκδήλωση θα μπορούσε και να λάβει χώρα και χωρίς αυτήν. Ωστόσο, η προσπάθεια θα είναι, των Η.Ε., να βγει με το πέρας του δείπνου μια ανακοίνωση λιτή ναι μεν αλλά που να αφήνει μια δίοδο για μια πιθανή επόμενη συνάντηση των δύο πλευρών. Ούτως ή άλλως όλο το κλίμα όπως σκιαγραφείται είναι γνωστό, το ότι πιθανόν ν' ανέβουν οι τόνοι δεν αποκλείεται, ωστόσο το τι θα ειπωθεί στο τέλος θα είναι ενδεικτικό και της συνέχειας. Αν όμως όπως λένε πηγές στη Λευκωσία, η ρητορική Ακιντζί για επιτροπή συνδιαχείρισης του Φ.Α. ή και χρονοδιαγράμματα συνομιλιών εκ μέρους της τ/κ πλευράς ανακύψει, τότε θα υπάρξει απάντηση εκ μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας, όσο κι αν θέλει ο ίδιος, όπως λέει το ρεπορτάζ, να μείνουν στοιχεία από την εν λόγω συνάντηση που να επιτρέπουν μια κάποια συνέχεια.

«Κανείς δεν μπορεί να βάλει το χέρι του στη φωτιά για τον Ερντογάν. Μπορεί να βγει την επόμενη του δείπνου και να τα γυρίσει όλα τούμπα».

Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης θέλει να δει και τους πολιτικούς αρχηγούς πριν από το δείπνο με τον Μουσταφά Ακιντζί .

Δεν θέλουν χρήματα

Εφόσον το κλίμα λοιπόν είναι τουλάχιστον πολύπλοκο, δεν αποτελεί έκπληξη το ότι έχουν ακουστεί και από το πολιτικό παρασκήνιο στη Λευκωσία, ιδέες που αφορούν το δείπνο αλλά και το ενδεχόμενο αυτό να μη στείλει αρνητικά μηνύματα προς τα έξω αν επικρατήσει το blame game. Μία εξ αυτών ήταν και να προαποφασιστεί το ανακοινωθέν, ωστόσο δεν κέρδισε έδαφος. Ακόμη και μέσα στην εβδομάδα άλλωστε, γίνονταν επαφές για το αν θα υπάρξει ή όχι τελικά μια ανακοίνωση με το τέλος. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης παράλληλα θέλει να δει τους πολιτικούς αρχηγούς πριν από το δείπνο, με σκοπό να ακούσει και τις δικές τους σκέψεις αλλά και να περάσει το μήνυμα πως δεν πρόκειται να δεχθεί συζήτηση για συνδιαχείριση στο Φ.Α. Πολιτικά, βέβαια, ανακύπτει το ερώτημα του πώς συνεχίζουν από εκεί και μετά οι πλευρές, αν θα υπάρξουν ή όχι συνομιλίες ή συνέχεια, εφόσον για την ε/κ πλευρά το θέμα είναι όπως όλα δείχνουν κόκκινη γραμμή. Εδώ μπαίνει και ο προαναφερόμενος παράγοντας των Η.Ε. Από την άλλη πλευρά, είναι δεδομένο σύμφωνα και με τα όσα ο Μουσταφά Ακιντζί αλλά και η Τουρκία υποστηρίζουν πως έγνοια τους δεν είναι απλώς το οικονομικό όφελος από την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων. «Ο Ερντογάν βλέποντας πως είναι αποκομμένος από τις τριμερείς, τα έσπασε με το Ισραήλ, με την Αίγυπτο δεν έχει επικοινωνία, αντιλαμβάνεται πως μέσω Κύπρου μπορεί να καταστεί παίκτης ώστε να περάσει το ενεργειακό μέσω Τουρκίας. Αυτό θέλει και όχι τη δημιουργία απλώς ενός ταμείου που θα ωφελήσει τους Τ/κ. Κι αν είναι αυτό που θέλει αυτό σημαίνει πως δεν έχει λύση στο Κυπριακό στον νου του», ειπώθηκε στην «Κ». Το δε ταμείο αυτό καθαυτό από μόνο του, παρουσιάζει και άλλες δυσκολίες όπως τον υπολογισμό στον καταμερισμό του κέρδους για παράδειγμα: τι ποσό πάει σε ποια πλευρά και γιατί, που όμως αναμένεται να αντιμετωπιστεί σε κατοπινότερο στάδιο.

Δύσκολο το στοπ στην κάθοδο πλατφόρμας

Κι ενώ αναμένεται το δείπνο, η Τουρκία προετοιμάζεται να αποστείλει γενικά στην ανατολική Μεσόγειο την πλατφόρμα που εξασφάλισε για έρευνες. Απέναντι σε αυτό το ενδεχόμενο, η Λευκωσία δεν μπορεί να πράξει διαφορετικά από το να ακολουθήσει την οδό της διπλωματίας. Ωστόσο, ο δρόμος αυτός δεν είναι ανοιχτός και χωρίς κινδύνους. Αρμοδίως τονίστηκε στην «Κ» πως το να φέρει η Κυπριακή Δημοκρατία το ζήτημα στα Η.Ε. και στο Συμβούλιο Ασφαλείας, δεν σημαίνει αυτόματα πως η απάντηση θα είναι θετική για την πλευρά μας. «Δεν μπορούμε να εγγυηθούμε εμείς πως όλα τα μέλη του Σ.Α. θα υποστηρίξουν την άποψή μας. Συμβαίνουν πολλά και παρασκηνιακά» τόνισε στην «Κ» διπλωματική πηγή. «Έδειξε» δε πως την απάντηση που έδωσε το ΝΑΤΟ, καλώντας Ελλάδα-Τουρκία να τα βρουν μεταξύ τους για το θέμα των δύο στρατιωτικών, απάντηση που δεν συμφέρει τη Λευκωσία να επαναληφθεί από τα Η.Ε. για παράδειγμα. Υπό αυτό το πρίσμα, εξετάζεται αν η συγκεκριμένη αναφορά του Προέδρου Αναστασιάδη σε συνέντευξή του στην ΕΡΤ ήταν ή όχι πρώιμη και αν θα έχει αντίκρισμα τελικά όταν θα καταφθάσει η τουρκική πλατφόρμα, κάτι το οποίο θεωρείται δεδομένο. Σημειώνεται όπως έχει καταγράψει η «Κ» ότι μέσω της διπλωματικής οδού η Κυπριακή Δημοκρατία έχει κάνει ήδη βήματα προς την τρίτη, εκτός Ε.Ε. χώρα, που έχει αναλάβει την εκπαίδευση του προσωπικού της πλατφόρμας. Η συγκεκριμένη χώρα θέλει ανάπτυξη σχέσεων με την Ένωση. Τα όσα πάντως βγαίνουν και από την Τουρκία για το ζήτημα, καταδεικνύουν πως η αρχή θα γίνει με δοκιμαστικές γεωτρήσεις στα νότια παράλια πριν η πλατφόρμα αναχωρήσει για ανατολική Μεσόγειο, την ώρα που επίσης βάσει όσων προκύπτουν από την τουρκική πλευρά και οι αναφορές για τα βοηθητικά πλοία που απαιτούνται, κάνουν λόγο για ανατολική Μεσόγειο γενικά και όχι ειδικά για συγκεκριμένη περιοχή.

Το τέλος της ομοσπονδιακής λύσης συζητούν στα Κατεχόμενα

Οι τελευταίες θέσεις και εκτιμήσεις της τουρκοκυπριακής πλευράς λίγο πριν από την κρίσιμη συνάντηση Αναστασιάδη-Ακιντζί

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Πολλά είναι το ερωτήματα που ανακύπτουν για το μέλλον του Κυπριακού, ενόψει και της συνάντησης του Προέδρου Αναστασιάδη με τον Μουσταφά Ακιντζί. Ερωτήματα που άπτονται του μέλλοντος της ομοσπονδιακής λύσης, του αν είναι εφικτή η συνεννόηση των δύο κοινοτήτων με βάση αυτό το μοντέλο και αν συνάντηση των δύο ηγετών θα δώσει μια νέα, ίσως και τελευταία, ευκαιρία. Τα συγκεκριμένα ερωτήματα απασχολούν πολιτικούς και αναλυτές της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Το «Προεδρικό» του Μουσταφά Ακιντζί, οι υποστηρικτές του και οι πολιτικοί παράγοντες της τουρκοκυπριακής κοινότητας που επιρρίπτουν ιστορικές ευθύνες στην ηγεσία του Νίκου Αναστασιάδη για την κατάρρευση των συνομιλιών στο Κραν Μοντάνα, θεωρούν ότι στην επικείμενη συνάντηση των δύο ηγετών διακυβεύονται εκτός από το μέλλον των σχέσεων των δύο κοινοτήτων και οι προοπτικές λύσης με βάση το ομοσπονδιακό μοντέλο. Στην πρώτη συνάντησή του με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, ο Μουσταφά Ακιντζί θα επιχειρήσει να κατανοήσει το αν υπάρχουν ακόμη περιθώρια συνεννόησης με βάση το εν λόγω μοντέλο και μια σειρά αμοιβαίων συμβιβασμών. Εάν το τελικό συμπέρασμα του Ακιντζί είναι αρνητικό και κατ' επέκταση δεν καταφέρει να πείσει την Άγκυρα για την ανάγκη συνέχισης των συνομιλιών, τότε η λύση των δύο κρατών θα αποτελέσει μονόδρομο για την Κύπρο.

Τα κλειδιά

Σύμφωνα με τον έμπειρο Τ/κ αναλυτή Μετέ Τούμερχαν, στο σημείο που έφτασαν οι εξελίξεις στο Κυπριακό, δύο παράγοντες θα κρίνουν το μέλλον της ομοσπονδιακής λύσης: Η πολιτική ισότητα των Τουρκοκυπρίων και οι εξελίξεις στο ενεργειακό πεδίο. Ο Τούμερχαν, όπως και η ηγεσία Ακιντζί, επιλέγει να αγνοήσει το χάσμα που χωρίζει τις δύο πλευρές στο ζήτημα των εγγυήσεων και να αφήσει αναπάντητα τα ερωτήματα της ε/κ πλευράς σχετικά με την εμμονή της τουρκικής πλευράς για τη διατήρηση των εγγυήσεων. Όπως πολλοί Τ/κ αναλυτές που παρακολουθούν τις εξελίξεις στο Κυπριακό από την οπτική γωνία της τ/κ κοινότητας, έτσι και ο Τούμερχαν ασκεί κριτική στη γραμμή της ε/κ πλευράς με βάση μια ιδιόρρυθμη ανάγνωση της στρατηγικής που ακολουθεί η ηγεσία Αναστασιάδη στις συνομιλίες. Σύμφωνα με την εν λόγω ανάγνωση, η ε/κ πλευρά επιδιώκει να απομακρύνει την Τουρκία από το νησί και να θέσει τους Τ/κ υπό την κυριαρχία της. Γι' αυτόν τον λόγο θεωρείται ότι η ε/κ πλευρά δεν αποδέχεται μια ομοσπονδιακή σκέπη που θα στηρίζεται πάνω στην αρχή της πολιτικής ισότητας. Άλλωστε, όπως αναφέρεται, δεν μπορεί να είναι τυχαίο το γεγονός ότι οι φωνές υπέρ της λύσης των δύο κρατών πληθαίνουν στη «νότια Κύπρο». Ο κ. Τούμερχαν αναφέρει ότι βασίζει τις εν λόγω απαισιόδοξες εκτιμήσεις του στο πολιτικό και κοινωνικό κατεστημένο της ε/κ πλευράς. Το σύστημα παιδείας, η επιρροή της Εκκλησίας, αλλά και ο χρόνος που χρειάζεται να περάσει προτού καλλιεργηθούν οι νέες γενιές που θα είναι έτοιμες να δώσουν τον αγώνα για την ομοσπονδιακή λύση, οδηγούν την τ/κ κοινότητα στο συμπέρασμα ότι η ελπίδα για λύση είναι ακόμη μακριά. Οι επισημάνσεις του κ. Τούμερχαν βρίσκονται σε συμφωνία με τις τελευταίες προειδοποιήσεις του Ακιντζί για το μέλλον του Κυπριακού, εφόσον έχει επανειλημμένα αναφερθεί στην ανάγκη αλλαγής νοοτροπίας εκ μέρους της ε/κ πλευράς. Ο κ. Ακιντζί θεωρεί ότι την παρούσα στιγμή η ε/κ πλευρά δεν είναι έτοιμη να αποδεχθεί την πολιτική ισότητα των Τ/κ στην πράξη, καθώς εξακολουθεί να τους θεωρεί ως μέλη μιας εκ των μειονοτήτων του νησιού. Ο ίδιος ο κ. Ακιντζί διακρίνει τα κατάλοιπα αυτής της λανθασμένης οπτικής γωνίας και στη συμπεριφορά της ε/κ ηγεσίας, κυρίως στις θέσεις που εκφράστηκαν από την ηγεσία του κ. Αναστασιάδη στο τραπέζι των συνομιλιών και στις διασκέψεις, πριν από λίγους μήνες.

Μήπως η ε/κ πλευρά επιχειρεί να διαιωνίσει τις συνομιλίες, ώστε να κερδίσει χρόνο στο πεδίο της ενέργειας;

Ο Μουσταφά Ακιντζί θεωρεί ότι την παρούσα στιγμή η ε/κ πλευρά δεν είναι έτοιμη να αποδεχθεί την πολιτική ισότητα των Τ/κ στην πράξη.

Το ΦΑ πυροδοτεί διχοτόμηση

Στο πλαίσιο των πρόσφατων δημόσιων τοποθετήσεών του, ο κ. Ακιντζί αναφέρεται επίσης στο ζήτημα του φυσικού αερίου η διαχείριση του οποίου θα μπορούσε να οδηγήσει εξίσου στη λύση ή στη διχοτόμηση. Το φυσικό αέριο θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα νέο πλαίσιο συνεργασίας ανάμεσα στις δύο κοινότητες. Ο «υπουργός Εξωτερικών» Κουντρέτ Όζερσαϊ αναφέρεται σε αυτό το πλαίσιο με τη χαρακτηριστική φράση «σχέση οικονομικής αλληλεξάρτησης». Παρόμοια είναι η άποψη και του «υπουργού Ενέργειας και Οικονομίας», Οζντίλ Ναμί, ο οποίος την προηγούμενη εβδομάδα επανέλαβε την πρότασή του προς τον υπουργό Ενέργειας της Κυπριακής Δημοκρατίας για δικοινοτική συνεργασία. «Το ζήτημα του φυσικού αερίου (σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθούν τα σωστά βήματα) θα μπορούσε δίχως καμία αμφιβολία να πυροδοτήσει και ζήτημα των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων», προειδοποιεί ο κ. Τούμερχαν, ο οποίος υπογραμμίζει τη σημασία των προαναφερόμενων μηνυμάτων της τ/κ πλευράς. «Οι εξελίξεις που ακολουθούν (στην ΑΟΖ), η μεταφορά ηλεκτρικού ρεύματος (από την Τουρκία στο βόρειο τμήμα της Κύπρου) με ένα υποθαλάσσιο καλώδιο και παρόμοια βήματα θα ανοίξουν τον δρόμο για τη διαιώνιση της διχοτόμησης και την έναρξη της συζήτησης εναλλακτικών σεναρίων», προσθέτει.

Οι τελευταίες πληροφορίες της «Κ» σημειώνουν ότι μια υποψία προβληματίζει έντονα την τουρκοκυπριακή πλευρά λίγο πριν από τη συνάντηση των δύο ηγετών. Συγκεκριμένα ο κ. Ακιντζί, οι συνεργάτες του και οι Τ/κ αναλυτές αναζητούν σκοπιμότητες πίσω από την εμμονή της ε/κ πλευράς για μια νέα συνάντηση των δύο ηγετών. Μήπως η ε/κ πλευρά επιμένει στη συνάντηση των ηγετών, ώστε να ανοίξει άμεσα ο δρόμος για έναν νέο κύκλο συνομιλιών, χωρίς προηγουμένως να έχουν αλλάξει οι βασικές παράμετροι και όροι των διαπραγματεύσεων; Με άλλα λόγια, μήπως η ε/κ πλευρά επιχειρεί να διαιωνίσει τις συνομιλίες ώστε να κερδίσει πολύτιμο χρόνο για την προώθηση των σχεδίων της στο πεδίο της ενέργειας; Αυτά τα ερωτήματα απασχολούν την τ/κ πλευρά, η οποία θεωρεί ότι οι συνομιλίες απομακρύνουν το ενδεχόμενο της αντιπαράθεσης στην ΑΟΖ από τον ορίζοντα της Κύπρου, μια εξέλιξη που ικανοποιεί την ε/κ πλευρά. Με βάση τον προαναφερόμενο προβληματισμό, η τ/κ πλευρά υπογραμμίζει τη σημασία του καθορισμού ενός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος στις συνομιλίες, με συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις και με τελικό σταθμό το ξεκαθάρισμα του καθεστώτος των τ/κ, με ή χωρίς λύση στο τέλος των δύο σχεδιαζόμενων δημοψηφισμάτων.

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Μας προσέγγισαν τρεις για συνεργασία στις ευρωεκλογές

Εκτός ψηφοδελτίου στις επόμενες βουλευτικές εκλογές ο πρόεδρος του Κινήματος των Οικολόγων

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Τρεις προτάσεις για συνεργασία στις ευρωεκλογές είχε το Κίνημα Οικολόγων από ΕΔΕΚ, Συμμαχία Πολιτών και Αλληλεγγύη, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του Κινήματος Γιώργος Περδίκης, ξεκαθαρίζοντας ωστόσο πως το Κίνημα δεν θα βιαστεί να πάρει την όποια απόφαση ακόμα για το με ποιον θα συνεργαστεί. Μιλάει για την υποψηφιότητα Νικόλα Παπαδόπουλου χαρακτηρίζοντάς την εξ ανάγκης επιλογή για τους Οικολόγους. «Ο Νικόλας Παπαδόπουλος δεν μπορούσε να συσπειρώσει ακραίες τοποθετήσεις μέσα στον ίδιο τον ενδιάμεσο χώρο ακραίες σε ό,τι αφορά το Κυπριακό που δεν ικανοποιείτο με τη μεσοβέζική του στάση στο εθνικό θέμα», αναφέρει χαρακτηριστικά, αναλύοντας τους λόγους της ήττας. Χαρακτηρίζει αστικό μύθο το ότι θα παραδώσει την έδρα του στην Έφη Ξάνθου, αλλά την ίδια στιγμή ξεκαθαρίζει πως δεν θα είναι υποψήφιος στις επόμενες βουλευτικές εκλογές.

> *Έχουν τεράστια ευθύνη και τα πολιτικά κόμματα για το τι θα συμβεί στον Συνεργατισμό που δεν ρωτούν και όχι μόνο η κυβέρνηση.*

> *Ο Ν. Παπαδόπουλος δεν μπορούσε να συσπειρώσει ακραίες τοποθετήσεις μέσα στον ίδιο τον ενδιάμεσο χώρο ακραίες σε ό,τι αφορά το Κυπριακό που δεν ικανοποιείτο με την μεσοβέζική του στάση στο Κυπριακό.*

Το θεωρώ προσωπική ήττα ότι όπως το καλοκαίρι του 2012 έτσι και το καλοκαίρι του 2017 δεν κατάφερα να πείσω την κυπριακή βουλή να ασχοληθεί με μια τεράστια κρατική περιουσία που κινδυνεύει να διασπαστεί από τις αλόγιστες συμπεριφορές και πρακτικές της διοίκησης, λέει ο Γιώργος Περδίκης.

–Να θεωρήσουμε δεδομένη την υποψηφιότητά σας στο εκλογικό συνέδριο της 22ας Απριλίου;

–Είναι ένα θέμα που συζητώ με τους συναγωνιστές και τις συναγωνίστριες. Πάντα η διαδικασία εκλογής της ηγεσίας στο Κίνημα των Οικολόγων ευτυχώς ήταν μία διαδικασία συναινετική, δεν προέκυπτε από σύγκρουση. Μέχρι σήμερα δεν φαίνεται να υπάρχει μία ηγετική διάθεση.

–Θα υπάρξει ανανέωση;

–Θα υπάρξει στα συλλογικά όργανα και στην υπόλοιπη ηγεσία, αλλά αυτή τη στιγμή δεν μπορώ να πω τι ανανέωση θα υπάρξει.

–Τίθεται το τελευταίο διάστημα ένα ζήτημα ανανέωσης και εκσυγχρονισμού των κομμάτων. Από δικής σας πλευράς έχει γίνει αυτοκριτική για το τι πάει λάθος;

–Το θέμα ανανέωσης δεν είναι μόνο θέμα κορυφής. Δεν θα πάρεις κάποιον από τον δρόμο επειδή είναι νέος και θα του πεις έλα μπες στην ηγεσία. Πρώτα απ' όλα το ίδιο το κίνημα πρέπει να ανανεωθεί. Να έχει ανανεωμένες ιδέες σκέψεις και μεθόδους προσέγγισης της κοινωνίας. Παρόλο που είμαι σχετικά νέος, στα 20 χρόνια λειτουργίας του Κινήματος και εμπλοκής στην πολιτική, βλέπω ότι τα πράγματα έχουν αλλάξει άρδην σε ό,τι αφορά την επικοινωνία και τη θεματολογία. Αν δεν αλλάξει το Κίνημα Οικολόγων τα επόμενα χρόνια τρόπο επικοινωνίας, οργανωτική δομή και πρόσωπα στην ηγεσία είναι καταδικασμένο να αποτύχει. Η αποτυχία είναι δεδομένη, αν δεν γίνουν αλλαγές. Υιοθετήσαμε από πέρυσι μία κύρια καταστατική αλλαγή, τη λειτουργία των αυτόνομων μονάδων μέσα στο κίνημα. Ήδη έχουμε μία με δύο ομάδες που έχουν τη δική τους αυτονομία μέσα στο κίνημα, ωστόσο, δεν είμαι ικανοποιημένος με την εξέλιξη των πραγμάτων. Εγώ θα ανέμενα περισσότερη συσπείρωση πολιτών. Να εμπλακούν δηλαδή περισσότερο και να αξιοποιήσουν την ευκαιρία που τους δίδεται να είναι με ένα κοινοβουλευτικό κόμμα. Υπάρχει και η καταστατική δικλίδα να μπαίνουν απευθείας στην ηγεσία. Μέχρι σήμερα δεν δούλεψε και δυστυχώς οι επιλογές μας είναι συγκεκριμένες σε ό,τι αφορά την αλλαγή στην ηγεσία του Κινήματος. Παρόλα αυτά έχουμε καλές μονάδες που με την αξιοποίηση τους θα λειτουργήσει καλύτερα η σύνθεση στην επόμενη τριετία.

–Επικρίνετε την κυβέρνηση για την περιβαλλοντική της πολιτική, ωστόσο, από κάποιους ελέγχεστε καθώς Επίτροπος Περιβάλλοντος είναι δικό σας στέλεχος.

–Η κυβέρνηση προχωράει σε οικολογικό Αρμαγεδδών. Εμείς θεωρούμε, ωστόσο, πως ο θεσμός του περιβάλλοντος έχει ξεπεραστεί από τα γεγονότα

–Για ποιο λόγο αποδέχεστε να έχετε τότε ένα στέλεχός σας σε αυτή τη θέση και να μοιράζεστε εν πολλοίς την ευθύνη;

–Δεν απευθύνθηκε στο Κίνημα Οικολόγων ο Πρόεδρος Αναστασιάδης για να προτείνουμε ένα μέλος των Οικολόγων. Αν απευθυνόταν εμείς θα του λέγαμε πως δεν υπάρχει λόγος ύπαρξης αυτού του θεσμού, αν δεν μετασχηματιστεί σε έναν θεσμό που θα εισακούεται, θα τοποθετείται, θα λαμβάνεται υπόψη. Αξιοποίησε τον θεσμό η Βουλή όσο ήμουν αντιπρόεδρος, ωστόσο, σήμερα είναι μόνο συμβουλευτικός ο ρόλος του. Οι σημαντικές εκστρατείες «Πρασινίζουμε την Κύπρο» ή το «let's do it Cyprus» για να καθαρίσουμε την Κύπρο σε μια μέρα είναι πολύ σημαντικές για την ίδια, αλλά για το Κίνημα των Οικολόγων δεν είναι αρκετό. Δεν είναι ένας φορέας που πρέπει να κάνει μόνο αυτό. Είναι όμως θέμα του Νίκου Αναστασιάδη δεν έχει να κάνει με μας.

–Δεν είχε διαβουλευθεί μαζί σας η κα Παναγιώτου προτού αποδεχθεί;

–Ο Πρόεδρος δεν διαβουλεύθηκε μαζί μας. Δεν είναι προϊόν συνεννόησης με τον κ. Αναστασιάδη.

–Άρα είναι εκεί ως προσωπικότητα και όχι ως στέλεχος των οικολόγων.

–Βεβαίως ως προσωπικότητα και όχι ως στέλεχος του Κινήματος. Δεν δέχεται γραμμή από το κόμμα. είναι εντελώς αυτόνομη και κάνει τη δουλειά της ως προσωπικότητα.

–Θα θέλατε να είναι διαφορετικά τα πράγματα;

–Φυσικά. Εμείς καταθέσαμε συγκεκριμένες προτάσεις και στον νυν Πρόεδρο και στον προηγούμενο είχαμε καταθέσει και νομοσχέδιο, το εξετάσαμε φτάσαμε στην ολομέλεια της βουλής και δυστυχώς αποσύρθηκε από την προηγούμενη διακυβέρνηση.

–Στις προεδρικές εκλογές συμπλεύσατε Νικόλα Παπαδόπουλου. Δεδομένου του αποτελέσματος ήταν λάθος η απόφασή σας;

–Η απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής μετά από αρκετή συζήτηση έλεγε ότι ήταν σωστή επιλογή. Για μας δεν ήταν η καλύτερη αλλά υπό τις συνθήκες ήταν αναγκαστική επιλογή.

–Ποια ήταν τα αίτια της ήττας;

–Ο κυριότερος λόγος είχε να κάνει με το γεγονός ότι η υποψηφιότητα του Νικόλα Παπαδόπουλου είχε εγγενείς δυσκολίες, μία από τις οποίες είχε να κάνει με το ίδιο το κόμμα του το οποίο φαίνεται πως ήταν βαθιά διχασμένο σε σημείο που να μην τον στηρίξει στον βαθμό που θα έπρεπε να στηρίξει.

Το πόρισμα του ΔΗΚΟ

–Σύμφωνα, πάντως, με το πόρισμα του ΔΗΚΟ, κύρια αιτία ήταν ότι δεν κατάφεραν τα κόμματα να συσπειρώσουν τον κόσμο τους.

–Αν περίμεναν να συσπειρώσουν κόμματα τα οποία δεν έχουν ιστορικό συσπείρωσης κόμματα ή που δημιουργήθηκαν μόλις πρόσφατα, όπως η Αλληλεγγύη, κόμματα που ουσιαστικά με πολλές επιφυλάξεις τον υποστήριξαν, όπως το δικό μας, σημαίνει πως οι άνθρωποι αυτοί που έκαναν το εν λόγω πόρισμα είναι εκτός πραγματικότητας. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος δεν μπορούσε να συσπειρώσει ακραίες τοποθετήσεις μέσα στον ίδιο τον ενδιάμεσο χώρο, ακραίες σε ό,τι αφορά το Κυπριακό που δεν ικανοποιείτο με τη μεσοβέζική του στάση στο εθνικό θέμα.

–Στη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία;

–Ναι και ακραίες σε ό,τι αφορά τα κοινωνικά θέματα ανθρώπους που ήθελαν πιο «αριστερή» πολιτική σε ό,τι αφορά κοινωνικά ζητήματα. Νομίζω ότι ακριβώς από αυτό τον κόσμο υποστηρίχθηκε η υποψηφιότητα του Χρίστου Χρίστου.

–Το τελευταίο διάστημα υπάρχει η έντονη φημολογία για κοινό ψηφοδέλτιο μεταξύ δυνάμεων της Αλλαγής. Ισχύει;

–Ως Κίνημα Οικολόγων έχουμε τρεις προτάσεις για συνεργασία, από ΕΔΕΚ, Συμμαχία πολιτών και Αλληλεγγύη. Η συνεργασία που είχαμε με την ΕΔΕΚ μας ικανοποιεί, δεν έχουμε κανένα παράπονο από τη συνεργασία μας, καθώς αυτό που ζητούσαμε από την εν λόγω συνεργασία το πήραμε. Οι συχνές μας αποστολές στις Βρυξέλλες μέσω των προγραμμάτων φιλοξενίας του Δημήτρη Παπαδάκη μας έφερε πιο κοντά στην ηγεσία των Πρασίνων γι' αυτό και νομίζω μετά από πάρα πολλά χρόνια θα έχουμε στο συνέδριό μας παρουσία από την ηγεσία του πράσινου κόμματος. Μας βοήθησε η συνεργασία με τον κ. Παπαδάκη, καθώς μπήκαν περιβαλλοντικά ζητήματα όπως των θαλασσινών σπηλιών, το οποίο κανένα πολιτικό κόμμα δεν θεώρησε σημαντικό να θέσει. Θα δούμε βεβαίως τις προτάσεις που έχουμε και θα αποφασίσουμε.

–Θα αποφασίσετε στο εκλογικό συνέδριο;

–Είναι αρκετά νωρίς. Το 2014 πήραμε πολύ νωρίς την απόφασή μας για συνεργασία με την ΕΔΕΚ με αποτέλεσμα να μην είμαστε σε θέση να κινηθούμε ανάλογα με τις εξελίξεις στις ευρωεκλογές. Κι έτσι χάσαμε την ευκαιρία να είναι Τ/κ υποψήφιοι σε ένα ψηφοδέλτιο ή χάσαμε την ευκαιρία να συνεργαστούμε με το Μήνυμα Ελπίδα με το οποίο έχουμε από τότε πολύ καλή συνεργασία. Τώρα η ΕΔΕΚ πιέζει για σύντομη απόφαση αλλά νομίζω ότι είναι προς το συμφέρον του κινήματος να μη βιαστεί να πάρει αποφάσεις στο χρονοδιάγραμμα που θέλουν οι άλλοι.

–Τελικά θα έχουμε οριζόντια ψηφοφορία;

–Μπορεί να γίνει στις ευρωεκλογές, είμαστε σε καλό δρόμο. Έχουμε διαμορφώσει ένα απλό σύστημα με το οποίο ο ψηφοφόρος θα μπορεί να ψηφίσει από δύο κόμματα γιατί έχει μόνο δύο σταυρούς προτίμησης. Είναι επικρατείας, όπως ήθελαν κάποια κόμματα, και έχω ήδη βρει σύμφωνη γνώμη από πολλά κόμματα. Το ΑΚΕΛ, όπως και το ΕΛΑΜ, δεν θέλουν να ακούσουν και καθοριστικό παράγοντα θα παίξει το ΔΗΚΟ. Μέχρι το καλοκαίρι θα έχουμε καθορίσει την οριζόντια ψηφοφορία για τις ευρωεκλογές. Θα το δοκιμάσουμε να δούμε πώς θα επηρεάσει το εκλογικό αποτέλεσμα, αν μπορούν να το κατανοήσουν οι πολίτες και αν θα αποφύγουμε την αποχή. Πρέπει να κάνουμε κάτι όχι μόνο να δακρύζουμε μετά το αποτέλεσμα, καθώς είναι ένα μέτρο πρακτικό για την καταπολέμηση της αποχής.

Αστικός μύθος η παράδοση της έδρας

-Θα παραδώσετε τελικά την έδρα σας στην Έφη Ξάνθου;

-Ποιος λέει τέτοιο πράγμα;

-Εσείς δεν το έχετε υποσχεθεί;

-Αυτός είναι ένας αστικός μύθος. Υπάρχει ένα θέμα ομαλής διαδοχής. Το σίγουρο είναι πως δεν θα είμαι στο ψηφοδέλτιο στις εκλογές του 2021. Θα δώσουμε τη σκυτάλη πλήρως και τα νέα στελέχη πρέπει να αναλάβουν και την ευθύνη της διαχείρισης του νέου κινήματος. Άρα κάποια στιγμή μπορεί να γίνει κάποια αλλαγή όχι μόνο στην προεδρία αλλά και στη βουλή.

-Όχι κατά την παρούσα θητεία;

-Δεν το αποκλείω, γιατί όχι; Εξαρτάται από τα προσωπικά μου θέματα.

-Δηλαδή;

-Είναι προσωπικά και οι σοφοί έλεγαν τα εν οίκω μη εν δήμω.

Προσωπική ήττα η μη συζήτηση του Συνεργατισμού στη βουλή

–Ο Συνεργατισμός αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση. Έχετε ήδη μετά από δική σας πρωτοβουλία συζητήσει το όλο ζήτημα στην Επιτροπή Ελέγχου.

–Δεν θεωρώ ότι συζητήσαμε το θέμα του Συνεργατισμού. Επιχείρησα να θέσω το θέμα του συνεργατισμού, όπως επιχείρησα την εποχή που δόθηκε η οικονομική στήριξη στη Λαϊκή Τράπεζα και έγινε διορισμός Διοικητικού Συμβουλίου στη Λαϊκή Τράπεζα. Όπως και τότε απέτυχα να πείσω τη βουλή να ασχοληθεί με το θέμα και να εξασκήσει καθηκόντως τον κοινοβουλευτικό έλεγχο σε ένα διορισμένο από το κράτος συμβούλιο, έτσι και τώρα ομολογώ ότι απέτυχα και το λέω μετά λόγου γνώσεως και της σημασίας της αποτυχίας. Το θεωρώ προσωπική ήττα ότι όπως το καλοκαίρι του 2012 έτσι και το καλοκαίρι του 2017 δεν κατάφερα να πείσω την κυπριακή βουλή να ασχοληθεί με μια τεράστια κρατική περιουσία που κινδυνεύει να διασπαστεί από τις αλόγιστες συμπεριφορές και πρακτικές της διοίκησης. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια που ήταν κρατικός και θα μπορούσαμε να έχουμε έλεγχο και ως βουλή και ως κυβέρνηση. Έχουν τεράστια ευθύνη και τα πολιτικά κόμματα για το τι θα συμβεί στον Συνεργατισμό που δεν ρωτούν και όχι μόνο η κυβέρνηση.

– Ο Συνεργατισμός, ωστόσο, δεν είναι η μόνη πρόκληση για τον τόπο. Το τελευταίο διάστημα ενισχύεται η φημολογία περί λύσης δύο κρατών…

–Υπάρχει αυτή η φημολογία.

–Από πού προέρχεται;

–Από τους κύκλους γύρω από το Προεδρικό είναι που πηγάζει αυτή η φημολογία.

–Υπάρχει κάτι που μπορεί να ανατρέψει το άσχημο κλίμα;

–Τα πάντα ρει έλεγε και ο Ηράκλειτος αλλά αντί για ανατροπές προτιμώ να μιλώ για αλλαγή πορείας.

–Τα περί αποκήρυξης της ΔΔΟ και αλλαγής στρατηγικής δεν λειτούργησαν αρνητικά;

- Δεν νομίζω. Το πρόβλημα βρίσκεται αποκλειστικά στην Τουρκία. Η Τουρκία μπορεί με μια απλή κίνηση να αφήσει το Κυπριακό να λυθεί. Αν δεχτεί ότι στους Κυπρίους εναπόκειται να καθορίσουν την μοίρα του τόπου τους. Το ζήτημα είναι πως με τη μεσαιωνική συμπεριφορά που διακατέχει την τουρκική πολιτική είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί λύση των προβλημάτων. Γιατί όταν νομιμοποιήσεις τις διαδικασίες παρέμβασης της Τουρκίας στα του κυπριακού λαού νομίζω ότι το μέλλον θα είναι δυσοίωνο για τον κυπριακό λαό. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει, σε καμία περίπτωση, ότι πρέπει να μείνουμε άπραγοι και να περιμένουμε την Τουρκία. Η δημιουργία κόστους ή οφέλους, η δημιουργία γεωπολιτικών καταστάσεων, όπως η συμφωνία με γειτονικές χώρες ακόμα και η βελτίωση του κλίματος στην ίδια την Τουρκία να είναι παράγοντες για τους οποίους πρέπει να δουλέψουμε εντατικά. Η ραθυμία ή η αναβλητικότητα είναι συνταγή καταστροφής. Το πάγωμα ή το τέλμα το ίδιο. Δεν σημαίνει ότι επειδή δεν γίνονται διαπραγματεύσεις έπρεπε να υπάρχει αυτός ο καθησυχασμός και έλλειψη κινητικότητας από τη δική μας πλευρά.

Ανοίγει δρόμο αλλαγών ο Νικόλας

Στόχος ο έλεγχος των συλλογικών οργάνων και η ισορροπία δυνάμεων μετά τις διαγραφές

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το πόρισμα του ΔΗΚΟ για τα αίτια της εκλογικής ήττας περιοριζόταν δημοσίως σε εξωγενείς παράγοντες που είχαν να κάνουν με την αδυναμία συσπείρωσης των άλλων κομμάτων και την υπονόμευση πρώην ΔΗΚΟϊκών στελεχών. Είναι όμως μόνο αυτό; Η ηγεσία αντιλαμβάνεται πως τα αίτια είναι βαθύτερα και αγγίζουν τη ρίζα του ΔΗΚΟ. Τη ρίζα, που δεν κατάφερε να προσεγγίσει αλλά και να ελέγξει ο Νικόλας Παπαδόπουλος. Είχε άλλωστε επιλέξει από την αρχή να έχει στον περίγυρό του πλειάδα δυνατών πιστών και ταλαντούχων στελεχών, οι οποίοι ωστόσο δεν είχαν τους απαραίτητους δεσμούς και την επαφή με το παραδοσιακό ΔΗΚΟ. Καθόλου τυχαίο συνεπώς πως στελέχη από το καρογιανικό στρατόπεδο, γνώστες των δημοσίων σχέσεων και της δηκοϊκής φιλοσοφίας, κατάφεραν να προκαλέσουν εσωκομματικούς τριγμούς, με ένα σημαντικό μέρος των ΔΗΚΟϊκών μελών και στελεχών να γυρίζει την πλάτη του στην υποψηφιότητα Νικόλα Παπαδόπουλου. Ο κ. Παπαδόπουλος, μετά την ήττα των εκλογών, ανασκουμπώνεται και αποφασίζει να λύσει όλα εκείνα τα εσωκομματικά προβλήματα, ελέγχοντας το κόμμα, αλλά ανοίγοντάς το παράλληλα με τη συμμετοχή νέων στελεχών που έχουν έρθει κοντά κατά την προεκλογική περίοδο.

Στο ΔΗΚΟ αντιλαμβάνονται πως η αδυναμία ελέγχου μέρους των συλλογικών οργάνων, αλλά και η απουσία δεσμών με τη βάση του ΔΗΚΟ στοίχισε στις προεδρικές.

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος ξεπέρασε το μούδιασμα του εκλογικού αποτελέσματος, ανασκουμπώθηκε και διαβουλεύεται πυρετωδώς για τον σχεδιασμό του νέου ΔΗΚΟ.

Πολιτική επιτροπή

Στο ΔΗΚΟ επισημαίνουν πως η νέα εποχή του κόμματος προϋποθέτει ένα κράμα παραδοσιακών στελεχών καθώς και πολιτικών προσώπων που ήρθαν κοντά, λόγω της προσωπικότητας αλλά και των θέσεων του Νικόλα Παπαδόπουλου. Σε αυτό το πλαίσιο προωθείται ήδη η δημιουργία πολιτικής επιτροπής αλλά και πολιτικού προσωπικού που θα μπορεί να έχει δικαίωμα ψήφου στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος. Η πολιτική επιτροπή θα είναι συμβουλευτικού χαρακτήρα και θα διορίζεται από τον πρόεδρο. Σε αυτή αναμένεται να συμμετέχουν πρώην βουλευτές και υπουργοί που προέρχονται από το ΔΗΚΟ, αλλά και σύμβουλοι του Νικόλα Παπαδόπουλου σε ζητήματα που αφορούν θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης αλλά και το εθνικό. Τα μέλη της πολιτικής επιτροπής θα μπορούν να δίνουν συμβουλές για την πολιτική στρατηγική του κόμματος σε διάφορα ζητήματα. Με την εμπλοκή παλαιότερων και παραδοσιακών στελεχών, ο Νικόλας Παπαδόπουλος φαίνεται πως επιδιώκει να κτίσει γέφυρες με το παλαιό ΔΗΚΟ, που δεν υπήρχαν στο παρελθόν. Την ίδια στιγμή, με τον διορισμό πολιτικού προσωπικού, στόχο έχει να ανοίξει το κόμμα, σε άλλα πολιτικά πρόσωπα που στήριξαν την υποψηφιότητα Νικόλα Παπαδόπουλου κατά την προεκλογική περίοδο και ήρθαν κοντά στο κόμμα. Υπενθυμίζεται πως πολιτικά πρόσωπα από άλλους πολιτικούς χώρους που ήρθαν κοντά κατά την προεκλογική ήταν οι Άννα Κουκκίδου Προκοπίου, Χρίστος Κληρίδης, Χρίστος Ρότσας, Ιωάννα Συγκρασίτη. Το αν αυτά είναι κάποια από τα πρόσωπα που θα απαρτίζουν το πολιτικό προσωπικό, είναι ένα ζήτημα ανοικτό αλλά και πολύ πιθανό. Το σίγουρο είναι όπως λένε κομματικοί κύκλοι, πως αν και θέλει να ανοίξει τον δρόμο για τη συμμετοχή περισσότερων ομάδων από τον ενδιάμεσο χώρο, δεν θέλει την ίδια στιγμή να «ενοχλήσει» στελέχη από τα υπόλοιπα συνεργαζόμενα κόμματα, καθώς ο τελικός στόχος παραμένει η δημιουργία του μετώπου στον Ενδιάμεσο υπό την ηγεσία του. Σε αυτό το σημείο δεν πρέπει να παραλείπεται και το ενδεχόμενο συνεργασίας και με άλλες πολιτικές προσωπικότητες. Το ΔΗΚΟ έχει ήδη κάνει κρούσεις στον ανεξάρτητο πλέον βουλευτή Παύλο Μυλωνά για να ενταχθεί στο κόμμα του Κέντρου. Το τι θα γίνει, ωστόσο, είναι ένα ζήτημα ακόμα ανοικτό και σχετίζεται με το ποια θα είναι τελικώς η πολιτική δράση της Πλατφόρμας Πολιτών.

Και όσο κι αν ο Νικόλας Παπαδόπουλος είναι έτοιμος να ανοίξει γέφυρες με το παραδοσιακό ΔΗΚΟ και την πόρτα σε νέα πολιτικά πρόσωπα, στη νέα πενταετία επιδιώκει πλήρη έλεγχο των συλλογικών σωμάτων. Τα όσα πραγματοποιήθηκαν κατά τον προεκλογικό, με προέδρους επαρχιακών επιτροπών να απέχουν και να επικρίνουν πολιτικές της ηγεσίας αλλά κυρίως τα όσα διαμείφθηκαν σε ΓΟΔΗΚ και ΝΕΔΗΚ, που είχαν ως κατάληξη τη διαγραφή των προέδρων της Νεολαίας και της Γυναικείας οργάνωσης, θέλει με κάθε τρόπο να το αποφύγει κατά τη νέα πενταετία. Ενδεικτικό, ότι στο πλαίσιο των νέων αποφάσεων προωθείται όπως το μητρώο μελών της Γυναικείας Οργάνωσης του ΔΗΚΟ και της Νεολαίας του ΔΗΚΟ δεν θα διαφέρει από αυτό του κόμματος. Δεν θα μπορεί δηλαδή ένα πρόσωπο να είναι μέλος αποκλειστικά στη ΝΕΔΗΚ και όχι του ΔΗΚΟ. Με αυτό τον τρόπο η ηγεσία περιορίζει τη δύναμη των προέδρων των δύο σωμάτων και ελέγχει πλήρως την κατάσταση. Το κατά πόσο κάτι τέτοιο θα γίνει τελικώς δεκτό είναι ένα ζήτημα ανοικτό καθώς στην ουσία μειώνεται αρκετά η αυτονόμηση των δύο σωμάτων.

Τα βλέμματα στη νέα ηγεσία

Ποιοι θα απαρτίζουν τη νέα ηγεσία; Αυτό είναι ένα ερώτημα ανοικτό όπως επίσης και αν θα απαρτίζεται πλήρως από στελέχη του στενού περίγυρου του κ. Παπαδόπουλου. Και όσο κι αν υπάρχει κινητοποίηση στο παρασκήνιο και βολιδοσκοπήσεις για την καταγραφή της δύναμης του κάθε στελέχους, κανένας, πλην του Μαρίνου Μουσιούττα που διεκδικεί τη θέση του αναπληρωτή προέδρου, δεν ανοίγει ακόμη επισήμως τα χαρτιά του. Ο κ. Μουσιούττας, όπως έχει αναφέρει και στο παρελθόν η «Κ», αποτελεί τη γέφυρα με το παραδοσιακό ΔΗΚΟ, ερχόμενος από παραδοσιακή ΔΗΚΟϊκή οικογένεια και αποτελεί εν πολλοίς κλειδί συναίνεσης μετά τις εσωκομματικές πληγές. Και αυτό γιατί καθ' όλη τη διάρκεια απέφυγε να μπει στη διαδικασία εσωκομματικών αντιπαραθέσεων. Με αυτό τον τρόπο θα μπορεί να έχει έρεισμα σε παραδοσιακά στελέχη που έχουν απομακρυνθεί το τελευταίο διάστημα. Πέραν όμως του κ. Μουσιούττα κι άλλα στελέχη μελετούν την οργανωτική τους δύναμη στο παρασκήνιο. Στελέχη που προέρχονται από τον πυρήνα του ΔΗΚΟϊκού προέδρου και αντλούν ψήφους από το ίδιο περίπου ακροατήριο. Ένας εκ των οποίων ο ευρωβουλευτής Κώστας Μαυρίδης, ο οποίος είχε διεκδικήσει εκλογή και την προηγούμενη πενταετία. Υπάρχει έκδηλο ενδιαφέρον και από τον Αντώνη Αντωνίου. Στέλεχος το οποίο ανήκει στον στενό περίγυρο του Νικόλα Παπαδόπουλου. Στο ίδιο πλαίσιο εμπίπτει και η Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, η οποία σύμφωνα με συνέντευξή της στην «Κ» δεν έχει ακόμη αποφασίσει για το αν θα διεκδικήσει παρά τις κρούσεις που δέχεται. Η κα Ερωτοκρίτου, πέραν του ότι ανήκει στην έμπιστη ομάδα του κ. Παπαδόπουλου, έχει και ένα σημαντικό έρεισμα στον κόσμο του Δημοκρατικού Κόμματος, κάτι που καταγράφεται και από το ποσοστό που έλαβε στις βουλευτικές εκλογές. Στο πλαίσιο των παρασκηνιακών διαβουλεύσεων βρίσκονται και άλλα στελέχη με στόχο την αντιπροεδρία, αλλά για το ποιοι τελικώς θα τη διεκδικήσουν θα εξαρτηθεί από το ποιοι θα διεκδικήσουν τελικώς τη θέση του αναπληρωτή προέδρου. Σε αυτό το πλαίσιο δεν πρέπει να παραβλέπεται ο εκπρόσωπος Τύπου του ΔΗΚΟ Άθως Αντωνιάδης, ενώ ενδιαφέρον προκαλεί το αν θα διεκδικήσουν στελέχη και από το ευρύτερο και παραδοσιακό ΔΗΚΟ. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα διασφαλίσει την πολυφωνία στην ηγεσία, αλλά την ίδια στιγμή ενδεχομένως να δυσκολέψει τον ΔΗΚΟϊκό πρόεδρο στις όποιες ομόφωνες αποφάσεις.

Οχι από το Βελιγράδι στην αναγνώριση του Κοσσόβου

Κάλεσμα στην αποσχιστική οντότητα των Αλβανόφωνων για αμοιβαίο συμβιβασμό από τη σερβική κυβέρνηση μέσω της «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Την κατάσταση που επικρατεί στο Κόσσοβο μετά την κίνηση των Αλβανόφωνων να κηρύξουν μονομερώς τη δημιουργία «κρατικής» οντότητας περιγράφει στην «Κ» ο Zeljko Jovic. Ο αναπληρωτής διευθυντής του Γραφείου της σερβικής κυβέρνησης για το Κόσσοβο και Μετόχια αναφέρεται στα προβλήματα που έχουν προκληθεί από την αποσχιστική κίνηση των Αλβανών της περιοχής χαρακτηρίζοντας το Κόσσοβο ως φυτώριο του οργανωμένου εγκλήματος.

–Κύριε Jovic ποιος είναι ο σκοπός της επίσκεψή σας στην Κύπρο;

–Κατά τις εδώ επαφές μου προσπάθησα να καταδείξω με όσο πιο πολλές πληροφορίες για τα δεινά του σερβικού λαού και τις καταστροφές των σερβικών περιουσιών και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς στο Κόσσοβο και Μετόχια, αλλά και να ενημερωθώ για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κυπριακή Δημοκρατία με τις καταστροφές στα Κατεχόμενα.

–Τι ακριβώς συνέβη την προπερασμένη εβδομάδα με τη σύλληψη του διευθυντή του γραφείου της σερβικής κυβέρνησης για την περιοχή.

–Εκείνη την ημέρα είχε κανονιστεί μια συνάντηση, στα βόρεια της Κόσοβσκα Μιτρόβιτσα των νομίμων αντιπροσώπων του σερβικού λαού στο Κόσσοβο και Μετόχι. Θέμα της συνάντησης ήταν η συζήτηση για εξεύρεση ειρηνικών λύσεων στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Σέρβοι που ζουν σε αυτές τις περιοχές. Αυτή η συνάντηση είχε διευθετηθεί και ανακοινωθεί εκ των προτέρων και όλοι γνώριζαν για την πραγματοποίησή της. Σε ό,τι αφορά τη νομική πτυχή η παρουσία του διευθυντή του Γραφείου της σερβικής κυβέρνησης για το Κόσσοβο και Μετόχια, Μάρκο Τζούριτς ήταν νόμιμη και μέσα στο πλαίσιο των συμφωνιών των Βρυξελών. Ο Μάρκο Τζούριτς ο οποίος είναι και ο βασικός συνομιλητής στις Βρυξέλλες γι' αυτά τα θέματα, με βάση τις συμφωνίες που έχουν γίνει η μόνη του υποχρέωση ήταν να ανακοινώσει την έλευσή του στο Κόσσοβο 24 ώρες νωρίτερα, αλλά όχι να ζητήσει άδεια, όπως και έπραξε. Οι ισχυρισμοί του καθεστώτος του «Κοσσόβου» ότι η έλευση του Μάρκο Τζούριτς ήταν παράνομη δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα. Επίσης σε αυτή τη συνάντηση πήραν μέρος διευθυντές νοσοκομείων, σχολείων και άλλοι. «Ειδικές δυνάμεις» του καθεστώτος του «Κοσσόβου» 45 λεπτά από την έναρξη της συνάντησης, επιτέθηκαν, παραβιάζοντας τις συμφωνίες που τους απαγορεύουν να επεμβαίνουν στο βόρειο Κόσσοβο και Μετόχια, χωρίς την άδεια των Σέρβων, οι οποίοι είναι η πλειοψηφία. Αυτή η ενέργεια ήταν παράνομη και έγινε και στην παρουσία της Ευρωπαϊκής Ειρηνευτικής Δύναμης.

Μέχρι σήμερα παρά τις απαγωγές, δολοφονίες και λιστείες εναντίον των Σέρβων του Κοσσόβου ουδείς έχει προσαχθεί ενώπιον δικαιοσύνης.

–Ασκήθηκε βία;

–Άσκησαν υπερβολική βία χωρίς λόγο, ρίχνοντας χειροβομβίδες κρότου λάμψης και δακρυγόνα. Συμπεριφέρθηκαν με αγριότητα στο κόσμο που ήταν εκεί άοπλος, χτυπώντας τους ακόμα και με τα κοντάκια των όπλων. Πριν να μεταφέρουν τον Μάρκο Τζούρις σε δικαστήριο της Πρίστινα, τον έσερναν μέσα στους δρόμους της Πρίστινα με την συνοδεία Αλβανών που ήθελαν να τον λυντσάρουν. Μέσα στο τεθωρακισμένο όχημα που τον μετέφεραν τον χτυπούσαν και τον απειλούσαν με μαχαίρι φωνάζοντας συνέχεια «Ο Αλλάχ είναι μεγάλος» Το Βελιγράδι αντιμετωπίζει το συγκεκριμένο περιστατικό ως μια τρομοκρατική ενέργεια. Η άνανδρη απαγωγή του Μάρκο Τζούριτς και ο τραυματισμός 32 ατόμων τα οποία μεταφέρθηκαν στα νοσοκομεία προκάλεσαν μεγάλο φόβο, μια τεταμένη κατάσταση και οργή στους Σέρβους του Κοσσόβου και Μετοχιών αλλά δεν υπήρξαν βίαιες αντιδράσεις εκ μέρους των Σέρβων. Με τον τρόπο αυτό δείξαμε και πάλι τη θέλησή μας για διάλογο. Με την αποφασιστική παρέμβαση του Προέδρου της Σερβίας αφέθηκε αμέσως ελεύθερος ο Μάρκο Τζούριτς.

Ο Zeljko Jovic είναι ο αναπληρωτής διευθυντής του Γραφείου της σερβικής κυβέρνησης για το Κόσσοβο και Μετόχια. Στη συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ» χαρακτήρισε τις σχέσεις Κύπρου - Σερβίας ως παράδειγμα προς μίμηση.

–Πώς είναι οι συνθήκες διαβίωσης των Σέρβων του Κοσσόβου;

–Συνεχώς έχουν προβλήματα. Κάποιοι από αυτούς, σε κάποιες περιοχές δεν έχουν ούτε καν ελευθερία κινήσεων. Πέφτουν συνεχώς θύματα λιστειών, υπάρχουν πολιτικές συλλήψεις ακόμα και ηλικιωμένων ατόμων μετά από δήθεν καταγγελίες γειτόνων τους (Αλβανών) προκειμένου να τους πάρουν τις περιουσίες τους. Επίσης μεγάλα προβλήματα έχει και η Ορθόδοξη Σερβική Εκκλησία της οποίας η περιουσία βρίσκεται σε διαρκή κίνδυνο. Μέχρι σήμερα παρά τις απαγωγές, δολοφονίες και λιστείες εναντίον των Σέρβων του Κοσσόβου ουδείς έχει προσαχθεί ενώπιον της δικαιοσύνης.

–Πώς μπορούν να επιλυθούν τα προβλήματα στην περιοχή;

–Η θέση της Σερβίας είναι ξεκάθαρη. Το Βελιγράδι δεν μπορεί να αναγνωρίσει το καθεστώς του Κοσόβου. Είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε κάποια πράγματα όχι όμως και για αναγνώριση ανεξαρτησίας. Στο Κόσσοβο διαβιούν 130 χιλιάδες Σέρβοι και υπάρχουν πολιτιστικά και εκκλησιαστικά μνημεία του 13ου, 14ου, και 15ου αιώνα που δείχνουν ότι η περιοχή είναι σερβική και ακόμα και σήμερα, μετά απο όλα αυτά, πέραν του 60% των εδαφών σύμφωνα με το κτηματολόγιο, ανήκουν στη Σερβική Ορθόδοξη Εκκλησία και στον σερβικό λαό. Εμείς είμαστε έτοιμοι να κάνουμε συμβιβασμό αλλά το ίδιο πρέπει να κάνει και το καθεστώς του Κοσσόβου.

–Η Σερβία ενδιαφέρεται να ενταχθεί στην Ε.Ε.;

–Είναι ένας από τους κύριους στόχους της εξωτερικής μας πολιτικής. Λαμβάνοντας υπόψη τις άοκνες προσπάθειες που καταβάλλονται από τον Πρόεδρο της Σερβίας για την ένταξη μας στην Ε.Ε., είναι ζήτημα μερικών χρόνων η Σερβία να γίνει μέλος της Ε.Ε.

–Οι σχέσεις Λευκωσίας- Βελιγραδίου πώς χαρακτηρίζονται;

–Οι σχέσεις αυτές είναι παράδειγμα φιλικών σχέσεων μεταξύ κρατών. Είναι αδελφικές, είναι ειλικρινείς και δεν πρέπει να ξεχνάμε τη στήριξη που έχουμε από την Κυπριακή Δημοκρατία. Είναι σχέση που διέπεται από αμοιβαίο σεβασμό και κοινούς αγώνες για τη διατήρηση και εφαρμογή του διεθνούς δικαίου.

–Το Βελιγράδι πιστεύει πως οι συνομιλίες μεταξύ Ελλάδας και Σκοπίων θα έχουν θετική κατάληξη;

–Αυτά τα θέματα είναι εσωτερικά της κάθε μιας χώρας. Εμείς όμως θα χαιρετίσουμε όποια απόφαση παρθεί συμφωνημένα από τα δύο μέρη και είμαστε έτοιμοι να συμβάλλουμε, εάν μας ζητηθεί, να βοηθήσουμε στην επίλυση αυτού του προβλήματος προκειμένου να διασφαλιστεί η ειρήνη και η πολιτική σταθερότητα στην περιοχή των Βαλκανίων.

–Το Βελιγράδι πώς βλέπει την τελευταία επιδρομή των μυστικών υπηρεσιών της Τουρκίας στο Κόσοβο;

–Στον απόηχο αυτών που συνέβησαν τελευταία, θα είναι πολύ ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη των σχέσεων των δύο αντίθετων πολιτικών ρευμάτων μεταξύ των Αλβανών στο Κόσσοβο, του ενός που ενεργεί με εντολές των Ηνωμένων Πολιτειών και του άλλου που λειτουργεί με εντολές της Τουρκίας. Η Σερβία επίσης για χρόνια προειδοποιεί για τη μη βιωσιμότητα της κατάστασης στο Κόσοβο και Μετόχια και την αδυναμία των «θεσμών» του «Κοσόβου» για διατήρηση πολιτικής σταθερότητας και ελέγχου στο έδαφος του Κοσσόβου και Μετοχιών. Ο χώρος της Νότιας Σερβικής επαρχίας (Κόσοβο και Μετόχια) απο το 1999 και ιδιαίτερα απο τη στιγμή της μονομερούς ανακήρυξης της Ανεξαρτησίας του «Κοσσόβου» κατάντησε φυτώριο οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατίας και πολύ περισσότερο η μεγαλύτερη πρόκληση ασφάλειας για όλη την Ευρώπη.

Ο άτακτος Τόνι και η αποποινικοποίηση των αμβλώσεων

Οργή Ρούμπερτ

Χαμός στα κράσπεδα του διεθνούς jet set από τις αποκαλύψεις των βρετανικών και όχι μόνο εφημερίδων για τις αταξίες του Τόνι Μπλερ. Ο για μία δεκαετία πρωθυπουργός της Βρετανίας συνελήφθη κλέπτων κάλλη από τη σύζυγο του μεγιστάνα των ΜΜΕ Ρούμπερτ Μέρντοχ, ο οποίος διάγει την ένατη δεκαετία της ζωής του. Η απορία μου δεν είναι το συμβάν αυτό καθ' εαυτό αλλά γιατί οργίστηκε τόσο πολύ ο Ρούμπερτ. Μήπως επειδή έγινε Ρούντολφ;

Οργή Αθανάσιου

Την οργή του Μητροπολίτη Λεμεσού Αθανάσιου προκάλεσαν οι βουλευτές οι οποίοι στήριξαν την αποποινικοποίηση των αμβλώσεων, με αποτέλεσμα ο άνθρωπος του Θεού να καλέσει το ποίμνιό του να ρίξει μαύρο στους βουλευτές, οι οποίοι έχουν ψηφίσει την εν λόγω νομοθεσία. Μάλιστα, ο δεσπότης χαρακτήρισε τους βουλευτές που διαφώνησαν κάνοντας συγκεκριμένα λόγο για τον Αντρέα Κυπριανού, ο οποίος ήταν ο μόνος που διαφώνησε με το κόμμα του και τοποθετήθηκε ενάντια στη νομοθεσία. Προφανώς, ο Λεμεσού Αθανάσιος συγχώρεσε τον κυνηγό που επιχείρησε να βγάλει φωτογραφίες με το τηλέφωνο του κάτω από τη φούστα μιας κυρία και μάλιστα στον ναό της Δημοκρατίας.

Η στάση Δίπλαρου

Ευχάριστη έκπληξη προκάλεσε στη στήλη η στάση του Ευθύμιου Δίπλαρου ο οποίος ψήφισε υπέρ της αποποινικοποίησης των αμβλώσεων. Αντίθετα με άλλους κατά τα άλλα προοδευτικούς συναδέλφους του, όπως ο Ονούφριος Κουλλά, που έμειναν εκτός αίθουσας για να αποφύγουν την ψηφοφορία, ο κ. Δίπλαρος στήριξε την εν λόγω νομοθεσία. Το ζήτημα είναι πλέον πως θα πρέπει να διαχειριστεί την οργή του Μητροπολίτη Αθανάσιου. Ο Ευθύμιος ως γνωστόν έχει στενούς δεσμούς με τη μητρόπολη Λεμεσού καθώς και τον ίδιο τον Μητροπολίτη και προφανώς θα πρέπει να δώσει κάποιες εξηγήσεις. Στο μεταξύ ο κ. Δίπλαρος έχει να σκεφτεί και το ζήτημα αυτό και από την άποψη ότι ίσως επηρεάσει την υποψηφιότητά του για την αντιπροεδρία του ΔΗΣΥ. Αυτό φυσικά θα φανεί προσεχώς!

Άνοιγμα στην πρωτεύουσα

Πάντως, ο κ. Δίπλαρος φαίνεται ιδιαίτερα αισιόδοξος για το έρεισμά του στον κόσμο του ΔΗΣΥ στη Λεμεσό. Είναι γι' αυτό τον λόγο που πλέον άρχισε να κινείται συντονισμένα και στην πρωτεύουσα. Το ερώτημα που εγείρεται είναι κατά πόσο μπορεί να αποκτήσει έρεισμα στην Λευκωσία δεδομένου ότι και η Στέλλα Κυριακίδου αλλά και ο Νίκος Νουρής, οι συνυποψήφιοι του, παίζουν εντός έδρας και είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς. Μάλιστα, ο κ. Νουρής έχει κάνει κι αυτός με τη σειρά του ανοίγματα στη Λεμεσό, πραγματοποιώντας την προσεχή Πέμπτη προεκλογική εκδήλωση στην έδρα του κ. Δίπλαρου.

Ρε Τόνι μου, τωρά που είμαστε τζιαι συμπέθεροι, πε μου εν αλήθκεια η ιστορία με την Κινέζα; (Βλ. Σπονδοφόρος σελ. 2).

Πολύφερνη νύφη

Πολύφερνη νύφη φαίνεται να είναι το Κίνημα Οικολόγων ενόψει των ευρωεκλογών. Σύμφωνα με τον πρόεδρό του Γιώργο Περδίκη, το Κίνημα έχει τρεις προτάσεις και συγκεκριμένα από ΕΔΕΚ, Συμμαχία πολιτών και Αλληλεγγύη. Με ποιον θα συμπλεύσει τελικά είναι ένα ζήτημα ανοικτό, καθώς δεν βιάζονται να λάβουν οποιαδήποτε απόφαση. Όπως όλα δείχνουν πάντως, πολύ πιθανή είναι η εκ νέου σύμπραξη με την ΕΔΕΚ, καθώς οι ίδιοι δηλώνουν πολύ ευχαριστημένοι με τη συνεργασία τους.

ΣΚΤ και Ομόνοιας

Μετωπική επίθεση εναντίον της κυβέρνησης εξαπολύει το τελευταίο διάστημα το ΑΚΕΛ και ιδιαίτερα για τους χειρισμούς της σε ό,τι αφορά τον Συνεργατισμό, κάνοντας λόγο για ξεπούλημα. Με τις λίγες γνώσεις που διαθέτει η στήλη γύρω από το ποδόσφαιρο, ο επενδυτής που θα αναλάβει την Ομόνοια τι ακριβώς θεωρείται και πού διαφέρει με τον Συνεργατισμό; Ρε σύντροφοι, ο τόπος μας είναι μια σταλιά και ξέρουμε ο ένας τον άλλο γι' αυτό λίγη προσοχή δεν βλάπτει. Πάντως, για να είμαστε ειλικρινείς, αν και δεν ασχολούμαστε με το ποδόσφαιρο, θα θέλαμε να δούμε την Ομόνοια στα ψηλά για να αποκτήσει και νόημα το πράγμα.

Αντιγόνη μαχόμενη

Την ώρα που διαβαζόταν το τροπάριο της Κασσιανής, η Αντιγόνη Παπαδοπούλου περνούσε τον δικό της Γολγοθά στα γραφεία του ΔΗΚΟ. Επί δύο ώρες έδινε τη δική της μάχη για να αποδείξει πως η δίκη που πραγματοποίησε το πειθαρχικό ήταν παρωδία αλλά και παράνομη. Χρειάστηκε να περάσουν πέντε ώρες για να καταλήξει το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο στην επικύρωση του πρωτοβάθμιου και να κλείσει μια και καλή την πόρτα στην τέως ευρωβουλευτή. Η ίδια, πάντως, δεν θα πέσει μαχόμενη, σέρνοντας το θέμα, όπως μαθαίνουμε, και στα δικαστήρια.

Αλλαγές Αβέρωφ

Για αλλαγές μας προετοιμάζει ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Ο ίδιος έχει ξεκαθαρίσει πως δεν θα αλλάξει τις ρίζες του κόμματος αλλά είναι αποφασισμένος να δώσει το δικό του στίγμα. Μετά το Πάσχα αναλαμβάνει διαβουλεύσεις και επαφές για το ποιοι θα βρίσκονται στον περίγυρό του και θα τον βοηθήσουν να πάρει τον ΔΗΣΥ στη νέα εποχή. Ανάμεσα στα ζητήματα που διαβουλεύονται είναι και η λειτουργία του γραφείου επικοινωνίας. Ενδεχομένως να προωθήσει το μοντέλο μιας δυνατής ομάδας στελεχών παρά ενός στελέχους που θα αναλάβει όλο το βάρος. Βεβαίως όλα ακόμα είναι υπό συζήτηση.

Από αβρότητα

Δύο ώρες πριν από την κηδεία της μητέρας του, ο Άντρος Κυπριανού βρισκόταν στα γραφεία της Εζεκία Παπαϊωάννου για συνάντηση με την αντιπροσωπεία του ΣΥΡΙΖΑ. Ο γ.γ. του ΑΚΕΛ για λόγους αβρότητας προτίμησε να μη στήσει την αντιπροσωπεία του κυβερνώντος κόμματος της Ελλάδας, καθώς οι άνθρωποι ήρθαν στην Κύπρο μετά από δική του πρόσκληση. Τους είδε κι έφυγε χωρίς, ωστόσο, να προχωρήσει στις όποιες δηλώσεις. Με την ευκαιρία η στήλη εκφράζει τη συμπάθειά της στον φίλτατο γ.γ.

••••

Νέα εποχή για ΝΕΔΗΣΥ

Νέα εποχή αναμένεται για τη νεολαία του Δημοκρατικού Συναγερμού το άλλο Σάββατο, καθώς αναλαμβάνει επίσημα τα ηνία ο μέχρι πρότινος αντιπρόεδρος της νεολαίας Θεόδουλος Ιωάννου. Ο κ. Ιωάννου ήταν μέχρι πρόσφατα ο κοινοβουλευτικός συνεργάτης του βουλευτή Δημήτρη Δημητρίου αλλά παραιτήθηκε ούτως ώστε να διεκδικήσει την προεδρία της νεολαίας. Πάντως, θεωρείται από πολλούς πως μετά από καιρό η νεολαία του ΔΗΣΥ θα αποκτήσει πολιτικό σχεδιασμό και ατζέντα καθότι όπως μαθαίνω ο Θεόδουλος το ξέρει το άθλημα.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Χρυστάλλα Γιωρκάτζη

Η διοικήτρια της ΚΤΚ Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, η οποία, ενώ ο Συνεργατισμός χανόταν, διεμήνυσε στην Επ. Ελέγχου της Βουλής, ότι δεν αφορά την Κεντρική το ζήτημα της ΣΚΤ!

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Οι ξερόλες της Ιστορίας

Η Τζούλια Κρίστεβα υπήρξε επίλεκτο μέλος του ιερατείου της γαλλικής διανόησης που οργάνωσε την εκκλησία της μετανεωτερικής σκέψης μετά τον Μάη του '68. Ησαν τα χρόνια εκείνα που η Γαλλία σταμάτησε να παράγει λογοτεχνικό έργο και ρίχτηκε με τα μούτρα στη θεωρία της λογοτεχνίας. Πώς μετράει το πρωκτικόν στάδιον και το στάδιο του καθρέφτη, ενώ η δημιουργία ανθρώπινων χαρακτήρων είναι αντιδραστική, και πώς το κόμμα υπερισχύει της τελείας, αφού ένα κείμενο με πολλά κόμματα και χωρίς καθόλου τελείες δηλοί σχιζοφρένεια και εννοείται, μόνον ένας σχιζοφρενής μπορεί να αγγίξει την ουσία της λογοτεχνίας. Ο Ουγκώ, επειδή έφτιαχνε χαρακτήρες και έβαζε τελείες, εθεωρείτο ξεπερασμένος. Ο σύζυγος της Κρίστεβα, Φιλίπ Σολέρς, πρώην μαοϊκός και καρδινάλιος των γραμμάτων δημοσίευσε στο περιοδικό του Tel Quel μια σειρά που την ονόμαζε Παράδεισος χωρίς καθόλου τελείες. Η ανάγνωσή της ήταν μάλλον κόλαση, όμως επειδή το περιβάλλον ήταν άθεο δεν διακρίναμε ανάμεσα σε παράδεισο και κόλαση. Είχες υποχρέωση να τη βρίσκεις ενδιαφέρουσα, και δεν υπήρχε περίπτωση να μην έχεις διαβάσει τη «Σημειωτική» της Κρίστεβα. Το πρόβλημά μου ήταν ότι εγώ, σε αντίθεση με αυτήν, δεν ήμουν φεμινίστρια. Φταίει το άτιμο το φύλο.

Τα ήξερα όλ' αυτά για την Κρίστεβα που σταμάτησε να με βασανίζει όταν αποφάσισα πως ο Γιάννης Αγιάννης μπορεί να τα σαρώσει με μία μόνον φράση. Αυτό που δεν ήξερα είναι ότι υπήρξε πράκτορας των μυστικών υπηρεσιών της Βουλγαρίας επί κομμουνισμού με το όνομα Σαμπίνα, όπως τουλάχιστον αποκάλυψαν τα αρχεία της πατρίδας της. Καμιά δουλειά δεν είναι ντροπή όμως η ίδια το αρνείται. Δεν υπάρχει η υπογραφή της σε κανένα έγγραφο, διατείνεται. Διότι ως γνωστόν οι μυστικές υπηρεσίες δεν δέχονται πληροφορίες χωρίς το γνήσιο της υπογραφής από κάποιο κοντινό σου ΚΕΠ. Και στο σημείο αυτό πιάνω το νήμα για να συνεχίσω το χρονικό της γενιάς του κούκου (βλέπε το κείμενό μου της περασμένης Κυριακής). Εχω ήδη καταγράψει αυτό που θεωρώ ως το πρώτο κινούν των αδυναμιών μας, την ακραία πολιτικοποίηση που της κληροδότησαν οι πέντε σφαλιάρες της δικτατορίας, και η οποία επικάλυψε όλες τις υπόλοιπες πτυχές της ύπαρξής μας. Από τη σχέση μας με την παιδεία, ως τις ερωτικές μας σχέσεις. Η πολιτική λεηλάτησε τη ζωή μας. Αν τότε μαθαίναμε ότι η Κρίστεβα ήταν πράκτωρ της Βουλγαρίας δεν θα άνοιγε μύτη. Αρκεί να μην ήταν της CIA, της Μοσάντ ή της Intelligence, και να μην έβαζε τελείες στο κείμενό της. Τόσο απλά.

Η γενιά του κούκου, με όλα της τα μείον, έχει και ένα συν. Υπήρξε ευρωπαϊκή γενιά. Ξέραμε, αν μη τι άλλο, ότι ο μαρξισμός δεν γεννήθηκε στη Μόσχα ή την Καμπούλ, αλλά στη Γερμανία. Και όσοι εξ ημών τον μελέτησαν το έκαναν διότι πίστευαν ότι έτσι θα γίνονταν περισσότερο Ευρωπαίοι. Τόσο ευρωπαϊκή γενιά που δεν καταδεχθήκαμε να ρίξουμε μια ματιά στους προγόνους μας της γενιάς του τριάντα που πάλεψαν εντίμως να δουν την ευρωπαϊκή ύπαρξη της Ελλάδας μέσα από το φίλτρο του ελληνισμού. Ημασταν οι ξερόλες της Ιστορίας. Ευρωπαϊκή γενιά, και ως επί το πολύ γαλλική γενιά. Αργά αντιληφθήκαμε πως «η κοσμόπολη εκείνη που τη διασχίζει ο γκρίζος Σηκουάνας», που λέει κι ο Εμπειρίκος, μεταμορφωνόταν σε κωμόπολη που έφτιαχνε ανδριάντες με στερεότυπα, όπως ο φροϋδομαρξισμός, ο φεμινισμός, ο πολιτισμικός σχετικισμός και η πολιτική ορθότης. Η Γαλλία της γενιάς μου, που κυριάρχησε στην ελληνική διανόηση της μεταπολίτευσης δεν ήταν η Γαλλία του Καμύ, του Μαλρώ ή του Ουγκώ. Ηταν η Γαλλία της Κρίστεβα, και του Μπουρντιέ.

Τι να κάνουμε κι εμείς τα έρμα; Τα μεταφράζαμε αμάσητα μπας και ξεφύγουμε από την επαρχία του «Ψωμί, παιδεία, ελευθερία». Οσοι δεν ξέφυγαν μας κυβερνούν τώρα, όμως κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί στη γενιά του κούκου ότι κράτησε εν ζωή τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις μας. Ο Μάης του '68, που εορτάζει φέτος τα πεντηκοστά του γενέθλια, προήγαγε την ανατροπή σε ιδανικό και την άρνηση των θεσμών σε θεσμό. Αρνηση των επιτευγμάτων της Ευρώπης που την οδήγησε στη σημερινή πολιτισμική της μαλθακότητα με τη διαμεσολάβηση της σοσιαλδημοκρατίας. Αυτήν την απονευρωμένη μαλθακή Ευρώπη υπερασπίσθηκε η γενιά μου με αποτέλεσμα να ηττηθεί. Απ' αυτήν την άποψη όλοι οι νέοι που αναζητούν ζωή, και όχι μόνον μισθό, σε κάποια ευρωπαϊκή χώρα, είναι ό,τι πιο αισιόδοξο.

> *Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί στη γενιά του κούκου ότι κράτησε εν ζωή τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις μας.*

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Χριστός Ανέστη, χαρά μου

Χαρά μου, δύο λέξεις που περικλείουν όλο το μυστήριο της ζωής, όλους τους λόγους για τους οποίους αξίζει να ζει κανείς. Ζωή χωρίς χαρά είναι ζωή κολασμένη, αλλά και ζωή χωρίς Χριστό είναι ζωή που οδηγεί στον θάνατο. Η Ανάσταση του Χριστού και η νίκη επί του θανάτου φέρνει την αληθινή χαρά στους ανθρώπους. Ο άγιος παππούλης της Ρωσίας, ο μέγας Σεραφείμ του Σάρωφ συνήθιζε να προσφωνεί τους ανθρώπους με το χαιρετισμό «Χριστός Ανέστη, χαρά μου».

Ο άλλος, ο διπλανός, ο συνάνθρωπος, ο αδελφός, αποτελεί τη χαρά των αγίων ανθρώπων. Αυτή είναι και η ειδοποιός διαφορά ανάμεσα στους αγίους από τους αμαρτωλούς ανθρώπους. Οι άγιοι, ζώντας εν Χριστώ, βλέπουν παντού τη χάρη και τα θαύματα του Θεού και ευφραίνονται βιωματικά και όχι χαζοχαρούμενα, στον παράδεισο, ο οποίος αρχίζει από αυτή τη ζωή και συνεχίζεται στην άλλη.

Πέραν όμως από τις δυσνόητες, εν πολλοίς έννοιες, υπάρχει και η καθημερινή πράξη, όπου η χαρά του διπλανού απαιτεί αγώνα, χρειάζεται θέληση και θέλει και λίγο τσαγανό. Πέρα από συναισθηματισμούς και γλυκόλογα, υπάρχει και η αληθινή αγάπη, η οποία δεν προσδοκά ανταπόδοση και δεν περιμένει πληρωμή. Η αγάπη προς του εχθρούς, η ύψιστη μορφή φανέρωσης του θαύματος, ξεκινά από τους οικείους, συνεχίζεται στο οικογενειακό και επαγγελματικό περιβάλλον και εκτείνεται σε όλο τον κόσμο, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος και φύλου.

Ο παράδεισος βρίσκεται πρώτα και κύρια εντός του ανθρώπου και ακολούθως βιώνεται στο άμεσο περιβάλλον και βεβαίως εκτείνεται σε όλη την κοινωνία. Η Ανάσταση του Χριστού έσπασε τους φραγμούς μίσους και έφερε την παραδείσια χαρά, η οποία όμως απαιτεί την ελεύθερη αποδοχή του ανθρώπου.

Σήμερα οι πιστοί «νηστεύσαντες και μη νηστεύσαντες» ευφραίνονται γιατί σήμερα όπως υποδεικνύει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «Ο μόσχος πολύς, μηδείς εξέλθη πεινών. Πάντες απολαύσετε του συμποσίου της πίστεως. Πάντες απολαύσατε του πλούτου της χρηστότητος. Μηδείς οδυρέσθω πταίσματα, συγγνώμη γαρ εκ του τάφου ανέτειλε. Μηδείς φοβείσθω θάνατον, ηλευθέρωσε γαρ ημάς του Σωτήρος ο θάνατος».

Ο θάνατος έχει πεθάνει και σήμερα – τώρα όχι αύριο – μπορούμε να απολαύσουμε την αναστάσιμη χαρά, την ευτυχία που συνεπαίρνει όλο το είναι και γεννά τη χαρά, στην ψυχή και το σώμα των ανθρώπων, τη χαρά που δεν διέρχεται και δεν αναλύεται από το μυαλό, αλλά τη χαρά που ανατρέπει όλο τον άνθρωπο. Ο Χριστός γίνεται η πορεία, η μέριμνα, η ανάγκη, το νόημα, η ελπίδα, η βεβαιότητα, η παρηγοριά, η γνώση, το θεμέλιο, ο στόχος, ο πόνος, ο έρωτας, η αγάπη, η χαρά του ανθρώπου.

> *Πέρα από συναισθηματισμούς και γλυκόλογα, υπάρχει και η αληθινή αγάπη, η οποία δεν προσδοκά ανταπόδοση και δεν περιμένει πληρωμή.*

Η Ανάσταση του Χριστού δεν γιορτάζεται ως ένα ιστορικό ή κοινωνικό γεγονός. Αντιθέτως είναι ένα υπαρξιακό γεγονός το οποίο οδηγεί στη μέθεξη, στην ένωση του ανθρώπου με τη θεία Χάρη, την καλή αλλοίωση του όλου ανθρώπου. Η νηστεία που προηγείται και οι ακολουθίες όλης της Τεσσαρακοστής, αποβλέπουν στην αρτιότερη συμμετοχή στο μυστήριο της Αναστάσεως. Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός ψάλλει: «καθαρθώμεν τας αισθήσεις και οψόμεθα τω απροσίτω φωτί της αναστάσεως, Χριστόν εξαστράπτοντα και χαίρετε φάσκοντα τρανώς ακουσόμεθα, επινίκιον άδοντες».

Η ένωση του ανθρώπου με τον Θεό, συντελείται κυρίως με τη συμμετοχή στη Θεία Κοινωνία, με την κοινωνία του Σώματος και του Αίματος του Χριστού. Με την Ανάσταση του Χριστού ξεπερνιούνται όλα τα ανθρώπινα προβλήματα και κανείς δεν πρέπει να θρηνεί για τη φτώχεια και τις στερήσεις γιατί «εφάνη η κοινή Βασιλεία». Κανείς δεν πρέπει να οδύρεται για τα αμαρτήματα που διέπραξε, γιατί «συγγνώμη εκ του τάφου ανέτειλε». Κανείς δεν πρέπει να φοβάται τον θάνατο, γιατί «ηλευθέρωσε ημάς ο του Σωτήρος θάνατος».

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Αριβισμός και Συνεργατισμός

Ήταν το 2013, μέσα στο χάος που προκάλεσε το κούρεμα καταθέσεων, όταν ο τότε διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Πανίκος Δημητριάδης, ομολογούσε πως η Λαϊκή Τράπεζα κρατήθηκε στον αναπνευστήρα για εννέα μήνες μέχρι να τελειώσουν οι προεδρικές εκλογές. Αυτή του η παραδοχή ήταν αρκετή όχι μόνο ώστε το πολιτικό σύστημα να εξαπολύσει μύδρους και επίσημα πλέον εναντίον του αλλά και για να αποτελέσει το κατάλληλο επικοινωνιακό όπλο του ΔΗΣΥ για το αφήγημά του πως το ΑΚΕΛ ευθύνεται για τη οικονομική καταστροφή, καθώς θυσίασε την οικονομία για την κομματική του επιβίωση.

Τρεις μέρες πριν από τον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών του 2018 ο Νίκος Αναστασιάδης αποκαλύπτει σε συνέντευξή του στον ALPHA τα εξής: «Με λυπεί πραγματικά διότι δυστυχώς το συγκεκριμένο επιτελείο, μάλιστα συγκεκριμένος σύμβουλος του υποψηφίου, έχει αποστείλει και επιστολές προς τα ταμεία δύο ημικρατικών οργανισμών, καλώντας τους να μετακινήσουν τις καταθέσεις των ταμείων των υπαλλήλων». Μία τοποθέτηση που δείχνει καθαρά προς το στρατόπεδο του Νικόλα Παπαδόπουλου και ξεκινά έναν νέο κύκλο αντιπαράθεσης μεταξύ των δύο μερών για το ποιος είπε τι και πόσο αυτό έβλαψε την κατάσταση. Ποιον όμως πολίτη και δη καταθέτη ενδιαφέρει από ποιο πολιτικό στρατόπεδο κάποιος δίνει συμβουλές για απομάκρυνση καταθέσεων από τον Συνεργατισμό; Μάλλον κανέναν! Η είδηση είναι πως ειδικοί συμβουλεύουν πελάτες τους να απομακρύνουν τις καταθέσεις τους. Πράγμα που επιβεβαιώνεται από τα επίσημα χείλη του Προέδρου.

Τι μπορούσε συνεπώς να κερδίσει ο Πρόεδρος με την εν λόγω παραδοχή και τι να διασώσει; Θα μπορούσε να πάψει την ψιθυρολογία και πιθανώς τον πανικό, αν προχωρούσε αμέσως σε μέτρα. Γιατί τις διαβεβαιώσεις του λίγοι πλέον λαμβάνουν σοβαρά. Ο Συνεργατισμός, όμως, όπως δήλωνε στο ραδιόφωνο ACTIVE ο διευθυντής Στρατηγικής και Ανασχηματισμού της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Γιάννος Σταυρινίδης, δεν κατέρχεται υποψήφιος στις προεδρικές εκλογές. Ας μας επιτρέψει να προσθέσουμε πως άλλοι κατεβαίνουν και τον χρησιμοποιούν με ευκολία ως όχημα για την εκλογή τους. Οι προεδρικές εκλογές τελειώνουν με το θέμα να σέρνεται και μέτρα να μη λαμβάνονται. Ένας πετυχημένος υπουργός Οικονομικών, που δεν δίστασε να αναλάβει το χαρτοφυλάκιο κατά τη δύσκολη περίοδο του μνημονίου, αποφεύγει να αναλάβει ξανά το Υπουργείο Οικονομικών, εντείνοντας τις ανησυχίες και τα ερωτήματα γύρω από τον δισταγμό του και το πώς αυτός ο δισταγμός μπορεί να συνδέεται με την κατάσταση στον Συνεργατισμό.

Το ίδιο διάστημα το ΑΚΕΛ μιλάει για ξεπούλημα του Συνεργατισμού, σημειώνοντας πως ο Συνεργατισμός «έχει αξία και η κυβέρνηση μεθόδευσε να περάσει αυτή η αξία σε ιδιωτικά κεφάλαια με αποτέλεσμα αυτοί να πάρουν το κέρδος, και οι ζημιές να μείνουν στην κοινωνία», ενώ το Κίνημα Οικολόγων προειδοποιεί πως «πάλι ο κόσμος θα πληρώσει το μάρμαρο». Μία νέα βουλευτής, η Άννα Θεολόγου, χωρίς πλέον κομματική στέγη και ανησυχώντας μάλλον για το αβέβαιο πολιτικό της μέλλον, βρίσκει έξυπνο να αναγάγει τον Συνεργατισμό και το μέλλον του ως προσωπικό της ζήτημα και στοίχημα. Ζήτημα που ίσως να την επανεκλέξει; Μέσα από ένα δακρύβρεχτο και προκλητικό στην ανοχή μας απέναντι στη βλακεία βίντεο καλεί τους πολίτες για δράση έξω από το Προεδρικό.

Σε αυτό το κλίμα σύγχυσης και αβεβαιότητας με την περιρρέουσα να εντείνεται η κυβέρνηση δημοσιοποιεί, μετά από πολλά, το πλάνο, πανηγυρίζοντας πως βρήκε τη λύση για τον Συνεργατισμό. Είναι όμως αργά και για πανηγυρισμούς και για δάκρυα και κυρίως για θεατρινισμούς. Ας ελπίσουμε πως έστω και τώρα ο Συνεργατισμός μπαίνει σε μία εποχή που να θυμίζει εμπορική τράπεζα και όχι τη θλιβερή νοοτροπία του παρελθόντος. Αλλιώς περιθώρια για άλλα ημίμετρα, αλλά κυρίως κοροϊδία, δεν έχει. Γιατί δεν ξεχνάμε πως η επιτυχία της κυβέρνησης συνεπάγεται με αποτυχία μιας κρατικής επένδυσης. Δεν ξεχνάμε πως είναι το κράτος που πριν από πέντε χρόνια φόρτωσε τον φορολογούμενο πολίτη 1,75 δισ. ευρώ για να μην έχει ο Συνεργατισμός την τύχη της Λαϊκής. Επειδή αυτή τη φορά δεν θα ξεχάσουμε, θα απαιτήσουμε κάποιοι να λογοδοτήσουν και να αναλάβουν την ευθύνη όλης αυτής της κακοδιαχείρισης.

economidoum@kathimerini.com.cy

Έκθεση φωτογραφίας στο Παρίσι.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η Ρωσία που απομακρύνεται

Το γεγονός ότι ο εναγκαλισμός της Ρωσίας με την Τουρκία ενδυναμώνεται όσο περνάει ο καιρός, και περνάει από οπλικά συστήματα, την κατασκευή πυρηνικού εργοστασίου και τη Συρία, δεν πρέπει να περνά απαρατήρητο από την Κύπρο. Καταγράφεται μια στενή πλέον σχέση μεταξύ δύο χωρών που δεν βρίσκει αναχώματα, τουναντίον κατάφερε να ξεπεράσει την κρίση που προκάλεσε η κατάρριψη του ρωσικού μαχητικού.

Όλο αυτό το σκηνικό, προκαλεί ερωτηματικά αναφορικά με το παραδεκτό από διπλωμάτες γεγονός, πως η Ρωσία μπορεί να επηρεάσει την Τουρκία στο Κυπριακό. Ειδικά με τις σχέσεις της τελευταίας και της Ε.Ε. να περνούν αν όχι δύσκολες τουλάχιστον νωθρές ώρες, κάτι που φάνηκε και από το ότι Γερμανία, Γαλλία, Αυστρία, Σουηδία, Δανία και Φινλανδία, απαίτησαν την καταβολή των υπόλοιπων τριών δισεκατομμυρίων ευρώ προς την Τουρκία αποκλειστικά σε βάρος του προϋπολογισμού της Ε.Ε. Το κύμα δυσφορίας στην Ένωση μεγαλώνει, κυρίως από την παραδοχή της εξάρτησης που έχει με την Τουρκία, η μη απόλυτη κατάθεση και επιβολή λύσεων στα προβλήματα εκ μέρους της Άγκυρας και από τις λίγες επιτυχίες της ευρωπαϊκής διπλωματίας. Που επίσης είναι ένα μεγάλο θέμα, αλλά δεν είναι της παρούσης. Μια δύσκολη έτσι σχέση γίνεται δυσκολότερη, όταν ακόμη και τα κονδύλια που ήταν ή φάνταζαν τέλος πάντων σαν ο απόλυτος συνδετικός κρίκος ανάμεσα στις δυο πλευρές, και που έπαιζαν και το ρόλο της κοινής γλώσσας ή εκείνη που καταλάβαινε καλύτερα η Τουρκία, μοιάζει να καταρρέει.

Αν η σχέση Κύπρου-Ρωσίας έχει ξεφύγει από τις βάσεις που μέχρι σήμερα την όριζαν, σε όλα τα επίπεδα, αυτό σημαίνει πως υπάρχει παρασκήνιο που δεν είναι υπέρ μας.

Τι μπορεί, λοιπόν, να πει ο Ερντογάν στον Πούτιν και αντίστροφα, για το Κυπριακό; Η σύμπλευση στον ενεργειακό και εξοπλιστικό μαραθώνιο μοιάζει σαν επικεφαλίδα ανάμεσα στις δύο χώρες, και το εθνικό μας θέμα μετά βίας θα μπει στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου που γράφουν. Αν η σχέση Κύπρου-Ρωσίας έχει ξεφύγει από τις βάσεις που μέχρι σήμερα την όριζαν, σε όλα τα επίπεδα, αυτό σημαίνει πως υπάρχει παρασκήνιο που δεν είναι υπέρ μας. Σε πρώτο χρόνο δεν έχει καταγραφεί γεγονός που να υπερτονίζει πως όντως η σχέση Ρωσίας-Κύπρου είναι σε κρίση.

Ωστόσο, όταν και εφόσον πάλι φτάσει το πλήρωμα του χρόνου για αποφάσεις στο Κυπριακό, κανείς δεν μπορεί να προεξοφλήσει τη θέση της Ρωσίας που μοιάζει να απομακρύνεται όλο και περισσότερο, όσο κι αν σε πρώτο χρόνο δεν έχει καταγραφεί κάτι. Πέραν των όσων και ο ίδιος ο πρέσβης της Ρωσίας στην Κύπρο υποστηρίζει, ότι δηλαδή είναι μια συμφωνία Τουρκίας-Ρωσίας και τίποτα παραπάνω. Ναι, αυτό μας έχει διδάξει η πολιτική. Να μένουμε σε ό,τι φαίνεται και να μην κοιτάμε και το παρακάτω. Αυτά όλα πρέπει να μας απασχολήσουν σε αξιωματικό επίπεδο, και την ίδια ώρα, θα πρέπει να βάλουμε στο τραπέζι και προτάσεις που αφορούν την εμπλοκή της Ρωσίας στα ενεργειακά μας, εφόσον άλλο πεδίο που να προσδώσει χειροπιαστό και μεγαλεπήβολο αποτέλεσμα δεν έχουμε. Ή δεν το έχουμε αναπτύξει, εφόσον και στην ψηφιοποίηση της Κύπρου θα μπορούσε η Ρωσία να έχει ρόλο. Ωστόσο και στα ενεργειακά είναι δύσκολη η όποια εφαρμογή μιας όποιας επιλογής. Έχει ήδη ειπωθεί και καταγραφεί η ιδέα της εμπλοκής της Ρωσίας στην περίπτωση που απαιτηθεί η κατασκευή τερματικού στην Κύπρο. Η ιδέα αυτή μοιάζει με την κίνηση που έκανε η Τουρκία στο Άκουγιου. Όταν, λοιπόν, δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις, όχι μόνο για το Κυπριακό αλλά για κανένα θέμα, θα πρέπει να εξετάσουμε σοβαρά τις επιλογές που έχουμε ώστε να ανοίξει ακόμη περισσότερο η βεντάλια των συμφερόντων πέριξ της Κύπρου.

Αυτό την ώρα που καταγράφεται η θέση ότι το Ισραήλ έχει γυρίσει την πλάτη στην Τουρκία, και μαζί με τις προαναφερόμενες χώρες της Ε.Ε., αλλά και την Αίγυπτο ή την Ιορδανία, σχηματίζεται ένα μεγάλο αντιτουρκικό μέτωπο, που θα πρέπει να το εκμεταλλευτούμε σε όλο του το εύρος, σε μια προσπάθεια από την οποία δεν έχουμε την πολυτέλεια να αποκόψουμε κανένα.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / Του **ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Διά χειρός Λίνας...

Θυμάμαι πριν από 23 ολόκληρα χρόνια, φοιτητής όντας, διάβασα το πιο κάτω υπέροχο κείμενο της μοναδικής ποιήτριας του ελληνικού τραγουδιού, Λίνας Νικολακοπούλου στην «Ελευθεροτυπία» των Αθηνών και μαγεύτηκα από τη μοναδική γραφή της. Αντί οποιουδήποτε άλλου κειμένου, λοιπόν, θα ήθελα τόσα χρόνια μετά να το μοιραστώ μαζί σας για να «μεταλαμπαδευτεί» και σε άλλους, σε περισσότερο κόσμο αυτή η «θεία» γραφή της, ειδικά όταν γράφει για τα Θεία. Καλό Πάσχα σε όλους.

«Ποτέ δεν αγάπησα, δεν ταυτίστηκα, δεν ενστερνίστηκα το προπατορικό αμάρτημα και τις ζωγραφιστές του εικόνες. Το πριν και το μετά του. Ένας Αδάμ και μια Εύα πρώτα αθώοι κι αδαείς μέσ' στον Παράδεισο, μετά φριχτοί κι άθλιοι, ντυμένοι με τη γύμνια τους και το σκοτάδι της δαγκωνιάς της γνώσης, να πορεύονται στο πουθενά της Πλάσης. «Με πόνους να γεννήσεις τα παιδιά σου». Υπάρχει άραγε κι άλλος τρόπος; «Με το αίμα σου και τον ιδρώτα σου να καλλιεργήσεις τη γη». Δηλαδή πως αλλιώς να δαμάσεις αυτό που σε ξεπερνάει, το ανερμήνευτο. Για μένα, Παράδεισος και άγνοια δεν πάνε μαζί. Το φως έχει βαρύτητα κι αξία μονάχα σε συνδυασμό με το σκοτάδι. Όλα είναι διπλά. Το καλό και το κακό, η ζωή κι ο θάνατος, η ζωή που δεν είναι ζωή κι ο θάνατος που δεν είναι θάνατος. Το παραμύθι του Θεού του τιμωρού μόνο αποστροφή κι από γνώση γεννούσε στην ψυχή μου. Αυτή η οριστικά κομμένη γραμμή της επικοινωνίας και της συνάντησης θνητού και Αιώνιου, μ' όλο το λάθος στην πλάτη του ανθρώπου φορτωμένο, αυτό το δείγμα ζευγαριού που μ' ένα φίδι ατέλειωτα θα γεύεται την πτώση, ήταν πολύ βαριά Διαθήκη κι ανελέητη. Πολλά χρόνια μετά, πολύ πρόσφατα τώρα, με δεδομένη εμπειρικά την ορθόδοξη πίστη μου, ξαναγυρίζω στις πηγές να καταλάβω και να μεταλάβω της Ευαγγελίας, το χαρμόσυνο μήνυμα που έφερε στον άνθρωπο ο Χριστός, στα λόγια και στο βίο του. Για την ανύψωση του κόσμου στο Ανάστημά Του, την Ανάσταση της Αληθείας την τρίτην ημέραν κατά τας γραφάς, την ένθεή μας φύση. Καινή η Διαθήκη, με καινούργια μάτια κι εμείς να τη διαβάσουμε. Στα μάτια της Μαγδαληνής είδα τα δάκρυά μου. Θες πόρνη, θες ελεύθερη, γι' άλλους δαιμονισμένη. Μα πάνω απ' όλα ανθρώπινη, που ανύψωσε την Εύα. Σημείο αναφοράς πολύτιμο κι αναίτια για όλους μας κρυμμένο. Το μεγαλείο της γυναίκας που βυθίστηκε στη φύση της, για ν' ανεβεί απ' το μηδέν και να βρει το Ένα. Όχι που τη διαλέξανε, μα διάλεξε εκείνη το τι και ποιον περίμενε να βρει και να πιστέψει. Δαίμονες είναι οι αισθήσεις. Πέντε τον αριθμό. Δαίμονας η επιθυμία. Δαίμονας και η οργή της γνώσης. Το σύνολο επτά. Δεν τους παλεύεις με τα όχι και τα μη. Μονάχα με το είμαι. Είμαι κομμάτι από την ύλη αυτού του κόσμου. Είμαι το χάος και το φως, είμαι εσύ, είμαι ο Λόγος, είμαι η Άνοιξη κι είναι η Αγάπη. Την είδε η Μαγδαληνή τη Σταύρωσή Του δίπλα στην Παναγία Μητέρα Του, άντεξε τη ζωή μετά το θάνατό Του. Έτρεξε άφοβα στον τάφο του κι είδε αγγέλους που της είπαν την Ανάσταση. Κι όταν της φανερώθηκε με το «λεπτό» Του σώμα, σ' αυτήν τα πρόσφερε τα τελευταία λόγια Του, και το ποτέ ξανά στο αντάμωμά τους, μέχρι το τότε μιας αλλιώτικης συνάντησης».

Για μένα, Παράδεισος και άγνοια δεν πάνε μαζί. Το φως έχει βαρύτητα κι αξία μονάχα σε συνδυασμό με το σκοτάδι. Όλα είναι διπλά. Το καλό και το κακό, η ζωή κι ο θάνατος, η ζωή που δεν είναι ζωή κι ο θάνατος που δεν είναι θάνατος.

Λίνα Νικολακοπούλου,
«Ελευθεροτυπία», 23 Απριλίου 1995.

trifonost@sppmedia.com

ΑΡΘΡΟ / Του **ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΜΠΡΟΥΚΣ / THE NEW YORK TIMES**

Πούτιν, ο ήρωας του συντηρητικού λαϊκισμού

Ποιος είναι ο άνθρωπος με τη μεγαλύτερη επιρροή στον κόσμο; Η ψήφος μου πάει στον Βλαντιμίρ Πούτιν. Ο Πούτιν έχει εδραιωθεί ως ο ένας πόλος στη μεγάλη παγκόσμια αντιπαράθεση της εποχής μας, μεταξύ του αυταρχισμού και της δημοκρατίας. Εχει μια συνεκτική στρατηγική για να προωθήσει τη δική του πλευρά. Ταπεινώνει και διαταράσσει τους δημοκρατικούς αντιπάλους του χωρίς να υπόκειται σε συνέπειες. Εχει γίνει ήρωας των απανταχού συντηρητικών λαϊκιστών – στη Γαλλία, στην Ιταλία, στις Φιλιππίνες και στο Οβάλ Γραφείο.

Λέγεται συχνά ότι ο Πούτιν απλώς παίζει καλά τα αδύναμα χαρτιά του. Ολοι προσδοκούν ότι τελικά θα σκοντάψει, γιατί η ρωσική οικονομία είναι τόσο φθαρμένη. Αλλά η θέση του δεν είναι τόσο αδύναμη. Ο λόγος είναι ότι η ισχύς του δεν είναι οικονομική· είναι πολιτισμική και ιδεολογική. Οπως γράφει ο Κρίστοφερ Κόλντγουελ στην επιθεώρηση Imprimis, το διεθνές κύρος του Πούτιν ξεκινά με την ιστορία που αφηγείται. Ανήλθε στην εξουσία, όπως λέει, αφού οι μεταρρυθμιστές της Δύσης παραλίγο να καταστρέψουν τη χώρα του. Ομάδες Αμερικανών οικονομολόγων πίστευαν ότι, αν γινόταν σωστά η ιδιωτικοποίηση της ιδιοκτησίας, θα προέκυπταν αβίαστα η κοινωνική συνοχή και το κράτος δικαίου.

Αυτό που ακολούθησε ήταν μια κοινωνική καταστροφή. Το μέσο προσδόκιμο ζωής στη Ρωσία έπεσε χαμηλότερα από αυτό του Μπανγκλαντές. Το κράτος χρεοκόπησε. Μέλη της παλιάς κομμουνιστικής νομενκλατούρας λεπλάτησαν τους πόρους της χώρας. Διαδοχικές αμερικανικές κυβερνήσεις ταπείνωσαν τη Ρωσία στη διεθνή σκηνή. Ο Πούτιν αποκατέστησε τη σταθερότητα. Το προσδόκιμο ζωής στη Ρωσία σήμερα είναι στο ιστορικά υψηλό επίπεδο των 71 ετών.

Σε εποχές άγχους και δυσπιστίας, είναι πολύ πιο εύκολο να επιχειρηματολογήσει κανείς υπέρ της συγκέντρωσης της εξουσίας αντί της πολυδιάσπασής της.

Η οικονομία ανέκαμψε. Η Ρωσία είναι ξανά παγκόσμια δύναμη, ικανή, μόλις την περασμένη εβδομάδα, να αψηφήσει τη συνδυασμένη διπλωματική επίθεση σωρείας δυτικών κρατών. Μετά 17 χρόνια στην εξουσία, η δημοτικότητα του Πούτιν στο εσωτερικό της χώρας κυμαίνεται γύρω στο 80%. Επιπλέον, τα επόμενα χρόνια οι οπαδοί του Πουτινισμού θα έχουν μια σειρά από πλεονεκτήματα στη μάχη των ιδεών. Κατ' αρχάς, η φιλελεύθερη δημοκρατία εδράζεται στην ιδέα ότι η ισχύς πρέπει να διασπείρεται εντός ενός πλέγματος σχέσεων και θεσμών. Ο Πούτιν ενσαρκώνει την ιδέα ότι η ισχύς πρέπει να είναι συγκεντρωμένη, με έναν ηγέτη στην κορυφή και σιδερένιες ιεραρχικές δομές. Ενσαρκώνει την ιδέα ότι η φιλελεύθερη δημοκρατία διολισθαίνει στο χάος όταν δεν υπάρχει κοινωνική εμπιστοσύνη, ότι είναι μια απάτη που επιτρέπει στους καλά δικτυωμένους να λεπλατούν τους υπόλοιπους. Σε εποχές άγχους και δυσπιστίας, είναι πολύ πιο εύκολο να επιχειρηματολογήσει κανείς υπέρ της συγκέντρωσης της εξουσίας αντί της πολυδιάσπασής της.

Δεύτερον, στη φιλελεύθερη δημοκρατία, η τελική αφοσίωση οφείλεται σε μια αφηρημένη έννοια – σε ένα σύνταγμα, σε ένα δόγμα και σε ένα πλέγμα δημοκρατικών ηθών. Εμείς που ανήκουμε στο δημοκρατικό στρατόπεδο πάντα τρομάζουμε όταν βλέπουμε έναν Πούτιν ή έναν Τραμπ ή έναν Σι Τζινπίνγκ να ποδοπατούν τα υφιστάμενα ήθη για να ενισχύσουν την προσωπική τους εξουσία.

Στον αυταρχισμό, ωστόσο, η τελική αφοσίωση οφείλεται σε ένα άτομο. Οπως το έθεσε ο Στίβεν Φις στην επιθεώρηση The Journal of Democracy: «Ο Πούτιν δεν είναι απλά ο πιο γνωστός, ο πιο ισχυρός πολιτικός της Ρωσίας· είναι ο μοναδικός της πολιτικός». Οι οπαδοί των ηγετών αυτών δεν ενοχλούνται από την υπονόμευση των ηθών, αρκεί να υπάρχει κάποιος που κυβερνά, που να είναι διατεθειμένος να αναλάβει τα σκήπτρα. Σε εποχές άγχους και δυσπιστίας, είναι πολύ πιο εύκολο να στραφεί ο κόσμος σε ένα άτομο παρά σε μια αφηρημένη ιδέα.

Ένας ρόλος, βασικός για την παιδεία

Του **ΤΑΚΗ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ**

Τις τελευταίες μέρες έχει ξεσπάσει μια αντιπαλότητα ή καλύτερα μια επιθετικότητα γύρω από ορισμένες διαχρονικές έννοιες, όπως «αρχές και αξίες» και πιο συγκεκριμένα «ελληνοχριστιανικές αρχές και αξίες». Κυρίως όμως εναντίον αυτών που τις επικαλέστηκαν. Οι έννοιες αυτές είναι αυθύπαρκτες και αυτονόητες. Επομένως το περιεχόμενό τους δεν καθορίζεται κατά το δοκούν, ούτε και αλλοιώνεται από αυτούς που τις επικαλούνται. Κάθε ελεύθερο και δημοκρατικό κράτος οφείλει να σέβεται το αξιακό σύστημα, να το προστατεύει και να το καλλιεργεί. Ο κρατικός θεσμός που έχει τον κύριο ρόλο να διαδραματίσει προς αυτή την κατεύθυνση είναι η παιδεία. Αυτή μπορεί να έχει την πιο αποτελεσματική και αποδοτική επέμβαση, διότι πλάθει και διαμορφώνει χαρακτήρες και νοοτροπίες.

Η παιδεία πλάθει τους πολιτικούς και οι πολιτικοί διαμορφώνουν την παιδεία λόγω της εξουσίας που έχουν. Το αμφίδρομο αυτό σύστημα πρέπει να λειτουργεί σωστά και αξιοκρατικά για να έχει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Η παιδεία πρέπει να στηρίζεται σε ορισμένες διαχρονικές αρχές και αξίες και να έχει την ευελιξία προσαρμογής και εκσυγχρονισμού, την εισαγωγή και εφαρμογή της οποίας πρέπει να έχουν οι ειδήμονες, οι επαΐοντες. Κάθε λαός, κάθε έθνος, έχει όμως και ορισμένες παραμέτρους που προσδιορίζουν το είναι του, την ύπαρξή του, τη συνοχή του, την ταυτότητά του. Γι' αυτό σήμερα, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, που διαμορφώνονται πολυπολιτισμικές κοινωνίες και κρατικές οντότητες, απαραίτητη είναι η αρχή του σεβασμού προς την ιδιαιτερότητα, δηλαδή προς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ατόμου και προς τις ιδιαίτερες αξίες που πρεσβεύει η κάθε ατομική οντότητα, εφ' όσον είναι στο πλαίσιο της ηθικής και της δεοντολογίας.

Επομένως, αν εμείς οφείλουμε να σεβόμαστε την ιδιαιτερότητα των άλλων, πρέπει απαραιτήτως να διαφυλάξουμε και τα δικά μας ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που συνθέτουν τη συνοχή και την ιστορική μας πορεία. Ο αξιακός μας κώδικας καθορίζει τις συντεταγμένες που προσδιορίζουν το στίγμα μας, την ταυτότητά μας, όπως είναι, η γλώσσα, η ιστορία, η παράδοση, η θρησκεία...Δεν θα έλεγα οι ελληνοχριστιανικές αρχές και αξίες, αλλά οι ελληνικές και οι χριστιανικές αρχές και αξίες καθορίζουν επακριβώς αυτές τις συντεταγμένες. Αν κάποιοι τις επικαλούνται ή τις εκμεταλλεύονται ή τις καπηλεύονται ή τις χαλκεύουν, δεν σημαίνει ότι αυτές οι αρχές και αξίες ως αυθύπαρκτες έννοιες υποβαθμίζονται ή ότι πρέπει να τεθούν σε αχρηστία. Και σε μια χώρα ημικατεχόμενη, όπως είναι η Κύπρος, όπου το ελληνικό στοιχείο παλεύει για επιβίωση και αγαστή συμβίωση με όλες τις κοινότητες, οφείλουμε να συντηρήσουμε και επιβάλλεται να καλλιεργήσουμε αυτές τις αρχές και αξίες.

Αυτό το ρόλο τον έχει κυρίως ο θεσμός της παιδείας. Επομένως πολιτικά υπεύθυνος είναι ο Υπουργός παιδείας και κατ' επέκταση η κυβέρνηση. Αν απογυμνωθούμε απ' αυτές τις αρχές και αξίες θα είμαστε ατομικές μονάδες μιας καταναλωτικής κοινωνίας με μοναδικό σκοπό την αυτοσυντήρηση. Θα μετατραπούμε σε περιπλανώμενους οδοιπόρους μέσα σε μια έρημο που μια μέρα θα εξαφανιστούμε κάτω από μια αμμοθύελλα. Μην ξεχνάμε ότι πολλοί λαοί εξαφανίσθηκαν στην πορεία του χρόνου, όπως Ασσύριοι, Βαβυλώνιοι, Φοίνικες κ.λπ. Ένας απ' αυτούς μπορούσε να ήταν και ο ελληνικός λαός. Το ότι κατόρθωσε να επιβιώσει ίσως να οφείλεται στο ότι υπήρξε ένας Σωκράτης, ένας Πλάτωνας, ένας Αριστοτέλης.

Ο κ. Τάκης Γαβριηλίδης είναι πρώην πρόεδρος ΟΕΛΜΕΚ.

Ο πρίγκιπας και η σύζυγός του στα παιχνίδια της Κοινοπολιτείας.

Από το Άκουγιου στη Mitsubishi

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Στις 3 Απριλίου τέθηκαν τα θεμέλια του πυρηνικού σταθμού στο Άκουγιου στα νότια παράλια της Τουρκίας. Είναι ο πρώτος σταθμός παραγωγής ενέργειας αυτού του είδους στην Τουρκία και ο πρώτος σταθμός που οικοδομεί μια ρωσική εταιρεία εκτός Ρωσίας. Το κόστος φτάνει τα 20 δισ. δολάρια και η ρωσική κρατική εταιρεία Rosatom υλοποιεί το πλάνο.

Ένας δεύτερος πυρηνικός σταθμός είναι υπό μελέτη ο οποίος θα έχει έδρα την πόλη της Σινώπης στην Β. Τουρκία. Το έργο θα γίνει από την ιαπωνική Mitsubishi. Στην τελετή κατάθεσης του «θεμέλιου λίθου» στις 3 Απριλίου ο Τ. Ερντογάν δήλωσε ότι «στοχεύουμε το 2023 στα 100 χρόνια της Δημοκρατίας μας να είμαστε ανάμεσα στις 10 μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου. Όταν το Άκουγιου λειτουργήσει με όλους τους αντιδραστήρες του θα μπορούμε να καλύπτουμε το 10% των ηλεκτρικών αναγκών της χώρας μας. Με αυτό τον τρόπο το καλάθι της ενέργειάς μας το οποίο ακόμη θα βασίζεται στο πετρέλαιο, το φυσικό αέριο και το κάρβουνο θα είναι περισσότερο υγιές»

Από την πλευρά του ο Β. Πούτιν δήλωσε: «αυτό το πρόγραμμα είναι πολύ αξιόλογο και σημαντικό. Αυτή δεν είναι μια θεαματική τελετή, ιδρύουμε τον πυρηνικό τομέα της Τουρκίας. Αυτή είναι μια καινούργια περίοδος, ένα καινούργιο βήμα. Θέλουμε το 2023 να διασφαλίσουμε τη λειτουργία του πρώτου ενεργειακού μπλοκ. Η Ρωσία είναι ηγέτιδα χώρα στον τομέα αυτό. Η Ρωσία χρησιμοποιεί την ίδια τεχνολογία, η οποία θα είναι φιλική προς το περιβάλλον και θα διασφαλίσει τόσο φτηνή όσο και καθαρή ηλεκτρική ενέργεια». Οι δύο χώρες αυξάνουν με εντυπωσιακή ταχύτητα τη συνεργασία τους. Πρώτο, στις εμπορικές συναλλαγές –με τον Τ. Ερντογάν να βάζει τον πήχη στα 100 δισ. Δεύτερο στους αγωγούς μεταφοράς ενέργειας με την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου Turkish Stream. Τρίτο στη στρατιωτική πτυχή της με την αγορά από την Τουρκία αριθμού από συστοιχίες του πυραυλικού συστήματος S-400 αξίας 2,5 δισ. δολαρίων. Ο ρώσος πρέσβης στη Λευκωσία Σ. Οσάτσι είδε την πώληση του πυραυλικού συστήματος ως μια «εμπορική» πράξη, κάτι ιδιαιτέρως υποτιμητικό για τη βαρύτητά της κίνησης αυτής, καθώς συνιστά μια κατ' εξοχήν πολιτική απόφαση στο πιο υψηλό επίπεδο.

Επί του τελευταίου σημείου ο Β. Πούτιν δήλωσε ότι «η προτεραιότητα στη συνεργασία μεταξύ Ρωσίας και Τουρκίας στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας είναι η εφαρμογή της συμφωνίας της παράδοσης συστημάτων συστοιχίας πυραυλικών συστημάτων S-400 Triumf». Επίσης, σημείωσε ότι «οι προοπτικές για περαιτέρω παραδόσεις προηγμένων ρωσικών αμυντικών προϊόντων στην Τουρκία θα συζητηθεί διεξοδικά σε μια συνάντηση μιας σχετικής διακυβερνητικής επιτροπής».

Τι τρέχει στην ευρύτερη ευρασιατική ζώνη με τις σχέσεις Ρωσίας-Τουρκίας; Οι ΗΠΑ βρίσκονται εκτός παιχνιδιού, η διπλωματία με πρωτοβουλίες που είχε η Ουάσιγκτον στην εποχή Ομπάμα πρακτικά δεν υπάρχει. Από την εποχή που έτρεχε ο Τ. Κέρι τις διασκέψεις στη Γενεύη, όλα άλλαξαν. Οι Γενεύες βρίσκονται σε αδράνεια, κοντά στο σημείο μηδέν γιατί οι ΗΠΑ επί Τραμπ έχουν αποσυρθεί από σημαντικές διεθνείς υποθέσεις. Έτσι, τώρα η Ρωσία, η Τουρκία, και το Ιράν οδηγούν την κούρσα των συνεννοήσεων για το Συριακό με συνάντησή τους στην Άγκυρα στις 4 Απριλίου. Οι τρεις πρόεδροι (Πούτιν, Ερντογάν, Ρουχανί) τα λένε για τη Συρία, συζητούν για την εκεχειρία, μιλούν για την ειρήνη παρά το γεγονός ότι υποστηρίζουν διαφορετικά στρατόπεδα στην εσωτερική ρήξη στη Συρία.

Ο Τ. Ερντογάν, ο Β. Πούτιν και ο Χ. Ρουχανί σύμφωνα με κοινό ανακοινωθέν που εξεδόθη στην Άγκυρα «επιβεβαίωσαν την αποφασιστικότητά τους προκειμένου να συνεργαστούν ενεργά στη Συρία με στόχο την εφαρμογή μιας σταθερής εκεχειρίας μεταξύ των αντιμαχόμενων πλευρών». Επιπλέον, υπογράμμισαν τη βούλησή τους να «επιταχύνουν τις προσπάθειες για τη διασφάλιση της ηρεμίας στο πεδίο και την προστασία των αμάχων στις ζώνες αποκλιμάκωσης αλλά και τη διευκόλυνση της ταχείας πρόσβασης της ανθρωπιστικής βοήθειας σε αυτές τις ζώνες».

Τι έτρεχε πριν από τρία χρόνια; Η Τουρκία κατέρριψε ρωσικό πολεμικό αεροπλάνο τον Νοέμβριο του 2015. Μέσα σε 7 μήνες όλα άλλαξαν. Τον Ιούνιο του 2016 οι δύο χώρες άλλαξαν σελίδα, αφού πρώτα ο Τ. Ερντογάν έκανε το πρώτο βήμα, εκφράζοντας τη λύπη για του την ενέργεια του τουρκικού στρατού. Έκτοτε έχουμε δώδεκα συναντήσεις Πούτιν-Ερντογάν, και πολλές τηλεφωνικές συνομιλίες ανάμεσά τους.

Τι τρέχει σήμερα; Η Τουρκία προστατεύει τα σύνορά της με τη Συρία και ελέγχει μέρος της χώρας αυτής στην επαρχία Αφρίν με την ενεργητική στήριξη από τη Μόσχα. Χωρίς πλάτες από τον Πούτιν η επιχείρηση στο Αφρίν δεν θα έλγηε τόσο γρήγορα υπέρ της Άγκυρας. Την ίδια στιγμή η Μόσχα ελέγχει και ενισχύει δύο ναυτικές βάσεις στη Συρία. Οι δύο χώρες τα βρίσκουν στο διαμοιρασμό ισχύος και συμφερόντων εντός του συριακού εδάφους. Το Ιράν, ως μικρός παίκτης στη Συρία, στηρίζει τον Άσαντ αποστέλλοντας στρατιωτικούς συμβούλους για να στηρίζουν το καθεστώς του. Οι σχέσεις Τουρκίας-Ρωσίας αποτελούν ένα μοναδικό παράδειγμα άσκησης εξωτερικής πολιτικής με «νέα μέσα». Η Τουρκία ως παλαιό μέλος του ΝΑΤΟ, η Ρωσία ως το (παλαιό, και μερικώς νέο) αντίπαλο δέος του. Τους ενώνουν πολλά και ισχυρά κοινά συμφέροντα. Αποφάσισαν να αφήνουν στο διπλανό ράφι τις διαφορές τους και να εργαστούν με στόχο να μεγιστοποιήσουν ότι αποτελεί ζωτικό και αμοιβαίως επωφελές συμφέρον τους. Η συνεργασία Ρωσίας - Τουρκίας εξελίσσεται σε έναν πολύ σημαντικό πόλο ισχύος στην περιοχή του Καυκάσου, στην ευρασιατική ζώνη και μερικώς στη Μ. Ανατολή.

Ο Ντμίτρι Πεσκόφ, εκπρόσωπος Τύπου του Β. Πούτιν στις 28 Σεπτεμβρίου 2017 το είπε πολύ εύστοχα: «Οι δύο ηγέτες σε όλα αυτά τα ζητήματα συγχρονίζουν τα ρολόγια τους».

www.larkoslarkou.org.cy

Δηλώσεις και κονταροχτύπημα

Του **ΣΠΥΡΟΥ ΑΝΤΩΝΕΛΛΟΥ**

Η σπουδαιότητα, το παγκόσμιο βελνεκές και η αξία του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού αλλά και η σχέση του με τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, του οποίου και αποτελεί αδιαμφισβήτητο θεμέλιο λίθο, είναι στοιχεία γνωστά στον καθένα από εμάς. Οι παρακαταθήκες που άφησε ως κληρονομιά στον Ελληνισμό πρώτιστα και στην παγκόσμια ανθρώπινη κοινότητα αποτελούν τη βάση όχι μόνο της ελληνικής αλλά και της παγκόσμιας σκέψης. Αυτός ο πολυμορφικός, ελληνικός τρόπος σκέψης απέδειξε πως έχει έναν πολύτιμο μα και συνάμα δεσμευτικό χαρακτήρα, μιας και οι αξίες που πρεσβεύει αγκαλιάζουν την ανθρώπινη υπόσταση και θα την καθορίζουν στο διηνεκές ως μία διαλεκτική ενότητα της ύλης και του πνεύματος.

Για την ελληνική θεώρηση του κόσμου το «Ωραίον» και το «Αγαθόν» συνάπτονται στενά με το πέρας, με τα όρια. Για τον Έλληνα η λέξη κόσμος σημαίνει την ομορφιά και την τάξη, την αναλογία και το μέτρο, γιατί, αναντίλεκτα, ο ελληνικός πολιτισμός είναι πολιτισμός της ποιότητας κι όχι της ποσότητας. Ας ανατρέξει ο καθένας μας στον πέμπτο και τέταρτο αιώνα π.Χ., τότε που με την επικράτηση του δημοκρατικού πολιτεύματος αναπτύσσεται η δημοκρατική συνείδηση ότι όλοι οι πολίτες έχουν τα ίδια δικαιώματα. Αρχίζει σιγά-σιγά να αποτελεί κέντρο του ενδιαφέροντος η Ανθρώπινη Υπεραξία, να γίνεται σεβαστός ο άνθρωπος ως άνθρωπος, ανεξάρτητα δηλαδή από τις όποιες ιδιαιτερότητες. Έτσι αναπτύσσεται σταδιακά το φαινόμενο του ανθρωπισμού και θεμελιώνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα: το δικαίωμα της ζωής και της ιδιοκτησίας, το άσυλο της κατοικίας, η απαγόρευση του φόνου και των βασανιστηρίων. Αυτή βεβαίως η εξέλιξη δεν σημαίνει ότι εξαλείφονται το φαινόμενο της υπεροψίας των αριστοκρατών έναντι των απλών ανθρώπων του λαού, ή των Ελλήνων έναντι των βαρβάρων και η αυθαιρεσία των ισχυρών έναντι των αδυνάτων. Σημαίνει όμως σίγουρα ότι απλώνουν τις ρίζες τους η δημοκρατική συνείδηση περί της ισότητας όλων των ανθρώπων και ο ανθρωπισμός.

Οι αξίες της ισονομίας, του δικαίου, της φιλίας, της ειρηνικής συνύπαρξης, της ετερότητας και της κριτικής σκέψης ταξίδεψαν όπου γης από την Ελλάδα, αναγνωρίστηκαν από την παγκόσμια κοινότητα και αποτελούν τη βάση για την πορεία του Ανθρώπου που θα μάχεται τη συννεφιά του κόσμου με ασπίδα τα όσα αυτή η κουκκίδα στην εσχατιά των Βαλκανίων, η Ελλάδα, γέννησε! Η βαθιά πίστη στον άνθρωπο ως αυταξία, ανεξάρτητα από το χρώμα, την ιδιαιτερότητα, την καταγωγή και τον προορισμό του δεν ανήκουν σε καμία κομματική παράταξη, δεν μπορεί να χρωματίζονται και να χρεώνονται σε συγκεκριμένες πολιτικές παρατάξεις. Ο ελληνικός πολιτισμός είναι το μεγάλο γεγονός της εσωτερίκευσης της ηθικότητας του σύγχρονου Ανθρώπου, σύμφωνα με την οποία η πράξη δεν αξιολογείται με βάση την κοινωνική της διάσταση ή το πρακτικό της αποτέλεσμα, αλλά κατεξοχήν με βάση την αγαθή προαίρεση, την καλή διάθεση, τα στοιχεία δηλαδή που θεμελιώνουν το αξίωμα: το καλό χάριν του καλού, χωρίς όμως να παραγνωρίζονται και οι παραπάνω κοινωνικές διαστάσεις της πράξης, οι οποίες μπορούν κάλλιστα να συνυπάρχουν παράλληλα με την ηθική εσωτερικότητα, με το ηθικό φρόνημα. Ένα έθνος σαν το ελληνικό που αξιώθηκε να εντρυφήσει εξ αρχής της γέννησής του μέσα σ' αυτό το πλέγμα των αξιών, έχει χρέος να τις διαφυλάττει ως κόρη οφθαλμού και να γίνεται μαχητικός βιγλάτορας της διατήρησής τους.

«Σχεδόν ολόκληρος ο διανοητικός πολιτισμός μας έχει ελληνική καταγωγή. Ολόκληρη η σκέψη μας, οι εννοιολογικές κατηγορίες, μέσα στις οποίες κινείται, οι γλωσσικές μορφές, τις οποίες χρησιμοποιεί και οι οποίες την κυβερνούν, όλα αυτά είναι σε μεγάλο βαθμό τεχνητά προϊόντα, και κυρίως δημιουργήματα των μεγάλων διανοητών του παρελθόντος, δηλαδή των Ελλήνων», παρατηρεί ο μεγάλος ελληνιστής Theodor Gomperz. Στο ίδιο πνεύμα κινείται και η παρατήρηση του επίσης μεγάλου ελληνιστή John Burnet, ο οποίος γράφει: «Η επιστήμη χαρακτηρίζεται επιτυχώς ως ο ελληνικός τρόπος συλλογισμού πάνω στον κόσμο».

Αξίζει να θυμηθεί κανείς ένα μικρό απόσπασμα από την ομιλία του Αντρέ Μαλρώ, στις 28 Μαΐου 1959, για την πρώτη φωταγώγηση της Ακρόπολης: «Δεν θα πάψουμε ποτέ να διακηρύσσουμε: Ό,τι σημαίνει για μας η τόσο συγκεχυμένη λέξη παιδεία –το σύνολο των έργων της τέχνης και του πνεύματος- η Ελλάδα το μετέτρεψε, προς δόξαν της, σε μείζον μέσο διαπαιδαγώγησης του ανθρώπου. Είναι ο πρώτος πολιτισμός χωρίς ιερό βιβλίο, όπου η λέξη ευφυΐα σήμαινε να θέτεις ερωτήματα. Ερωτήματα που έμελε να γεννήσουν την κατάκτηση του κόσμου από το πνεύμα, της μοίρας από την τραγωδία, του θείου από την τέχνη και τον άνθρωπο. Σε λίγο, η Αρχαία Ελλάδα θα σας πει: «Αναζήτησα την αλήθεια και βρήκα την δικαιοσύνη και την ελευθερία. Επινόησα την ανεξαρτησία της τέχνης και του πνεύματος. Αναβίβασα τον άνθρωπο και τον έθεσα αντιμέτωπο με τους θεούς του, τον άνθρωπο που είχε σκύψει το κεφάλι παντού εδώ και τέσσερις χιλιετίες. Και την ίδια στιγμή τον έβαλα ν' αναμετρηθεί με τον δυνάστη». Αυτές είναι οι σκέψεις που οδήγησαν τον Αντρέ Μαλρώ, στην ίδια ομιλία του και προκειμένου να διακηρύξει τον κυρίαρχο ρόλο του αρχαίου ελληνικού πνεύματος στην εξέλιξη του πολιτισμού μας, ν' «αποφανθεί» αλληγορικά: «Μια κρυφή Ελλάδα υπάρχει στην καρδιά όλων των ανθρώπων της Δύσης». Η «κρυφή Ελλάδα» είναι το αρχαίο πνεύμα της και η «καρδιά» των ανθρώπων της Δύσης είναι ο πολιτισμός τους, ως οικοδόμημα με κοινή ρίζα και αδιάλειπτη συνέχεια ανά τους αιώνες. Ας δείξουμε, επομένως, τον απαιτούμενο σεβασμό στη μοναδική κληρονομιά μας για να μπορούμε να έχουμε τη θέση μας στον κόσμο των εθνών χωρίς εθνικιστικές, χωρίς ρατσιστικές τάσεις ή ενέργειες. Το όραμα του ελληνικού πολιτισμού, άλλωστε, δεν είναι όραμα βίαιης επιβολής αλλά όραμα έμπνευσης!

Αυτό θεωρώ ήταν και το πνεύμα των τελευταίων λόγων του ΥΠΠ, κ. Κώστα Χαμπιαούρη, ενός εργάτη ανθρώπου που για τόσα χρόνια προσφέρει στην παιδεία και γνωρίζει και εκτιμά τις εθνικές και πνευματικές καταβολές του. Κατηγορήθηκε άδικα κι ανέντιμα γιατί απλώς υπενθύμισε τα παγκοσμίως γνωστά, υποτιμήθηκε το νόημα των δηλώσεών του άδικα και μεθοδευμένα κι αυτό είναι κάτι που δεν τιμά κανέναν! Οι οικουμενικές αξίες του δικού μας πολιτισμού πάντοτε βρίσκονταν στην πρώτη θέση στα αναλυτικά προγράμματα σε κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης ως χρέος και ως ιερή αποστολή προς τις νέες γενιές, όχι μόνο για να τις γνωρίσουν θεωρητικά αλλά για να παίξουν τον ρόλο τους στη διαμόρφωση του ψυχισμού τους και στον τρόπο που θα θεώνται τον άνθρωπο και τη θέση του στον κόσμο. Προς αυτήν την κατεύθυνση, μακριά από σοβινιστικές παρερμηνείες εργάζεται και ο νέος υπουργός της Παιδείας. Είναι άδικη και ανίερη η καπηλεία ή η απαξίωση των αξιών που γέννησε ο τόπος μας για λόγους καθαρά μικροπολιτικής συμφεροντολογίας. Είναι ανέντιμη και συνάμα αναγνωριστική της αξίας κάποιου, όταν ο καθένας έχει βάλει σκοπό της ζωής του να σταυρώνει ανθρώπους που γνωρίζουν να σέβονται, να δουλεύουν με πάθος και να καινοτομούν.

Ο ελληνικός πολιτισμός δεν μπορεί να μπαίνει σε κανενός είδους προκρούστεια κλίνη και να ακρωτηριάζεται στο στόμα και στις πράξεις κανενός. Απαιτεί σεβασμό και τιμή γιατί αυτός ο κόσμος μας, ο μικρός κι ο μέγας, έχει και θα έχει ανάγκη τις μεγάλες αξίες που γέννησαν οι δικοί μας άνθρωποι στην ευλογημένη γη που μας δέχτηκε, μας ενέπνευσε και μας ταξιδεύει στις εσχατιές του κόσμου με την ιερή αποστολή της αγάπης προς τον άνθρωπο.

Ο κ. Σπύρος Αντωνέλλος είναι επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης Φιλολογικών – Θεατρολογίας.

Οι εκλογές φρέναραν μέτρα για Συνεργατισμό

Το ΔΗΚΟ δεν είναι μονοθεματικό κόμμα και απόσεισε τα περί προσκόλλησης στην εξουσία, λέει στην «Κ» η Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Αν κάποιοι είχαν την προνοητικότητα να αγγίξουν την καυτή πατάτα από το 2013 και μετά τα πράγματα στην Κύπρο θα ήταν πολύ διαφορετικά», λέει σε συνέντευξή της στην «Κ» η κοινοβουλευτική εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, σημειώνοντας πως μέχρι και τις προεδρικές εκλογές εκείνο που είχε σημασία δεν ήταν η αντιμετώπιση των πραγματικών προβλημάτων, αλλά η εμπέδωση του επικοινωνιακού μηνύματος του success story. Χαρακτηρίζει εφιάλτη τα περί λύσης δύο κρατών και θεωρεί πως το δείπνο θα εξυπηρετήσει επικοινωνιακά την Τουρκία. Δεν διστάζει να μιλήσει για τη νέα εποχή του ΔΗΚΟ ενόψει καταστατικού συνεδρίου, σημειώνοντας πως το ΔΗΚΟ έχει πάψει να είναι μονοθεματικό αλλά και κόμμα της εξουσίας. Η ίδια αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο να διεκδικήσει τη θέση του αναπληρώτριας προέδρου, λέγοντας πως είναι νωρίς ακόμη για οποιαδήποτε απόφαση.

–Πέραν των εξωγενών παραγόντων που έχετε παραθέσει στο πόρισμά σας, ποιοι ήταν οι άλλοι λόγοι της ήττας στις προεδρικές εκλογές;

–Δεν υπήρχε σωστή μεταφορά των θέσεων και απόψεων του υποψηφίου μας σε κάποια θέματα, είτε με την πρέπουσα ένταση είτε με τρόπο που να γινόταν περισσότερο κατανοητός και να εισπραχθεί από την κοινωνία ως μία μεστή και ολοκληρωμένη πρόταση που θα έλυνε τα προβλήματα. Για παράδειγμα στο θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων από το 2013 λέγαμε φορτικά ότι αποτελούν τον μεγαλύτερο αποσταθεροποιητικό παράγοντα για την κυπριακή οικονομική πραγματικότητα. Τότε ακούσαμε διάφορα.

–Ότι θέλατε κούρεμα δανείων.

–Και η απάντηση ότι θέλαμε κούρεμα δανείων έχει και μια κάποια δόση πολιτικής θέσης. Το ότι θέλαμε να λύσουμε το θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων με τα λεφτά της μαμάς, όπως θυμάστε, δεν μπορεί να θεωρηθεί πολιτική θέση. Σήμερα αποδεικνύεται περίτρανα ότι όλα αυτά που λέγαμε όλα αυτά τα χρόνια ήταν και αληθινά και οι προβλέψεις μας δυστυχώς επιβεβαιώθηκαν. Είναι το ίδιο σενάριο που ζήσαμε την πενταετία 2008-2013, όταν πρώτος και μόνος του ο Νικόλας Παπαδόπουλος φώναζε και ζητούσε να ληφθούν μέτρα. Προέβλεπε τι θα γινόταν, κανένας δεν ήθελε να ακούσει, γιατί κανέναν δεν βόλευε η αλήθεια εκείνη τη στιγμή. Δυστυχώς επιβεβαιώθηκε.

Ας αναμετρηθούμε με βάση τις πολιτικές μας θέσεις, τα οράματα που έχουμε για την Κύπρο και όχι για το ποιος κέρδισε πέντε χρόνια μετά τις εσωκομματικές εκλογές του 2013.

–Άρα επαναλαμβάνεται η ίδια ιστορία με το 2013;

–Βλέπουμε επανάληψη της ίδιας νοοτροπίας.

–Τα 2,5 δισ. της κυβέρνησης στον Συνεργατισμό δεν λύνουν κάπως την κατάσταση;

–Δεν νομίζω. Το θέμα του συνεργατισμού είναι τόσο μεγάλο που δεν λύνεται έτσι. Είναι προφανές ότι η κυβέρνηση βρίσκεται στα πρώτα βήματα του διαχωρισμού του Συνεργατισμού σε καλό και κακό Συνεργατισμό. Και είναι προφανές ότι ξεκινά η πορεία των μη εξυπηρετούμενων δανείων για τη μεταφορά τους σ' έναν φορέα. Ποιος μίλησε πρώτος γι' αυτού του είδους τη διαδικασία; Είναι όμως μόνο η φύση της διαδικασίας αλλά η χρονική στιγμή που την κάνεις.

–Χάσαμε χρόνο;

–Χάσαμε απίστευτα πολύτιμο χρόνο. Αν κάποιοι είχαν την προνοητικότητα να αγγίξουν την καυτή πατάτα από το 2013 και μετά, τα πράγματα στην Κύπρο θα ήταν πολύ διαφορετικά. Δυστυχώς όμως μπήκαμε σε μια διαδικασία μέχρι και τις προεδρικές εκλογές που εκείνο που είχε σημασία δεν ήταν η αντιμετώπιση των πραγματικών προβλημάτων αλλά η εμπέδωση του επικοινωνιακού μηνύματος του success story. Τώρα δυστυχώς πληρώνουμε τις αποφάσεις εκείνων που είχαν την ευθύνη για τη διαχείριση του τόπου.

–Βλέπετε επανάληψη του «βάζουμε τη Λαϊκή στον αναπνευστήρα μέχρι τις προεδρικές εκλογές»;

–Βάζουμε στον αυτόματο πιλότο μέχρι τις προεδρικές εκλογές και μετά τις προεδρικές εκλογές ψάχνουμε να βρούμε τα συντρίμμια της.

Όλα είναι ανοικτά, αναφέρει σε συνέντευξή της στην «Κ» η Χριστιάνα Ερωτοκρίτου για το αν θα είναι υποψήφια για τη θέση του αναπληρωτή προέδρου του ΔΗΚΟ.

–As γυρίσουμε πίσω στο ζήτημα των αιτιών της ήττας, εκ των υστέρων, το θολό του αν αποκηρύσσει ή υποστηρίζει τη Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία ο Νικόλας Παπαδόπουλος δεν έκανε ζημιά;

–Πολλοί έχουν ξεχειλώσει τον όρο ΔΔΟ για να μπορέσει να χωρέσει κάτω από αυτό τις συγκλίσεις που διαπραγματεύονται και που καμία σχέση δεν έχουν με τη ΔΔΟ. Είναι οι ηγέτες του ΔΗΚΟ, επί Μακαρίου το 1977 και επί Σπύρου Κυπριανού το 1979 και του Τάσσου Παπαδόπουλου που έχουν υπογράψει αυτή τη συμφωνία, ενώ άλλοι φλέρταραν με άλλες ιδέες για λύση του Κυπριακού. Ποιοι είναι αυτοί που δεν παραμένουν πιστοί στις ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου; Το ΔΗΚΟ; Έχουμε διαχρονικές σταθερές αρχές στο Κυπριακό πλείστες από τις οποίες εκφράζονται στις ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου. Εξ ου και τις υιοθετούμε και παραμένουμε σταθεροί σε αυτές. Άλλοι αλληθωρίζουν πολιτικά πέρα από τις ομόφωνες αποφάσεις.

–Το ότι συζητείται ήδη λύση δύο κρατών;

–Νομίζω ότι αυτό αποτελεί εφιάλτη. Δεν μπορώ να προσδώσω πιο έντονα τη δυσαρέσκειά μου και την πλήρη διαφωνία με οποιονδήποτε διανοείται ότι μπορούμε να καταλήξουμε σε μια τέτοια λύση. Η λύση δύο κρατών με οποιαδήποτε μορφή δεν μπορεί να αποτελεί ούτε αρχή για σκέψη για λύση του Κυπριακού με αυτή τη φόρμουλα.

–Από το δείπνο τι αναμένετε;

–Αν μπορεί να επιτευχθεί κάτι ή όχι μπορεί να το αποδείξει η ιστορία. Θεωρώ ότι αυτή τη στιγμή στην έξαρση που βρίσκεται ο Ερντογάν αυτό το δείπνο θα εξυπηρετήσει επικοινωνιακούς σκοπούς της Τουρκίας και μόνο. Σε οποιαδήποτε επίκριση έχει στο εξωτερικό ο κ. Ερντογάν ή ο κ. Ακιντζί η δικαιολογία θα είναι ότι οι δύο ηγέτες συνομιλούν. Θεωρώ ότι έχουμε παρασυρθεί σε μία επιπόλαιη διαχείριση του Κυπριακού, θεωρώντας ότι οποιαδήποτε συνάντηση δεν θα μας προκαλέσει πρόβλημα. Μπορούν πολλά κακά να προκύψουν από κάτι που φαίνεται άκακο.

–Προχωράτε σε πολιτικό και καταστατικό συνέδριο. Να αναμένουμε αλλαγές στην πολιτική φιλοσοφία του ΔΗΚΟ;

–Δεν νομίζω να υπάρχει οποιαδήποτε απαίτηση από τη βάση του κόμματος για να αλλάξει η πολιτική φιλοσοφία. Πρέπει να κάνουμε την αυτοκριτική μας και να δούμε πού έχουμε κάνει λάθη και αυτή τη στιγμή για να είμαστε αντικειμενικοί πρέπει να δούμε και τι έχουμε κερδίσει από την εκλογική διαδικασία. Πέραν του ότι έχουμε κερδίσει την άμεση επαφή με τον κόσμο και την άμεση κατανόηση ακόμη σε μεγαλύτερο βαθμό των προβλημάτων πρωτίστως έχουμε κερδίσει μεγαλύτερο κομμάτι σεβασμού του κόσμου, υπό την έννοια ότι ακόμη και εκείνοι που διαφωνούν με τον Νικόλα Παπαδόπουλο και το ΔΗΚΟ αναγνωρίζουν ότι γνωρίζουμε καλά και το Κυπριακό και τα θέματα της εσωτερικής διακυβέρνησης με πρώτο και καλύτερο αυτό της οικονομίας. Να θυμίσω ότι στο παρελθόν κριτική που δεχόμασταν ήταν ότι το ΔΗΚΟ είναι μονοθεματικό κόμμα γιατί ασχολείτο μόνο με το Κυπριακό. Υπάρχει κάποιος σήμερα που μπορεί να πει ότι δεν έχει θέση στην οικονομία; Ακριβώς το αντίθετο, τα τελευταία χρόνια αποδεικνύεται μέσω της τρικυμίας που πέρασε ο τόπος ότι αν εφαρμόζονταν οι θέσεις του ΔΗΚΟ στην οικονομία δεν θα γίνονταν τα πράγματα που έγιναν σήμερα. Τα προηγούμενα χρόνια και ίσως πάλι δικαιολογημένα ψιθυριζόταν στους πολιτικούς κύκλους ότι το ΔΗΚΟ ήταν το κόμμα της καρέκλας. Το έχουμε αποσείσει. Μπορεί κάποιος σήμερα να πει ότι μοναδικός στόχος του ΔΗΚΟ είναι η καρέκλα και το μερίδιο της εξουσίας; Βεβαίως και όχι. Αυτό το πολύ μεγάλο μειονέκτημα νομίζω πως όχι μόνο το έχουμε αποσείσει αλλά έχουμε αποδείξει ότι δεν μας ενδιαφέρει η εξουσία. Ως αντιπολίτευση στηρίξαμε κυβερνητικά νομοσχέδια γιατί το επέβαλλε το καλό του τόπου και επειδή δεν ήμασταν συγκυβερνών κόμμα είχαμε την ελευθερία να επικρίνουμε πολιτικές στο Κυπριακό με τις οποίες διαφωνούσαμε. Αυτό δεν είναι ένα μεγάλο πολιτικό άλμα;

Καλωσορίζουμε την όποια πολιτική πρωτοβουλία

–Μετά τις εκλογές ξεκινήσατε διαγραφές μελών. Κάτι που έκανε πολλούς να μιλούν για πογκρόμ διώξεων και εκκαθαρίσεων. Δεν πλήττεται έτσι το προφίλ του κόμματος;

–Βασικό συστατικό στοιχείο της σημερινής ηγεσίας είναι η πολιτική ειλικρίνεια. Για μας είναι βασική αρχή η πολιτική ειλικρίνεια όχι μόνο στα μέλη και στα στελέχη του ΔΗΚΟ αλλά και η ειλικρίνεια που εκπέμπουμε σαν πολιτική δύναμη ευρύτερα στην κοινωνία. Κάποιοι για τους δικούς τους λόγους είτε δεν ήθελαν είτε δε μπορούσαν να συμβιβαστούν με την ιδέα ότι ο κόσμος ψήφισε τον Νικόλα Παπαδόπουλο για πρόεδρο του ΔΗΚΟ αποφάσισαν από την επόμενη μέρα της εκλογής του να βρίσκονται είτε μακριά από το κόμμα και τις μάχες τους είτε απέναντι. Είναι απόλυτα σεβαστό αλλά την ίδια στιγμή δε μπορούν κάποιοι να θέλουν να βρίσκονται είτε μακριά είτε απέναντι αλλά να διεκδικούν και την ταύτισή τους με τους σκοπούς του κόμματος. Εγώ καλωσορίζω την όποια πολιτική πρωτοβουλία. Είναι πολιτικός πλουραλισμός και είναι καλοδεχούμενος. Άρα ας αναμετρηθούμε με βάση τις πολιτικές μας θέσεις, τα οράματα που έχουμε για την Κύπρο, τις αρχές και αξίες που έχουμε για το Κυπριακό, την οικονομία και την εσωτερική διακυβέρνηση. Και όχι για το ποιος κέρδισε πέντε χρόνια μετά τις εσωκομματικές εκλογές του 2013.

–Θα είστε υποψήφια για τη θέση του αναπληρωτή προέδρου;

–Έχουμε καταστατικό και πολιτικό συνέδριο. Είμαι από τα φοιτητικά χρόνια στις τάξεις του ΔΗΚΟ, πάντα συμπορευόμουν με τις θέσεις και τις επιδιώξεις γιατί τις συμμερίζομαι στην ψυχή μου. Από εκεί και πέρα το πιο σημαντικό είναι να καταλήξουμε στις καταστατικές αλλαγές και έπειτα βλέπουμε τι θα γίνει. Όλα είναι ανοικτά.

–Συνεπώς μετά το καταστατικό συνέδριο.

–Έχουμε καιρό μπροστά μας. Θα δούμε πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα.

Προβληματίζουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων διορισίμων

Παράπονα εκφράζουν οι εκπαιδευτικές οργανώσεις, ζητώντας έστω και την υστάτη δημοσιοποίηση του πορίσματος της διαρροής

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Τα πρώτα αποτελέσματα των εξετάσεων διορισίμων είναι πλέον γεγονός, ωστόσο αυτά προκαλούν προβληματισμό, καθώς από τους 5.000 εκπαιδευτικούς που παρακάθισαν στις εξετάσεις πέτυχαν να εγγραφούν στο κατάλογο διορισίμων μόλις οι 1.869. Ο αριθμός αυτός δείχνει ότι το ποσοστό αποτυχίας άγγιξε το 63%. Η όλη κατάσταση δημιουργεί προβληματισμό και στις τάξεις των εκπαιδευτικών οργανώσεων, οι οποίες αναμένουν το επόμενο διάστημα να γίνει ανάλυση των δεδομένων από το Υπουργείο, με σκοπό να διαφανούν τα όποια κενά και ελλείψεις υπήρξαν στη διαδικασία, ώστε να μην επαναληφθούν στις επόμενες εξετάσεις. Οι οποίες, βάσει προγραμματισμού, αναμένεται να πραγματοποιηθούν σε δύο χρόνια, στις ειδικότητες πλέον όπου θα υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις για διορισμό στη δημόσια εκπαίδευση.

Σημειώνεται ότι οι πρώτοι διορισμοί μέσα από τον νέο κατάλογο πραγματοποιούνται με ποσοστό 50-50 με τον υφιστάμενο κατάλογο διορισμών κατά τη νέα σχολική χρονιά. Παρά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από το Υπουργείο Παιδείας, αυτό που αναμένεται επίσης και από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στις εξετάσεις, είναι το πόρισμα για τη διαρροή που σημειώθηκε την τρίτη ημέρα των εξετάσεων. Αν αυτό έχει ήδη κατατεθεί στη νομική υπηρεσία, δεν έχει ανακοινωθεί ακόμα κάτι σχετικό, με εκπαιδευτικές οργανώσεις αλλά και κοινοβουλευτικά κόμματα να σημειώνουν ότι θα πρέπει να ανακοινωθούν σύντομα τα αποτελέσματα του πορίσματος για να διαφανεί τι ακριβώς συνέβη τη συγκεκριμένη μέρα. Γεγονός το οποίο, όπως τονίζουν εκπαιδευτικοί, ήλθε να προστεθεί σε άλλες παρατυπίες οι οποίες υπήρξαν για τη βεβιασμένη, κατά δήλωσή τους, διεξαγωγή των πρώτων εξετάσεων του νέου συστήματος.

Οι εκπαιδευτικές οργανώσεις τονίζουν ότι το Υπ. Παιδείας θα πρέπει να προβεί σε όλες τις δέουσες ενέργειες που θα αποκαθιστούν την αξιοπιστία και αξιοκρατία των εξετάσεων που θα ακολουθήσουν.

Ενδελεχή μελέτη

Κληθείς να σχολιάσει στην «Κ» πως αντιλαμβάνεται η ΟΕΛΜΕΚ τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται, ο πρόεδρός της Γιάννος Σωκράτους σημείωσε ότι υπάρχει μεγάλος προβληματισμός για τα αποτελέσματα, τονίζοντας ότι υπάρχουν ειδικότητες όπως των φιλολόγων και των εμποριολόγων όπου σημειώθηκε μεγάλη αποτυχία αλλά και μεγάλη επιτυχία στις ειδικότητες των βιολόγων και των καθηγητών αγγλικής φιλολογίας. Για τον λόγο αυτό, όπως υποστήριξε, θα πρέπει το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας να μελετήσει βαθύτερα τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά τα δεδομένα που υπάρχουν. Όπως όμως διαφαίνεται, όσοι είχαν να εξεταστούν σε πολλά γνωστικά αντικείμενα, σημείωσαν μεγάλη αποτυχία. Παράλληλα, ο κ. Σωκράτους αναφέρθηκε και στο γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί δεν πήραν έγκαιρα την ύλη στην οποία θα εξετάζονταν, όπως επίσης και ότι τα δειγματικά εξεταστικά δοκίμια δόθηκαν την τελευταία στιγμή. Ο ίδιος προσθέτει ότι δεν δόθηκαν οι λύσεις των γραπτών από το Υπουργείο, όπως γίνεται στις Παγκύπριες εξετάσεις, για να μπορέσουν και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί να αντιληφθούν σε ποια θέματα απότυχαν. «Ως ΟΕΛΜΕΚ θα μελετήσουμε πολύ σοβαρά και νηφάλια την όλη κατάσταση με σκοπό να θέσουμε ενώπιον του Υπουργείου ορισμένες θέσεις αλλά και απόψεις, έτσι ώστε να μην επαναληφθούν τα ίδια λάθη και παραλείψεις στις επόμενες εξετάσεις», είπε καταληκτικά ο κ. Σωκράτους. Μιλώντας για το ίδιο θέμα στην «Κ» ο πρόεδρος της ΠΟΕΔ Φίλιος Φυλακτού σημείωσε ότι οι πρώτες εξετάσεις για το νέο σύστημα διορισμού παρουσίασαν από την πρώτη στιγμή σοβαρές παραλείψεις και ελλείμματα τα οποία ως οργάνωση τα εντόπισαν και τα ανέφεραν επανειλημμένως.

Ρίχνουν ευθύνες στο Υπουργείο Παιδείας ΠΟΕΔ-ΟΕΛΜΕΚ για τα χαμηλά ποσοστά επιτυχίας στις πρώτες εξετάσεις διορισίμων.

Ο πρόεδρος της ΠΟΕΔ στάθηκε και αυτός με τη σειρά του στην καθυστέρηση που παρατηρήθηκε από πλευράς Υπουργείου τόσο στην ανάρτηση της ύλης αλλά και των δειγματικών δοκιμίων τα οποία στο τέλος δεν σχετίζονταν με τα εξεταστικά δοκίμια που δόθηκαν στους εξεταζόμενους. Επισήμανε δε ότι το Υπουργείο Παιδείας οφείλει να δώσει συγκεκριμένες απαντήσεις στις χιλιάδες των υποψηφίων και την ίδια ώρα να προβεί σε όλες τις δέουσες ενέργειες που θα αποκαθιστούν την αξιοπιστία και αξιοκρατία των εξετάσεων που θα ακολουθήσουν τα επόμενα χρόνια.

Παράλληλα με τα πιο πάνω οι εκπαιδευτικές οργανώσεις θέτουν επί τάπητος εκ νέου και το θέμα των εκπαιδευτικών οι οποίοι έχουν συμπληρώσει 30 μήνες στη δημόσια εκπαίδευση. Τονίζεται ότι για τους ίδιους είναι αδιανόητο άτομα τα οποία έχουν δουλέψει για το διάστημα αυτό στην εκπαίδευση, να αποκλείονται καθώς δεν τους αναγνωρίζεται το καθεστώς αορίστου χρόνου.

Για τον σκοπό αυτό ζητούν να ξεκαθαρίσει το συντομότερο το όλο θέμα ενώπιον της Επιτροπής Παιδείας της βουλής με σκοπό να διαφανεί εάν υπάρχει περιθώριο να αναγνωριστεί η υπηρεσία τους. Σημειώνουν μάλιστα ότι το ξεκαθάρισμα αυτού του θέματος θα βοηθήσει μεταγενέστερα και το ίδιο το Υπουργείο αφού θα μπορεί να κάνει τους προγραμματισμούς τους πιο έγκαιρα γνωρίζοντας την τελική κατάσταση στο όλο θέμα. Τέλος ΠΟΕΔ και ΟΕΛΜΕΚ τονίζουν ότι θα πρέπει να δοθεί στη δημοσιότητα και το πόρισμα της δημοσιοποίησης θεμάτων πριν από τις εξετάσεις που προκάλεσε, τότε, μεγάλη αναστάτωση στους υποψηφίους. Οι εκπαιδευτικές οργανώσεις σημειώνουν ότι όσο το πόρισμα παραμένει εν κρυπτώ δεν μπορούν να δοθούν ξεκάθαρες απαντήσεις στα πολλά ερωτήματα που εγείρονται.

Το πρώτο βήμα για αποποινικοποίηση των αμβλώσεων

Η Στέλλα Κυριακίδου μιλάει στην «Κ» για τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται στην Κύπρο και τις αλλαγές που έρχονται

Σε καμιά περίπτωση μέσα από αυτή τη διαδικασία δεν θα αυξηθεί ο αριθμό των αμβλώσεων, το μόνο που θα αυξανόταν θα ήταν ο κίνδυνος για τις γυναίκες που αποφάσιζαν να διακόψουν την εγκυμοσύνη τους την στιγμή που ο νόμος δεν το επέτρεπε.

Συνέντευξη στον
ΣΤΕΛΙΟ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Η αποποινικοποίηση των αμβλώσεων με την τροποποίηση του ποινικού κώδικα είναι μόνο το πρώτο βήμα, τονίζει σε συνέντευξή της στην «Κ» η πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρωπινών Δικαιωμάτων, βουλευτής του ΔΗΣΥ Στέλλα Κυριακίδου. Όπως υποστηρίζει, η αποποινικοποίηση δεν έγινε με σκοπό να αυξηθούν οι αμβλώσεις, αλλά για να δοθεί η ευκαιρία στις γυναίκες που θέλουν να προχωρήσουν με αυτή τη διαδικασία να το πράξουν μέσα από σωστές διαδικασίες και αφού δοθεί η σωστή συμβουλευτική.

–Ποιες αλλαγές έχουν επιτευχθεί στο ποινικό κώδικα για την αποποινικοποίηση των αμβλώσεων;

–Καταρχάς, να αναφέρω ότι τροποποιήσαμε τα άρθρα του ποινικού κώδικα που αφορούν το ιατρικό τερματισμό της εγκυμοσύνης, και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες αυτός επιτρέπεται με στόχο να διασφαλιστεί το αναφαίρετο δικαίωμα της γυναίκας να αποφασίζει για το ζήτημα αυτό, αλλά και την προστασία της μέσα από την πρόσβαση σε ασφαλείς υπηρεσίες υγείας που ασχολούνται με τις αμβλώσεις. Θεωρώ ότι θα πρέπει να αναφέρουμε ότι σε έκθεση του Συμβουλίου της Ευρώπης που έγινε το 2008, οι περισσότερες χώρες μέλη έχουν αποποινικοποιήσει το θέμα των αμβλώσεων, με στόχο την ελεύθερη επιλογή αλλά και την προστασία των γυναικών. Είναι καλό να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την έκθεση του Συμβουλίου η απαγόρευση των αμβλώσεων δεν οδηγεί στη μείωση του αριθμού, αλλά σε αμβλώσεις οι οποίες γίνονται εν κρυπτώ με αποτέλεσμα να υπάρχουν επιπτώσεις στην υγεία της μητέρας. Έτσι γνωρίζοντας τα δεδομένα αυτά προχωρήσαμε στην τροποποίηση άρθρων του ποινικού κώδικα, ώστε η εγκυμοσύνη να τερματίζεται με τη συναίνεση της εγκύου από ιατρό σε νοσηλευτική μονάδα, όταν δεν συμπληρωθούν 12 εβδομάδες εγκυμοσύνης. Μια γυναίκα μπορεί να προχωρήσει σε άμβλωση και στις περίπτωση που προκύψει μετά από προγεννητική εξέταση ανωμαλία στο έμβρυο ή όταν υπάρχει κίνδυνος για τη ζωή της εγκύου ή ακόμα και κίνδυνος σοβαρής σωματικής και ψυχικής της βλάβης.

–Τι αλλάζει όσο αφορά τις περιπτώσεις βιασμού και σεξουαλικής κακοποίησης;

–Στις περιπτώσεις αυτές έχουμε τροποποιήσει τον νόμο για άμβλωση μέχρι 19 εβδομάδες κύησης. Λόγω του ότι συχνά γυναίκες οι οποίες είναι θύματα βιασμού για πολλούς λόγους δεν το καταγγέλλουν αμέσως.

–Στις περιπτώσεις ανήλικων κοριτσιών;

–Προσθέσαμε νέα πρόταση στο άρθρο του ποινικού κώδικα, η οποία δεν υπήρχε, και έτσι όταν πρόκειται για ανήλικη χρειάζεται η συναίνεση ενός από τους γονείς ή του ατόμου που έχει την επιμέλειά της. Με αυτόν τον τρόπο διακόπτεται το φαινόμενο ανήλικες να πηγαίνουν μόνες τους για διακοπή της κύησης με κίνδυνο την υγεία τους, καθώς για να προχωρήσει ο γιατρός θα χρειάζεται η συναίνεση του γονιού. Επίσης, το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις γυναικών με νοητική αναπηρία.

–Ποιες άλλες ενέργειες ετοιμάζετε;

–Ως επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχουμε ήδη προχωρήσει, και θα αρχίσει εκ νέου η συζήτηση στην επιτροπή στις 16 Απριλίου, την εκπόνηση ολοκληρωμένης πρότασης νόμου που θα έχει ως σκοπό την υποχρεωτική συμβουλευτική για την κάθε γυναίκα που θα την οδηγήσει να πάρει σωστές αποφάσεις. Επιπρόσθετα, υπάρχει ο στόχος να δημιουργηθεί ένα αρχείο αμβλώσεων, καθώς σήμερα κανένας δεν ξέρει τι γίνεται, με τις πληροφορίες ωστόσο που έχουμε να κάνουν λόγο για μερικές χιλιάδες κάθε χρόνο. Επίσης, θα προσθέσουμε στην πρόταση νόμου πρόνοια μέσα από την οποία θα υπάρχει έγκαιρη και σωστή σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, καθώς και πρόσβαση σε μεθόδους προφύλαξης, για να μειώσουμε τις ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες.

Έχουμε ήδη προχωρήσει και θα αρχίσει εκ νέου η συζήτηση στην επιτροπή, με σκοπό την εκπόνηση ολοκληρωμένης πρότασης νόμου που να προνοεί όχι μόνο τον ιατρικό τερματισμό της εγκυμοσύνης, αλλά να υπάρχει υποχρεωτική συμβουλευτική για την κάθε γυναίκα αναφέρει η Στέλλα Κυριακίδου.

–Πιστεύετε ότι μέσα από αυτές τις ενέργειες μπορούμε ως χώρα να φτάσουμε τα επίπεδα άλλων ευρωπαϊκών χωρών;

–Νομίζω κάναμε ένα σημαντικό βήμα. Να σας πω ότι στη βάση του ποινικού κώδικα πριν από την τροποποίησή του, μια γυναίκα μπορούσε να προχωρήσει σε έκτρωση στις περιπτώσεις πού ήταν θύμα βιασμού, στις περιπτώσεις που υπήρχε διαπίστωση από την αστυνομική αρχή και τον γιατρό ότι βιάστηκε. Αν μια γυναίκα καθυστερούσε στην καταγγελία της, δεν θα μπορούσε να εξακριβωθεί τίποτε ιατροδικαστικά. Το κομμάτι αυτό θέλουμε να το παντρέψουμε με τις υπηρεσίες συμβουλευτικής και στήριξης, ώστε να μειώσουμε τον αριθμό των αμβλώσεων. Θεωρώ ότι για να περπατήσουμε στα χνάρια άλλων σύγχρονων χωρών, αυτό που κάναμε ήταν μόνο το πρώτο μικρό βήμα.

–Ποια είναι τα αποτελέσματα σε άλλες χώρες στις οποίες υπήρξε αποποινικοποίηση των αμβλώσεων;

–Καταρχάς να αναφέρω ότι αυτό το θέμα διχάζει και εκτός Κύπρου, καθώς υπάρχουν διάφορες απόψεις. Όμως δεν μπορούμε να κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας όταν γνωρίζουμε ότι γίνονται χιλιάδες αμβλώσεις από νεαρά κορίτσια τα οποία πηγαίνουν από μόνα τους και προμηθεύονται παράνομα σκευάσματα για διακοπή της κύησης. Στις χώρες που προχώρησαν στην αποποινικοποίηση δεν καταγράφηκε αύξηση του αριθμού των αμβλώσεων, αφού υπήρχε ασφαλισμένο πλαίσιο για την κάθε γυναίκα.

–Μέσα από τις επερχόμενες αλλαγές πιστεύετε ότι θα μειωθούν περαιτέρω οι αντιδράσεις που υπάρχουν;

–Οι όποιες αντιδράσεις υπάρχουν είναι σεβαστές. Ήταν όμως ένα αναγκαίο βήμα που έπρεπε να γίνει στη χώρα μας, διότι με το να συμπεριφερόμαστε λες και δεν υπήρχε πρόβλημα αφήναμε σε ρίσκο ένα μεγάλο αριθμό γυναικών. Θέλαμε μέσα από τη νομοθεσία αυτή να προστατέψουμε τις γυναίκες και τα κορίτσια και να τους δώσουμε το δικαίωμα να έχουν την επιλογή. Είναι ανθρώπινο δικαίωμα να αποφασίζει μια γυναίκα για τα αναπαραγωγικά της δικαιώματα.

–Θεωρείτε ότι θα ήταν πιο σωστό να γίνουν όλες οι αλλαγές προτού προχωρήσουμε στην αποποινικοποίηση;

–Επαναλαμβάνω ότι κάναμε το πρώτο αναγκαίο βήμα. Σε καμιά περίπτωση μέσα από αυτή τη διαδικασία δεν θα αυξηθεί ο αριθμός των αμβλώσεων. Αν δεν το κάναμε, θα αυξανόταν ο κίνδυνος για τις γυναίκες που αποφάσιζαν να διακόψουν την εγκυμοσύνη τους, ενώ δεν επιτρεπόταν. Όταν μια γυναίκα αποφασίσει να διακόψει την εγκυμοσύνη της, θα το πράξει με οποιοδήποτε τρόπο και σε οποιοδήποτε μη ειδικό. Θα έχουμε το ολοκληρωμένο πλαίσιο μέσα στον Μάιο και θα ξανά πάμε στην ολομέλεια με στόχο να αφαιρεθούν τα άρθρα από τον ποινικό κώδικά και να τοποθετηθούν σε ξεχωριστό νομοθέτημα.

Το ΙΝΓΚ στη μάχη κατά της Αταξίας Friedreich

Με εξέταση DNA μέσα σε οκτώ χρόνια εξετάστηκαν 2.300 άτομα και εντοπίστηκαν 175 φορείς ή ενδεχόμενοι φορείς

Συνέντευξη στον
ΣΤΕΛΙΟ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Στους 175 ανέρχονται οι φορείς ή πιθανοί φορείς της κληρονομικής πάθησης Αταξία Friedreich που εντοπίστηκαν τα τελευταία οκτώ χρόνια στην Κύπρο, με τα περισσότερα περιστατικά να καταγράφονται στην Πάφο, όπου η συχνότητα των ασθενών και φορέων είναι ψηλή σε σχέση μάλιστα και με την Ευρώπη. Από τον Μάρτιο του 2010 το εφαρμόζεται το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης για την Αταξία Friedreich, για το οποίο μίλησε στην «Κ» η επικεφαλής του Τμήματος Νευρογενετικής του Ινστιτούτου Νευρολογίας & Γενετικής Κύπρου, δρ Κυπρούλα Χριστοδούλου.

Τα περισσότερα περιστατικά να καταγράφονται στην Πάφο, όπου η συχνότητα των ασθενών και φορέων είναι ψηλή σε σχέση μάλιστα και με την Ευρώπη.

Πρόκειται για κληρονομική πάθηση που επηρεάζει κυρίως τον εγκέφαλο, τον νωτιαίο μυελό και τα περιφερικά νεύρα, με τα πρώτα συμπτώματα να παρουσιάζονται συνήθως στην εφηβική ηλικία ή λίγο αργότερα, με έλλειψη συντονισμού των κινήσεων και αρχικά αστάθεια στο περπάτημα.

–Τι ακριβώς είναι η ασθένεια Αταξία Friedreich και ποιά τα συμπτώματά της;

–Η Αταξία Friedreich είναι μια κληρονομική πάθηση που επηρεάζει κυρίως τον εγκέφαλο, τον νωτιαίο μυελό και τα περιφερικά νεύρα. Τα πρώτα συμπτώματα παρουσιάζονται συνήθως στην εφηβική ηλικία ή λίγο αργότερα. Το κύριο από αυτά είναι η αταξία, δηλαδή έλλειψη συντονισμού των κινήσεων με αποτέλεσμα να παρατηρείται αστάθεια στο περπάτημα, η οποία προοδευτικά χειροτερεύει. Αρκετά χρόνια μετά την έναρξη της νόσου παρατηρείται έλλειψη συντονισμού επίσης στις κινήσεις των χεριών καθώς και δυσκολία στην ομιλία (δυσαρθρία). Συχνά παρατηρούνται επίσης σκελετικά προβλήματα όπως σκολίωση, κυφοσκολίωση και κοιλοποδία, καθώς επίσης καρδιοπάθεια και σακχαρώδης διαβήτης. Πιο σπάνια μπορούν να παρατηρηθούν επίσης προβλήματα ακοής και όρασης.

–Γιατί ονομάζεται έτσι;

– Πρώτος την περιέγραψε γύρω στο 1860 ο Γερμανός Nikolaus Friedreich και από τότε φέρει το όνομά του.

–Πώς κληρονομείται;

–Η Αταξία Friedreich κληρονομείται με τον αυτο-σωματικό υπολειπόμενο τρόπο. Δύο γονείς οι οποίοι είναι φορείς και απόλυτα υγιείς έχουν πιθανότητα να γεννήσουν παιδί με τη νόσο. Η συχνότητα της νόσου σε άλλους πληθυσμούς είναι περίπου 1 στα 50.000 άτομα και η ύπαρξη φορέων δεν είναι συχνή (1 στα 90 άτομα σε ευρωπαϊκούς πληθυσμούς).

Η επικεφαλής του Τμήματος Νευρογενετικής του Ινστιτούτου Νευρολογίας & Γενετικής Κύπρου, δρ Κυπρούλα Χριστοδούλου

–Ποιες είναι οι πιθανότητες για να γεννηθεί ένα παιδί με την πάθηση;

–Όταν σε ένα ζευγάρι και οι δύο σύντροφοι είναι φορείς, υπάρχει πιθανότητα 25% να γεννήσουν παιδί με Αταξία Friedreich. Όταν σε ένα ζευγάρι ο ένας από τους δύο συντρόφους είναι φορέας τότε δεν υπάρχει πιθανότητα γέννησης παιδιού με την Αταξία του Friedreich.

–Είναι δυνατή η ανίχνευση των φορέων στον πληθυσμό;

–Ναι, το 1996 έγινε αποκωδικοποίηση του γονιδίου της Αταξίας Friedreich και η πιο συχνή μεταλλαγή έχει βρεθεί στο 98% των ασθενών. Με την ανακάλυψη του γονιδίου της Αταξίας Friedreich και την πιο συχνή μεταλλαγή που προκαλεί την ασθένεια, είναι δυνατή η ανίχνευση των φορέων στον γενικό πληθυσμό. Στην Κύπρο εφαρμόζεται εδώ και οκτώ χρόνια το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης για την Αταξία Friedreich.

–Ποια ανάγκη καλύπτει και ποια είναι τα ευρήματα αυτού του προγράμματος;

–Μετά από μελέτες στον κυπριακό πληθυσμό, έχει διαπιστωθεί ότι η συχνότητα των ασθενών και των φορέων στην επαρχία Πάφου είναι ψηλή σε σχέση με την υπόλοιπη Κύπρο και την Ευρώπη. Οι έρευνες αυτές έγιναν αρχικά το 1988 από ερευνητές του εξωτερικού σε συνεργασία με τον Κύπριο Νευρολόγο Λεύκο Μιττλετον (Dean G, Chamberlain S, Middleton L., «Friedreich's ataxia in Kathikas-Arodhes», Cyprus. Lancet. 1988 1(8585):587) και συνεχίστηκαν αργότερα από ομάδα του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου (Zamba-Papanicolaou E, Koutsou P, Daiou C, Gaglia E, Georghiou A, Christodoulou K., «High frequency of Friedreich's ataxia Carriers in the Paphos district of Cyprus», Acta Myol. 2009 28(1):24-26). Λόγω των ευρημάτων αυτών, εφαρμόζεται από τον Μάρτιο του 2010 το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης για την Αταξία Friedreich. Το Πρόγραμμα αυτό καλύπτει τα νεαρά ζευγάρια με καταγωγή από την επαρχία Πάφου που πρόκειται να παντρευτούν ή να αποκτήσουν παιδί. Το Υπουργείο Υγείας καλύπτει τα έξοδα της εξέτασης και ενθαρρύνει τα νεαρά άτομα με καταγωγή από την επαρχία Πάφου να προβούν σε αυτό τον έλεγχο. Κατά την οκταετή διάρκεια του προγράμματος εξετάστηκαν 2.300 άτομα και εντοπίστηκαν 175 φορείς ή ενδεχόμενοι φορείς.

–Γιατί η συχνότητα των ασθενών και φορέων στην επαρχία Πάφου είναι υψηλότερη σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές της Κύπρου;

–Η επικρατέστερη εκδοχή για την ερμηνεία αυτού του φαινομένου είναι η Αρχή του Ιδρυτή (Founder Effect). Σύμφωνα με αυτή την εκδοχή κάποιος πρόγονος έχει εισαγάγει την κληρονομική μετάλλαξη πριν από κάποιες γενεές πιο πιθανά σε ένα από τα χωριά Κάθηκας και Αρόδες που είναι οι εστίες με το πιο ψηλό ποσοστό φορέων (1 στους 7 κατοίκους). Στη συνέχεια η μετάλλαξη αυτή μεταβιβάστηκε από γενεά σε γενεά σε πολλούς απογόνους. Η γεωγραφική απομόνωση της περιοχής κατά τους προηγούμενους αιώνες και το μικρό μέγεθος των πληθυσμιακών ομάδων επέτρεψε την εγκαθίδρυση και αύξηση της συχνότητας των φορέων εντός του πληθυσμού αυτού. Με την πιο πρόσφατη διευκόλυνση της μετακίνησης ατόμων σε ευρύτερες περιοχές εντός και εκτός Πάφου, οι φορείς εξαπλώθηκαν σε όλη την επαρχία. Υπάρχουν, επίσης, φορείς με καταγωγή από την Πάφο που κατοικούν σήμερα σε άλλες επαρχίες της Κύπρου και σε χώρες του εξωτερικού.

–Ποια μέτρα λαμβάνονται στην Κύπρο για πρόληψη;

–Σήμερα στο Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου γίνεται διάγνωση των ασθενών και των φορέων με εξέταση του γενετικού υλικού (DNA). Στην περίπτωση όπου και οι δύο σύντροφοι διαγνωστούν ότι είναι φορείς, παρέχεται μέσα από κατάλληλη γενετική συμβουλευτική προγεννητικός ή προεμφυτευτικός έλεγχος. Παραπομπή και δειγματοληψία για τον έλεγχο των νεαρών ατόμων, που κατάγονται από την επαρχία Πάφου και θέλουν να γνωρίσουν αν είναι φορείς της αταξίας Friedreich, μπορεί να γίνει από οποιονδήποτε ιατρό ή γυναικολόγο και από το Χημείο του Γενικού Νοσοκομείου Πάφου. Για όσους πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια (καταγωγή από την επαρχία Πάφου και προγραμματισμός για γάμο ή τεκνοποίηση) γίνεται αποδεκτή η παραπομπή για την δωρεάν εξέταση.

Ο Ζόραν Ζάεφ και τα τέσσερα «αγκάθια»

Κρίσιμης σημασίας είναι η δυνατότητα του πρωθυπουργού της ΠΓΔΜ να περάσει τη συμφωνία από τη Βουλή

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η δυνατότητα του Ζόραν Ζάεφ να βρει τις απαραίτητες κοινοβουλευτικές ισορροπίες αποτελεί τον πλέον κρίσιμο παράγοντα για την επίτευξη συμφωνίας στο κείμενο 14 σημείων που διαπραγματεύονται τις τελευταίες εβδομάδες οι υπουργοί Εξωτερικών Ελλάδας και ΠΓΔΜ, Νίκος Κοτζιάς και Νίκολα Ντιμιτρόφ.

Πρακτικά, οι δύο πλευρές έχουν ήδη καταλήξει σε απόλυτη συμφωνία στα 10 από τα 14 σημεία των διαπραγματεύσεων (οι οποίες βασίστηκαν κατά κύριο λόγο στο κείμενο που κατήρτισε ο Ελληνας ΥΠΕΞ), τα οποία, ωστόσο, αφορούν κατά κύριο λόγο ζητήματα χαμηλής πολιτικής, όπως οι κοινές δράσεις στην ανώτατη εκπαίδευση, στην ενέργεια, στην τεχνολογία, στη διασυνοριακή συνεργασία και στον πολιτισμό. Τα τέσσερα που απομένουν είναι, βέβαια, τα πλέον κρίσιμα, δηλαδή το όνομα (κατά πάσα πιθανότητα το «Gorna Makedonija»), το εύρος χρήσης (erga omnes), η αλλαγή του συντάγματος και οι διεθνείς σχέσεις (δηλαδή με ΝΑΤΟ, Ε.Ε. και ΟΗΕ).

Προς τούτο, όπως έγινε γνωστό και μετά τις τελευταίες επαφές των κ. Κοτζιά και Ντιμιτρόφ, έχουν συσταθεί δύο επιτροπές εμπειρογνωμόνων. Στο τραπέζι έχει κατατεθεί και ένα προοίμιο της συμφωνίας, στο οποίο επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή. Σύμφωνα με πληροφορίες, γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα στην ιστορική, αρχαία Μακεδονία, η οποία ήταν ελληνική, και στη σύγχρονη, γεωγραφική Μακεδονία, που εκτείνεται σε τρία κράτη. Σε αυτήν, θα αναφέρεται ότι εν συνεχεία εγκαταστάθηκαν και σλαβικά φύλα και συγκεκριμένα στην επικράτεια της σημερινής ΠΓΔΜ, η οποία, προφανώς, καταλαμβάνει ένα μέρος της γεωγραφικής Μακεδονίας.

Στις όχθες της λίμνης Αχρίδας θα συναντηθεί την ερχόμενη εβδομάδα ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς με τον Σκοπιανό ομόλογό του Νίκολα Ντιμιτρόφ, προκειμένου να συνεχίσουν τις συζητήσεις τους για το ονοματολογικό.

«Κλειδί» για τις διαπραγματεύσεις παραμένει η χρήση έναντι όλων, εν ολίγοις το λεγόμενο erga omnes. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, ο κ. Ζάεφ έχει συμφωνήσει με το erga omnes, αλλά με αστερίσκους που αφορούν κυρίως την εσωτερική χρήση. Εν ολίγοις η πλευρά της ΠΓΔΜ θέλει να διατηρήσει το δικαίωμα για χρήση του όρου «Μακεδονία» εντός της χώρας για διάφορους λόγους (π.χ. για την ονομασία θεσμών ή οντοτήτων όπως «Τράπεζα της Μακεδονίας», «Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας» κ.ο.κ.). Κάτι τέτοιο θα επέτρεπε την έκδοση πτυχίων, πιστοποιητικών και άλλων επίσημων εγγράφων, στα οποία η «Μακεδονία» θα επιβίωνε και μετά την πιθανή λύση στο ονοματολογικό.

Κρίσιμης σημασίας για την πρόοδο των διαπραγματεύσεων είναι η δυνατότητα του κ. Ζάεφ να περάσει τη συμφωνία από τη Βουλή, καθώς αυτή περιλαμβάνει αναθεώρηση του συντάγματος της ΠΓΔΜ. Ο συνασπισμός των κομμάτων ο οποίος στηρίζει τον κ. Ζάεφ (περιλαμβανομένων και των αλβανικών) υπολείπεται 13 βουλευτών για την εξασφάλιση των 80 από τους 120 που απαιτούνται για τη συγκρότηση απόλυτης πλειοψηφίας. Ως εκ τούτου εκ των πραγμάτων, απαραίτητη για την αναθεώρηση του συντάγματος είναι η συμμετοχή και βουλευτών από το VMRO-DPMNE, το κόμμα του Νίκολα Γκρούεφσκι. Στην τελευταία συνάντηση που είχε ο κ. Κοτζιάς με τον νυν επικεφαλής του κόμματος Χρίστιαν Μιτσκοσκι, αλλά και στελέχη του VMRO, φάνηκε ότι υπάρχει διάθεση για εποικοδομητική στάση στο θέμα, ωστόσο κάτι τέτοιο μένει να αποδειχθεί. Σε κάθε περίπτωση ο Απρίλιος αναμένεται να είναι κρίσιμος μήνας, ο οποίος θα δείξει αν οι δύο πλευρές μπορεί να καταλήξουν σε συμφωνία πριν από τη σύνοδο του ΝΑΤΟ τον ερχόμενο Ιούλιο.

Δύο σενάρια

Για την Αθήνα η αναθεώρηση του συντάγματος της ΠΓΔΜ παραμένει το βασικό σενάριο και το μοναδικό που περιλαμβάνεται στο κείμενο που επιχειρείται να συμφωνηθεί με την κυβέρνηση των Σκοπίων. Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, εφόσον δεν ευδοκιμήσουν οι διαπραγματεύσεις που θα έχουν ως βάση αυτό το κεντρικό σενάριο, θα ανοίξει η συζήτηση για την ενίσχυση των Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ΜΟΕ), προκειμένου να μη διακοπούν οι σχέσεις των δύο χωρών και η συζήτηση για λύση να παραμείνει ενεργή. Σε αυτή την περίπτωση δεν θα πρέπει να αποκλείεται η ενεργοποίηση ενός άλλου, δεύτερου σεναρίου, βάσει του οποίου η κυβέρνηση της ΠΓΔΜ θα πρέπει να περάσει μια διεθνή συμφωνία από τη Βουλή (με απλή πλειοψηφία την οποία διαθέτει η κυβέρνηση Ζάεφ), στην οποία θα δεσμεύεται, μεταξύ άλλων, για τη μελλοντική συνταγματική αναθεώρηση. Σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων, ίσως κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο για την ΠΓΔΜ, καθώς κάτι ανάλογο απαιτείται από τους κανόνες που ορίζουν τη σχέση της χώρας με την Ε.Ε.

Περιοδεία Κοτζιά

Την ερχόμενη εβδομάδα ο κ. Κοτζιάς θα κάνει μια βαλκανική περιοδεία. Ο βασικός σταθμός της περιοδείας είναι, βεβαίως, η ΠΓΔΜ, όπου στις όχθες της λίμνης Αχρίδας θα συναντηθεί με τον κ. Ντιμιτρόφ προκειμένου να συνεχίσουν τις συζητήσεις τους για το ονοματολογικό. Η συνάντηση των δύο υπουργών είχε συμφωνηθεί ήδη στη Βιέννη, μετά τις συζητήσεις υπό τον προσωπικό απεσταλμένο του γ.γ. του ΟΗΕ για το ονοματολογικό Μάθιου Νίμιτς. Ο κ. Κοτζιάς θα κάνει και μια στάση στο Βελιγράδι, όπου θα έχει επαφές με τον ομόλογό του και την ηγεσία της Σερβίας. Το τελευταίο μέρος της περιοδείας του κ. Κοτζιά θα είναι το Κοσσυφοπέδιο, όπου, επίσης, θα έχει συναντήσεις με την ηγεσία της χώρας και τον ομόλογό του Ενβέρ Χοτζάι, με τον οποίο διατηρεί εξαιρετικά καλές σχέσεις.

Ας το ψάξει καλύτερα

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

Αφησα σκοπίμως τις μέρες να περάσουν, επειδή ήθελα να εξετάσω την περίπτωση του Ν. Τόσκα με πλήρη ψυχραιμία. Κατέληξα στο συμπέρασμα ότι το πρόβλημα του υπουργού δεν είναι πολιτικό. Αλλωστε, η πολιτική την οποία εφαρμόζει είναι πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ: είναι η προσαρμογή, κατά το δυνατόν, του «αντιεξουσιαστικού» πνεύματος του προεκλογικού προγράμματός τους στα δεδομένα της πραγματικότητας και εκείνος την εφαρμόζει με πείσμα στρατιωτικό.

Το θέμα του Ν. Τόσκα είναι βαθύτερο και πέραν της πολιτικής και είναι αυτός ο λόγος για τον οποίον ο συγκεκριμένος υπουργός έχει εξελιχθεί σε πρόβλημα για την ίδια την κυβέρνηση. Το έδειξαν οι αντιδράσεις στις δηλώσεις του, με αφορμή τα δύο πολυσυζητημένα περιστατικά των ημερών – αντιδράσεις ακόμη και από στελέχη της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ. Προτού όμως τολμήσω να παρουσιάσω την υπόθεσή μου (δεν είμαι ειδικός, ώστε να διακινδυνεύσω γνωμάτευση), οφείλω να την τεκμηριώσω.

Ενας άνθρωπος 88 ετών οδηγείται διά της βίας μέσα στο σπίτι του από δύο επίδοξους ληστές. Αμύνεται με ένα σπαθί (ήταν απόστρατος του Λιμενικού) και τραυματίζει τον έναν, οι ληστές τρέπονται σε φυγή και αυτός γλιτώνει. Ολοι καταλαβαίνουν ότι, ακόμη και υπό συνθήκες αυτοάμυνας, η χρήση όπλου είναι κάτι πολύ σοβαρό, με συνέπειες ενδεχομένως ανεπανόρθωτες γι' αυτό, κανείς δεν θα ήθελε να βρεθεί ποτέ στη θέση να χρησιμοποιήσει όπλο για τη ζωή του. Από την άλλη πλευρά, όμως, αμφιβάλλω αν υπάρχει έστω και ένας ο οποίος στιγμιαία δεν σκέφθηκε, μόλις άκουσε την είδηση, ότι θα ήθελε να μπορούσε να κάνει το ίδιο εάν βρισκόταν στην ηλικία και στη θέση του ανθρώπου αυτού.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Αυτοί ήσαν, νομίζω, οι όροι του διλήμματος για τον καθέναν μας, όταν ο υπουργός εμφανίσθηκε για να επιπλήξει ουσιαστικά τον αμυνθέντα με τη δήλωσή του ότι «δεν είμαστε Φαρ Ουέστ». Δεν ήταν μόνο ότι ο υπουργός μπέρδεψε την αυτοδικία με την αυτοάμυνα, το χειρότερο ήταν ότι του έλειπε απολύτως κάθε συναισθηματική σύνδεση με το θέμα. Δεν ήταν απλώς η αναμενόμενη ψυχρότητα του στρατιωτικού ήταν αδυναμία να εκτιμήσει συναισθηματικά μια κατάσταση, η οποία είχε αγγίξει όλους με τον ίδιο τρόπο.

Ισως μπορούσαμε να μιλήσουμε για μια «κακιά στιγμή» του υπουργού, αν δεν ερχόταν απανωτά το ακόμη χειρότερο περιστατικό, που είχε ως αποτέλεσμα τον βαρύ τραυματισμό του επιχειρηματία στην Κηφισιά. Η μεγάλη προσφορά αίματος για τον άνθρωπο αυτόν, που νοσηλεύεται σε κρίσιμη κατάσταση, απέδειξε πόσο συγκίνησε η περίπτωσή του τον κόσμο. Ενδεχομένως, επειδή ο άτυχος (και γενναίος) Αλέξανδρος Σταματιάδης διακινδύνευσε για κάτι ακριβότερο από τη ζωή του: την οικογένειά του. Και όμως, τίποτε από αυτά δεν έπιασε –ακριβέστερα, δεν αισθάνθηκε– ο Ν. Τόσκας. Για να μη μας μείνει αμφιβολία επ' αυτού, φρόντισε μάλιστα να μας το επισημάνει με τη διαπίστωση ότι «δεν ζούμε σε κόσμο αγγελικά πλασμένο». Λες και δεν το ξέραμε...

Δεν ήταν απαραίτητο για τον Ν. Τόσκα να δείξει κάτι που δεν νιώθει, δεν τον υποχρεώνει κανείς. Δεν είχε λόγο, όμως, να προσβάλει αυτό που ένιωθαν όλοι οι άλλοι. Πολιτικός είναι, πώς δεν το καταλαβαίνει; Αυτό ακριβώς είναι το πρόβλημα του Ν. Τόσκα: όχι τόσο η τερατώδης αναισθησία του, αλλά η άνεση, η φυσικότητα με την οποία την αποκαλύπτει. Πώς μπορεί; Καταλήγω, λοιπόν, στη σκέψη μήπως ο Ν. Τόσκας είναι βαριά περίπτωση του συνδρόμου Asperger και δεν έχει διαγνωσθεί. Η περίεργη χρήση της γλώσσας, η αδεξιότητά του, η προφανής αδυναμία του να εκτιμήσει τη συναισθηματική βαρύτητα των καταστάσεων, όλα αυτά από όσο ξέρω μπορεί να είναι συμπτώματα Asperger. Δεν το ψάχνει καλύτερα; Ψυχιάτρους έχουν πια στην ΕΛ.ΑΣ., ίσως δεν θα χρειαστεί να πληρώσει κιόλας...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Ελληνικός διπολισμός

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ολα δείχνουν ότι οδεύουμε σε μια γεωπολιτική αντιπαράθεση, που θα μπορούσε να ονομασθεί και νέος Ψυχρός Πόλεμος, μεταξύ Δύσης και Ρωσίας. Το αν αυτό μπορούσε να αποφευχθεί ή το αν είναι λάθος, θα είναι επί πολύ καιρό θέμα συζήτησης. Το ζήτημα είναι ποιες επιπτώσεις θα έχει αυτή η εξέλιξη στα ελληνικά εθνικά συμφέροντα.

Είναι κατ' αρχήν λάθος να σκεπτόμαστε με βάση αξιώματα και «εργαλεία» περασμένων δεκαετιών. Λένε, π.χ., ορισμένοι: «Οι Ρώσοι δεν θα διεκδικήσουν ποτέ ρόλο στην Ελλάδα, γιατί στο κάτω κάτω της γραφής υπάρχει και η Γιάλτα».

Στα Βαλκάνια θα παιχθεί μία μικρή παρτίδα γεωπολιτικού πόκερ γύρω από την ένταξη των Σκοπίων στο ΝΑΤΟ.

Ας ξυπνήσουν και ας δουν τι συμβαίνει γύρω μας. Η ρύθμιση της Γιάλτας αφορά, πλέον, τους ιστορικούς και μόνο. Κανείς, ούτε στη Μόσχα ούτε και στην Ουάσιγκτον, δεν κινείται με βάση τι συμφώνησαν Τσώρτσιλ και Στάλιν.

Η Ελλάδα διακρίνεται από ένα διπολισμό. Το μυαλό της βρίσκεται με τη μεριά της Δύσης, την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ. Το συναίσθημα, αν πιστέψουμε και πρόσφατες δημοσκοπήσεις, με τη Ρωσία.

Ενας νέος Ψυχρός Πόλεμος θα έχει ως βασικό πεδίο αντιπαράθεσης τα Βαλκάνια. Η Ρωσία τα διεκδικεί ως σφαίρα επιρροής και ενοχλείται ιδιαίτερα όταν βλέπει βαλκανικές χώρες να γίνονται μέλη δυτικών κλαμπ, του ΝΑΤΟ. Στην περίπτωση των Σκοπίων, η Μόσχα δεν θέλει την ένταξή τους στη Συμμαχία. Πόσο μακριά θα φθάσει για να το πετύχει, κανείς δεν γνωρίζει. Σίγουρα, πάντως, θα παιχθεί μια μικρή παρτίδα γεωπολιτικού πόκερ γύρω από αυτή την υπόθεση.

Σε ό,τι αφορά τους ανατολικούς μας γείτονες, είναι σαφές ότι για την ώρα ο άξονας Ερντογάν - Πούτιν ισχυροποιείται. Πέρα από τη χημεία και τον δεσμό ανάμεσα στους δύο ηγέτες, τους ενώνουν συμφέροντα πάρα πολλών δισ. Αυτή η εξέλιξη δυσκολεύει τα πράγματα. Γιατί η ελληνική εξωτερική πολιτική θα μπορούσε πιθανώς να παίξει το «ρωσικό χαρτί», όπως έκαναν παλαιότερα σε εποχές Ψυχρού Πολέμου Ελληνες πρωθυπουργοί. Αλλά για να πάει πού, όταν οι δεσμοί της Μόσχας με τον πάγιο και μεγάλο αντίπαλο είναι τόσο στενοί;

Το πιο πιθανό σενάριο είναι μια ελληνική εξωτερική πολιτική η οποία θα στηρίζεται σε στενή συνεργασία με την Ε.Ε. στα Βαλκάνια και ισχυρότερους αμυντικούς δεσμούς με τις ΗΠΑ, ιδιαίτερα εφόσον μεγαλώνει το ρήγμα Ουάσιγκτον - Αγκυρας. Είναι άλλωστε πρωτοφανές ότι μία αριστερή κυβέρνηση εμφανίζεται διατεθειμένη να προσφέρει τόσες και τέτοιες διευκολύνσεις στις ΗΠΑ και στο ΝΑΤΟ.

Θα υπάρχουν, βεβαίως, στιγμές κατά τις οποίες η Αθήνα θα κλείνει το μάτι στη Μόσχα σε θέματα που αφορούν την ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική και θα φροντίζει –ανεξαρτήτως κυβέρνησης– να μην κλιμακώνεται η ψυχρή αντιπαράθεση. Αλλά αυτά είναι συνήθειες και τεχνικές που έχουν δοκιμασθεί και στο παρελθόν.

Η Ελλάδα θα επηρεασθεί, συνεπώς, από τον νέο Ψυχρό Πόλεμο, αλλά το «ανήκομεν εις την Δύσιν» δύσκολα θα αλλάξει, προς το παρόν. Εχουμε άλλωστε μια μοναδική ικανότητα να ισορροπούμε ανάμεσα στο μυαλό και το συναίσθημα στο δύσκολο πεδίο της διπλωματίας. Ξέρουμε ίσως ότι η «μαγκιά» στα λόγια από τη «μαγκιά» στην πράξη, σε μία τόσο επικίνδυνη γειτονιά, έχει μεγάλη διαφορά.

Ημέρα Αναστάσεως

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Στα μέσα του πρώτου αιώνος, και ειδικότερα το 51 μ.Χ., ο Απόστολος Παύλος έφθασε στην Αθήνα. Η πόλη την εποχή εκείνη ήταν σκιώδες αποτύπωμα του μεγαλείου εις το οποίο είχε φθάσει τον 5ο και τον 4ο αιώνα π.Χ. Αλλά οι Αθηναίοι και οι επιδημούντες ξένοι δεν είχαν ως φαίνεται αλλάξει· δεν έχαναν ποτέ την ευκαιρία να λέγουν ή να ακούν κάτι πρωτάκουστο, «καινότερον», όπως διαβάζαμε στις Πράξεις των Αποστόλων.

Σοφιστές και Επικούρειοι φιλόσοφοι σύχναζαν στην Αρχαία Αγορά και αφού συζήτησαν με τον νεοαφιχθέντα επισκέπτη, τον οδήγησαν στον Αρειο Πάγο. Ακουαν οι φιλοπερίεργοι συγκεντρωθέντες τα περί του «αγνώστου θεού», αλλά όταν ο Παύλος ομίλησε για την ανάσταση νεκρών, άλλοι εχλεύαζαν και άλλοι είπαν φεύγοντας «θα μας τα ξαναπείς μιαν άλλη φορά». Το ασκημένο, λογοκρατούμενο πνεύμα των Αθηναίων δεν ήταν διατεθειμένο να δεχθεί κήρυγμα υπερβατικό, διότι συνεπάγετο κατάρρευση ενός περίτεχνου οικοδομήματος του ανθρωπίνου λογισμού.

Αλλά η κατάρρευση επήλθε τελικώς, και σε αυτό το μοναδικό χωνευτήρι ιδεών και αντιλήψεων αισθητικής –στην επικράτεια της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας– οικοδομήθηκε νέο σύστημα, ακραίως ανατρεπτικό των αντιλήψεων του παρελθόντος, με αποκλειστικό σημείο αναφοράς την Ανάσταση του Χριστού αλλά και του ανθρώπου, καθιστώντας την αντίληψη του θανάτου πέρασμα απλώς προς μια υπερβατική πραγματικότητα και την επίγεια ζωή άσκηση προς την επίτευξη αυτού του στόχου. Και αυτό το νέο σύστημα κατίσχυσε εις πείσμα των ορθολογιστών και διαμόρφωσε τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Οικτίρουν τη «μειονεξία» της Ορθοδοξίας –αριστεροί και φιλελεύθεροι και εκσυγχρονιστές εν γένει– έναντι των υπολοίπων χριστιανικών δογμάτων της Δύσεως. Διότι δεν εξάντλησε τις δυνατότητες της αριστοτελικής λογικής για να εκπονήσει δογματική, ωσάν το απερινόητο να είναι δυνατόν να εγκλωβισθεί σε λέξεις.

Αγνοούν απλώς ότι το αξεπέραστο επίτευγμα της Ορθοδοξίας είναι οι Θείες Λειτουργίες της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, των Παθών, της Αναστάσεως του Χριστού, της Πεντηκοστής και φυσικά του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας, εις την κοινή ελληνική. Τις περικοπές των Ευαγγελίων πλαισιώνουν ύμνοι των πλέον εξεχόντων ποιητών και μελωδών μιας αυτοκρατορίας στην περίοδο της μεγαλύτερης ακμής της.

Το κυριότερο βεβαίως, ότι όλα αυτά δεν τελετουργούνται αποκλειστικά σε μητροπολιτικούς ναούς, κεκοσμημένους μεγαλοπρεπώς, αλλά και στην πλέον ταπεινή εκκλησία, για δύο χιλιάδες χρόνια. Και οι ιερείς στο σύνολό τους δεν είναι ασφαλώς φιλόσοφοι· και υπήρχαν ασφαλώς περίοδοι που αγνοούσαν το ακριβές νόημα των λέξεων, όπως και οι ιεροψάλτες.

Ούτε οι εκκλησιαζόμενοι είναι στο σύνολό τους εκπαιδευμένοι ακροατές, αλλά ο καθείς ανάλογα της εμπειρίας ή της πίστης του μετέχει, δίχως να εκλογικεύει το μυστήριο. Ο φόβος του θανάτου δεν υπάρχει στην Ορθοδοξία. Ο Επιτάφιος καλύπτεται με άνθη. Ο συγγραφέας Ν.Γ. Πεντζίκης προσομοίαζε τους τάφους των νεκροταφείων με τούρτες.

Σήμερα τα μεσάνυχτα οι χριστιανοί εορτάζουν την Ανάσταση. Αλλά και οι αγνωστικιστές μετέχουν στον εορτασμό, έστω και υπό την έννοια του «φάγωμεν και πίωμεν, αύριον γαρ αποθνήσκομεν». Το Πάσχα των ορθοδόξων είναι για όλους. Καλή Ανάσταση, λοιπόν.

Η πολυδιάστατη τρίλιζα της Συρίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Απ' όταν ξέσπασαν οι διαδηλώσεις εναντίον του καθεστώτος Ασαντ, ο πόλεμος στη Συρία εξελίσσεται σε ένα πολυδιάστατο παιχνίδι τρίλιζας, όπου διάφοροι πρωταγωνιστές –χώρες και ομάδες– προσπαθούν να κερδίσουν έδαφος, ενώ άλλες επιχειρούν να τις εμποδίσουν. Η Μέση Ανατολή βρίθει τόσων ιστορικών εκκρεμοτήτων, πλημμυρίζει με τέτοιες εθνικές πικρίες και φιλοδοξίες, που οποιαδήποτε αλλαγή ισορροπιών προκαλεί αλυσιδωτές αντιδράσεις, αναγκάζοντας όλους τους ενδιαφερόμενους –από ομάδες εντός Συρίας έως τις πρωτεύουσες μακρινών δυνάμεων– είτε να αδράξουν την ευκαιρία είτε να αποφύγουν δυσμενέστερες εξελίξεις. Παρότι η κατάσταση παραμένει συγκεχυμένη, σήμερα μπορούμε να δούμε λίγο πιο καθαρά τη σημασία μιας ενδεχόμενης νέας μοιρασιάς στην περιοχή. Ας επιχειρήσουμε μια «φωτογραφία» των πρωταγωνιστών σήμερα και των μεταξύ τους δυναμικών.

Τη Μ. Τετάρτη συναντήθηκαν στην Αγκυρα οι πρόεδροι της Τουρκίας, της Ρωσίας και του Ιράν για να συζητήσουν τη συριακή κρίση αλλά και για να δείξουν ότι συνεργάζονται και σε σειρά άλλων ζητημάτων. Της συνόδου προηγήθηκε επίσημη επίσκεψη του Πούτιν. Μαζί με τον Ερντογάν ο Ρώσος πρόεδρος παρέστη σε τελετή θεμελίωσης εργοστασίου πυρηνικής ενέργειας, με ρωσική τεχνολογία, στο Ακουγιού. Οι δύο ηγέτες συμφώνησαν, επίσης, η Τουρκία να παραλάβει το ρωσικό σύστημα αεράμυνας S-400 στα μέσα του 2019, μια αγορά που έχει εξοργίσει την Ουάσιγκτον.

Την επόμενη μέρα, Ερντογάν, Πούτιν και Ροχανί συμμετείχαν στη δεύτερη τριμερή συνάντηση για να συζητήσουν για τη Συρία. Το Ιράν στηρίζει από την αρχή την κυβέρνηση Ασαντ. Η Ρωσία, επίσης, έσωσε το καθεστώς με τη δυναμική παρέμβασή της την ώρα που οι αντάρτες, υποστηριζόμενοι κυρίως από την Τουρκία και το Κατάρ, φάνηκαν να αποκτούν το πάνω χέρι. Ο Ερντογάν, αντιθέτως, ήταν σφοδρότατος πολέμιος του Ασαντ· χωρίς την Τουρκία πιθανότατα οι μακελάρηδες του ISIS να μην είχαν αποκτήσει τα εδάφη και την επιρροή με την οποία έφθασαν να τρομοκρατούν ολόκληρο τον πλανήτη. Ο Ερντογάν, όμως, έκανε το λάθος να εξοργίσει τον Πούτιν με την κατάρριψη ρωσικού πολεμικού αεροσκάφους από την τουρκική αεροπορία, και τον φόνο ενός εκ των δύο πιλότων από τουρκόφιλους αντάρτες, τον Νοέμβριο του 2015. Οταν ο Ερντογάν κατάλαβε ότι δεν θα μπορούσε να παρασύρει το ΝΑΤΟ σε διένεξη με τη Ρωσία, και όταν η Μόσχα επέβαλε κυρώσεις στην Τουρκία, η Αγκυρα άρχισε να συμβιβάζεται με την πολιτική Πούτιν στη Συρία. Οταν μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016 ο Ρώσος πρόεδρος εξέφρασε τη στήριξή του στον Ερντογάν, οι σχέσεις βελτιώθηκαν περαιτέρω. Εκτοτε, οι επικρίσεις Ευρωπαίων για την καταπάτηση ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Τουρκία και η πολιτική των ΗΠΑ στη Συρία έφεραν Ερντογάν και Πούτιν ακόμη πιο κοντά.

Ενώ οι Πούτιν - Ερντογάν - Ροχανί συζητούσαν το μέλλον της Συρίας, ο Τραμπ έσπερνε σύγχυση, λέγοντας ότι οι ΗΠΑ θα αποσυρθούν «πολύ σύντομα» από τη Συρία. Οι περίπου 2.000 στρατιώτες των ΗΠΑ βρίσκονται σε πόλη που η Τουρκία θέλει να καταλάβει ώστε να εδραιώσει την κατοχή της παραμεθόριου περιοχής και να αποκλείσει τους Κούρδους από το να αποκτήσουν διάδρομο προς τη Μεσόγειο. Το ερώτημα είναι εάν οι ΗΠΑ θα προδώσουν για άλλη μία φορά τους Κούρδους, οι οποίοι έπαιξαν κύριο ρόλο στον πόλεμο εναντίον των τζιχαντιστών, για χάρη μιας «συμμάχου» που τις βρίζει και ερωτοτροπεί με τη Ρωσία, ή εάν ο Ερντογάν θα αναγκαστεί να βάλει νερό στο κρασί του – όπως έκανε, εξάλλου, όσον αφορά τις σχέσεις με Ρωσία, Ιράν και Δαμασκό. Εάν εκδιωχθούν οι Κούρδοι, μήπως το Ιράν θα προχωρήσει στην ολοκλήρωση της δικής του ζώνης επιρροής από την Τεχεράνη έως τη Βηρυτό; Τότε τι θα κάνουν το Ισραήλ και η Σαουδική Αραβία; Θα πιέσουν τις ΗΠΑ να αθετήσουν τη συμφωνία με το Ιράν που το αποτρέπει απ' το να αποκτήσει πυρηνικά όπλα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται; Οταν η Αγκυρα θα πρέπει να πάρει θέση είτε με τις ΗΠΑ είτε με το Ιράν, η σημερινή τρίλιζα θα μοιάζει παιχνίδι. Η ασφαλέστερη κίνηση θα ήταν η Τουρκία να περιορίσει τις φιλοδοξίες της από τώρα.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Το άρρητο πιο πραγματικό από το θαύμα

Στη γλώσσα της θρησκευτικά κατεστημένης χριστιανοσύνης (ξύλινη γλώσσα πατριαρχικών «αποδείξεων» αρχιεπισκοπικών εγκυκλίων, επισκοπικών και ιεροκηρυκτικών ρητορευμάτων ή εντύπων) η «ανάσταση» λογαριάζεται σαν «θαύμα»: Ενα «υπερφυσικό», ανεξήγητο με τα δεδομένα της κοινής εμπειρίας γεγονός, όπως και τα φαντασιώδη αφηγήματα των παραμυθιών.

Πίσω από αυτή την ταύτιση της «ανάστασης» με το «θαύμα» γίνεται φανερή η, παγκοσμιοποιημένη πια σήμερα, εκδοχή της *μεταφυσικής* ως *ιδεολογίας*. Τυπικό γέννημα αυτή η εκδοχή της μετα-ρωμαϊκής («βαρβαρικής») Ευρώπης, θριαμβικά κατεστημένη και στη Νεωτερικότητα.

Οι Ελληνες ονόμασαν «μεταφυσική» (ή «οντολογία») τα ερωτήματα για την *αιτία* και τον *σκοπό* της ύπαρξης και των υπαρκτών. Οι απαντήσεις που επιχείρησαν να δώσουν ανταποκρίνονταν στις εμπειρικές προτεραιότητες της αντίληψής τους για την «αλήθεια». Την *αλήθεια* για τους Ελληνες την όριζε η ετυμολογία της λέξης – το στερητικό άλφα και η «λήθη» - αφάνεια - απόκρυψη. Αλήθεια σήμαινε την εμφάνεια, τη φανέρωση, το «εις φως έρχεσθαι», δηλαδή μια γνώση εμπειρικής *σχέσης*-μετοχής στην πραγματικότητα. Οριζόταν η «αλήθεια» ως «το κοινή πάσι φαινόμενον» – η *κοινωνία* της μετοχικής εμπειρίας επιβεβαίωνε το αληθές της εμπειρίας.Η μεσαιωνική-ευρωπαϊκή εκδοχή της αλήθειας βρέθηκε καταγωγικά στους αντίποδες της ελληνικής: Προϋποθέτει τον βαρβαρικό ατομοκεντρισμό, τη θωράκιση του εγώ με βεβαιότητες, όχι τη διακινδύνευση του «πολιτικού - εκκλησιαστικού αθλήματος» κοινωνίας της εμπειρίας. Η «αλήθεια» στην Ευρώπη (και σήμερα στον πλανήτη ολόκληρο) ταυτίζεται με την «ορθή κατανόηση». Την «ορθότητα» της κατανόησης εγγυάται μια αλάθητη *αυθεντία* ή μια χρηστική *σύμβαση*. Σαν «αυθεντία» μπορεί να λειτουργήσει εξουσιαστικά ο «εκπρόσωπος του Θεού επί της γης» (vicarius Dei) ή «μόνο ο γραπτός λόγος» του Θεού (sola scriptura) ή οι «πατέρες της ορθοδοξίας». Το «αλάθητο» μπορεί να διεκδικήσει μυθοποιημένη και η «επιστήμη» ή ένα κόμμα ή μια ιδεολογία με γενάρχη εγγυητή της «ορθότητας». Οσο για τη χρηστική *σύμβαση*, αντλεί το κύρος της από την ορθολογική κωδικοποίηση «αρχών» και «αξιών» δοκιμασμένης ωφελιμιστικής αποτελεσματικότητας.

Τόσο οι «αυθεντίες» όσο και οι «συμβάσεις» δεν έχουν καμιά δυσκολία να εγγυηθούν την «αλήθεια» του *μεταφυσικού* ή *υπερβατικού*, όταν τηρούνται οι προϋποθέσεις της «ορθής κατανόησης», η ορθολογική τεκμηρίωση της «ορθότητας». Οι «αποδείξεις περί υπάρξεως του Θεού» των Σχολαστικών του Μεσαίωνα και η «συγκριτική θρησκειολογία» που επιβάλλεται σήμερα να διδάσκονται τα παιδιά στην Ελλάδα (ο δογματισμός της επιβολής και ο δογματισμός της επιλογής) είναι χαρακτηριστικά δείγματα ιδεολογικοποίησης της μεταφυσικής.

Στην ελληνική παράδοση, μέσα στους αιώνες, η μεταφυσική εκφράστηκε και με τη γλώσσα της φιλοσοφίας, η οποία όμως δεν διέφερε, ως σημαντική λειτουργία, από τη γλώσσα του αγάλματος, της τραγωδίας, της αρχιτεκτονικής – και αργότερα, στην ελληνορωμαϊκή «οικουμένη», από τη γλώσσα της Εικόνας, του λατρευτικού μέλους, της ευχαριστιακής δραματουργίας. Ακόμα και στη σημερινή, μεθοδικά αφελληνισμένη Ελλάδα, στις εκκλησιές (ναούς), όσοι συνάζονται, ακούνε μελοποιημένη ποίηση, σε περιβάλλον όπου κυριαρχεί η ζωγραφική, ακούνε τα ιστορικά αφηγήματα των Ευαγγελίων στη γλώσσα της αδιάκοπης εκκλησιαστικής συνέχειας. Μόνο αν πέσεις σε θλιβερούς στην ασχετοσύνη τους λειτουργούς, που θέλουν «ο κόσμος να καταλαβαίνει», όχι να γιορτάζει, θα υποστείς τον βιασμό αυτής της συναρπαστικής παράδοσης. Βιασμό από βάναυσες ιδεολογικές ντιρεχτίβες κηρυγματικές και φτηνιάρικη, μικρονοϊκή ηθικολογία.

Σώζεται ακόμα, παρά τον ακραίο, οδυνηρότατο ευτελισμό του λειτουργήματος των επισκόπων, σώζεται σε «λείμμα» πιστών η (ανεπίγνωστη ίσως) βεβαιότητα, ότι στην εκκλησιά δεν πάμε για να «προσευχηθούμε», να «διδαχθούμε» ή να «σωθούμε», στην εκκλησιά πάμε για να *γιορτάσουμε*. Να γιορτάσουμε, κάθε Κυριακή, το «πάσχα»-πέρασμα από την (πάντοτε λειψή) κατανόηση στην κοινωνούμενη βεβαιότητα ότι «ο θάνατος πατείται θανάτω». Δεν γιορτάζουμε ένα «θαύμα» που έγινε κάποτε, την επιδερμική ψυχολογική ευεξία της ανάμνησης. Γιορτάζουμε την ψηλάφηση, αδιάκοπα τωρινή, που μόνο η ποιητική γλώσσα μπορεί να εκφράσει: *«Λάμπει μέσα μου κείνο που αγνοώ, μα ωστόσο λάμπει»*.

Ο στίχος αυτός του Οδυσσέα Ελύτη συνεχίζει συνεπέστατα τη διαχρονική μαρτυρία της εκκλησιαστικής, πασχάλιας εμπειρίας. Βάλε, αναγνώστη, δίπλα σε αυτόν τον ένα στίχο, τα κατεβατά της τυποποιημένης νέκρας πατριαρχικών «αποδείξεων», αρχιεπισκοπικών εγκυκλίων, επισκοπικών και ιεροκηρυκτικών ρητορευμάτων ή εντύπων. Και σύγκρινε.

Μαζί, στη σύγκριση, ένας ακόμα πασχάλιος δρομοδείχτης του Ελύτη:

«Αλλοι ας ψάχνουν για λείψανα κι ας δοκιμάζουνε
Φτυαριές μέσα στης Ιστορίας τα χώματα. Η πραγματικότητα
Ωφελεί εάν έπεται. Ομως το πριν, το είδωλο, μόνον αυτό
Σημαίνει· που ο χρόνος πάνω του δεν πιάνει».

Αληθώς ανέστη, Οδυσσέα.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Disney

Κλασικές ιστορίες
κόμικς με πρωταγωνιστές
τους ήρωες του κόσμου της Disney

ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

EDITOR'S CHOICE ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ DISNEY

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney έρχονται ξανά στην Καθημερινή
με 10 διαφορετικές Κλασικές Ιστορίες για όλη την οικογένεια.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ Σ' ΕΝΑ ΠΑΚΕΤΟ ΚΑΙ ΣΕ ΜΙΑ ΤΙΜΗ €2,50

Μήνυμα ελπίδας για χριστιανούς στη Μ. Ανατολή

«Θα υπερασπιστούμε τον τόπο μας και θα αποκαταστήσουμε τα κατεστραμμένα κειμήλια», δηλώνει ο Πατριάρχης Αντιοχείας

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Ηταν νύχτα της Κυριακής 9 Σεπτεμβρίου του 2013, όταν μαχητές της ισλαμιστικής οργάνωσης «Αλ Νούσρα», επιτέθηκαν εναντίον της χριστιανικής πόλης Μααλούλα, 55 χιλιόμετρα βορείως της Δαμασκού και την κατέλαβαν. Η Μααλούλα βρίσκεται σε μια χαράδρα, έχει πολλές εκκλησίες και μοναστήρια και η πλειονότητα των χριστιανών κατοίκων της ομιλούν την αραμαϊκή, τη γλώσσα που ομιλούσε ο Χριστός. Οι αντάρτες περικύκλωσαν την πόλη και από το χείλος ενός γκρεμού που δεσπόζει στην πόλη, άφησαν μέσα στη νύχτα να κυλήσουν από τον γκρεμό εκατοντάδες ελαστικά αυτοκινήτων παραγεμισμένα με εκρηκτικά, τα οποία έπεσαν πάνω στους στρατιώτες που βρίσκονταν σε φυλάκια και οδοφράγματα. Ακολούθησε εισβολή βαριά οπλισμένων σαλαφιστών, οι οποίοι προέβησαν σε λεηλασίες, πυρπολήσεις χριστιανικών εκκλησιών, κατέστρεψαν ακόμα και το γυναικείο μοναστήρι σύμβολο του χριστιανισμού στη Συρία, την Αγία Θέκλα (Ααρ Τάκλα), απ' όπου απήγαγαν δώδεκα μοναχές.

Έκκληση του Πάπα Φραγκίσκου να σταματήσει «ο αφανισμός που είναι σε εξέλιξη» στη Συρία.

«Εργαζόμαστε συνεχώς για να αποκαταστήσουμε τις ερειπωμένες εκκλησίες μας», τόνισε ο Πατριάρχης Αντιοχείας κ. Ιωάννης.

Πόλη-ερείπια

Με διαμεσολάβηση των μυστικών υπηρεσιών του Λιβάνου, οι μοναχές αφέθησαν ελεύθερες έναντι λύτρων, αλλά οι άνθρωποι εγκατέλειψαν τη Μααλούλα, καθώς έκτοτε τη μία έπεφτε, με σφοδρές μάχες, στα χέρια του στρατού του Ασαντ, την άλλη την έπαιρναν ξανά οι αντάρτες, με αποτέλεσμα η πόλη να μετατραπεί σε ερείπια.

Πέντε χρόνια από τη «σταύρωσή της», η Μααλούλα, το σύμβολο των παθών των χριστιανικών πληθυσμών στον σύγχρονο πόλεμο στη Μέση Ανατολή, βιώνει τη δική της Ανάσταση, στέλνοντας μήνυμα ελπίδας στα εκατομμύρια των χριστιανών που αναγκάστηκαν λόγω των πολέμων και της τρομοκρατίας, να εγκαταλείψουν την ιστορική τους κοιτίδα.

Η ζωή δειλά δειλά επιστρέφει στην εμβληματική αυτή πόλη της Βίβλου, όπου μέχρι να ξεσπάσει η καταιγίδα του εμφυλίου χριστιανοί και αλεβίτες μουσουλμάνοι συμβίωναν αρμονικότατα. «Εργαζόμαστε συνεχώς για να αποκαταστήσουμε τις ερειπωμένες εκκλησίες μας. Ανακαινίζουμε τώρα το αρχαίο μοναστήρι της Μααλούλα», δήλωσε σε πρόσφατη συνέντευξή του (RIA NOVOSTI) ο Πατριάρχης Αντιοχείας κ. Ιωάννης. «Δεν θα πάμε πουθενά, θα παραμένουμε εδώ στον τόπο μας για να τον υπερασπιστούμε και να αποκαταστήσουμε τα κατεστραμμένα κειμήλιά μας και οι μουσουλμάνοι τα δικά τους τεμένη», πρόσθεσε. Ο ποιμενάρχης προσπαθεί, δικαίως, να εμψυχώσει τους εναπομείναντες στη Συρία και στο Ιράκ χριστιανούς και να εμφυσήσει αισιοδοξία επιστροφής σε όσους ομόθρησκους μπόρεσαν να διαφύγουν στην Ευρώπη, στην Αμερική αλλά και στον Λίβανο και στην Ιορδανία. Ο Πάπας Φραγκίσκος απηύθυνε έκκληση την Κυριακή του Πάσχα των Καθολικών να σταματήσει «ο αφανισμός που είναι σε εξέλιξη» στη Συρία, τονίζοντας πως «ο λαός της έχει εξαντληθεί από έναν πόλεμο που δεν βλέπει τέλος». Σίγουρα δεν θα εισακουστεί.

Οι εναπομείναντες χριστιανοί στη Συρία συγκεντρώνονται αυτές τις μέρες στους ναούς, ελπίζοντας σε ένα καλύτερο αύριο.

Η ειρήνη είναι ακόμα πολύ μακριά. Ο εμφύλιος συνεχίζεται στη Συρία, στο Ιράκ η κατάσταση παραμένει ευμετάβλητη, οι Κούρδοι πήραν τα όπλα για την ίδρυση κράτους, στα σύνορα Ισραήλ και Λωρίδας της Γάζας σημειώνονται αιματηρές συγκρούσεις και ο νέος γεωπολιτικός χάρτης στην «πατρίδα» του Χριστού, επανασχεδιάζεται από τους ισχυρούς μέσα σε ποτάμια αίματος και στη βάση των συμφερόντων τους.

Αγώνας επιβίωσης

Σε αυτές τις συνθήκες οι αποδεκατισμένοι χριστιανικοί πληθυσμοί πασχίζουν να επιβιώσουν «αρμενίζοντας» σε έναν ωκεανό Ισλάμ, όπου οι ακραίες ριζοσπαστικές εκδοχές του κερδίζουν διαρκώς έδαφος. Σαφής εικόνα για το πόσοι έχουν απομείνει στη Συρία και στο Ιράκ δεν υπάρχει, σίγουρα όμως έχουν φύγει για το εξωτερικό μερικά εκατομμύρια και εξ αυτών ελάχιστοι επιστρέφουν.

Οσοι εγκλωβίστηκαν και επέζησαν, προσπαθούν τώρα να επαναλειτουργήσουν –έστω στα ερείπια– τους χώρους θρησκευτικής λατρείας και δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο πιστοί να παρακολουθούν Θεία Λειτουργία στο Χαλέπι, στη Χομς, στη Μοσούλη και άλλες περιοχές απ' όπου έχει εκδιωχθεί το Ισλαμικό Κράτος, πάνω σε ερείπια εκκλησιών ή να περιφέρουν στα χαλάσματα της γειτονιάς τους Επιτάφιους τη Μεγάλη Παρασκευή.

Εξω, αλλά όχι πολύ μακριά από τις εμπόλεμες περιοχές, όπως στην Αίγυπτο, στο Πακιστάν, στη Λιβύη αλλά και σε χώρες της Βόρειας και Κεντρικής Αμερικής, ειδικά τούτες τις εορταστικές ημέρες, οι χριστιανοί βιώνουν τη δική τους αγωνία, αυτή των τρομοκρατικών επιθέσεων από τζιχαντιστικές ομάδες.

Οι χριστιανοί κόπτες στην Αίγυπτο μετρούν εκατοντάδες θύματα από βομβιστικές επιθέσεις κατά τις ημέρες του Πάσχα, στη Χερσόνησο του Σινά τα μέτρα ασφαλείας είναι πρωτοφανή για τον φόβο τρομοκρατικών ενεργειών εν όψει Πάσχα, στη Λιβύη δεν έχει απομείνει χριστιανός ούτε για δείγμα.

Τα βλέμματα είναι στραμμένα τούτες τις μέρες και στους Αγίους Τόπους λόγω της ηλεκτρισμένης ατμόσφαιρας μεταξύ Παλαιστινίων και Ισραηλινών, ενώ τέσσερις χριστιανοί έπεσαν νεκροί τη Μ. Δευτέρα από τις σφαίρες αγνώστων στην πόλη Κουέτα, στο νοτιοδυτικό Πακιστάν, σε συνοικία όπου κατοικούν χριστιανοί., γνωστοποίησε η αστυνομία, σε μια επίθεση την ευθύνη για την οποία ανέλαβε το Ισλαμικό Κράτος.

Τα περασμένα Χριστούγεννα, δύο καμικάζι ανατινάχθηκαν μέσα σε εκκλησία στην Κουέτα, με αποτέλεσμα εννιά άνθρωποι να σκοτωθούν και άλλοι, περίπου δέκα, να τραυματιστούν.

Ερχονται δύσκολοι μήνες στα ελληνικά νησιά

«Για να σταματήσουν οι ροές, χρειάζεται να σταματήσουν οι λαθροδιακινητές», τονίζει ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Επιτείνεται η ανησυχία για τις «προθέσεις» του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν όσον αφορά τις μεταναστευτικές ροές στο Αιγαίο, ενόψει καλοκαιριού, ειδικά στο πλαίσιο της επιδείνωσης των ελληνοτουρκικών σχέσεων. «Αφήστε μας να κάνουμε Πάσχα γιατί έρχονται δύσκολοι μήνες», ανέφερε χαρακτηριστικά στην «Κ» ένας εκ των διοικητών των hotspots στα ελληνικά νησιά. «Για να σταματήσουν οι ροές, χρειάζεται να σταματήσουν οι λαθροδιακινητές. Αυτό απαιτεί να υπάρχει καλή συνεργασία και καλή πίστη μεταξύ των δύο χωρών και η ένταση στις σχέσεις δεν βοηθάει», τονίζει στην «Κ» ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής Δημήτρης Βίτσας. Μάλιστα, προχωρώντας ένα βήμα παραπάνω, διευκρινίζει ότι το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής «οφείλει να διατηρεί επικοινωνία με την Τουρκία και να έχει συστηματικές επαφές και συζητήσεις».

Η ξαφνική αύξηση των αφίξεων στα ελληνικά νησιά την προηγούμενη εβδομάδα καταδεικνύει με τον πλέον σαφή τρόπο ότι οι μεταναστευτικές ροές προς την Ελλάδα αποτελούν ένα ακόμα όπλο στη φαρέτρα του Ερντογάν, για να ασκήσει πίεση προς τη χώρα μας αλλά και στην Ε.Ε. προκειμένου να αποκομίσει τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη. Δεν είναι, άλλωστε, καθόλου τυχαίο ότι μία ακριβώς ημέρα μετά τη δημοσιοποίηση από το Spiegel της «κόντρας» που δημιουργήθηκε μεταξύ των κρατών-μελών για την προέλευση των χρημάτων που δίδονται στην Τουρκία, σημειώθηκε «απόβαση» μεταναστών στα ελληνικά νησιά και κυρίως στη Χίο.

Η ξαφνική «απόβαση» μεταναστών την περασμένη εβδομάδα, οι προθέσεις Ερντογάν και οι διαφωνίες στην Ε.Ε. για τα χρήματα προς την Τουρκία.

Το δημοσίευμα

Ομάδα κρατών-μελών (Γαλλία, Αυστρία, Σουηδία, Δανία και Φινλανδία) υποστηρίζει ότι τα 3 δισ., που πρόκειται να δοθούν στην Τουρκία στο πλαίσιο της κοινής δήλωσης Ε.Ε. - Τουρκίας για το μεταναστευτικό, πρέπει να προέρχονται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό και όχι από τα κράτη-μέλη όπως αποκάλυψε το δημοσίευμα. «Η καρδιά της κοινής δήλωσης Ευρωπαϊκής Ενωσης - Τουρκίας για το μεταναστευτικό - προσφυγικό είναι τα χρήματα που δίνονται προς την Τουρκία για να μένουν εκεί οι μετανάστες και οι πρόσφυγες. Ολα τα άλλα είναι διορθωτικοί μηχανισμοί, δεν αποτελούν όμως την ουσία», αναφέρει χαρακτηριστικά στην «Κ» ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής Δημήτρης Βίτσας. Και ο ίδιος ο πρόεδρος Ερντογάν έχει πολλές φορές απειλήσει την Ευρωπαϊκή Ενωση ότι εφόσον δεν λάβει την υπόλοιπη χρηματοδότηση ύψους τριών δισ. θα αφήσει ελεύθερους τους μετανάστες να περάσουν στην Ευρώπη.

Μετανάστες που συνελήφθησαν στοιβαγμένοι σε κλειστά φορτηγά ή Ι.Χ. αυτοκίνητα στον Τσεσμέ της Τουρκίας. Τελικός προορισμός τα ελληνικά νησιά.

Ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής διευκρινίζει ότι η θέση της Ελλάδας στην κόντρα που έχει προκύψει είναι ότι πρέπει και τα κράτη-μέλη να συνεισφέρουν. «Πρέπει να βρεθεί μια λύση ώστε να μην προέρχονται όλα τα χρήματα από τον κοινοτικό προϋπολογισμό αλλά να υπάρχει καταμερισμός και στα κράτη-μέλη», τονίζει ο κ. Βίτσας. Η χρηματοδότηση της Τουρκίας απευθείας από τον κοινοτικό προϋπολογισμό μπορεί να οδηγήσει σε αποστασιοποίηση από το πρόβλημα των κρατών-μελών που δεν βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, όπως η Ελλάδα και η Ιταλία, και άρα δεν πλήττονται άμεσα, με αποτέλεσμα να περιοριστούν οι πολιτικές συζητήσεις για τη χάραξη μιας κοινής ευρωπαϊκής στρατηγικής στην αντιμετώπιση του θέματος. Σύμφωνα με πληροφορίες, πάντως, εκτιμάται ότι η Γερμανία προκρίνει τη συγκεκριμένη λύση, ενώ αρχικά φάνηκε ότι συντάσσεται με το μπλοκ των χωρών που προτιμούν τα χρήματα να προέρχονται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Οσο όμως αυτά συμβαίνουν στο υψηλό επίπεδο των πολιτικών ηγεσιών και των κοινοτικών οργάνων, στο Αιγαίο η αύξηση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών δημιουργεί άμεσα προβλήματα κυρίως στα νησιά που χρήζουν διαχείρισης και αντιμετώπισης. Την τελευταία εβδομάδα 965 άτομα έφθασαν στα ελληνικά νησιά με βάρκες που ξεκίνησαν από τα τουρκικά παράλια. Ετσι, και παρά το γεγονός ότι έχουν μεταφερθεί χιλιάδες άτομα στην ενδοχώρα, τα hotspots των νησιών γέμισαν και πάλι ασφυκτικά. Συνολικά 14.700 άτομα βρίσκονται σε Λέσβο, Χίο, Σάμο, Κω και Λέρο.

Πώς διανέμονται

Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του πληθυσμού βρίσκεται εντός των hotspots, ωστόσο αρκετοί διαμένουν και σε διαμερίσματα, ξενοδοχεία ή άλλους καταυλισμούς όπως στον Καρά Τεπέ στη Λέσβο. Συγκεκριμένα, στη Μόρια της Λέσβου διαμένουν 6.000 άτομα, ενώ η χωρητικότητα της δομής είναι 3.000 άτομα (χωρίς μάλιστα να υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές κυρίως όσον αφορά το αποχετευτικό δίκτυο), στη Χίο 1.250, ενώ η χωρητικότητα έχει καθοριστεί στα 1.050 άτομα, στη Σάμο 2.800 άτομα σε χώρο με προδιαγραφές για 650 άτομα, στην Κω 900 άτομα, ενώ χωρούν 820. Στη Λέρο οι παραμένοντες, 633 άτομα συνολικά, είναι λιγότεροι από όσους θα μπορούσαν δυνητικά να φιλοξενηθούν, δηλαδή 860 άτομα. Η αποσυμφόρηση των νησιών αποτελεί προτεραιότητα επισημαίνει ο υπουργός κ. Δημήτρης Βίτσας, προσθέτοντας ότι «όσοι άνθρωποι έχουν δικαίωμα να έρθουν στην ενδοχώρα θα έρθουν, ενώ οι υπόλοιποι θα επιστραφούν στην Τουρκία», τονίζοντας ότι το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής έχει καταρτίσει συγκεκριμένο σχέδιο προς αυτή την κατεύθυνση, χωρίς ωστόσο να αναφέρει λεπτομέρειες. «Εχει μεγάλη σημασία η ταχύτητα στην εκδίκαση των υποθέσεων και στην περαίωση της διαδικασίας εξέτασης των αιτημάτων ασύλου», καταλήγει.

Αιματηρός αναβρασμός με... συνέχεια στη Γάζα

«Συνήθεις» αντιδράσεις σε ασυνήθιστη κατάσταση στα σύνορα με το Ισραήλ

Ενα νέο επεισόδιο στο «κεφάλαιο Γάζα» προστέθηκε, με ισχυρές ενδείξεις για επικείμενη «συνέχεια». Την Παρασκευή 30 Μαρτίου ένστολοι Ισραηλινοί άνοιξαν πυρ εναντίον Παλαιστινίων, που διαδήλωναν σε απόσταση εκατοντάδων μέτρων από τους λόφους στους οποίους ήταν ταμπουρωμένοι οι στρατιώτες, σκοτώνοντας επί τόπου 15 Παλαιστινίους και τραυματίζοντας πάνω από 500,

Οι μαζικές πορείες των Παλαιστινίων θα κορυφωθούν στις 15 Μαΐου, 70ή επέτειο από την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ.

ενώ έως την Πέμπτη, ο απολογισμός είχε φθάσει τους 21 νεκρούς. Μπροστά στην αυξανόμενη διεθνή απομόνωση και συνειδητοποιώντας τη ματαιότητα της ένοπλης εξέγερσης εναντίον του Ισραήλ, οι κάτοικοι της Γάζας διαμαρτύρονται με επαναλαμβανόμενες μαζικές πορείες στα σύνορα με το Ισραήλ, οι οποίες θα κορυφωθούν στις 15 Μαΐου, 70ή επέτειο της «Νάκμπα», της καταστροφής, όπως ερμηνεύεται για τους Παλαιστινίους η ίδρυση του κράτους του Ισραήλ. Τα γεγονότα της 30ής Μαρτίου ήταν μία «προθέρμανση». Ξένοι ανταποκριτές, όπως ο Πιοτρ Σμολάρ της γαλλικής «Λε Μοντ», που βρίσκονταν στην περιοχή, κατέγραψαν τις ανακοινώσεις του ισραηλινού στρατού περί «χιλιάδων τρομοκρατών» αν και ανακοινώσεις του ίδιου του στρατού ανέφεραν ότι ελάχιστοι από τους διαδηλωτές κρατούσαν όπλο. «Ολοι οι στρατιώτες μας αξίζουν μετάλλιο», δήλωσε την Κυριακή ο Ισραηλινός υπουργός Αμυνας Αβιγκντορ Λίμπερμαν, απορρίπτοντας κατηγορηματικά το αίτημα του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτιέρες και της υπεύθυνης Εξωτερικής Πολιτικής της Ε.Ε., Φεντερίκα Μογκερίνι για διενέργεια ανεξάρτητης έρευνας.

Αντιδράσεις

Ακολούθησαν οι συνήθεις καταδίκες από τις οργανώσεις Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με τον Ομάρ Σακίρ του Παρατηρητηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να δηλώνει ότι «οι στρατοί μπορούν να χρησιμοποιούν λελογισμένη βία για να υπερασπιστούν ένα σύνορο, αλλά σε αυτό το περιστατικό, οι στρατιώτες βρίσκονταν πίσω από φράκτες, υγειονομικές ζώνες και άλλα αντικείμενα, πυροβολώντας άτομα που βρίσκονταν πολύ μακριά από τον φράκτη, τα οποία σε μερικές περιπτώσεις υποχωρούσαν, δεν κινούνταν προς τα εμπρός, ή προχωρούσαν χωρίς να συνιστούν άμεση απειλή». Στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, η αντίδραση ήταν επίσης στα συνήθη πλαίσια, με κάποια αραβική χώρα (στη συγκεκριμένη περίπτωση το Κουβέιτ) να καταθέτει καταδικαστικό ψήφισμα και τις ΗΠΑ να εγείρουν βέτο στη συζήτησή του.

Κάτοικος της Γάζας ανεμίζει την παλαιστινιακή σημαία μπροστά στα φυλάκια των Ισραηλινών στα σύνορα. Μετά τα αιματηρά γεγονότα της 30ής Μαρτίου, οι κινητοποιήσεις των Παλαιστινίων εντείνονται.

Στην πραγματικότητα, όμως, η κατάσταση στη Γάζα είναι κάθε άλλο παρά «συνηθισμένη» από τη γνωστή, χρόνια καθημερινότητα. Τρεις ημέρες μετά το νέο αιματηρό επεισόδιο, δημοσιεύθηκε στις ΗΠΑ η συνέντευξη του διαδόχου του σαουδαραβικού θρόνου, Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, στην οποία αναγνωρίζει το δικαίωμα ύπαρξης του Ισραήλ και τάσσεται υπέρ ειρηνευτικής συμφωνίας Ισραήλ-Παλαιστινίων και αποκατάστασης των διπλωματικών σχέσεων της χώρας του με το Ισραήλ. Αυτό παρότι οι ΗΠΑ έχουν ουσιαστικά βγάλει από το πεδίο της διαπραγμάτευσης την Ιερουσαλήμ, αναγνωρίζοντάς την ως πρωτεύουσα του ισραηλινού κράτους και ότι συνολικά οι όροι της ειρήνευσης που προσφέρονται αγνοούν τα βασικότερα αιτήματα των Παλαιστινίων.

REUTERS, A.P.

Η Σαουδική Αραβία αναγνώρισε δικαίωμα ύπαρξης στο Ισραήλ

Δηλώσεις του διαδόχου του θρόνου

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Εύσωμος τριαντάρης με μαύρα γένια και σακάκι χωρίς γραβάτα φωτογραφίζεται αγκαλιά με έναν πιο μικρόσωμο, δεκαετίες μεγαλύτερο άνδρα, που τυγχάνει διευθύνων σύμβουλος της Goldman Sachs. Και οι δύο χαμογελούν πλατιά. Ο ίδιος νέος, λίγες ημέρες αργότερα απαθανατίζεται μέσα σε ένα Starbucks, με χάρτινο κύπελλο καφέ στο χέρι, και πολύ σύντομα βρίσκεται στην άλλη άκρη των ΗΠΑ για ραντεβού με τις κορυφές της Σίλικον Βάλεϊ. Εχει ήδη συναντήσει τον Αμερικανό πρόεδρο Τραμπ, καθώς και τους πρώην προέδρους Ομπάμα, Κλίντον και Μπους. Επίσης, τους επικεφαλής των μεγαλύτερων βιομηχανιών οπλικών συστημάτων, τους εκπροσώπους της AIPAC και άλλων συντηρητικών εβραϊκών οργανώσεων. Οταν συστήνεται σε γυναίκες, τους δίνει το χέρι και δεν αποφεύγει να τις κοιτάξει στα μάτια. Το παραδοσιακό αραβικό κάλυμμα της κεφαλής δεν έχει θέση στη βαλίτσα του.

Η επίσκεψη του διαδόχου του σαουδαραβικού θρόνου και ντε φάκτο ηγέτη της Σαουδικής Αραβίας, του 32χρονου Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, στις ΗΠΑ είναι αξιοσημείωτη όχι μόνο λόγω της διάρκειάς της (σχεδόν τρεις εβδομάδες), αλλά και λόγω των εντυπωσιακών ανοιγμάτων που έκανε προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης του τριγώνου ΗΠΑ, Σαουδικής Αραβίας και Ισραήλ. Δεν ήταν απλά μια άσκηση δημοσίων σχέσεων με στόχο τη βελτίωση της διεθνούς εικόνας ενός μισογυνικού καθεστώτος που πρόσφατα εξαπέλυσε νέο γύρο συλλήψεων αντιφρονούντων, που φέρει μεγάλο μερίδιο ιστορικής ευθύνης για την ενίσχυση διάφορων τζιχαντιστικών ρευμάτων και το οποίο εδώ και τρία χρόνια σπέρνει βόμβες στη Υεμένη. Ο στόχος του Σαουδάραβα διαδόχου ήταν να προσελκύσει στη χώρα του κεφάλαια της Γουόλ Στριτ, εβραϊκά και μη, ώστε να αποφύγει το φάσμα της οικονομικής καταστροφής. Με τους ρυθμούς που «καίει» η Σαουδική Αραβία τα συναλλαγματικά της αποθέματα, σε 5 έως 7 χρόνια θα πρέπει να βγει στις αγορές για δανεισμό, ενώ η απόλυτη εξάρτηση της οικονομίας της από το πετρέλαιο κάνει τις προοπτικές ακόμη πιο σκοτεινές. («Εχω στη διάθεσή μου 20 χρόνια για να αλλάξω τη χώρα μου, προτού κυριαρχήσουν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», είπε ο Σαουδάραβας διάδοχος σε μία από τις εμφανίσεις του στις ΗΠΑ.)

Στόχος του Σαουδάραβα διαδόχου Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν ήταν να έλξει στη χώρα του κεφάλαια.

«Πιστεύω ότι όλοι οι λαοί, παντού, έχουν δικαίωμα να ζουν ειρηνικά στη χώρα τους. Πιστεύω ότι οι Παλαιστίνιοι και οι Ισραηλινοί δικαιούνται να έχουν τη δική τους χώρα».

Ιστορική δήλωση

Στόχος επίσης ήταν να προωθήσει την «αλλαγή καθεστώτος» στο Ιράν, εμπρηστική κίνηση για την οποία θα χρειαστεί τη συνεργασία του Ισραήλ, τώρα που στον Λευκό Οίκο οι συνθήκες είναι πιο ευνοϊκές από ποτέ. Ως εκ τούτου, ο Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν προχώρησε σε μία ιστορικής σημασίας δήλωση, μιλώντας στον Τζέφρι Γκόλντμπεργκ του περιοδικού Atlantic: «Πιστεύω ότι όλοι οι λαοί, παντού, έχουν δικαίωμα να ζουν ειρηνικά στη χώρα τους. Πιστεύω ότι οι Παλαιστίνιοι και οι Ισραηλινοί δικαιούνται να έχουν τη δική τους χώρα».

Οι αραβικές χώρες θεωρούν το Ισραήλ μόρφωμα εποίκων, που ξεκίνησαν να εγκαθίστανται στην Παλαιστίνη στις αρχές του 20ού αιώνα, εν συνεχεία έδιωξαν τους ντόπιους και δημιούργησαν, με στήριξη από τη Δύση, δικό τους κράτος σε ξένη γη. Το περισσότερο που μπορούσε, έως τώρα, ρεαλιστικά να ελπίζει το Ισραήλ ήταν να αναγνωρίσουν οι Αραβες την ύπαρξή του ως μία πραγματικότητα, όχι να τη δικαιολογήσουν ως δικαίωμα. Με το τεράστιο αυτό βήμα, ανοίγει ο δρόμος για τη σύναψη διπλωματικών σχέσεων ανάμεσα στη Σαουδική Αραβία και το Ισραήλ, και την ενίσχυση, με την προσθήκη των υπόλοιπων χωρών του Κόλπου και φυσικά της Ουάσιγκτον, του άξονα που θα οξύνει την αντιπαράθεση με το Ιράν. Η πρόσφατη επιλογή του οπαδού του πολέμου κατά του Ιράν, Τζον Μπόλτον, ως συμβούλου Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, επίσης εξυπηρετεί τη στρατηγική αυτή. Πάντως, το εγχείρημα «χωλαίνει» ελαφρώς στην ιδεολογική τεκμηρίωση. «Ο ανώτατος ηγέτης του Ιράν κάνει τον Χίτλερ να φαίνεται καλός. Ο Χίτλερ προσπάθησε να κατακτήσει την Ευρώπη, ενώ ο Χαμενεΐ προσπαθεί να κατακτήσει τον κόσμο», υποστήριξε στην ίδια συνέντευξη ο Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, αφήνοντας τον κόσμο να διερωτηθεί αν οι καλύτερες εταιρείες επικοινωνίας της Ουάσιγκτον, τις οποίες έχει προσλάβει η Σαουδική Αραβία, δεν μπόρεσαν να προτείνουν κάτι λίγο πιο πειστικό.

Ανάπτυξη πυρηνικής τεχνολογίας

Η ρητορική κατά του Ιράν εξυπηρετεί την επιδίωξη, από μέρους της Σαουδικής Αραβίας, να αναδειχθεί σε πυρηνική δύναμη. «Χωρίς αμφιβολία, αν το Ιράν αναπτύξει πυρηνική βόμβα, εμείς θα ακολουθήσουμε το ταχύτερο δυνατόν», είπε ο Σαουδάραβας διάδοχος στο αμερικανικό δίκτυο CBS. Η χώρα στερείται τεχνογνωσίας αλλά έχει ξεκινήσει την κατασκευή δικτύου πυρηνικών σταθμών, που θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση ανάπτυξης ενός πυρηνικού προγράμματος. Πιο ρεαλιστικά, αν έπαιρνε το πράσινο φως, το Ριάντ θα μπορούσε να αγοράσει πυρηνική τεχνολογία από το Πακιστάν.

Μέχρι στιγμής, η Σαουδική Αραβία δεν έχει προχωρήσει σε αυτό το βήμα γιατί οι αμερικανικές κυβερνήσεις την αποθάρρυναν. «Τι γίνεται όμως, οι ΗΠΑ δεν ενδιαφέρονται; Ή ενθαρρύνουν μια τέτοια αγορά;» επισημάνθηκε σε άρθρο στο Lobelog, θυμίζοντας την πρόσφατη συνέντευξη του Αμερικανού προέδρου στον Αντερσον Κούπερ του CNN, στην οποία ο Ντόναλντ Τραμπ τάχθηκε υπέρ της ανάπτυξης πυρηνικού οπλοστασίου από τη Νότια Κορέα και την Ιαπωνία. Οταν ο Κούπερ ρώτησε αν, κατά τη γνώμη του, πρέπει να αποκτήσει και η Σαουδική Αραβία πυρηνικά όπλα, ο Τραμπ απάντησε: «Η Σαουδική Αραβία, οπωσδήποτε».

Πρόσκληση Τραμπ στον πρόεδρο Πούτιν

Σε δύσκολη διεθνή συγκυρία η μελλοντική συνάντησή τους στον Λευκό Οίκο

THE NEW YORK TIMES

Η κυβέρνηση Τραμπ ισχυρίζεται ότι είναι σύμφωνη με μια συνάντηση στον Λευκό Οίκο ανάμεσα στον πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ και στον Ρώσο πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν, γεγονός που αυξάνει τις πιθανότητες μιας πρώτης επίσκεψης του Ρώσου αξιωματούχου στην Ουάσιγκτον μετά μία δεκαετία, παρότι οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο κράτη έχουν διαβρωθεί.

Το Κρεμλίνο ανακοίνωσε τη Μ. Δευτέρα ότι ο Τραμπ προσκάλεσε τον Πούτιν κατά τη διάρκεια του τηλεφωνήματός τους. Ωστόσο, και οι δύο πλευρές δήλωσαν ότι δεν έχουν αρχίσει οι προετοιμασίες για μια τέτοια επίσκεψη.

Αν συμβεί, ο πρόεδρος Πούτιν θα τιμηθεί με διμερή συνάντηση στο Οβάλ Γραφείο, για πρώτη φορά, από την εποχή που συνάντησε τον πρόεδρο Τζορτζ Μπους τον νεότερο στον Λευκό Οίκο το 2005. Συναγερμός ήχησε στους διπλωματικούς και πολιτικούς κύκλους για την πιθανότητα ο Τραμπ να υποδεχθεί στο Λευκό Οίκο τον Πούτιν χωρίς να τον αντιμετωπίζει για την παρέμβαση της Ρωσίας στις εκλογές του 2016 ή για τους ισχυρισμούς ότι η Ρωσία βρίσκεται πίσω από την επίθεση με νευροπαραλυτικό παράγοντα της 4ης Μαρτίου σε Ρώσο πρώην διπλό πράκτορα.

Πολλά συνέβησαν από τότε που ο Τραμπ μίλησε στο τηλέφωνο με τον πρόεδρο Πούτιν. Ο Τραμπ δήλωσε μετά ότι «ευελπιστεί ότι θα συναντηθεί με τον πρόεδρο Πούτιν, όχι στο απώτερο μέλλον», προκειμένου να μιλήσουν για τον αγώνα δρόμου των πυρηνικών εξοπλισμών και άλλα θέματα.

Ο Αμερικανός πρόεδρος δήλωσε ότι εμπιστεύεται το... ένστικτό του όταν χειρίζεται τον Βλαντιμίρ Πούτιν.

Από τη στιγμή του τηλεφωνήματός τους, περίπου είκοσι χώρες, ανάμεσα στις οποίες οι ΗΠΑ και πολλά κράτη της Ευρωπαϊκής Ενωσης, απέλασαν περισσότερους από 150 Ρώσους διπλωμάτες σε ένδειξη αλληλεγγύης με τη Βρετανία για τη δηλητηρίαση του Σεργκέι Σκριπάλ, του πρώην κατασκόπου και της κόρης του, Γιούλια. Η Μόσχα αρνείται ότι είχε οποιαδήποτε εμπλοκή στην επίθεση με νευροπαραλυτικό παράγοντα και αντεπιτέθηκε απελαύνοντας ίσο αριθμό διπλωματών από κάθε κράτος.

Ο σύμβουλος Εξωτερικών Υποθέσεων του προέδρου Πούτιν, Γιούρι Ουσακόφ, δήλωσε σε δημοσιογράφους τη Δευτέρα ότι, όταν οι δύο ηγέτες μίλησαν στο τηλέφωνο, «ο Τραμπ πρότεινε να συναντηθούν στον Λευκό Οίκο στην Ουάσιγκτον», κάτι το οποίο είναι μια «ενδιαφέρουσα και θετική ιδέα». Ο Ουσακόφ εξέφρασε την ελπίδα του ότι οι εντάσεις που γεννήθηκαν από τις απελάσεις των διπλωματών δεν πρόκειται να εμποδίσουν τις συζητήσεις για μια διάσκεψη. Ο Τραμπ δήλωσε ότι η διατήρηση μιας ισχυρής προσωπικής σχέσης με τον Πούτιν κινείται στο συμφέρον των ΗΠΑ και σηματοδότησε στους συμμάχους ότι εμπιστεύεται το... ένστικτό του όταν χειρίζεται τον Ρώσο πρόεδρο. Οι συζητήσεις για διάσκεψη έρχονται, ενώ ο πρόεδρος Τραμπ προετοιμάζεται να συναντηθεί με τον ηγέτη της Βόρειας Κορέας Κιμ Γιονγκ Ουν, σε μια τοποθεσία που ακόμα δεν έχει γίνει γνωστή.

Ο Τραμπ συναντήθηκε δύο φορές με τον Πούτιν ως πρόεδρος στη συνάντηση του G20 και στη συνάντηση της οικονομικής διάσκεψης Ασίας-Ειρηνικού στο Βιετνάμ τον Νοέμβριο.

Σύγκρουση Μακρόν με τα συνδικάτα

Η διήμερη απεργία ήταν μια πρόγευση για τις αντιδράσεις των ενώσεων στις μεταρρυθμίσεις που αφορούν την αγορά εργασίας

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Μία από τις σοβαρότερες πολιτικές μάχες της πενταετούς θητείας του δίνει ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν κατά την πρώτη επέτειο από την εκλογή του: την αντιπαράθεση με τα συνδικάτα λόγω των οικονομικών μεταρρυθμίσεων στον τομέα της απελευθέρωσης της αγοράς εργασίας, που αποτέλεσαν κεντρικό σημείο της προεκλογικής του εκστρατείας πέρυσι. Οι συνδικαλιστικές ενώσεις είχαν προαναγγείλει τη μετωπική σύγκρουση.

Μια πρόγευση των προθέσεών τους πήρε ο Γάλλος πρόεδρος αυτή την εβδομάδα.

Η διήμερη απεργιακή κινητοποίηση, η πρώτη από τις πέντε που θα απλωθούν σε μία περίοδο τριών μηνών, εγκαινιάστηκε με την επονομαζόμενη «Μαύρη Τρίτη» και ολοκληρώθηκε την επόμενη μέρα. Η δημόσια εταιρεία σιδηροδρόμων (SNCF) ανακοίνωσε ότι η συμμετοχή μειώθηκε στο 30% από 34% την Τρίτη. Ωστόσο, το ποσοστό των απεργών στις τάξεις των σταθμαρχών, που θεωρούνται απαραίτητοι για τη λειτουργία των δρομολογίων, αυξήθηκε κατά τη δεύτερη μέρα των κινητοποιήσεων.

Πάντως, η μάχη Μακρόν - συνδικάτων δεν αφορά μόνο τη Γαλλία. Την παρακολουθεί με ενδιαφέρον ολόκληρη η Ευρώπη, όπως σημειώνει σε κύριο άρθρο της η βρετανική εφημερίδα «Γκάρντιαν». Στόχος του Μακρόν είναι να δημιουργήσει μια κερδοφόρο δημόσια επιχείρηση, η οποία αυτή τη στιγμή χάνει περίπου τρία δισ. ευρώ κάθε χρόνο, ώστε να έχει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τον διεθνή ανταγωνισμό, όταν θα τελειώσει το μονοπώλιό της το 2020, όπως ορίζει η κοινοτική νομοθεσία. Μπορεί πέρυσι ο Γάλλος πρόεδρος να κατάφερε να επιβάλει μία σειρά από μεταρρυθμίσεις στον τομέα του δημοσίου τομέα και της αγοράς εργασίας, τους επόμενους μήνες, όμως, θα αντιμετωπίσει τη μητέρα όλων των μαχών με τα συνδικάτα στους σιδηροδρόμους, με αφορμή το σχέδιό του για μεταρρυθμίσεις στην υπό κρατικό έλεγχο δημόσια εταιρεία σιδηροδρόμων.

EPA / ETIENNE LAURENT

Η δημόσια εταιρεία σιδηροδρόμων (SNCF) ανακοίνωσε ότι η συμμετοχή στην απεργία της «Μαύρης Τρίτης» έφθασε το 34%, ενώ την Τετάρτη έπεσε στο 30%. Ηταν η πρώτη από τις πέντε κινητοποιήσεις που θα γίνουν εντός τριών μηνών.

Η μητέρα όλων των μαχών θα δοθεί τους επόμενους μήνες για την υπό κρατικό έλεγχο δημόσια εταιρεία σιδηροδρόμων.

Το πακέτο αλλαγών βασίζεται στην έκθεση του πρώην επικεφαλής της Air France, Ζαν-Σιρίλ Σπινετά και προβλέπει τη διάσωση του Οργανισμού, που παρουσιάζει χρέη ύψους 50 δισ. ευρώ. Το αντάλλαγμα θα είναι η απελευθέρωση της αγοράς στον συγκεκριμένο τομέα και το ψαλίδισμα των παχυλών αμοιβών, συντάξεων και επιδομάτων για τους νέους εργαζομένους στη SNCF. Τα συνδικάτα παλεύουν να διατηρήσουν τις προνομιακές συμβάσεις τους, βαφτίζοντας τον αγώνα τους μια γενικευμένη εκστρατεία κατά των ιδιωτικοποιήσεων. Από την πλευρά της, η κυβέρνηση απορρίπτει την εκδοχή αυτή, απαξιώνοντας τους απεργούς ως προνομιούχους που δεν θέλουν να απολέσουν την ευνοϊκή τους μεταχείριση. Αλλωστε, κι οι δύο πλευρές γνωρίζουν ότι οι Γάλλοι ψηφοφόροι θεωρούν πολύτιμο το κοινωνικό τους κράτος και δεν προτίθενται να το αποχωριστούν.

Το διεθνές στερεότυπο εις βάρος της Γαλλίας ότι αποτελεί Μέκκα του συνδικαλισμού είναι μάλλον παραπλανητικό, σημειώνει ο «Γκάρντιαν». Μόλις το 11% των Γάλλων εργαζομένων ανήκει σε συνδικάτα, ένα ποσοστό μικρότερο σε σχέση π.χ. με το Ηνωμένο Βασίλειο. Η μεγαλύτερη συνδικαλιστική ένωση, η CFDT, είναι πολύ λιγότερο μαχητική από την αριστερή, πάλαι ποτέ φιλοκομμουνιστική CGT, η οποία είναι εκείνη που προκήρυξε τις τρέχουσες απεργίες. Η ισχύς και ο δυναμισμός των υπαλλήλων στους σιδηροδρόμους, όμως, είναι αδιαμφισβήτητα γνωρίσματά τους.

Εμβληματική

Ετσι, αυτή η αντιπαράθεση δεν είναι απλώς πραγματική, είναι εμβληματική. Από το 1959 δεν έχει υπάρξει χρονιά που να μην απεργήσει η SNCF. Το 1995 η ίδια ομάδα εργαζομένων έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην αποτυχία της προσπάθειας του τότε προέδρου Ζακ Σιράκ για μεταρρυθμίσεις στο κοινωνικό κράτος. Επιπλέον, το 2010 ήταν αυτή που υποχρέωσε τον Νικολά Σαρκοζί να βάλει νερό στο κρασί του στο ζήτημα της αύξησης της ηλικίας συνταξιοδότησης. Αντιλαμβάνεται, λοιπόν, κανείς πόσο κρίσιμη είναι η σημερινή συγκυρία για τον Μακρόν.

Ο Γάλλος πρόεδρος υπολογίζει ότι ο συνδυασμός της εκλογικής του νίκης το 2017, η επιτυχία του κόμματός του στις μετέπειτα βουλευτικές εκλογές και η προθυμία της κοινής γνώμης στη Γαλλία να υιοθετήσει τον μεταρρυθμιστικό του οίστρο, θα του επιτρέψουν να κάνει το 2018 όσα δεν κατάφεραν οι προκάτοχοί του, το 1995 και το 2010. Ηδη, έχει προβεί σε υποχωρήσεις στα σχέδιά του, διασώζοντας π.χ. τις ζημιογόνες διαδρομές στην επαρχία, τις οποίες η έκθεση Σπινετά προόριζε για κλείσιμο.

Ωστόσο, η αναμέτρηση μπορεί να αποδειχθεί τελικά πολύ πιο δύσκολη από ό,τι υπολόγιζε. Ο Μακρόν κέρδισε τις περυσινές εκλογές με μόλις το ένα τέταρτο των ψήφων στον πρώτο γύρο και κατάφερε απλώς να εξασφαλίσει σημαντική πλειοψηφία στον δεύτερο επειδή η επιλογή ήταν μεταξύ του ίδιου και της ακροδεξιάς υποψήφιας Μαρίν Λεπέν. Η κοινή γνώμη, όμως, έχει σταδιακά στραφεί κατά του Μακρόν. Η δημοτικότητά του έχει πέσει κάτω από το 50%, ενώ η αποδοχή των μεταρρυθμίσεων στους σιδηροδρόμους έχει συρρικνωθεί από 16% στα μέσα Μαρτίου σε 7% σήμερα.

Τα πανεπιστήμια

Οι απεργοί θεωρούν ότι ο χρόνος δουλεύει υπέρ τους, κάνοντας μάλιστα συγκρίσεις με τον Μάη του '68. Αλλες συγκρούσεις, με την Air France και την αλυσίδα Carrefour μεταξύ άλλων, διεξάγονται παράλληλα με τις κινητοποιήσεις στην SNCF. Υπάρχει δηλαδή μια αμυδρή ομοιότητα με τα τεκταινόμενα του Μάη. Στην πόλη του Μονπελιέ στον νότο, η Νομική Σχολή ξαναλειτούργησε αυτήν την εβδομάδα μετά 10ήμερη κατάληψη. Αλλοι φοιτητές στην Τουλούζη εμποδίζουν τη διενέργεια μαθημάτων, διαμαρτυρόμενοι για τις αλλαγές στον τρόπο εγγραφής στα πανεπιστήμια. Οι μαθητές που περνούν τις εισαγωγικές σχολικές εξετάσεις στη Γαλλία έχουν δικαίωμα να εγγραφούν στα ιδρύματα της περιοχής όπου κατοικούν.

Αυτό, όμως, οδήγησε στον υπερπληθυσμό των δημοφιλών σχολών και υποχρέωσε την κυβέρνηση να θεσπίσει ένα αντιδημοφιλές σύστημα κλήρωσης για τις σχολές με υψηλή ζήτηση. Η κυβέρνηση Μακρόν κατήργησε το σύστημα αυτό και τα πανεπιστήμια που υφίστανται τις μεγαλύτερες πιέσεις θα έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τους φοιτητές τους με βάση τις επιδόσεις τους – ένα μέτρο ακόμη πιο αντιδημοφιλές. Δεν αποκλείεται δηλαδή να δούμε γενικευμένες διαμαρτυρίες στα γαλλικά πανεπιστήμια. Πάντως, μέχρι στιγμής, δεν διαφαίνεται μια μαζική, λαϊκή εξέγερση και οι αναλυτές προβλέπουν ότι ο Μακρόν θα καταφέρει τελικά να εφαρμόσει την πολιτική του.

Η κοινή γνώμη

Η πλειονότητα των Γάλλων πολιτών (53%) θεωρεί την απεργία στους σιδηροδρόμους αδικαιολόγητη, σύμφωνα με δημοσκόπηση της εταιρείας Ifop για λογαριασμό της εφημερίδας Le Journal du Dimanche. Πάντως, δύο εβδομάδες νωρίτερα, το ποσοστό ήταν 58%, γεγονός που σημαίνει ότι περιορίζεται σταδιακά η αγανάκτηση του κοινού για τις κινητοποιήσεις και πως η επικοινωνιακή καμπάνια της SNCF είναι – μερικώς– αποτελεσματική. «Η απεργία θα πλήξει σοβαρά τους πελάτες. Εχει σχεδιαστεί για να έχει τη μέγιστη απήχηση», σχολίασε ο διορισμένος από το κράτος επικεφαλής της εταιρείας, Γκιγιόμ Πεπί, στην ίδια γαλλική εφημερίδα.

Αντισημιτισμός και Κόρμπιν

Εντονες επικρίσεις κατά του ηγέτη του Εργατικού Κόμματος

Του **BRET STEVENS**
THE NEW YORK TIMES

Αν βασιστούμε στα λόγια του ίδιου του Τζέρεμι Κόρμπιν, τότε επουδενί ο Βρετανός ηγέτης είναι αντισημίτης. Απλά ο Κόρμπιν έχει την κακή συνήθεια να εναγκαλίζεται αυτούς που δεν συμπαθούν τους Εβραίους.

Ο Κόρμπιν αντιμετωπίζει δημόσιες διαμαρτυρίες και έντονες επικρίσεις, ξανά αυτή την εβδομάδα, επειδή όπως αποκαλύφθηκε, το 2012 είχε αμφισβητήσει την αφαίρεση μιας τοιχογραφίας του Κάλεν Οκερμαν, που μοιάζει σαν σκηνή βγαλμένη από τα Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών. Σήμερα λέει, χωρίς να μπορεί να πείσει, ότι λυπάται που δεν «κοίταξε από πιο κοντά την εικόνα».

Επίσης αποκαλύφθηκε ότι ήταν μέλος κάποιων ομάδων στο Facebook, μία εκ των οποίων αναφερόταν «σε αναρτήσεις για την οικογένεια τραπεζιτών Ρότσιλντ, τους Εβραίους που αφαιρούσαν ανθρώπινα όργανα και θεωρίες που συνέδεαν το Ισραήλ με το Ισλαμικό Κράτος». «Εάν είχα δει αντισημιτισμό», λέει ο Κόρμπιν, «θα τον αντιμετώπιζα αμέσως».

Δύο μηνύματα

Αυτό συνέβη ένα μήνα, περίπου, αφού ο Κόρμπιν ανήρτησε σχόλιο στο Facebook για την Παγκόσμια Ημέρα Ολοκαυτώματος, στο οποίο δεν περιλαμβανόταν καμία μνεία στους Εβραίους ή τον αντισημιτισμό. Επειτα από κατακραυγή, ο Κόρμπιν κοινοποίησε άλλο μήνυμα, στο οποίο αναφέρεται στους «Εβραίους αδελφούς και αδελφές μας». Περίπου την ίδια περίοδο, ήλθε στην επιφάνεια έγγραφο του Εργατικού Κόμματος, που ζητούσε από τα μέλη του να απορρίψουν προσπάθεια να απαγορευτεί η Χεζμπολάχ στη Βρετανία. Το 2009, ο Κόρμπιν είχε περιγράψει τη λιβανέζικη τρομοκρατική ομάδα, όπως εξάλλου και την παλαιστινιακή τρομοκρατική Χαμάς, ως «φίλους». Επτά χρόνια αργότερα, εξήγησε ότι «απλά χρησιμοποιούσε μία περιεκτική γλώσσα που με καλύτερη γνώση δεν θα χρησιμοποιούσε».

REUTERS / HANNAH MCKAY

Ο Τζέρεμι Κόρμπιν αρνείται μετά βδελυγμίας την κατηγορία του αντισημίτη.

Σε αριθμό ρεκόρ έφθασαν τα επεισόδια κατά των Εβραίων στη Βρετανία πέρυσι.

Ο Κόρμπιν, επίσης, συναντήθηκε το 2009 με τον Ντιάμπ Αμπού Τζαχτζά, έναν Βελγο-λιβανέζο ακτιβιστή, του οποίου η Αραβική Ευρωπαϊκή Λέγκα είχε δημοσιεύσει σχέδιο με το οποίο αρνούνταν το Ολοκαύτωμα.

Ο Κόρμπιν, αρχικά, αρνήθηκε τη συνάντηση με τον ακτιβιστή, αλλά μετά τη «θυμήθηκε» χάρη σε κοινή τους φωτογραφία. Ο Αμπού Τζαχτζά σημείωνε: «Δεν μπορώ να πω ότι ο Κόρμπιν είναι προσωπικός φίλος. Σίγουρα, όμως, είναι πολιτικός φίλος». Η είσοδος στη Βρετανία απαγορεύτηκε στον Αμπού Τζαχτζά. Επίσης, υπάρχει η διασύνδεση του Κόρμπιν με την ομάδα κατά του Ισραήλ «Deir Yassin remembered», που ιδρύθηκε από τον αρνητή του Ολοκαυτώματος, Πολ Αϊσεν. Αραγε, όλα αυτά κάνουν τον Κόρμπιν αντισημίτη; Οχι απαραιτήτως. Ο ίδιος το αρνείται μετά βδελυγμίας.

Σήμερα, ο Κόρμπιν ζητεί συναντήσεις με Εβραίους ηγέτες, ενώ επισημαίνει ότι λυπάται «για τον πόνο που προξενήθηκε». Σημειώστε την παθητική φωνή. Την ίδια στιγμή, τα αντισημιτικά συμβάντα στη Βρετανία έφτασαν σε αριθμό-ρεκόρ την περασμένη χρονιά. Η άνοδος του Κόρμπιν μπορεί να μην είναι το αίτιο, αλλά σίγουρα είναι ένα σύμπτωμα. Χώρες που νοιάζονται για την ασφάλεια των Εβραίων, δεν αναδεικνύουν ως ηγέτες ανθρώπους που αδιαφορούν γι' αυτήν.

Πρωτιά Ορμπαν στην Ουγγαρία

Αναμένεται να λάβει εντολή διακυβέρνησης για τρίτη φορά

Στη σημερινή εκλογική αναμέτρηση της Ουγγαρίας δεν αναμένεται να σημειωθούν ιδιαίτερες εκπλήξεις. Ο τωρινός πρωθυπουργός και αρχηγός του εθνικιστικού κόμματος Fidesz, Βίκτορ Ορμπαν, αναμένεται να λάβει ισχυρή εντολή διακυβέρνησης για τρίτη συνεχή φορά καθώς οι τελευταίες δημοσκοπήσεις τον φέρνουν στην πρώτη θέση με ποσοστό 40%, απέχοντας παρασάγγας απ' όλους τους αντιπάλους του.

Η παραμονή του Ορμπαν στην εξουσία συναρτάται με την απουσία ενός ενιαίου αντιπολιτευτικού μετώπου και την αδυναμία των λοιπών κατακερματισμένων κομμάτων να συσπειρωθούν γύρω από έναν κοινώς αποδεκτό υποψήφιο.

Είναι άξια αναφοράς η απροσδόκητη ήττα που υπέστη τον Φεβρουάριο το Fidesz στις εκλογές για την ανάδειξη δημάρχου της πόλης Χοντμεζεβασαρχάι, του πάλαι ποτέ προπυργίου του κυβερνώντος κόμματος, κάτι το οποίο συνέβη ακριβώς επειδή οι αντίπαλοί του συνασπίστηκαν γύρω από έναν υποψήφιο. Παράλληλα, η τροποποίηση του εκλογικού νόμου προς όφελος του Fidesz συνιστά έναν επιπρόσθετο επιβαρυντικό παράγοντα.

Διαφθορά

Σύμφωνα με μελέτες διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών, η διαφθορά αποτελεί τη σοβαρότερη παθογένεια της χώρας. Πράγματι, ο Ορμπαν έχει δημιουργήσει μια «ανελεύθερη δημοκρατία», εντός της οποίας έχει συγκεντρώσει τον έλεγχο της δικαστικής εξουσίας και των ΜΜΕ και έχει επιβάλει το στίγμα του στους τομείς του πολιτισμού και της θρησκείας. Παρά την επιφανειακή δυσαρέσκεια του λαού, έχει πετύχει τον αποπροσανατολισμό από τα πραγματικά προβλήματα της χώρας χάρη στην άκρως εμπρηστική αντιμεταναστευτική ρητορική του από την αρχή της προσφυγικής κρίσης.

AP / PABLO GORONDI

Η αντιμεταναστευτική ρητορική του Ορμπαν κυριάρχησε προεκλογικά.

Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις του δίνουν ποσοστό 40% για τις εκλογές.

Αν και η Ουγγαρία δεν έχει επηρεαστεί σημαντικά από τις αθρόες μεταναστευτικές ροές, ο Ούγγρος πρωθυπουργός έχει εξαπολύσει καθ'όλη τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας συστηματική επίθεση κατά των μεταναστών, ιδιαιτέρως των μουσουλμάνων, και έχει αυτοαναγορευθεί σε εγγυητή της ουγγρικής ταυτότητας. Χαρακτηριστικά, ο ίδιος έχει δηλώσει πως μάχεται με τις «σκιώδεις διεθνείς δυνάμεις» που έχουν θέσει στο στόχαστρο την Ουγγαρία, αποδίδοντας στις Βρυξέλλες την κατηγορία πως επιδιώκουν να εκμηδενίσουν κάθε ευρωπαϊκή ιδιαιτερότητα. Παράλληλα, πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραματίζει το μένος του Ορμπαν κατά του Ουγγροαμερικανού δισεκατομμυριούχου Τζορτζ Σόρος και των χρηματοδοτούμενων από αυτόν ΜΚΟ καθώς ο Ούγγρος πρωθυπουργός τον κατηγορεί πως εφαρμόζει κρυφό σχέδιο προκειμένου να πλημμυρίσει την Ουγγαρία από μουσουλμάνους.

Η πολιτική που ασκείται στην Ουγγαρία συνιστά αντιπροσωπευτικό στοιχείο του εθνικολαϊκισμού που εξακολουθεί να υφίσταται με έντονες αποχρώσεις κυρίως στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Το αποτέλεσμα των εκλογών μπορεί να μην κρύβει απρόοπτα, ωστόσο θα πρέπει να προβληματίσει, αφού τέτοιου είδους απολυταρχικές τάσεις εντός της Ευρώπης συνιστούν ευθύ κίνδυνο προς τις εγγενείς αξίες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος.

POLITICO, LE MONDE

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Μ. ΣΑΒΒΑΤΟ 7 - ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΑΣΧΑ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

Πήγε ξανά στην πηγή αλλά έμεινε διψασμένη

Για τέταρτη σερί χρονιά η ΑΕΚ φλέρταρε με το πρωτάθλημα, χωρίς όμως επιτυχία

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ**

Οι δύο τελευταίες επισκέψεις της ΑΕΚ στο «Τσίρειο» ήταν αυτές που την ανάγκασαν να προσεγγίσει με μεγαλύτερο ρεαλισμό το υπόλοιπο της τρέχουσας αγωνιστικής περιόδου και να αναπροσαρμόσει τους φετινούς της στόχους. Από το καλοκαίρι ο πήχης τέθηκε ψηλά με την ομάδα του Ιμανόλ Ιδιακέθ να στοχεύει στην επιστροφή στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ, αλλά και την κατάκτηση του πρωταθλήματος με το οποίο φλέρταρε έντονα την τελευταία τριετία. Όσον αφορά το οδοιπορικό εκτός συνόρων, οι Λαρνακείς είδαν την προσπάθειά τους να σταματά απέναντι στη Βικτόρια Πλζεν, ενώ στις υποχρεώσεις τους επί κυπριακού εδάφους, έδειξαν ξανά τάσεις πρωταθλητισμού τουλάχιστον μέσα στο 2017. Ωστόσο, όπως και στην αντίστοιχη περσινή περίοδο και συγκεκριμένα με τις αρχές του δεύτερου μισού της πρώτης φάσης του πρωταθλήματος, οι αδυναμίες στα ντέρμπι και συγκεκριμένα οι δύο ήττες από Ανόρθωση και ΑΠΟΕΛ, ψαλίδισαν τις ελπίδες για τον φετινό τίτλο, οι οποίοι πλέον περιορίζονται σε μαθηματικές πιθανότητες. Ωστόσο, η χρονιά δεν μπορεί να χαρακτηριστεί χαμένη, καθώς οι κιτρινοπράσινοι βρίσκονται στην ημιτελική φάση του κυπέλλου και με την κατάλληλη κατανομή δυνάμεων, μπορούν να φτάσουν τουλάχιστον μέχρι τον τελικό, για πρώτη φορά μετά το 2006.

Οι πινελιές ενίσχυσης

Για άλλο ένα καλοκαίρι, ο υπεύθυνος του μεταγραφικού σχεδιασμού, Τσάβι Ρόκα, επέλεξε τις λιγοστές διαφοροποιήσεις στο ρόστερ, δίνοντας ψήφο εμπιστοσύνης στους ποδοσφαιριστές με τους οποίους η ΑΕΚ ανήλθε στην ελίτ του κυπριακού ποδοσφαίρου την τελευταία τριετία. Πράγματι τουλάχιστον στους πρώτους αγώνες της χρονιάς για το Γιουρόπα Λιγκ, μονάδες όπως οι Ζουάν Τομάς, Φλοριάν Τολεμές, Ακοράν Ρέγιες και Ντάνιελ Μόισοφ τράβηξαν κουπί, με τον Μάριο Αντωνιάδη να ήταν ο μοναδικός ποδοσφαιριστής που διεκδίκησε σημαντικό χρόνο συμμετοχής. Πέραν του Κύπριου διεθνή αμυντικού, στα κιτρινοπράσινα ντύθηκαν οι Ράντοβαν Πάνκοφ, Ονησίφορος Ρουσιάς, Κάρλες Σόρια, Νάτσο Κάσες και Νέλσον Μάρκος, ενώ ανανεώθηκε για ένα χρόνο ο δανεισμός του Έλβιρ Μαλόκου. Σε αυτούς προστέθηκε κατά τη χειμερινή μεταγραφική περίοδο ο Απόστολος Γιάννου προς ενίσχυση της γραμμής κρούσης, με μόλις τέσσερις εξ αυτών να θεωρούνται βασικοί, πέντε στροφές πριν από το τέλος του φετινού μαραθωνίου, κυρίως λόγω συγκυριών που αφορούν τραυματισμούς όπως αυτούς των Βίνσεντ Λαμπάν και Φλοριάν Τολεμές.

Το μεγάλο όπλο της ΑΕΚ, δεν είναι άλλο από την έδρα της, η οποία παραμένει η μοναδική που δεν έχει κλονιστεί κατά τη φετινή περίοδο.

Ανεπάρκεια στα ντέρμπι

Μια ομάδα με πρωταγωνιστικές τάσεις οφείλει να μπορεί να καταβάλει την αντίσταση αντίπαλων με παρόμοιους στόχους και σε αυτό το κομμάτι, η ΑΕΚ απέτυχε. Η ήττα της 3ης Απριλίου 2018 από την ΑΕΛ σήμανε την ήττα από όλες τις ομάδες που αποτελούν το πρώτο γκρουπ της δεύτερης φάσης του πρωταθλήματος, γεγονός που σαφώς περιόρισε εις το ελάχιστον τις πιθανότητες για κατάληψη της κορυφής στο τέλος της σεζόν. Παρόλο που κατάφερε να πάρει κεφάλι στο σκορ σε αγώνες όπως με τον ΑΠΟΕΛ στο ΓΣΠ και την Ανόρθωση στο «Αντώνης Παπαδόπουλος», οι Λαρνακείς έδειξαν να μην έχουν διάρκεια και τρόπο συντήρησης των υπέρ τους δεδομένων, δεχόμενοι ισάριθμες ήττες. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται το βαρύ και ασήκωτο 5-2 από την Ομόνοια στην πρωτεύουσα, για το οποίο υπήρξε, αν μη τι άλλο, εκδίκηση με την εντός έδρας επικράτηση με σκορ 5-0.

Τα σκυμμένα κεφάλια είναι σύνηθες φαινόμενο για την ΑΕΚ στα φετινά εκτός έδρας ντέρμπι.

Μετά από τέσσερα χρόνια, οι Άντρος Καραπατάκης και Τσάβι Ρόκα αποφάσισαν να χωρίσουν τους δρόμους τους.

Λιοντάρια στην Αρένα

Το μεγάλο όπλο της ΑΕΚ, δεν είναι άλλο από την έδρα της, η οποία παραμένει η μοναδική που δεν έχει κλονιστεί κατά τη φετινή περίοδο. Τόσο στους αγώνες που έδωσαν στο Γιουρόπα Λιγκ, όσο και σε αυτούς εντός συνόρων, οι κιτρινοπράσινοι δεν γνώρισαν ούτε και μία ήττα, με απολογισμό δεκαέξι νίκες και πέντε ισοπαλίες. Μάλιστα, με εξαίρεση τις νίκες επί της Αλκή Ορόκλινης και της ΑΕΛ, η ΑΕΚ έφτασε σε «καθαρές» επικρατήσεις με δύο ή περισσότερα γκολ διαφορά. Έτσι συνεχίστηκε η παράδοση που κτίστηκε από τις 17 Οκτωβρίου 2016 και έπειτα, ημερομηνία των εγκαινίων της «Αρένας» που θέλει την ομάδα της Λάρνακας να έχει το πάνω χέρι όποτε αγωνίζεται εντός έδρας, μιας και μετρά μόλις δύο ήττες από Απόλλωνα σε πρωτάθλημα και Ανόρθωση σε κύπελλο της περσινής περιόδου.

Η φυγή Ρόκα και η νέα τάξη πραγμάτων

Η κριτική από τον κόσμο της ΑΕΚ κορυφώθηκε στις αρχές Φεβρουαρίου και μετά την εκτός έδρας ήττα από τον Απόλλωνα, η οποία εκτροχίασε την ομάδα από τις ράγες του πρωταθλητισμού. Ο ισχυρός άνδρας της ομάδας της Λάρνακας βγήκε μπροστά και ανέφερε ότι η αυτοκριτική θα γίνει στο τέλος της χρονιάς, κλείνοντας τα αφτιά στην πίεση που ασκήθηκε προς το ισπανικό δίδυμο των Τσάβι Ρόκα και Ιμανόλ Ιδιακέθ. Παρόλα αυτά η απόφαση του πρώτου για αποχώρηση στο τέλος της σεζόν και ένα χρόνο πριν από τη λήξη του συμβολαίου του, αναμένεται να φέρει νέα τάξη πραγμάτων μετά από μια τετραετία κατά τη διάρκεια της οποίας η ΑΕΚ κινήθηκε σε ισπανικούς ρυθμούς. Το μοντέλο του τεχνικού διευθυντή αναμένεται να διατηρηθεί, καθώς έχει οδηγήσει στην παραγωγή του έργου, καθιερώνοντας τους Λαρνακείς στις μεγάλες ομάδες του κυπριακού ποδοσφαίρου. Αυτό όμως που απαιτεί ο κόσμος της ΑΕΚ είναι η χειροπιαστή διάκριση, γεγονός που θα επιδιωχθεί μετά από ένα καλοκαίρι με εξελίξεις σε όλα τα αγωνιστικά επίπεδα.

Η ισπανική παροικία

Διψήφιος αριθμός Ισπανών ποδοσφαιριστών είναι κάτοικοι Λάρνακας για λογαριασμό της ΑΕΚ και βεβαίως αυτό δεν είναι τυχαίο λόγω της ύπαρξης του Τσάβι Ρόκα στη θέση του τεχνικού διευθυντή. Ο συμπατριώτης του προπονητής Ιμανόλ Ιδιακέθ έχει να διαχειριστεί δέκα ποδοσφαιριστές από τη χώρα της Ιβηρικής χερσονήσου, με δύο εξ αυτών να αποκτούνται την καλοκαιρινή περίοδο, την ίδια στιγμή που άλλοι δύο αποχαιρέτησαν.

Το δίδυμο των Κάρλες Σόρια και Νάτσο Κάσες πήρε τη σκυτάλη από το αντίστοιχο των Χαβιέρ Γκαρίδο και Χουάνμα Ορτίθ, πλαισιώνοντας τους Πάμπλο Κολίνας, Χουάν Τρουγιόλς, Νταβίντ Καταλά, Άντερ Μουρίγιο, Ακοράν Ρέγιες, Χόρχε Λαρένα, Ζουάν Τομάς και Τέτε. Πλην του δεξιού οπισθοφύλακα Σόρια, άπαντες θεωρούνται ποδοσφαιριστές πρώτης γραμμής με την πλειοψηφία να αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του κιτρινοπράσινου συνόλου για μια τριετία.

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ ΒΙΟΛΑΡΗ**

Ερωτηματικά και ενστάσεις από την πρόταση Παπασταύρου

Με τεράστιο ενδιαφέρον παρακολουθούν οι φίλοι της Ομόνοιας τις εξελίξεις των τελευταίων εβδομάδων και αναμένουν με μεγάλη αγωνία να μάθουν ποια θα είναι τα άτομα που θα οδηγήσουν τον σύλλογο στην επόμενη μέρα. Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και των συζητήσεων βρίσκεται ο Σταύρος Παπασταύρου και η πρότασή του να αναλάβει τα ηνία του ποδοσφαιρικού τμήματος (μέχρι και) για τα επόμενα 20 χρόνια. Πριν ακόμη γίνουν γνωστές λεπτομέρειες της πρότασης, πολλοί προέτρεξαν να την υιοθετήσουν, να αποθεώσουν τον Κύπριο επιχειρηματία και να τον βαφτίζουν σαν τον σωτήρα της Ομόνοιας. Και φυσικά υπήρξαν και αυτοί που βιάστηκαν να την απορρίψουν, επιβεβαιώνοντας, για πολλοστή φορά, ότι είμαστε λαός των άκρων και της υπερβολής. Είναι τουλάχιστον ανεύθυνο για τον οποιοδήποτε να καταλήγει σε τελικά συμπεράσματα, να αποθεώνει ή να μηδενίζει πρόσωπα και καταστάσεις χωρίς να έχει ολοκληρωμένη εικόνα.

Δεν αδικούμε εκείνη την μερίδα των φίλων της Ομόνοιας η οποία υπερενθουσιάστηκε στο άκουσμα της δήλωσης του κ. Αντώνη Τζιωνή ότι ο κ. Παπασταύρου είναι έτοιμος να επενδύσει 24 εκατομμύρια ευρώ. Η πλευρά του Κύπριου επενδυτή είναι διατεθειμένη να προσφέρει το ποσό του 1,5 εκατ. ευρώ για τα κριτήρια Ιουνίου, 5 εκατ. για την επόμενη τριετία (για τον προϋπολογισμό της ομάδας), να ξοφλήσει ένα ποσό της τάξεως των 9,5 εκατ. ευρώ και επιπλέον να πληρώσει άλλα 8 εκατομμύρια στην ομάδα σε βάθος χρόνου. Κάπως έτσι προκύπτουν τα 24 εκατομμύρια που θα επενδύσει ο κ. Παπασταύρου την επόμενη 20ετία. Σαφώς και είναι ένα τεράστιο ποσό, το οποίο θα βγάλει την Ομόνοια από τον αναπνευστήρα και θα επιτρέψει σε όλους να δουν με μεγαλύτερη αισιοδοξία το μέλλον. Με μια δεύτερη ανάγνωση και διαβάζοντας με ιδιαίτερη προσοχή τα ντοκουμέντα της πρότασης του κ. Παπασταύρου, δημιουργούνται και αρκετά ερωτηματικά. Τα οποία φαίνεται να συμμερίζονται και άτομα που συνθέτουν την ομάδα επιχειρηματιών, φίλων και μελών της Ομόνοιας η οποία είναι σε διαπραγματεύσεις με τον Κύπριο πολυεκατομμυριούχο επιχειρηματία.

Αφού καταπιαστήκαμε με νούμερα και προσθέσεις, ας κάνουμε και κάποιες άλλες μαθηματικές πράξεις. Ο Σταύρος Παπασταύρου θα προσφέρει 24 εκατομμύρια στα επόμενα 20 χρόνια, δηλαδή κατά μέσο όρο 1,2 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Σε αυτή την περίοδο τα έσοδα της Ομόνοια θα είναι πολλαπλάσια. Αδυνατούμε να πιστέψουμε ότι θα είναι λιγότερα από 80-100 εκατομμύρια (μ.ο. 4- 5 εκατ. τον χρόνο), χωρίς να υπολογίζουμε πιθανά έσοδα από ενδεχόμενη παρουσία της Ομόνοιας σε ομίλους ευρωπαϊκών διοργανώσεων.

Πρόκειται για μια win-win συμφωνία, η οποία μοιάζει να είναι πιο συμφέρουσα για τον ίδιο τον επενδυτή παρά για την Ομόνοια. Ωστόσο, η πρόθεση του να βγάλει άμεσα τον σύλλογο από το οικονομικό αδιέξοδο είναι άκρως δελεαστική.

Σαφώς και πρόκειται για μια win-win συμφωνία, η οποία μοιάζει να είναι πιο συμφέρουσα για τον ίδιο τον επενδυτή παρά για την Ομόνοια. Ωστόσο, η πρόθεση του κ. Παπασταύρου να επενδύσει άμεσα πολλά εκατομμύρια ευρώ και να βγάλει τον σύλλογο από το οικονομικό αδιέξοδο είναι άκρως δελεαστική. Και αυτό το σημείο της πρότασης είναι που επιτρέπει σε κάποιος να μιλάνε σε μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πρόταση. Υπάρχουν όμως και άλλες ενστάσεις και ερωτηματικά. Όπως για παράδειγμα τι θα συμβεί στην περίπτωση που ο κ. Παπασταύρου αποφασίσει να αποχωρήσει. Τι θα γίνουν οι μετοχές του; Σε ποιον θα τις πωλήσει; Θα καταλήξουν σε χέρια που δεν πρέπει; Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, η συγκεκριμένη παράμετρος είναι μία από τις μεγαλύτερες ανησυχίες και ένα από τα σημεία που χρήζει περαιτέρω διευκρίνισης, με την πλευρά της Ομόνοιας να επιθυμεί να θέσει ασφαλιστικές δικλίδες επί του συγκεκριμένου. Ασφαλιστικές δικλίδες επιθυμούν να βάλουν και σε άλλα θέματα, που αφορούν σε οικονομικές, διοικητικές και... πολιτικές παραμέτρους. Σημείο συζήτησης αποτελεί επίσης το πόσο ισχυρός θα είναι ο λόγος του σωματείου (και της εταιρείας αντίστοιχα) στις αποφάσεις που θα έχουν να κάνουν με το ποδοσφαιρικό τμήμα, αλλά και το τι μέλλει γενέσθαι με τα υπόλοιπα τμήματα. Επιπλέον, θολό παραμένει για την ώρα και το τοπίο γύρω από τα άτομα που θα διεκδικήσουν την προεδρία και τις υπόλοιπες θέσεις στο επόμενο Διοικητικό Συμβούλιο. Πέραν από τα τρία πρόσωπα τα οποία αιτήθηκαν την αναβολή της Εκλογική Συνέλευσης, η ομάδα των επιχειρηματιών η οποία βρίσκεται σε επαφές με τον κ. Παπασταύρου παραμένει απρόσωπη. Τις πιο πάνω ενστάσεις και προβληματισμοί συμμερίζονται ακόμα και άτομα που είναι υπέρ της υιοθέτησης της πρότασης Παπασταύρου και στόχος τους είναι να ξεκαθαρίσουν το συντομότερο όλες οι εκκρεμότητες, να λυθούν όλες οι απορίες, να σβήσουν οι γκρίζες ζώνες και να μπουν ασφαλιστικές δικλείδες όπου χρειάζεται για να διασφαλιστεί το μέλλον του συλλόγου.

Η Λίβερπουλ απειλή για το «Pep's Project»

Η Σίτι κινδυνεύει να χάσει και φέτος τον μεγάλο στόχο της κατάκτησης του Τσάμπιονς Λιγκ

Του **ΕΦΡΑΙΜ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Ο Γκουαρντιόλα για πρώτη φορά στη φετινή χρονιά βρίσκεται σε δύσκολη θέση.

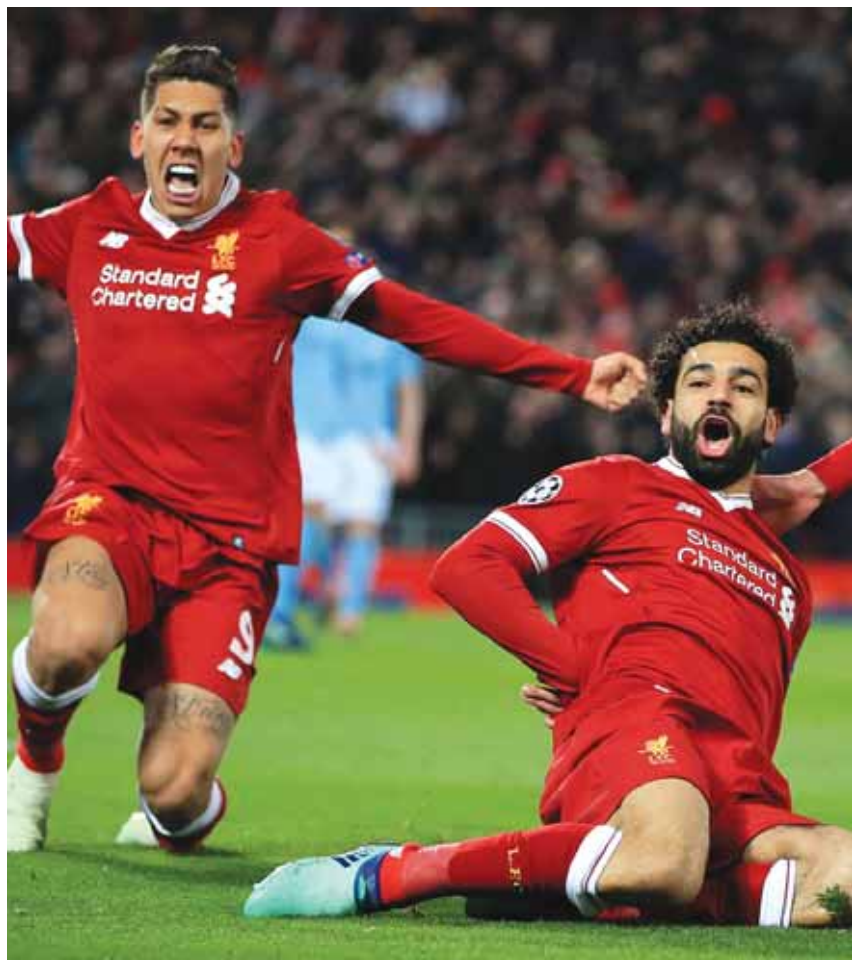

Το Άνφιλντ ξαναζεί στιγμές ευρωπαϊκής δόξας. Μια Λίβερπουλ βγαλμένη από τα παλιά διέλυσε με 3-0 την Σίτι, στον πρώτο αγώνα για τα προημιτελικά του Τσάμπιονς Λιγκ.

Μαγική και ονειρική χρονιά η φετινή για τη Μάντσεστερ Σίτι, τουλάχιστον στις εγχώριες διοργανώσεις. Ο Πεπ Γκουαρντιόλα οδηγεί τους «Σίτιζενς» από νίκη σε νίκη, από ρεκόρ σε ρεκόρ και κατευθείαν στην κορυφή της Πρέμιερ Λιγκ. Τίποτα δεν είναι τυχαίο και οι «Σίτιζενς» βρίσκονται εκεί που βρίσκονται με το σπαθί τους. Η Μάντσεστερ Σίτι έχει μετατρέψει τη δυσκολότερη Λίγκα του κόσμου σε... περίπατο., ενώ την ίδια στιγμή κυνηγά και πολλά ρεκόρ.

Όλα αυτά σε ένα «Pep's Project», όπως το ονομάζουν στην Αγγλία, με απώτερο σκοπό να οδηγήσει την Μάντσεστερ Σίτι στην κορυφή της Ευρώπης. Ο κίνδυνος όμως να χάσει το στόχον για φέτος είναι ορατός. Στο προημιτελικά βρήκε μπροστά της μια Λίβερπουλ βγαλμένη απ' τα παλιά. Ήττα και μάλιστα βαριά με 3-0 στον πρώτο αγώνα και πλέον το «Pep's Project» κινδυνεύει σοβαρά.

Μια χρονιά ονειρική

Η ομάδα του Πεπ Γκουαρντιόλα παίζει εξαιρετικό ποδόσφαιρο και προσφέρει θέαμα. Προκαλεί τους αντιπάλους να υποκλιθούν μπροστά της και μοιράζει τέρματα ακόμη και στις πιο καλές άμυνες. Στη νίκη επί της Τσέλσι, στις 4 Μαρτίου στο «Etihad, η ομάδα του Γκουαρντιόλα άλλαξε 902 πάσες, δημιουργώντας νέο ρεκόρ, όμως δεν έμεινε εκεί. Δεν ήταν μια κάτι τυχαίο. Αντίθετα οι οσονούπω πρωταθλητές στο παιχνίδι κόντρα στην Έβερτον στο «Goodison Park» κατέγραψαν συνολικά 903 πάσες σπάζοντας και πάλι το ρεκόρ.

Αξίζει να σημειωθεί πως το 2016 η Λέστερ είχε φθάσει στους 81 βαθμούς, το 2011 και το 2001 η Γιουνάιτεντ στους 80. Το 1999 οι «Μπέμπηδες» σταμάτησαν στους 79, το 1998 η Άρσεναλ στους 78, και το 1997 η Γιουνάιτεντ στους 75. Όλα αυτά τα αναφέρουμε για ένα και μόνο γεγονός. Η Μάντσεστερ Σίτι του Πεπ Γκουαρντιόλα έχει ήδη ξεπεράσει σε βαθμούς όλες αυτές τις ομάδες, οι οποίες είχαν κατακτήσει το πρωτάθλημα. Μάλιστα, μέχρι στιγμής, Γιουνάιτεντ, Λίβερπουλ, Τότεναμ και Τσέλσι είναι οι μόνες ομάδες στη βαθμολογία που βρίσκονται πιο κοντά στη Σίτι παρά στη Γουέστ Μπρομ.

Σε ατομικό επίπεδο τα λόγια είναι περιττά. Οι αριθμοί μιλάνε από μόνοι τους. Ο Ντε Μπρόινε έχει φθάσει τις 15 ασίστ, ο Σανέ τις 11, όπως και ο Νταβίντ Σίλβα. Οι τρεις τους μάλιστα προηγούνται στον σχετικό πίνακα της Πρέμιερ Λιγκ αυτή τη στιγμή. Στον πίνακα των σκόρερ ο Αγουέρο μετρά 21 τέρματα και ο Στέρλινγκ 16. Αριθμοί που δείχνουν το επίπεδο της ομάδα που δημιούργησε ο Πεπ Γκουαρντιόλα. Συνολικά, οι «Σίτιζενς» σκόραραν 124 φορές σε όλες τις διοργανώσεις και είναι ίσως μια απ' τις κορυφαίες αγγλικές ομάδες όλων των εποχών. Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως ήδη στη φετινή σεζόν η Σίτι έχει νικήσει με 5-0 την Λίβερπουλ, με 4-1 την Τότεναμ, έβαλε τριάρες σε Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ και δυο φορές στην Άρσεναλ, φιλοδώρησε με πέντε τέρματα την Λέστερ και την Κρίσταλ Πάλας, έβαλε εφτά στην Στόουκ. Είναι ομάδα υπόδειγμα και ο Πεπ Γκουαρντιόλα έχει περάσει το στίγμα του.

Διακρίσεις βέβαια για την ομάδα του Γκουαρντιόλα υπάρχουν πολλές. Σανέ και Αγουέρο πήραν τον τίτλο ως παίκτες του μήνα στην Πρέμιερ Λιγκ (από μια φορά ο καθένας). Τέσσερις φορές ο Πεπ Γκουαρντιόλα ψηφίστε ως προπονητής του μήνα. Ο Κέβιν Ντε Μπρόινε βρέθηκε στην ενδεκάδα της χρονιάς. Ήδη η ομάδα έχει κατακτήσει το κύπελλο Αγγλίας (Carabao Cup) καθώς νίκησε την Άρσεναλ με 3-0.

Ο Κλοπ ανατρέπει τα πάντα

Ωραία όλα τα πιο πάνω και θα μπορούσαμε να γράψουμε βιβλία για τις μυθικές εμφανίσεις της Μάντσεστερ Σίτι στη φετινή χρονιά. Η ουσία όμως στο «Pep Project» της Μάντσεστερ Σίτι, είναι το Τσάμπιονς Λιγκ, εκεί που χρόνια τώρα η ομάδα ψάχνει τη διάκριση, κάτι που σαφώς και σημαίνει τον τίτλο. Στη φετινή σεζόν όλα έδειχναν πως είναι η χρονιά της. Η εικόνα στο πρωτάθλημα είναι μαγική και όλα συνηγορούσαν πως και στην Ευρώπη ήταν εκ των φαβορί αν όχι το πρώτο φαβορί. Κι όμως ο Κλοπ έκανε αυτό που δεν περίμενε κανείς. Κλείδωσε με την τακτική του την ομάδα του Πεπ στο «Άνφιλντ», και έφθασε σε μια τεράστια νίκη που δίνει στη Λίβερπουλ ένα σοβαρό προβάδισμα. Το 3-0 δεν είναι κάτι που περίμεναν πολλοί. Ούτε ο ίδιος ο Πεπ δεν το περίμενε, όμως με αυτό πρέπει να ζήσει και σύμφωνα με αυτό πρέπει να πορευθεί. Τώρα είναι η ώρα της Σίτι για αντίδραση. Τώρα ο Πεπ Γκουαρντιόλα για πρώτη φορά βρίσκεται σε δύσκολη θέση στη φετινή χρονιά. Η αντίδραση είναι ερωτηματικό. Θα χρειαστεί όμως μια εξαιρετική εμφάνιση ώστε να φθάσει στην πρόκριση. Και αν η ερώτηση είναι το αν μπορεί, η απάντηση είναι απλή. Βεβαίως και μπορεί, όμως χρειάζεται μια τεράστια προσπάθεια. As μην ξεχνάμε πως ήδη φέτος η Σίτι νίκησε με 5-0 τη Λίβερπουλ του Κλοπ. Φυσικά, τα δεδομένα τώρα είναι διαφορετικά και η προσπάθεια πρέπει να είναι κολοσσιαία. Η Μάντσεστερ Σίτι έχει μπροστά της τη μεγαλύτερη φετινή πρόκληση. Το «Pep's Project» είναι σε κρίση και τα πάντα θα ξεκαθαρίσουν σύντομα. Ο Πεπ πρέπει να βρει τις λύσεις απέναντι στον Κλοπ και στη Λίβερπουλ από την οποία φέτος έχασε δύο φορές. Είναι η ώρα μηδέν για τη Μάντσεστερ Σίτι και τον Πεπ Γκουαρντιόλα. Οι οιωνοί δεν είναι με το μέρος τους, όμως η κορυφή της Ευρώπης δεν είναι κάτι εύκολο και απλό.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Εφραίμ και τραυματισμοί

Δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα για έναν επαγγελματία ποδοσφαιριστή από τους συνεχόμενους τραυματισμούς. Και δεν υπάρχει μεγαλύτερη ζημιά από την αγωνιστική απραξία. Αυτά, για όσους θεωρούν πως για την... κακοχρονιά του Γιώργου Εφραίμ ευθύνεται και ο ίδιος ποδοσφαιριστής, πολύ περισσότερο, για όσους αφήνουν υπονοούμενα για αδιαφορία και έλλειψη σεβασμού του ποδοσφαιριστή προς την ομάδα, το συμβόλαιο και τις υποχρεώσεις του. Αυτά, για όσους ξεχνούν ή δεν γνωρίζουν πως η διάγνωση για ένα τραυματισμό γίνεται από επιστήμονες και μετά από εξειδικευμένες ιατρικές εξετάσεις. Αυτά, για τους γιατρούς της κερκίδας...

* * * * *

Αδειες κερκίδες

Σαφώς και το μέτρο ταυτοποίησης σε αγώνες ντέρμπι και η αντίδραση οργανωμένων και μη φιλάθλων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην πενιχρή προσέλευση κόσμου, στα περισσότερα από τα παιχνίδια αυτά. Ας μην τα ρίχνουμε όμως όλα στο ηλεκτρονικό εισιτήριο της ΚΟΠ. Γιατί η απομάκρυνση του κύπριου φιλάθλου από τα γήπεδα και το αδιαχώρητο στις καφετέριες, δεν προέκυψαν με την εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου. Εδώ και χρόνια έχει προκύψει η διαπίστωση, πως η έλλειψη αξιοπιστίας, η απογοήτευση για σημαντικά άλυτα προβλήματα και η τεράστια προκατάληψη, έχουν διώξει τον κόσμο από τα γήπεδα. Ας μην τα φορτώνουμε λοιπόν όλα στην ταυτοποίηση, χρησιμοποιώντας την ως το τέλειο άλλοθι...

* * * * *

Οποιος αντέξει θα επιβιώσει

Θέλει γερό στομάχι αν είσαι ΑΠΟΕΛ και Απόλλωνας για τις πέντε αγωνιστικές που έμειναν. Είναι η πρώτη φορά που βλέποντας την προοπτική των δύο ομάδων στο γήπεδο αντιλαμβάνεσαι πως δεν έχει να ζηλέψει τίποτα η ομάδα της Λεμεσού από το μόνιμο πρωταθλητή των τελευταίων ετών. Η πίεση θα είναι τεράστια από εδώ και πέρα και αυτός που θα επικρατήσει θα είναι αυτός που θα αποδειχθεί πιο ανθεκτικός. Οι επόμενες δύο αγωνιστικές θα διαμορφώσουν τις ισορροπίες πριν από το μεγάλο μεταξύ τους ντέρμπι και όπως αντιλαμβάνεστε στο ΓΣΠ θα πέσουν κορμιά.

* * * * *

Ο Μπαλταζάρ και το πρόβλημα

Έγινε πολλή συζήτηση για τη δήλωση του Μπρούνο Μπαλταζάρ μετά το τέλος του αγώνα του ΑΠΟΕΛ με την Ανόρθωση για το πόσο καλός ήταν ο ένας βαθμός. Είναι αλήθεια πως ξένισε αρκετούς φίλους των «γαλαζοκιτρίνων» αυτό που είπώθηκε. Όμως πρέπει να υπολογίσουμε και ένα στοιχείο πολύ σημαντικό. Ο άνθρωπος ναι μεν ζούσε από πέρσι στο περιβάλλον του κυπριακού ποδοσφαίρου, αλλά σε αυτό το πάντα ιδιαίτερο του ΑΠΟΕΛ μόλις πρόσφατα μπήκε. Αυτό είναι και το πρόβλημα όταν τέλη Μαρτίου αλλάζεις προπονητή. Πρέπει να σε μάθει και να τον μάθεις εν μέσω αγώνων που κρίνουν όλη τη χρονιά. Το αν προλαβαίνει να μάθει πριν γίνει μη αναστρέψιμη η κατάσταση δεν μπορεί να προβλεφθεί, αλλά σίγουρα πρέπει να κάνει ταχύρρυθμα μαθήματα.

* * * * *

Πάλι καλά...

Ο Ολυμπιακός έχει πιθανότητες για να παραμείνει στην κατηγορία, μοιάζουν όμως να είναι απλά μαθηματικές. Η διαφορά είναι ανατρέψιμη, δύσκολα όμως θα καταφέρει να επιστρέψει και να προλάβει το τρένο της παραμονής. Τα ίδια ισχύουν και για τη μάχη της Ευρώπης. Η ΑΕΛ μείωσε τις βαθμολογικές αποστάσεις και πάλι όμως θα είναι μεγάλη έκπληξη να καταφέρει να ανεβεί στην 4η θέση, η οποία υπό προϋποθέσεις μπορεί να αποδειχθεί προνομιούχα. Πάλι καλά που είναι και η Πάφος στα ημιτελικά του κυπέλλου και για την ώρα διατηρείται το ενδιαφέρον για την μάχη της 3ης θέσης. Σε διαφορετική περίπτωση, θα μιλούσαμε για μια τελική ευθεία του πρωταθλήματος όπου το ενδιαφέρον θα επικεντρωνόταν αποκλειστικά στην κούρσα του τίτλου, με τις 10 από τις 12 ομάδες να μην είχαν (ρεαλιστικούς) στόχους και κίνητρα.

* * * * *

Ε όχι και στο Τσάμπιονς Λιγκ

Άντε στα δικά μας τα γήπεδα δυστυχώς είμαστε μαθημένοι να ζούμε με τις ασχήμιες που συμβαίνουν. Στην Αγγλία και σε προημιτελικό τσάμπιονς λιγκ όμως; Όσα έγιναν κατά την άφιξη της αποστολής της Μαν. Σίτι στο Άνφιλντ για το παιχνίδι με τη Λίβερπουλ αποτελούν ντροπή και αμαυρώνουν την εικόνα της διοργάνωσης παγκοσμίως. Οι αρχές είναι επί ποδός βέβαια για να βρουν τους δράστες και οι σύλλογοι καταδίκασαν από την πρώτη στιγμή τα όσα έγιναν. Χωρίς ναι μεν αλλά και δικαιολογίες. Όπως πρέπει.

Ποιος το περίμενε;

Αυτό που έγινε στα πρώτα παιχνίδια της προημιτελικής φάσης του Τσάμπιονς Λιγκ πραγματικά δεν το περίμενε κανείς. Παρά το γεγονός ότι τουλάχιστον τα δύο από τα τέσσερα ζευγάρια παρουσίαζαν μια σχετική ισορροπία και η υπόθεση πρόκρισης αναμενόταν να κριθεί στις λεπτομέρειες, σε πολύ μεγάλο βαθμό έχουν ξεκαθαρίσει τα πάντα και γνωρίζουμε από τώρα τις ομάδες που θα συνθέσουν την τετράδα των ημιτελικών, κάτι που δεν έχει συμβεί ποτέ στην ιστορία της διοργάνωσης! Σαφώς και δεν ξεγράφουμε την Μάντσεστερ Σίτι, ωστόσο, το 3-0 του «Ανφιλντ» μοιάζει πολύ μεγάλο για να ανατραπεί και εκτός συγκλονιστικού απροόπτου στην κληρωτίδα θα μπει η Λίβερπουλ, μαζί με τις Μπαρτσελόνα, Ρεάλ και Μπάγερν.

* * * * *

Ζιβανία η αιτία

Την περασμένη Τετάρτη βρέθηκαν αρκετοί φίλοι της Ομόνοιας σε καφετέρια στη Λευκωσία για να παρακολουθήσουν την αναμέτρηση της Ομόνοιας με τον Απόλλωνα. Μέχρι να τελειώσει το ματς οι περισσότεροι είχαν φύγει γιατί δεν άντεχαν το μαρτύριο. Έμειναν τρεις που άντεξαν μέχρι το τέλος. Υπήρχε λόγος. Το γκαρσόνι πηγαινοερχόταν συνεχώς στο συγκεκριμένο τραπέζι που καθόντουσαν, σερβίροντας ζιβανία! Ο μόνος τρόπος για να μείνουν ήταν το να μην έχουν την αίσθηση της πραγματικότητας.

* * * * *

Κορεσμός και σύγκριση

Αγία εβδομάδα με ποδόσφαιρο μπόλικο. Εντός και εκτός συνόρων. Αυτό θα πει κορεσμός. Από τη άλλη υπάρχει η σύγκριση των προϊόντων. Ο κορεσμός και η σύγκριση ερμηνεύουν ως ένα βαθμό τη μείωση των φιλάθλων στα κυπριακά γήπεδα.
Το γεγονός ότι ήταν Αγία Εβδομάδα δεν έχει καμία σχέση με τη μείωση, που είναι φαινόμενο πιο μόνιμο.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ο μικρός Λούσιο που ενώνει

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

Την Κυριακή του Πάσχα αναμένεται στην Κύπρο ο Εμιλιάνο Φούσκο στον οποίον θα δοθεί το ποσό που μαζεύτηκε για τη θεραπεία του τρίχρονου γιου του Λούσιο και ακολούθως η οικογένεια θα αναχωρήσει για την Αμερική. Η προσπάθεια συλλογής του ποσού των 150.000 ευρώ που απαιτείται για τις θεραπείες, συνεχίζεται. Μέχρι την Πέμπτη είχαν μαζευτεί περισσότερα από 50.000 δολάρια, ελαφρώς λιγότερο ποσό από τα μισά του στόχου που τέθηκε διαδικτυακά (110.000 δολάρια). Ο Λούσιο διαγνώστηκε με μια ιδιόμορφη μορφή καρκίνου (high risk metastatic neuroblastoma N-MYC amplified) εδώ και ένα χρόνο. Υπάρχει συγκεκριμένη θεραπεία που προσφέρει στον Λούσιο το μεγαλύτερο ποσοστό για να κρατηθεί στη ζωή. Η θεραπεία προσφέρεται στις ΗΠΑ και διαρκεί για δύο χρόνια.
Η περιπέτεια της οικογένειας του Εμιλιάνο Φούσκο και η μάχη που δίνει το τρίχρονο αγοράκι δεν έχει αφήσει κανένα αδιάφορο. Τις τελευταίες μέρες γίνεται μια συγκινητική προσπάθεια μέσα στο χώρο του κυπριακού ποδοσφαίρου και όχι μόνο. Τα πλείστα σωματεία έχουν εκδώσει ανακοινώσεις –εκκλήσεις για βοήθεια, ενώ το ίδιο έγινε και από τον σύνδεσμο διαιτητών αλλά και από συνδέσμους φιλάθλων. Μεγάλες προσπάθειες για συγκέντρωση λεφτών έχει καταβάλει ο ΠΑΣΠ όπως και ο φορέας «Γκολ στη Ζωή».
Συμπαράσταση εκδηλώθηκε και από σωματείο εκτός Κύπρου. Μια τέτοια περίπτωση είναι και οι ποδοσφαιριστές του Αστέρα Τρίπολης οι οποίοι μάζεψαν ένα σημαντικό ποσό για τον ιερό αυτό σκοπό. Ο αρχηγός της ομάδας Ματίας Ιγκλέσιας, δήλωσε: «Μας ανέφερε το περιστατικό ο προπονητής τερματοφυλάκων της ομάδας μας, Νίκος Κωνσταντινίδης, που είναι Κύπριος και αμέσως όλοι ευαισθητοποιηθήκαμε στην ομάδα. Θέλαμε να κάνουμε κάτι με τη σειρά μας για να βοηθήσουμε». Το λέμε, το ξαναλέμε και θα το λέμε εν διαρκή και με κάθε ευκαιρία, χωρίς να βαρεθούμε ποτέ. Αυτός είναι ο αθλητισμός. Αυτό είναι το ποδόσφαιρο. Ενώνει τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως ομάδας, θρησκείας, καταγωγής, χρώματος. Στην περίπτωση του μικρούλη Λούσιο έχει συσπειρώσει τους αθλούμενους, αλλά και όλους όσοι εμπλέκονται σε αυτό για να συμπαρασταθούν σε ένα συνάνθρωπό τους που κτυπήθηκε από τη μοίρα και παλεύει για να διατηρηθεί στη ζωή.

Εταιρία ή σωματείο;

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Μεγάλη συζήτηση ξανά, ως το προς τον καταλληλότερο τρόπο λειτουργίας ενός ποδοσφαιρικού σωματείου και με αφορμή τις εξελίξεις στην Ομόνοια.
Δεν είναι η πρώτη φορά που το συγκεκριμένο δίλημμα απασχολεί και όχι μόνο τους φιλάθλους της Ομόνοιας.
Εταιρία ή σωματείο λοιπόν. Τα τελευταία χρόνια, τις περισσότερες φορές, το συγκεκριμένο θέμα βρίσκεται στο προσκήνιο με αφορμή προβλήματα οικονομικής φύσεως. Όταν το χρέος μεγαλώνει επικίνδυνα, η λύση που οι περισσότεροι προτείνουν είναι η μετατροπή του ποδοσφαιρικού τμήματος σε εταιρία. Είναι όμως η ιδανική λύση; Απλή η απάντηση δεν είναι, εύκολη, ωστόσο, είναι η διαπίστωση πως από μόνη της η δημιουργία μιας ποδοσφαιρικής εταιρίας δεν λύνει όλα τα προβλήματα και απλή η εξήγηση. Και την ποδοσφαιρική εταιρία, άνθρωποι τη διοικούν, όπως και ένα ποδοσφαιρικό σωματείο.
Αν, λοιπόν, οι διοικούντες μια ποδοσφαιρική εταιρία δεν έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν τις κατάλληλες αποφάσεις, σε σημαντικά θέματα, αργά ή γρήγορα το μετοχικό κεφάλαιο θα εξαντληθεί και μοιραία η βιωσιμότητα εταιρίας και ομάδας θα τεθεί σε κίνδυνο. Στην πιο πρόσφατη περίπτωση, ακόμη και ως εταιρία η Ομόνοια να πορευθεί μετά τον Μάιο, αν αυτοί που θα στελεχώνουν το διοικητικό της συμβούλιο, αν αυτοί που θα κατέχουν τις σημαντικές θέσεις στο ποδοσφαιρικό τμήμα, το ίδιο (απογοητευτικό) ποσοστό επιτυχίας, με αυτό των τελευταίων χρόνων, θα έχουν στη λήψη σημαντικών αποφάσεων, μία από τα ίδια θα είναι και η επόμενη μέρα.
Αν σήμερα η ποδοσφαιρική εταιρία του ΑΠΟΕΛ διατηρεί τον ψηλότερο προϋπολογισμό, απ' όλες τις ομάδες του πρωταθλήματος, τα δεδομένα δεν ήταν τέτοια από τη μέρα ίδρυσής της. Υπήρχαν μάλιστα χρονιές, που η βιωσιμότητά της δοκιμάστηκε στο μέγιστο βαθμό... Εκπέμπει υγεία η ποδοσφαιρική εταιρία του Απόλλωνα, δεν ίσχυε αυτό όμως σε όλα τα προηγούμενα χρόνια της λειτουργίας της. Ως εταιρία η Ανόρθωση λειτουργούσε και επί διακυβέρνησης Πουλλαΐδη, λεφτά με το... τσουβάλι έβαλε ο συγκεκριμένος παράγοντας (πρώην πρόεδρος), ωστόσο, η Ανόρθωση πήρε φέτος τα πάνω της, κυρίως χάρη στις σωστές αποφάσεις της διοίκησης Παντελή.
Εταιρία ή σωματείο λοιπόν; Κατάλληλοι άνθρωποι, κατάλληλες αποφάσεις και σωστή διαχείριση είναι η απάντηση, όποιο και να είναι το μοντέλο.

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Μ. ΣΑΒΒΑΤΟ 7 - ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΑΣΧΑ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
0,04%	2,64%	1,63%	0,15%	2,53%	1,45%	2,11%	-1,10%	-0,18%

ΔΙΕΘΝΗ
Η οικονομική κατάσταση της Tesla ανησυχεί επενδυτές
Σελ. 11

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ Σ. ΑΡΑΒΙΑ

Προωθείται η πολιτική των ανοικτών αιθέρων

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για βελτίωση της συνδεσιμότητας της Κύπρου με τρίτες χώρες (χώρες εκτός Ε.Ε.) και προώθησης της πολιτικής των ανοικτών αιθέρων, υπεγράφη μνημόνιο συνεργασίας με τη Σαουδική Αραβία, ενώ αναμένονται παρόμοιες συμφωνίες με Λίβανο, Αυστραλία και Κουβέιτ. **Σελ. 4**

ΕΛΛΑΔΑ

Προσδοκά μεγαλύτερη ελάφρυνση του χρέους

Σε βελτιώσεις, κυρίως για την επιμήκυνση της λήξης των ομολόγων, σε σχέση με όσα περιγράφονται στις προτάσεις ελάφρυνσης χρέους που δημοσιοποίησε η Handelsblatt, προσβλέπουν πηγές της αγοράς ομολόγων στην Ελλάδα. Το σενάριο είναι το λιγότερο ευνοϊκό για τη χώρα, τονίζουν. **Σελ.8**

ΥΠΕΡΘΕΡΜΑΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Υπερχρεωμένες πολλές τουρκικές επιχειρήσεις

Η τουρκική οικονομία αναπτύσσεται ταχέως, αλλά απειλείται από υπερθέρμανση. Ο πληθωρισμός καλπάζει και η λίρα βυθίζεται, ενώ οι οίκοι υποβαθμίζουν το αξιόχρεο της οικονομίας. Οι επιχειρήσεις έχουν συγκεντρώσει χρέος σε ξένο νόμισμα που ανέρχεται στο 40% του ΑΕΠ της χώρας. **Σελ. 9**

Real Estate

Πλειστηριασμοί ελληνικής εφορίας στις 27 Απριλίου

Στις 27 Απριλίου ξεκινούν οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί της εφορίας στην Ελλάδα. Η αρχή θα γίνει με 15 ακίνητα, η εμπορική αξία των οποίων θα προσδιορίζεται από δικαστικό κλητήρα ή πιστοποιημένο εκτιμητή. Το Δημόσιο θα πληρώνει 150 - 1.000 ευρώ ανάλογα με το ακίνητο. **Σελ. 12**

Απούσα από τις εξελίξεις η Κεντρική

Δεν άσκησε εποπτικό έλεγχο στον Συνεργατισμό, λέγοντας πως το θέμα δεν την αφορά

Απλός παρατηρητής των εξελίξεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου φαίνεται ότι είναι σήμερα η Κεντρική Τράπεζα. Είναι απούσα από τα γεγονότα, ενώ έχουν εμφανιστεί και κρούσματα κακοδιαχείρισης. Ιδιαίτερα ευθύνες έχει για τις εξελίξεις στο καυτό θέμα του Συνεργατισμού, αφού δεν άσκησε τον εποπτικό της ρόλο. Όταν τα τελευταία χρόνια η ΣΚΤ ανακοίνωνε κέρδη θα έπρεπε η Κεντρική να την υποχρεώσει σε αύξηση των προβλέψεων. Η επίπλαστη κερδοφορία των προηγούμενων χρόνων που έγινε κατορθωτή με την ανοχή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επέτρεψε μια χαλαρή στάση στη ΣΚΤ σε σχέση τόσο με τα λειτουργικά της έξοδα όσο και με την πολιτική εισπράξεων. Μέχρι και στην κοινή Επιτροπή Οικονομικών με την Επιτροπή Ελέγχου πριν από δύο εβδομάδες που θα υπήρχε συζήτηση για τις εξελίξεις στη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, η Κεντρική επέλεξε να είναι απούσα, στέλνοντας επιστολή προς τις Επιτροπές, λέγοντας πως δεν είναι θέμα της Κεντρικής Τράπεζας. Πολλοί τονίζουν την ανάγκη για αναδιάρθρωση της Κεντρικής, ενώ είναι πιθανό στα επόμενα χρόνια να μην υπάρχει ένας διοικητής της ΚτΚ, αλλά μία Επιτροπή Διοίκησης από τρία πρόσωπα. **Σελ. 3**

Πλήγματα από τον εμπορικό πόλεμο ΗΠΑ- Κίνας

Κλιμακώνεται ο εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στο Πεκίνο με δεύτερο γύρο επιβολής δασμών. Η αρχή έγινε από τους Αμερικανούς, που προχώρησαν στην επιβολή νέων δασμών σε 13.000 κινεζικά προϊόντα, κυρίως τεχνολογικά. Η αντεπίθεση της Κίνας ήταν άμεση, με δασμούς στις εισαγωγές αεροσκαφών, αυτοκινήτων, χημικών και αγροτικών προϊόντων, όπως η σόγια και το μοσχαρίσιο κρέας. **Σελ. 10**

Η κατάθεση των 2,5 δισ. έβαλε τέλος στις αναλήψεις

Ομαλά οι εργασίες στη ΣΚΤ

Καταλυτική αποδεικνύεται η κατάθεση του κράτους ύψους 2,5 δισ. ευρώ στη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, αφού οι εκροές των καταθέσεων από τα ταμεία του, περιορίστηκαν σημαντικά. Ο γενικός διευθυντής της ΣΚΤ και ο υπ. Οικονομικών ανέφεραν ότι επανήλθε η ομαλότητα στις τραπεζικές εργασίες του Συνεργατισμού. **Σελ. 4**

Η καλή μέρα στον τουρισμό από το Πάσχα φαίνεται φέτος

Αυξημένες αισθητά οι αφίξεις

Από το Πάσχα αρχίζει η άνοδος του τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο, δίνοντας μια πρώτη γεύση του τι θα ακολουθήσει το καλοκαίρι. Φέτος, οι πτήσεις έφεραν περισσότερους επιβάτες. Πολλοί κύπριοι πέταξαν για το εξωτερικό, κυρίως στην Ελλάδα. Ικανοποιητικές οι πληρότητες των ξενοδοχείων. **Σελ. 6**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**1,84%**	**0,03%**
Γερμανία	0,50%	0,01%
Γαλλία	0,72%	0,01%
Ιταλία	1,73%	-0,05%
Ισπανία	1,15%	0,00%
Ιρλανδία	0,87%	-0,03%
Ελλάδα	4,04%	-0,22%
Ην. Βασίλειο	1,36%	0,01%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBlow	R-4
Fitch	BB	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

ΑΠΟΨΗ / *Του* **FLORIAN HENSE***

Ο χαμηλός πληθωρισμός δίνει χρόνο στην ΕΚΤ

Η ενίσχυση της ζήτησης στην Ευρωζώνη είναι υψηλότερη από τη μακροπρόθεσμη τάση, αλλά εξακολουθεί να μεταφράζεται σε πολύ αργό ρυθμό ανόδου του πληθωρισμού. Ενώ ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη αυξήθηκε κατά 1,4% τον Μάρτιο, από 1,1% τον Φεβρουάριο, ο δομικός πληθωρισμός (δεν υπολογίζεται η επίπτωση των ευμετάβλητων τιμών των επεξεργασμένων τροφίμων και ενέργειας), όπου αποτυπώνονται με μεγαλύτερη ακρίβεια οι υποβόσκουσες πληθωριστικές πιέσεις και οι αργοκίνητες τάσεις, παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητος στο 1%. Ο πληθωρισμός δεν έχει δείξει ακόμη πειστικά πως κινείται ανοδικά προς τον στόχο της ΕΚΤ τού «κάτω, αλλά κοντά στο 2%». Συνεπώς η ΕΚΤ μπορεί να ακολουθήσει σταδιακή προσέγγιση, να διατηρήσει το πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων μέχρι το τέλος του έτους και να περιμένει μέχρι το καλοκαίρι του 2019 προτού αυξήσει το βασικό επιτόκιο δανεισμού. Για την αργή άνοδο των τιμών ευθύνεται μεταξύ άλλων η λιγότερο ισχυρή αντίδραση του πληθωρισμού στην ύπαρξη «κρυφής» ανεργίας (σ.σ.: δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων που δουλεύουν με καθεστώς μερικής απασχόλησης ενώ θα επιθυμούσαν πλήρη απασχόληση και στον αριθμό ανθρώπων που έχουν βγει εκτός αγοράς εργασίας και έχουν πάψει να αναζητούν εργασία ενώ θα επιθυμούσαν να δουλέψουν αν ήταν καλύτερη η κατάσταση) και στην αβεβαιότητα που υπάρχει για το πραγματικό μέγεθος της «κρυφής» ανεργίας. Τους επόμενους μήνες θα πρέπει κανείς να επικεντρώσει την προσοχή του σε δύο παράγοντες: πρώτον, στον ρυθμό αύξησης των μισθών. Δεύτερον, στον βαθμό κατά τον οποίον η αύξηση των μισθών μετατρέπεται σε άνοδο των τιμών. Οι μισθοί στην Ευρωζώνη ακολουθούν αυξητική τάση, είχαν αυξηθεί κατά 1,1% το δεύτερο τρίμηνο του 2016 και έφτασαν να έχουν ενισχυθεί κατά 1,8% το τέταρτο τρίμηνο του 2017. Η παραγωγικότητα έχει επίσης ενισχυθεί αντισταθμίζοντας τον ισχυρότερο ρυθμό αύξησης των μισθών, οπότε το κόστος ανά μονάδα εργασίας αυξήθηκε γύρω στο 0,6% με 0,9% το 2017. Μεσοπρόθεσμα προβλέπουμε πως ο ρυθμός αύξησης των μισθών θα διαμορφωθεί υψηλότερα από τον ρυθμό ενίσχυσης της παραγωγικότητας και του κόστους ανά μονάδα εργασίας. Περιμένουμε πως η ΕΚΤ θα προσαρμόσει σταδιακά και με πολύ μικρά βήματα την ενημέρωση που παρέχει στους επενδυτές και τη νομισματική της πολιτική. Αν παραμείνουν στη σημερινή τροχιά ο ρυθμός ανάπτυξης και ο πληθωρισμός, είναι πολύ πιθανό πως η ΕΚΤ θα συνδέσει πιο στενά την ενημέρωση για τα επιτόκια δανεισμού με την προοπτική του πληθωρισμού. Από τον Οκτώβριο του 2018 θα μειώσει το ύψος των μηνιαίων αγορών περιουσιακών στοιχείων στα 15 δισ. ευρώ τον μήνα από 30 δισ. ευρώ σήμερα και θα ολοκληρώσει το πρόγραμμα στο τέλος του έτους. Περιμένουμε πως η πρώτη αύξηση του βασικού επιτοκίου δανεισμού, κατά 25 μονάδες βάσης, θα σημειωθεί τον Ιούνιο του 2019 και η δεύτερη τον Δεκέμβριο του 2019. Στη συνέχεια θα ακολουθήσουν τρεις παρόμοιες αυξήσεις στη διάρκεια του 2020. Αν, όμως, δεν αυξηθεί ο δομικός πληθωρισμός στη διάρκεια του 2018 και κλιμακωθεί η αναταραχή στο εμπόριο, τότε η ΕΚΤ ενδέχεται να περιμένει ακόμη περισσότερο προτού σκληρύνει τη νομισματική της πολιτική. Αν η οικονομική ανάπτυξη αποδειχθεί ισχυρότερη και αν ενισχυθεί ο δομικός πληθωρισμός, τότε η ΕΚΤ ενδέχεται να αυξήσει το βασικό επιτόκιο δανεισμού τον Μάρτιο του 2019.

Εκτιμούμε ότι η πρώτη αύξηση του βασικού επιτοκίου δανεισμού κατά 0,25% θα γίνει τον Ιούνιο του 2019.

* Ο Florian Hense είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

pwc

21η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Περίληψη των αποτελεσμάτων: Βασικά ευρήματα για την Κύπρο

Εγγραφείτε και λάβετε τα αποτελέσματα στις 11 Απριλίου:

www.pwc.com.cy/ceosurvey

ΑΠΟΨΗ Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΛΕΠΤΟΥ

Σχέδιο πολιτογράφησης μέσω επένδυσης

Ο κλάδος ανάπτυξης γης διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στην προσπάθεια της χώρας μας για να ενισχυθεί η αναπτυξιακή της πορεία. Η συμβολή του είναι πολύ σημαντική στην προσέλκυση ξένων επενδυτών και στην εισροή νέων κεφαλαίων. Ταυτόχρονα, ο κλάδος συνεισφέρει δυναμικά στη μείωση της ανεργίας και στην αύξηση των εσόδων του κράτους. Στις επιδόσεις του τομέα συνέβαλαν, μεταξύ άλλων, τα φορολογικά και πολεοδομικά κίνητρα που δόθηκαν, καθώς και τα προγράμματα για απόκτηση υπηκοότητας μέσω επένδυσης και για παραχώρηση άδειας μόνιμης παραμονής. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία του Κτηματολογίου, το 2017 κατατέθηκαν πωλητήρια έγγραφα με αγοραστές αλλοδαπούς για 2.406 ακίνητα (σε σύνολο 8.734 πωλήσεων), αριθμός που ήταν αισθητά αυξημένος σε σχέση με το 2016 και το 2015, αλλά μειωμένος κατά 62% σε σύγκριση με το 2008. Άρα υπάρχει σημαντική προοπτική για περαιτέρω αύξηση των πωλήσεων τα επόμενα χρόνια. Εξάλλου, μέσα από τις συνεχείς επαφές των επιχειρηματιών ανάπτυξης γης στο εξωτερικό, διαπιστώνεται ουσιαστικό ενδιαφέρον από ξένους επενδυτές για έργα που βρίσκονται παντού, σε όλη την ελεύθερη Κύπρο.

Σημαντικά τα οφέλη για την οικονομία. Επιβάλλεται προσεκτική διαχείριση από όλους τους εμπλεκόμενους.

Η προσπάθεια αυτή δεν είναι εύκολη. Αντιμετωπίζουμε έντονο διεθνή ανταγωνισμό από ευρωπαϊκές χώρες με παρόμοια προγράμματα, όπως η Βρετανία, η Βουλγαρία, η Μάλτα, η Ουγγαρία και η Αυστρία. Επιπρόσθετα, με βάση στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, τα άτομα που έλαβαν διαβατήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας, από το 2008 μέχρι σήμερα (όχι κατ' ανάγκη μέσω του συγκεκριμένου σχεδίου), ανέρχονται μόλις στα 3.336, αριθμός ο οποίος αποτελεί μόλις το 0,3% των συνολικών πολιτογραφήσεων που γίνονται κάθε χρόνο στην Ε.Ε. και είναι κατά πολύ μικρότερος από τους αντίστοιχους των ανταγωνιστών μας.

Η προσεκτική διαχείριση και προβολή του σχεδίου, είναι επιβεβλημένο να γίνει μακριά από υπερβολές και ενέργειες που, ενδεχομένως, να εκθέσουν τη χώρα και να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις. Η πρόσφατη διαρροή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ονομάτων επενδυτών που επέλεξαν τη χώρα μας για επενδύσεις, αξιοποιώντας το σχέδιο πολιτογράφησης, ήταν σαφέστατα ένα αρνητικό γεγονός το οποίο πρέπει να αποφευχθεί στο μέλλον. Η κυβέρνηση αποφάσισε πρόσφατα σειρά μέτρων που είναι τώρα σε τροχιά υλοποίησης και στοχεύουν στο να τερματιστούν πρακτικές που εκθέτουν τη χώρα. Παράλληλα, προωθείται κώδικας συμπεριφοράς όλων των επαγγελματιών που ασχολούνται με το πρόγραμμα, όπως παρόχους υπηρεσιών, κτηματικούς συμβούλους, εταιρείες ανάπτυξης γης, τραπεζικά και πιστωτικά ιδρύματα κ.ά.

Τα οφέλη από το σχέδιο πολιτογράφησης μέσω επένδυσης, δεν περιορίζονται στον κλάδο της ανάπτυξης ακινήτων, αλλά αγγίζουν το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας. Μεταξύ άλλων, το σχέδιο συμβάλλει στην αύξηση των φορολογικών εσόδων του κράτους, στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και στη δημιουργία μεγάλου αριθμού θέσεων εργασίας. Επιπρόσθετα, από την παρουσία μιας νέας κοινότητας διεθνών επιχειρηματιών πρωτοφανούς εμβέλειας που δημιουργείται στο νησί, αφενός επωφελούνται πολλοί άλλοι κλάδοι της οικονομίας και αφετέρου ενισχύεται η προσπάθεια της Κύπρου να καθιερωθεί ως διεθνές επιχειρηματικό κέντρο. Ο κλάδος ανάπτυξης γης απέδειξε στα δύσκολα την αντοχή του και μέσα στις νέες προκλήσεις για την οικονομία και την κοινωνία, επιβεβαιώνει τη δυναμική του.

Ο κ. Παντελής Λεπτός είναι πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Επιχειρηματιών Ανάπτυξης Γης και Οικοδομών.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Μαζί με το Πάσχα γιορτάζουν και τα ταμεία των Supermarkets.

Ομόλογα με τη σέσουλα

Από την προηγούμενη εβδομάδα υπήρχαν οι πληροφορίες ότι η κυβέρνηση θα προχωρούσε σε έκδοση ομολόγου και με το οποίο θα ενίσχυε τη ρευστότητα του Συνεργατισμού. Οι πιο συντηρητικοί ανέφεραν για ομόλογο 300 - 400 εκατ., άλλοι για 500 εκατ., ο Δήκτης για 600 - 750 εκατ. ευρώ. Ποιος φανταζόταν όμως ότι το ομόλογο θα ήταν τελικά ομόλογα, 9 στο σύνολο, όπως επίσης ότι θα ήταν 2,35 δισεκατομμύρια ευρώ. Αυτό είναι ποσό, τα άλλα που διέρρεαν ήταν ψίχουλα μπροστά του.

Φοβήθηκαν στη ΣΚΤ

Έφτασε η Πέμπτη, ουρές δεν μπορείς να το πεις ότι υπήρχαν στα Ταμεία της ΣΚΤ όπως τις άλλες ημέρες, όμως ήταν λίγο παραπάνω σε ποσοστό από τον κόσμο που ήταν Μεγάλη Τετάρτη. Βρε τι γίνεται, βρε τί γίνεται, οι εκροές σταμάτησαν μόνο για μιάμιση ημέρα; Ηρεμήστε. Ο κόσμος πήγε να κάνει ανάληψη τις συντάξεις και τα επιδόματα τα οποία κατέβαλε το Υπουργείο Εργασίας την Τετάρτη. Και πέρυσι τέτοια μέρα πάλι ο ίδιος αριθμός ατόμων στέκονταν στα ταμεία που δεν υπήρχαν εκροές.

Φωτιά στο λιανικό

Τον Φεβρουάριο του 2018, σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο του 2017, ο προσαρμοσμένος ημερολογιακά δείκτης λιανικών πωλήσεων αυξήθηκε κατά 1,8% στη ζώνη του ευρώ και κατά 2,0% στην Ε.Ε. των 28. Στην Κύπρο ο ίδιος δείκτης αυξήθηκε κατά 9,3% τον Ιανουάριο του 2018 σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2017. Ήρθε η ανάπτυξη και ας κοροϊδεύουμε.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Διαίρεση Μετοχής (split)

Διαίρεση μετοχής καλείται η αντικατάσταση μιας υφιστάμενης μετοχής με περισσότερες μετοχές μικρότερης αξίας η καθεμία, χωρίς όμως να επηρεάζεται καθόλου η συνολική τους αξία, η οποία θα πρέπει να ισούται με την αξία της μετοχής πριν από τη διαίρεση. Βασικό λόγο της διαίρεσης αυτής αποτελεί η όσο το δυνατόν καλύτερη εμπορευσιμότητα των μετοχών.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing, The Cyprus Business School

Το ομόλογο έγινε, το ΑΚΕΛ έψαχνε

Μεγάλη Τρίτη. Ώρα 17:50. Ανακοίνωση ΑΚΕΛ για τη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα: Η Κυβέρνηση καλλιεργεί πανηγυρικό κλίμα για το ενδιαφέρον ξένων επενδυτών για το Συνεργατισμό. Πανηγυρικό κλίμα καλλιεργεί και για το γεγονός ότι θα εκδώσει ομόλογο για το Συνεργατισμό. Εκείνη την ώρα είχαν εκδοθεί 9 ομόλογα, είχαν ανοιξει, είχαν κλείσει, είχαν κατατεθεί τα χρήματα της κυβέρνησης στα ταμεία του Συνεργατισμού και ο Χάρης ακόμα Μόσχα. Το ΑΚΕΛ ακόμα περίμενε το άνοιγμα του βιβλίου για το ομόλογο. Πάει το διαπραγματευτικό χαρτί Συνεργατισμός Πολλές οι ανακοινώσεις από κόμματα της αντιπολίτευσης για την εξεύρεση επενδυτών για τον Συνεργατισμό, πολλές και οι ανακοινώσεις κρίνοντας αρνητικά την ενίσχυση της ρευστότητάς του από την κυβέρνηση. Μας νοιάζει τόσο πολύ ο Συνεργατισμός ή μας νοιάζει που σε λιγότερο από ένα μήνα θα χάσουμε ένα διαπραγματευτικό χαρτί που έχει στην τσέπη της η κυβέρνηση;

Δωρεάν πάρκινγκ ολόχρονα

Δεν θα ήταν ιδανικό να παρέχεται δωρεάν πάρκινγκ στα δημοτικά πάρκινγκ όλες τις ημέρες του χρόνου και όχι μόνο τις περιόδους των εορτών; Τι δηλαδή, ο κόσμος κάνει τα ψώνια του μόνο τις γιορτές; Όλες τις άλλες ημέρες του χρόνου δεν ψωνίζει;

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018
Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

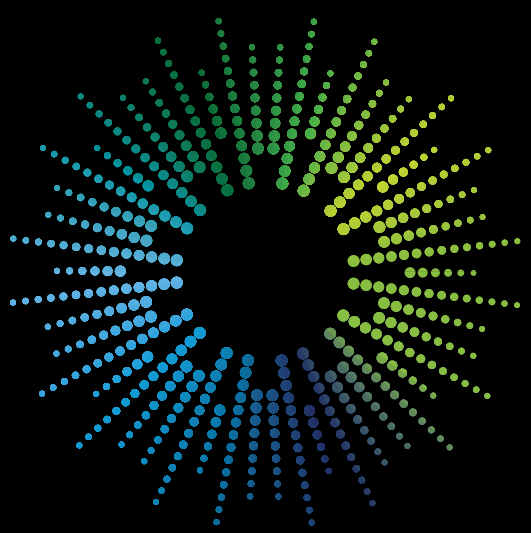

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Χόμπι και Real Estate

Σε κάποιες πιο λάιτ συζητήσεις με φίλους πέφτει η κουβέντα στο ποιο θα ήταν το ποθητό σπίτι που θα θέλαμε. Πολύ σύντομα βγαίνει στην επιφάνεια πως το όλο κόνσεπτ περιστρέφεται γύρω από την ανάγκη να ικανοποιήσουμε κάποιο χόμπι που πραγματικά μας γεμίζει παρά κάτι άλλο.

Μια ιδέα που άκουσα κάποτε ήταν πως, «εγώ θέλω μια πισίνα και ένα μικρό σπίτι να ακουμπά πάνω της!... Όχι σπίτι με πισίνα, αλλά πισίνα με σπίτι!». Δηλαδή, το κύριο στοιχείο ήταν η πισίνα και το δευτερεύον το σπίτι. Είχε λεπτομερέστατη άποψη για το πώς θα έπρεπε να ήταν κατασκευασμένη η πισίνα, αλλά για το σπίτι τα μόνα στοιχεία που έπρεπε να ικανοποιεί ήταν, πρώτο να αγγίζει σε αυτήν και δεύτερο να διαθέτει τους βασικούς χώρους – έστω και σε 60 τετραγωνικά μέτρα – όλα σε επίπεδο ισογείου. Το στοιχείο του νερού και η ιδέα να μουλιάζει μόνιμα – αν μπορούσε – σε αυτήν, ήταν ο διακαής του πόθος.

Άλλος, όντας μανιακός με τα μπάρμπεκιου και τα μακρόσυρτα ζιαφέτια, μας περιέγραφε πως ήθελε να έχει άπλα κήπου έτσι ώστε να μπορούσε να δημιουργήσει ένα χώρο μπάρμπεκιου πλήρως ανεξάρτητο από το υπόλοιπο σπίτι. Να είχε ένα δωμάτιο που να μπορούσε να στεγάσει μια τάβλα που να τρώνε άνετα καμιά δωδεκαριά άτομα, να έχει το μπάνιο του, τη γιγαντοοθόνη του, το σύστημα μουσικής του και εξωτερικά μια ψησταριά που να ψήνει 2-3 οβελίες, κοκορέτσια, 5-6 συναγρίδες, χταπόδια και σουπιές – αν είναι δυνατόν ταυτόχρονα. Να στεγάζει τα ψυγεία του, τους νεροχύτες του και να έχει γενικά όλα τα κομφόρ. Νοείται ότι έπρεπε να διαθέτει και τα facilities να τσιμπάνε απευθείας από τη φουκού όσοι ήταν παρόντες κατά το ψήσιμο, απολαμβάνοντας το κρασάκι ή την μπύρα τους. Απείρως πιο σημαντικό σε αυτό το arrangement θα ήταν το γεγονός πως θα γλίτωνε από την αναμενόμενη μουρμούρα της γυναίκας του στο στυλ, «πάλι θα μου κουβαλήσεις τους φίλους σου δαμέ να μου κάνουν το σπίτι μαύρο τζιαι γέριμο;». Αποκοπή ομφάλιου λώρου με το σπίτι, στο σπίτι λοιπόν.

Κάποιος πιο μαζόχας ήθελε το σπίτι του να αποτελείται από δύο ανεξάρτητα ισόγεια κουτιά. Το ένα θα είχε την κουζίνα, τη σαλοτραπεζαρία και την τουαλέτα επισκεπτών και το άλλο τα υπνοδωμάτια. Θα τα χώριζε κήπος με πισίνα και τα δύο κουτιά θα επικοινωνούσαν με υπόγεια σκάλα και διάδρομο. Αν ήταν δυνατό, η σκάλα και ο διάδρομος έπρεπε να διαπερνά μέσα από την πισίνα και μέσω των γυάλινων επιφανειών να έβλεπες τον βυθό. Φυσικά και ήταν δυνατό, αλλά λόγω κόστους το kinky part – που ήταν και το πιο ωραίο, στην πορεία εγκαταλείφθηκε. Και έτσι του έμεινε ο μαζοχισμός του να έχει να πηγαίνει από το Α στο Β μέσω του Γ, ενώ το Α απέχει ένα σάλτο από το Β.

Ένας που είναι ο αιώνιος εργένης, είχε μια πιο εξωτική λύση. Ήθελε να βρει ένα τεμάχιο γης στην κοίτη ενός ρυακιού στις παρυφές της Λευκωσίας το οποίο να περιστοιχίζεται από πράσινο. Έπρεπε να έχει μία ελαφριά κλίση προς το ρυάκι πέριξ του 10% και να ανεγείρει σε αυτό ένα μονοεπίπεδο τετράγωνο - κυβοειδές κατασκεύασμα με μεταλλικό σκελετό και τζάμι από τα δάπεδο μέχρι το ταβάνι στις τρεις από τις τέσσερις πλευρές. Το μισό κατασκεύασμα θα άγγιζε στο φυσικό έδαφος και το υπόλοιπο θα ξεπρόβαλε σαν πρόβολος στον αέρα, εκμεταλλευόμενο τη φυσική κλίση του τεμαχίου.

Οι γυάλινες επιφάνειες θα μπορούσαν με το πάτημα ενός κουμπιού να λαμβάνουν αυτή την ηλεκτρική εκκένωση που απαιτείται για να σκουραίνουν έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η απαραίτητη ιδιωτικότητα. Με το πάτημα άλλων κουμπιών οι γυάλινες επιφάνειες θα χάνονταν έτσι ώστε ο χώρος να γίνεται ένα με τη φύση. Μέσα, όλος ο χώρος θα ήταν σχεδόν ενιαίος: καθιστικό με τζάκι, μια ντιζαϊνάτη κουζίνα, ένα τζακούζι και εννοείται ένα κτιστό κρεβάτι. Κάπου σε μια γωνιά κάποιοι άλλοι απαραίτητοι βοηθητικοί χώροι θα ολοκλήρωναν το σκηνικό. Εγώ πάντως αν ήμουν ο αιώνιος εργένης κάτι τέτοιο θα έκανα.

Σίγουρα δεν είναι όλοι που έχουμε τη δυνατότητα να προσαρμόσουμε το σπίτι μας στα θέλω μας, επειδή συνήθως τα «θέλω» μας ξεπερνούν τις οικονομικές μας δυνατότητες. Όμως πάντα υπάρχουν έξυπνες και πιο οικονομικές λύσεις που μπορούν να φέρουν το σπίτι μας σε ένα επίπεδο που να είναι αυτό που πρέπει να είναι: ένας χώρος που να ανυπομονείς να πας στο τέλος της κάθε μέρας, ένας χώρος που να περνάς καλά με την οικογένειά σου και τους δικούς σου ανθρώπους, να ηρεμείς και να είσαι ευτυχισμένος.

Καλή Ανάσταση σε όλους!

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Παρατηρητής των εξελίξεων η Κεντρική

Αρκετές είναι οι αδυναμίες που παρατηρούνται στους χειρισμούς και στην εποπτεία της υφιστάμενης δομής

Των **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**
και **ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ**

Όταν πριν από τέσσερα ακριβώς χρόνια ανέλαβε το πηδάλιο της Κεντρικής Τράπεζας η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, οι κεφαλαιακοί περιορισμοί είχαν αρθεί και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα είχε αποκατασταθεί. Το ευνοϊκό κλίμα που επικρατούσε τότε επέτρεψε μάλιστα στην Τράπεζα Κύπρου, τον Αύγουστο του 2014, να αντλήσει ένα δισεκατομμύριο ευρώ σε πρόσθετο κεφάλαιο κυρίως από ξένους επενδυτές. Σήμερα η χρηματοπιστωτική σταθερότητα είναι κλονισμένη, τη στιγμή που η κυπριακή οικονομία καταγράφει τα δύο τελευταία χρόνια ταχύτατους ρυθμούς ανάπτυξης. Αυτό, γιατί μία από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες βρίσκεται σε διαδικασίες εξεύρεσης νέων επενδυτών, ενώ αντιμετωπίζει, όπως φαίνεται, σοβαρά κεφαλαιακά προβλήματα ως αποτέλεσμα των αυξημένων αναγκών για προβλέψεις.

Πιθανότερο σενάριο στα επόμενα χρόνια να μην υπάρχει ένας διοικητής της ΚτΚ, αλλά μία Επιτροπή Διοίκησης που θα αποτελείται από τρία διαφορετικά πρόσωπα.

Το ερώτημα που προκύπτει είναι πώς τα τελευταία χρόνια η ΣΚΤ ανακοίνωνε κέρδη, αντί η Κεντρική Τράπεζα να την υποχρεώνει σε αυξήσεις προβλέψεων και ξαφνικά βρέθηκε τους τελευταίους μήνες σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση.

Η εισροή ξένων καταθέσεων συνεχίστηκε με μια πολύ καλή πορεία μέχρι και το 2010, που έφτασαν τα 70 δισ. ευρώ. Οδήγησαν σε πιστωτική επέκταση που δεν είχε τέλος, καθώς τα πιστωτικά ιδρύματα προχωρούσαν σε χορηγήσεις, οι οποίες δίδονταν με χαλαρά κριτήρια.

Θεωρητικά, η εποπτεία μιας συστημικής τράπεζας δεν είναι εύκολη υπόθεση, ωστόσο, όταν ο κύριος μέτοχος είναι το κράτος τότε τα πράγματα είναι ευκολότερα, καθώς το Διοικητικό Συμβούλιο αλλά και η διεύθυνση της κρατικής τράπεζας μπορούν πολύ πιο εύκολα είτε να συμμορφωθούν είτε να αντικατασταθούν αν κατά τη πορεία εντοπιστούν προβλήματα. Η επίπλαστη κερδοφορία των προηγούμενων χρόνων που έγινε κατορθωτή με την ανοχή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επέτρεψε μια χαλαρή στάση στη ΣΚΤ σε σχέση τόσο με τα λειτουργικά της έξοδα όσο και με την πολιτική εισπράξεων. Φτάσαμε στο σημείο ακόμα και υπάλληλοι της ΣΚΤ που υποτίθεται «κυνηγούν» να εισπράξουν τα οφειλόμενα, να έχουν οι ίδιοι μη εξυπηρετούμενα, ενώ η Κεντρική να παραμένει ως παρατηρητής. Το χειρότερο είναι ότι διαπιστώθηκε πως το μεγαλύτερο πρόβλημα στο χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι τα δάνεια για πρώτη κατοικία. Κατά κανόνα τα δάνεια πρώτης κατοικίας σύμφωνα τόσο με το Basel I και Basel II έχουν τον χαμηλότερο κίνδυνο, διότι οι δανειολήπτες τα πληρώνουν για να μην χάσουν το ακίνητο.

«Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα δεν έχει τιμή, μπορεί όμως να έχει τίμημα», αυτό αναφέρουν τραπεζικές πηγές που έχουν τριβή με την Κεντρική Τράπεζα και τους χειρισμούς της τα τελευταία χρόνια τα οποία χρειάζονταν δραστικές λύσεις. Μέχρι και στην κοινή Επιτροπή Οικονομικών με την Επιτροπή Ελέγχου πριν από δύο εβδομάδες που θα υπήρχε συζήτηση για τις εξελίξεις στη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, η Κεντρική επέλεξε να είναι απούσα, στέλνοντας επιστολή προς τις Επιτροπές λέγοντας πως δεν είναι θέμα της Κεντρικής Τράπεζας.

Οι τιμές των ακινήτων

Για μειωμένη δύναμη λόγου της Κεντρικής ενώπιον του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κάνουν λόγο τραπεζικές πηγές. Όπως επισημαίνουν, όταν ήταν επί τάπητος το ύψος των προβλέψεων των τραπεζών, οι Ευρωπαίοι τόνιζαν πως πρέπει να ανέβουν κατά ένα «x» ποσοστό, λόγω των τιμών των ακινήτων.

Στον αντίποδα, τραπεζικοί σημείωναν ότι ναι μεν πρέπει να υπάρξουν αυξημένες προβλέψεις βάσει των εξασφαλίσεων που έχουν στα δάνεια με κατοικίες, αλλά δεν πρέπει να είναι στο ποσοστό που συνιστούσε ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (SSM).

Και αυτό, διότι επισήμαιναν πως οι τιμές των κατοικιών στην Κύπρο εντός του έτους θα ανέβουν, με την Κεντρική να μην προσθέτει ότι θα ισχύσει κάτι τέτοιο με τις εκτιμήσεις της.

Τα 20 δισ. έγιναν 70

Τραπεζικές πηγές σημειώνουν επίσης πως η Κεντρική Τράπεζα δεν διαχειρίστηκε ορθώς τη σωρεία καταθέσεων που εισήλθαν στο τραπεζικό σύστημα της Κύπρου, ιδίως από το 2004 και έπειτα. Σύμφωνα με τα δεδομένα, οι καταθέσεις στο κυπριακό πιστωτικό σύστημα το 2000 ήταν λίγο κάτω από 20 δισ. ευρώ, ενώ από την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 ανέβηκαν στα 30 δισ. ευρώ. Η εισροή ξένων καταθέσεων συνεχίστηκε με μια τρομερή πορεία μέχρι και το 2010, που έφτασαν τα 70 δισ. ευρώ. Από μόνο του αυτό οδήγησε σε μια πιστωτική επέκταση που δεν είχε τέλος. Τα πιστωτικά ιδρύματα προχωρούσαν σε χορηγήσεις με κριτήρια τα οποία ψύχραιμα εν έτει 2018 και με τις σημερινές εποπτικές απαιτήσεις μπορούν να χαρακτηριστούν «χαλαρά». Πολλές από αυτές λοιπόν κατέληξαν να μην εξυπηρετούνται, γι' αυτό και άλλωστε έχουμε σήμερα τον τόσο όγκο των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων. Και η Κεντρική Τράπεζα σίγουρα έχει τη δική της ευθύνη σε αυτή την πιστωτική επέκταση. Τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια άρχισαν να κορυφώνονται από το 2011 μέχρι και το 2013, οπότε και έφτασαν στα γνωστά μας 27 δισ. ευρώ. Πέντε χρόνια αργότερα, μπορεί τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια να έχουν μειωθεί κατά 7 δισ., ποσό που αντιστοιχεί στο 40% του ΑΕΠ της Κύπρου, αλλά από ότι φαίνεται και από τη δήλωση της επικεφαλής του SSM, Ντανιέλ Νουί κατά την τελευταία της επίσκεψη στο νησί, πρέπει να μειωθούν δραστικά τα ΜΕΔ. Χαρακτηριστικά ανέφερε: «Αν όχι τώρα πότε; (If not now, when?)».

Αναδιοργάνωση και Επιτροπή διοίκησης

Πολλοί είναι αυτοί που αναφέρουν ότι πρέπει να υπάρξει αναδιοργάνωση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου βάσει του νομοσχεδίου.
Σε αυτό θα πρέπει να περιληφθεί η οργανωτική διάρθρωση, οι ρόλοι και αρμοδιότητες των διευθύνσεων και τμημάτων και οι ανάγκες στελέχωσης και εκσυγχρονισμού της ανέλιξης του προσωπικού.
Πιθανότερο σενάριο στα επόμενα χρόνια να μην υπάρχει ένας διοικητής της ΚτΚ, αλλά μία Επιτροπή Διοίκησης που θα αποτελείται από τρία διαφορετικά πρόσωπα, ούτως ώστε να ενισχυθεί αποτελεσματικά και οι αποφάσεις να είναι συνιστώσα τριών διαφορετικών εισηγητών.

Με ιδιωτική τοποθέτηση τα 2,35 δισ. στη ΣΚΤ

Εννέα κρατικά ομόλογα εξέδωσε το κράτος, ενώ κατέθεσε και 150 εκατ. σε ρευστό - Τερματίστηκαν οι μεγάλες εκροές

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Με ιδιωτική τοποθέτηση (private placement) μπήκαν τα 2,35 δισεκατομμύρια ευρώ στα ομόλογα που εξέδωσε το κράτος, για να προχωρήσει με τη σειρά του και να τα καταθέσει στα ταμεία της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας για να ενισχυθεί η ρευστότητά της. Το κράτος όμως συνολικά κατέθεσε 2,5 δισ. ευρώ, καταβάλλοντας ταυτόχρονα και 150 εκατομμύρια ευρώ από τα ρευστά του διαθέσιμα. Συνολικά, ενώ οι αρχικές πληροφορίες έδιναν την εικόνα ότι το κράτος θα εκδώσει ένα ομόλογο. Ωστόσο, εξέδωσε εν τέλει εννέα ομόλογα, με περίοδο λήξης 15 έως 20 χρόνια. Η διαπραγμάτευση των Χρεογράφων αυτών, σύμφωνα με το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, θα αρχίσει την Τετάρτη, 11 Απριλίου 2018. Αναλυτικότερα, έγινε εισαγωγή ενός 20ετούς ομολόγου, δύο 18ετών, δύο 17ετών, δύο 16ετών και δύο 15ετών. Όσον αφορά στο 20ετές, το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ανακοίνωσε δύο ημέρες μετά την πράξη της Μεγάλης Τρίτης ότι έχει αποδεχθεί την εισαγωγή 350.000 κρατικών ονομαστικών χρεογράφων αναπτύξεως, 20 ετών, 1ης Έκδοσης, Σειράς 2018 – Λήξης 2038, με επιτόκιο 3,05%, ονομαστικής αξίας 1.000 ευρώ το καθένα και συνολικής αξίας 350 εκατ. ευρώ. Για τα 18ετή, εισήχθησαν δύο πακέτα, το ένα 200.000 κρατικών ονομαστικών χρεογράφων και το άλλο 300.000, με επιτόκιο 2,70%. Για τα 17ετή, εισήχθησαν δύο πακέτα επίσης, το ένα 200.000 κρατικών ονομαστικών χρεογράφων και το άλλο 300.000, με επιτόκιο 2,65%. Για τα 16ετή, εισήχθησαν άλλα δύο πακέτα, το ένα 200.000 κρατικών ονομαστικών χρεογράφων και το άλλο 300.000, με επιτόκιο 2.55%. Τέλος, για τα 15ετή, εισήχθησαν δύο πακέτα, το ένα 200.000 κρατικών ονομαστικών χρεογράφων και το άλλο 300.000, με επιτόκιο 2,45%.

Στο 110% το δημόσιο χρέος, ανέβηκε κατά 11,6% με την έκδοση των ομολόγων, όμως μπορεί να είναι πρόσκαιρα τόσο μεγάλο.

Την Παρασκευή 30.03.18, το φαινόμενο ανάληψης χρημάτων από τον Συνεργατισμό έφτασε στο ανώτερό του σημείο, με τις πληροφορίες να αναφέρουν πως από τους λογαριασμούς του Συνεργατισμού «έφυγαν» περί τα 100 εκατ. ευρώ.

Στο 110% το χρέος

Σύμφωνα με πληροφορίες που παρουσιάστηκαν και σε ρεπορτάζ της Οικονομικής «Κ» την Τετάρτη, η κυβέρνηση με την κίνηση αυτή εκτόξευσε το δημόσιο χρέος στο 110%, αφού θα το ανέβαζε σύμφωνα με τις εκτιμήσεις κατά 10 - 13%. Όπως και να έχει, δεδομένου και του καλύτερου σεναρίου για την κυβέρνηση, το χρέος ανέβηκε λίγες μονάδες επάνω και από τα επίπεδα που είχε εντός μνημονίου, που ήταν στο 107%. Σύμφωνα με τα δεδομένα που είχε παρουσιάσει το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους το συνολικό χρέος ανερχόταν στα 18.316 εκατ. ευρώ στο τέλος του 2017, ή αλλιώς στο 98,4%. Συγκεκριμένα, με τη χρηματική κατάθεση του Συνεργατισμού το χρέος της κυβέρνησης ανέρχεται πλέον στα 20.666 εκατ. ευρώ. Εν-τούτοις, μετά τη συνάντηση που είχε με την πρόεδρο της Αλληλεγγύης Ελένη Θεοχάρους ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, είπε τη δική του εκδοχή, ότι «το χρέος της Κυπριακής Δημοκρατίας ναι μεν επιβαρύνεται κατά 2,35 δισ. ευρώ, λόγω της έκδοσης ομολόγων στη ΣΚΤ, αλλά το ποσό αυτό παραμένει κατατεθειμένο ως ρευστά διαθέσιμα και το καθαρό δημόσιο χρέος δεν επιβαρύνεται». Συμπλήρωσε πως, «βεβαίως αυτό το ποσό δεν έχει ξοδευτεί, δεν έχει χρησιμοποιηθεί για να καλύψει κάποιο έλλειμμα, αλλά είναι εκεί κατατεθειμένο. Συνεπώς, η καθαρή επίδραση δεν υπάρχει. Με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο θα υπάρξουν εξελίξεις, οι οποίες όμως να είναι τελικά επωφελείς για την οικονομία και τους συμπολίτες μας, διασφαλίζοντας, το λέω ξανά επειδή το θεωρώ ως το πιο σημαντικό, τη σταθερότητα και την εμπιστοσύνη», πρόσθεσε.

Στοπ στις εκροές

Καταλυτική από ό,τι φαίνεται ήταν η κατάθεση του κράτους ύψους 2,5 δισ. ευρώ στη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, αφού οι εκροές των καταθέσεων από τα ταμεία του, τουλάχιστον μέχρι την Πέμπτη, περιορίστηκαν σημαντικά. Δύο μόλις ημέρες μετά την απόφαση της Μεγάλης Τρίτης για έκδοση ομολόγου και κατάθεση των χρημάτων αυτών στα ταμεία της ΣΚΤ, οι ουρές στα ταμεία του μειώθηκαν αισθητά. Οι γενικός διευθυντής της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας Νικόλας Χατζηγιάννης, καθώς και ο υπουργός Οικονομικών ανέφεραν στο τέλος της εβδομάδας από κοινού πως επανήλθε η ομαλότητα στις τραπεζικές εργασίες του Συνεργατισμού, ενώ ο κ. Γεωργιάδης πρόσθεσε πως η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος είναι πλέον διασφαλισμένη, η κάθε κατάθεση σε κυπριακή τράπεζα αλλά και στη Συνεργατική Κυπριακή. Κληθείς να σχολιάσει στην «Κ» την τροπή των πραγμάτων ο διευθυντής Ανασχηματισμού και Στρατηγικής της ΣΚΤ Γιάννος Σταυρινίδης ανέφερε πως επανήλθε η ομαλότητα στις εργασίες της Τράπεζας, με τα αιτήματα για ανάληψη χρημάτων να είναι εμφανώς μειωμένα. «Σαφώς η κίνηση της κυβέρνησης από τη μία διασφάλισε τον Συνεργατισμό και από την άλλη καθησύχασε τους πολίτες», τόνισε.

Την Παρασκευή 30.03.18, το φαινόμενο ανάληψης χρημάτων από τον Συνεργατισμό έφτασε στο ανώτερό του σημείο, με τις πληροφορίες να αναφέρουν πως από τους λογαριασμούς του Συνεργατισμού «έφυγαν» περί τα 100 εκατ. ευρώ. Τη Δευτέρα συνεχίστηκε το φαινόμενο στους ίδιους περίπου ρυθμούς, αφού ο κόσμος ανέμενε την κίνηση της κυβέρνησης που είχε προαναγγείλει από την Παρασκευή ο υπουργός Οικονομικών αλλά και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Πρόδρομος Προδρόμου. Την Τρίτη, όμως, κατόπιν των δημοσιευμάτων και της ανακοίνωσης της κυβέρνησης για τον Συνεργατισμό, οι εκροές την ίδια ημέρα «έπεσαν» περίπου στα μισά, ενώ την επόμενη ημέρα, Τετάρτη, πληροφορίες ανέφεραν πως περιορίστηκαν σε λιγότερο από το 1/4 της φυγής των καταθέσεων της περασμένης Παρασκευής.

Ανοιγμα για απευθείας πτήσεις προς Σαουδική Αραβία

Συμφωνίες Υπουργείου Μεταφορών με Λίβανο και Αυστραλία, σειρά έχει το Κουβέιτ - Η πολιτική των ανοικτών αιθέρων

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η προσπάθεια της Κυπριακής Δημοκρατίας σε επίπεδο Υπουργείου Μεταφορών για άνοιγμα των αιθέρων προς τις τρίτες χώρες και πιο συγκεκριμένα προς τη Σαουδική Αραβία δεν φαίνεται τουλάχιστον μέχρι στιγμής να συγκινεί τις αεροπορικές εταιρίες. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το γεγονός ότι από την υπογραφή του μνημονίου συναντίληψης μεταξύ των δύο χωρών, δεν έχει υποβληθεί καμία αίτηση τουλάχιστον προς την πολιτική αεροπορία για έναρξη απευθείας πτήσεων από Λάρνακα και Πάφο, προς τα αεροδρόμια Ριάντ και Τζέντας. Σημειώνεται ότι στη βάση του προηγούμενου μνημονίου μεταξύ των δύο χωρών, το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας είχε καθορίσει τον Ιούνιο του 2017 ως αερομεταφορέα για το συγκεκριμένο δρομολόγιο, την αεροπορική εταιρία Cobalt, μετά από σχετικό ενδιαφέρον το οποίο είχε εκδηλώσει η εταιρία. Το ενδιαφέρον, ωστόσο, φαίνεται να έμεινε σε θεωρητικό επίπεδο, καθώς στη συνέχεια η Cobalt ξεκαθάρισε ότι δεν προγραμματίζει, τουλάχιστον μέχρι το καλοκαίρι του 2018, να εντάξει στους προορισμούς της δρομολόγια είτε προς Τζέντα είτε προς Ριάντ. Νέα κρούση στην εταιρία έγινε με την υπογραφή του τελευταίου μνημονίου τον περασμένο μήνα. Πρόκειται για σενάριο το οποίο φαίνεται να εξετάζει και να μελετά η αεροπορική εταιρία, ωστόσο, όπως πληροφορείται η «Κ» επί του παρόντος ο προορισμός αυτός δεν αφορά τα άμεσα της πλάνα, παρά το γεγονός ότι στον προγραμματισμό της εταιρίας περιλαμβάνεται το άνοιγμα προς προορισμούς της Μέσης Ανατολής.

Αρχικά είχε εκδηλωθεί ενδιαφέρον από πλευράς Cobalt. Ωστόσο, η εταιρία φαίνεται να εξετάζει τώρα το άνοιγμα προς τη Σαουδική Αραβία ως πιο μακρινό σενάριο.

Τα στοιχεία των αφίξεων από τη χώρα στο πέρασμα των χρόνων δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Από το 1980 και εντεύθεν οι αφίξεις από τη χώρα ανέρχονται περίπου στις 255 χιλιάδες.

Ενίσχυση συνδεσιμότητας

Σύμφωνα με την υπουργό Μεταφορών Βασιλική Αναστασιάδου, το μνημόνιο συνεργασίας υπεγράφη στο πλαίσιο της προσπάθειας που γίνεται για βελτίωση της συνδεσιμότητας της Κύπρου με τρίτες χώρες (χώρες εκτός Ε.Ε.) και προώθησης της πολιτικής των ανοικτών αιθέρων. Ειδικότερα, αναφέρει το Υπουργείο, με τη μονογραφή της νέας αεροπορικής συμφωνίας και την υπογραφή του μνημονίου συναντίληψης, ανοίγονται προοπτικές ανάπτυξης των σχέσεων Κύπρου Σαουδικής Αραβίας, καθώς εκσυγχρονίζεται το αεροπορικό πλαίσιο για την εκτέλεση απευθείας αεροπορικών δρομολογίων μεταξύ Λάρνακας και Πάφου με το Ριάντ και την Τζέντα αλλά και άλλους προορισμούς στη Σαουδική Αραβία.

Το μνημόνιο υπεγράφη στις 15 Μαρτίου κατά την επίσκεψη του γενικού διευθυντή των διεθνών σχέσεων της αρχής πολιτικής αεροπορίας της Σαουδικής Αραβίας. Από πλευράς Κύπρου, υπογράφηκε από τον γενικό διευθυντή του Υπουργείου Μεταφορών Αλέκου Μιχαηλίδη.

Ντόπιες και ξένες εταιρίες

Σε αντίθεση με τις προηγούμενες συμφωνίες από το 1960 και πριν από την ένταξή μας στην Ε.Ε., οι οποίες ήταν περιοριστικές και προνοούσε την εκτέλεση δρομολογίου από μία εταιρία κάθε χώρας, πλέον υπάρχει δυνατότητα για πολλαπλό καθορισμό και έτσι, εκτός από τις κυπριακές εταιρίες μπαίνουν στο παιχνίδι και ευρωπαϊκοί αερομεταφορείς.

Σύμφωνα με τον Πάνο Χατζηγιασεμή, πρώτο λειτουργό Αεροπορικών Μεταφορών, η αεροπορική συμφωνία επιτρέπει στη βάση των τυποποιημένων ευρωπαϊκών ρητρών την έναρξη απευθείας δρομολογίων από οποιαδήποτε κυπριακή και ευρωπαϊκή εταιρία. Παράλληλα, υπάρχει δυνατότητα για απεριόριστο αριθμό εταιριών και από πλευράς Σαουδικής Αραβίας, ενώ και οι ναυλωμένες πτήσεις υπόκεινται στην έγκριση των αεροναυτικών αρχών των δύο χωρών.

Ενδιαφέρον υπήρξε και από την κρατική αεροπορική εταιρία Saudia Arabia Airlines, ωστόσο, δεν υπάρχει επίσημη αίτηση. Σύμφωνα με τον κ. Χατζηγιασεμή, μέχρι στιγμής δεν υπάρχει καμία αίτηση ενώπιον της Πολιτικής Αεροπορίας, ενώ δεν έχει εκφραστεί ενδιαφέρον ούτε σε επίπεδο βολιδοσκόπησης της κατάστασης ούτε από ευρωπαϊκές αλλά ούτε και από κυπριακές εταιρίες. «Θα ήταν ευχής έργο αν πετούσε η Saudia, όχι μόνο για εμπορικούς αλλά και για πολιτικούς λόγους» επισημαίνει.

Το μνημόνιο συναντίληψης μεταξύ Κύπρου και Σαουδικής Αραβίας στις 15 Μαρτίου, βάζει στο παιχνίδι τόσο κυπριακές όσο και ευρωπαϊκές αεροπορικές εταιρίες.

Δεν δελεάζουν οι αριθμοί

Η απουσία ενδιαφέροντος από τις αεροπορικές εταιρίες για εκμετάλλευση των νέων δεδομένων που προκύπτουν στη συνδεσιμότητα των δύο χωρών, μπορεί να αιτιολογηθεί στη βάση των διαχρονικά χαμηλών αφίξεων στο νησί από τη Σαουδική Αραβία. Τα στοιχεία μιλούν από μόνα τους και μάλλον λειτουργούν αποτρεπτικά για τις εταιρίες. Συγκεκριμένα, το 2017, οι αφίξεις από Σαουδική Αραβία έφτασαν μόνο τις 4.392. Μελετώντας τα στοιχεία που προκύπτουν από τη Στατιστική Υπηρεσία, διαπιστώνεται ότι στη δεκαετία από 1980 μέχρι 1990, οι αφίξεις έφτασαν τις 136.070. Πιο δυνατές χρονιές ήταν η τριετία από 1983 μέχρι 1985, ενώ από το 1986 σημειώθηκε βουτιά στις αφίξεις κατά 50%. Η συρρίκνωση των αφίξεων από τη χώρα φαίνεται πιο έντονα σε διάστημα δεκαετίας, αφού από το 1991 μέχρι το 2000 οι αφίξεις έφτασαν συνολικά τις 33.159. Ελαφρώς περισσότερες ήταν από το 2001 μέχρι το 2010 (38.256), ενώ από το 2011 μέχρι το 2017 ο αριθμός των ταξιδιωτών που έφτασαν στα κυπριακά αεροδρόμια από τη Σαουδική Αραβία ανήλθαν στις 17.570. Πάντως, από το σύνολο των χωρών του Κόλπου, τις καλύτερες επιδόσεις καταγράφουν τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, με τις αφίξεις προς την Κύπρο να ανεβαίνουν κάθε χρόνο. Συγκεκριμένα από τις 10.664 το 2012, ανέβηκαν στις 20.351 το 2017.

Επεται το Κουβέιτ

Η Σαουδική Αραβία είναι η τρίτη χώρα με την οποία υπογράφεται μνημόνιο συναντίληψης στο πλαίσιο βελτίωσης της συνδεσιμότητας της Κύπρου με τρίτες χώρες. Σύμφωνα με ενημέρωση από το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας, έχουν προηγηθεί ήδη ανάλογες συμφωνίες με τον Λίβανο, αλλά και με την Αυστραλία, οι οποίες συνάφθηκαν εντός του 2017. Σύμφωνα με τον κ. Χατζηγιασεμή, έπεται και συνέχεια, καθώς αναμένεται συμφωνία και με το Κουβέιτ, ενώ το Υπουργείο Μεταφορών βρίσκεται σε αλληλογραφία με τη χώρα για καθορισμό ημερομηνίας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

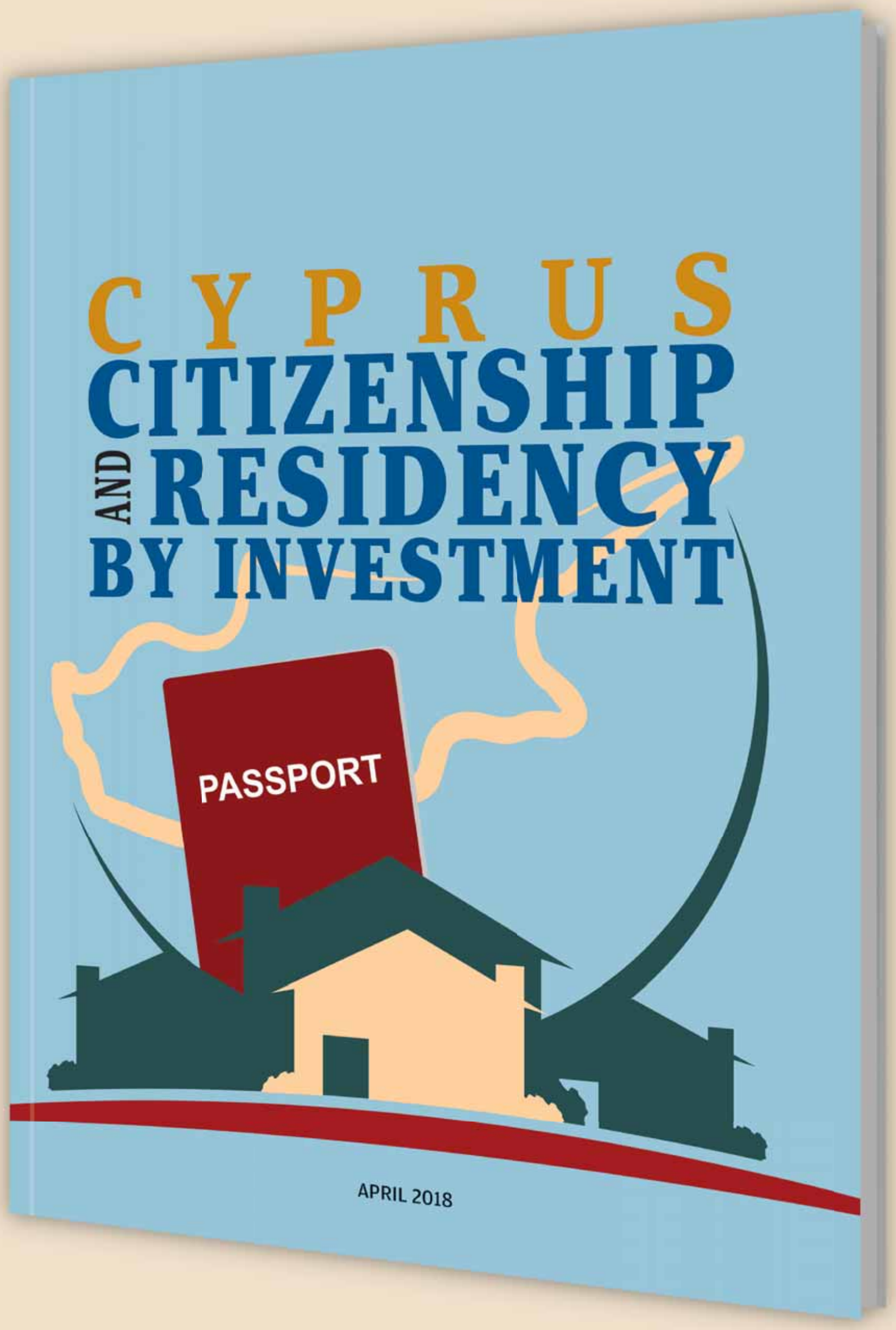

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018 ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Δυνατή πάσα για την τουριστική σεζόν το φετινό Πάσχα

Αύξηση κατά 19,5% για την επιβατική κίνηση στα αεροδρόμια της Λάρνακας και της Πάφου

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Περισσότερους επιβάτες έφεραν οι πτήσεις προς την Κύπρο για την περίοδο του Πάσχα, ενώ σε ικανοποιητικά επίπεδα, υψηλότερα σε σχέση με πέρσι, κινήθηκαν τα ταξίδια από Κύπριους προς στο εξωτερικό με αφορμή τις πασχαλινές αργίες. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προκύπτουν από το σύνολο των αφίξεων και των αναχωρήσεων, η επιβατική κίνηση από και προς τα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου ήταν αυξημένη κατά 19,5% σε σύγκριση με τον Μάρτιο του 2017. Ενώ, λοιπόν, το προηγούμενο διάστημα η αυξημένη κίνηση είχε ενισχυθεί περισσότερο από τις τουριστικές αφίξεις (+20%), λόγω του Πάσχα των Καθολικών, το οποίο γιόρτασαν την περασμένη Κυριακή, αυτή την εβδομάδα η επιβατική κίνηση ενισχύθηκε με την άνοδο των αναχωρήσεων από τα κυπριακά αεροδρόμια. Σημειώνεται δε ότι τουλάχιστον από πλευράς αφίξεων, δεν θα πρέπει να αναμένονται τα ίδια ποσοστά και για τον μήνα Απρίλιο, με τουριστικούς φορείς να εκτιμούν ότι τα ποσοστά θα είναι στα ίδια με τα περσινά επίπεδα, είτε οριακά χαμηλότερα. Εκτίμηση η οποία αιτιολογείται λόγω του ότι το καθολικό Πάσχα, φέτος ημερολογιακά εορτάστηκε μέσα στον Μάρτιο. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι η αύξηση των αφίξεων αλλά κυρίως των αναχωρήσεων έρχεται ως αποτέλεσμα της αύξησης των εταιριών που χρησιμοποιούν ως κόμβο την Κύπρο και φυσικά την αύξηση των τοπικών αερομεταφορών και των δρομολογίων τους. Άρα με περισσότερες επιλογές οι εκ Κύπρου ορμώμενοι τουρίστες, ταξιδεύουν και περισσότερο. Και συγκεκριμένα κατά 17% περισσότερο σύμφωνα με τα στοιχεία Μαρτίου για το αεροδρόμιο Λάρνακας, ενώ σε παρόμοια επίπεδα κινείται και το αεροδρόμιο Πάφου. Τα θετικά πρόσημα της πασχαλινής περιόδου για την τουριστική κίνηση αποτελούν το καλύτερο lead in για την καλοκαιρινή τουριστική περίοδο, εκτιμούν τουριστικοί φορείς. Ειδικότερα όταν πέρυσι οι αφίξεις

Περισσότερες οι πληρότητες των ξενοδοχείων στην Πάφο με κρατήσεις πέραν του 85%. Στα ορεινά θέρετρα και στη Λάρνακα καταγράφονται οι χαμηλότερες επιδόσεις.

τουριστών για όλο το έτος έφτασαν τις 3.652.073 και ήδη στην αρχή της περιόδου σημειώνεται αύξηση της επιβατικής κίνησης κατά σχεδόν 20%, θα πρέπει να αναμένεται και για όλη τη σεζόν μια ώθηση, έστω και μικρή. Σε κάθε περίπτωση το όποιο θετικό πρόσημο καταγραφεί, θα θεωρηθεί και νέο ρεκόρ για τον κλάδο, ο οποίος βρίσκεται κατ' ομολογία στα καλύτερά του.

Αύξηση 17% για αναχωρήσεις

Από τη Μεγάλη Δευτέρα ξεκίνησε η αυξημένη επιβατική κίνηση στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου, με την έναρξη δηλαδή και των πασχαλινών σχολικών διακοπών, και άρα οικογένειες που επιλέγουν ολιγοήμερες «αποδράσεις». Η κίνηση κορυφώνεται από το βράδυ της Μεγάλης Πέμπτης, λόγω της αργίας της Μεγάλης Παρασκευής, ενώ οι κατεξοχήν μέρες αιχμής για την περίοδο του Πάσχα είναι Μεγάλη Παρασκευή μέχρι Δευτέρα του Πάσχα. Υπάρχουν δε και οι περιπτώσεις που Κύπριοι ταξιδιώτες επιλέγουν να επιστρέψουν στην Κύπρο έγκαιρα, ώστε να κάνουν τις γιορτές παραδοσιακά εντός χώρας. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν στοιχεία από τα μέλη των ταξιδιωτικών πρακτόρων του ACTA, εντούτοις τα στοιχεία που προκύπτουν από τις αναχωρήσεις στο αεροδρόμιο Λάρνακας μιλούν για αύξηση κατά 17%, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2017, ενώ στα ίδια ποσοστά κινείται και η Πάφος.

Προτιμούν Ελλάδα οι Κύπριοι

Με δεδομένο ότι το Πάσχα είναι η μεγαλύτερη θρησκευτική γιορτή, οι Κύπριοι επιλέγουν να περάσουν τη συγκεκριμένη περίοδο σε ανάλογους προορισμούς. Έτσι, πρώτος σε προτίμηση προορισμός για το κυπριακό ταξιδιωτικό κοινό την πασχαλινή περίοδο είναι παραδοσιακά η Ελλάδα. Οι δε πτήσεις προς τους ελληνικούς προορισμούς πέραν των παραδοσιακών Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Κρήτης είναι πλήρεις επιβατών, ενώ ενδεικτικό της αυξημένης ροής προς ελληνικούς προορισμούς είναι το γεγονός ότι αν κάποιος επιχειρήσει να κλείσει εισιτήριο την τελευταία στιγμή τότε θα δει ότι οι τιμές είναι πλέον τσουχτερές και αποτρεπτικές. «Αν είναι πανάκριβα τα εισιτήρια δεν συμβαίνει μόνο επειδή θέλουν να βγάλουν περισσότερα λεφτά αλλά επειδή δεν υπάρχουν θέσεις», αναφέρει σχετικά ο πρόεδρος των Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου, Βασίλης Σταματάρης. Κινητικότητα υπάρχει, όπως σημειώνει και προς τα Ιωάννινα, μετά την έναρξη απευθείας πτήσεων από την TUS, επισημαίνοντας ότι γίνονται προσπάθειες σε επίπεδο ΚΟΤ και τουριστικών πρακτόρων, προς στήριξη των προσπαθειών προς νέους προορισμούς. Μετά την Ελλάδα, δεύτερος κατά σειρά προορισμός είναι η Ευρώπη και συγκεκριμένα η Μεγάλη Βρετανία, λόγω της κυπριακής παροικίας και ακολούθως το Παρίσι, η Πράγμα, η Βουδαπέστη και πόλεις στην Ιταλία. Προορισμοί δηλαδή στους οποίους υπάρχουν απευθείας δρομολόγια και που προτιμώνται και ολιγοήμερα ταξίδια, καθώς όπως εξηγεί ο κ. Σταματάρης, με έγκαιρη προετοιμασία και αγορά εισιτηρίων οι επιβάτες μπορούν να πετύχουν πολύ οικονομικές και συμφέρουσες τιμές. Την ίδια ώρα, λιγότεροι ταξιδιώτες από Κύπρο επιλέγουν για το Πάσχα πιο μακρινούς προορισμούς, όπως Αμερική και Αυστραλία. Τέτοιες περιπτώσεις είναι συνήθως άτομα τρίτης ηλικίας και συνταξιούχοι οι οποίοι έχουν την ευχέρεια χρόνου για μεγαλύτερης διάρκειας ταξίδια.

Στο +20% καταγράφονται οι αφίξεις την περίοδο του Πάσχα των Καθολικών, και στο +17% οι αναχωρήσεις Κυπρίων ταξιδιωτών για τις πασχαλινές τους διακοπές.

Πρώτη η Πάφος στις πληρότητες, ενώ σε χαμηλά επίπεδα βρίσκονται τα ορεινά

Κάποιοι προτιμούν να βγουν εκτός Κύπρου, υπάρχουν βέβαια και εκείνοι οι οποίοι επιλέγουν να συνδυάσουν τις πασχαλινές τους διακοπές με τη διαμονή τους σε ξενοδοχείο είτε παραθαλάσσια είτε σε ορεινά θέρετρα. Συμψηφίζοντας ξένους και ντόπιους τουρίστες, στον χορό των κρατήσεων στα ξενοδοχεία την πασχαλινή περίοδο πρωτοπορεί η Πάφος η οποία σύμφωνα με τον Γενικό Διευθυντή του ΠΑΣΥΞΕ Ζαχαρία Ιωαννίδη, έχει πληρότητες που ξεπερνούν το 85%. Την ίδια ώρα στα χαμηλότερα επίπεδα βρίσκονται τα ορεινά θέρετρα και η Λάρνακα με τις πληρότητες να φτάνουν μόλις στο 30%-40%. Σαφής εικόνα δεν μπορεί να υπάρξει στο παρόν στάδιο για τις πληρότητες στην επαρχία Αμμοχώστου αφού, σύμφωνα με τον κ. Ιωαννίδη αρκετές μονάδες δεν έχουν επαναλειτουργήσει λόγω των παρατεταμένων ανακαινίσεων και επεκτάσεων. Εκτιμάται, ωστόσο, ότι τόσο σε ελεύθερη Αμμόχωστο όσο και στα ξενοδοχειακά καταλύματα στη Λεμεσό, οι πληρότητες στις συγκεκριμένες περιπτώσεις θα κυμανθούν σε κανονικά επίπεδα εποχής.
Αυτό που σημειώνεται από τον ΠΑΣΥΞΕ είναι ότι υπάρχει πληθώρα διαθέσιμων δωματίων σε πέραν των 107 ξενοδοχειακών μονάδων σε όλη την Κύπρο, καθώς και προσφορές σε πακέτα διαμονής, στοιχεία που σε συνδυασμό με τις καλές καιρικές συνθήκες, μπορούν να αποτελέσουν δέλεαρ για κρατήσεις, ακόμα και της τελευταίας στιγμής.

Το γεγονός ότι φέτος το Πάσχα έπεσε νωρίς επικαλείται και η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων (ΠΟΞ) ως εξήγηση για το ότι η τουριστική κίνηση πανελλαδικά υπολείπεται της περυσινής

Χαμηλότερη από πέρυσι η κίνηση σε Κέρκυρα, Μύκονο και Σαντορίνη

Πολλά ξενοδοχεία σε διάφορες περιοχές δεν άνοιξαν για την περίοδο του Πάσχα

Λιγότερο κόσμο από πέρυσι αλλά υψηλές πληρότητες για τα ξενοδοχεία που άνοιξαν για το Πάσχα, αναφέρει η ξενοδοχειακή αγορά. Στους βασικούς προορισμούς, συγκεκριμένα στην Κέρκυρα, στη Μύκονο και στη Σαντορίνη, η ταξιδιωτική κίνηση είναι, όπως αναμενόταν, μεγαλύτερη σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα, αλλά μικρότερη από πέρυσι. Πολλά ξενοδοχεία δεν άνοιξαν, καθώς η Κυριακή του Πάσχα έπεσε πολύ νωρίς και, επιπλέον, δεν συνέπεσε με το Πάσχα των Καθολικών, ώστε να προσεγγιστούν οι επιδόσεις άλλων ετών. «Εχουμε πληρότητες της τάξεως του 90%, που θα φθάσουν σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και το

Οι τιμές πανελλαδικά ξεκινούν, κατά μέσον όρο, από 60 ευρώ το δίκλινο με πρωινό και αυξάνονται ανάλογα με την περιοχή και την κατηγορία του ξενοδοχείου.

100% , αλλά πολλές από τις ξενοδοχειακές μονάδες που ήταν πέρυσι τη Μεγάλη Εβδομάδα ανοικτές δεν άνοιξαν φέτος για τις γιορτές», εξηγεί στην «Κ» ο Χαράλαμπος Βούλγαρης, πρόεδρος της Ενωσης Ξενοδόχων Κέρκυρας. Ετσι, συνολικά, ο κόσμος είναι λιγότερος. Το γεγονός ότι φέτος το Πάσχα έπεσε νωρίς επικαλείται και η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων (ΠΟΞ) ως εξήγηση για το ότι η τουριστική κίνηση πανελλαδικά υπολείπεται της περυσινής.

Να σημειωθεί ότι πρόσθετος αρνητικός για την κίνηση λόγος είναι, κατά την ΠΟΞ, και το ότι οι πτήσεις της θερινής περιόδου ξεκινούν από τα μέσα Απριλίου και μετά και, επομένως, δεν «πρόλαβαν» το Πάσχα. Αυξημένη αναμενόταν η τουριστική κίνηση στην Αθήνα, τη Μύκονο και τη Σαντορίνη. Η Βόρεια Ελλάδα και ειδικότερα η Θεσσαλονίκη, η Πιερία, η Καβάλα, και λιγότερο η Χαλκιδική, δέχονται αρκετούς επισκέπτες από βαλκανικές χώρες. κυρίως από τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία. Στους δημοφιλέστερους προορισμούς συγκαταλέγεται και φέτος η Πελοπόννησος, και ακολουθούν το Πήλιο, τα Τζουμέρκα, τα Ζαγοροχώρια και ο Πλαταμώνας, αλλά και η Κέρκυρα, και στην Κρήτη τα Χανιά και το Ρέθυμνο. Ο μέσος όρος διαμονής των Ελλήνων ταξιδιωτών μειώθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις στις δύο διανυκτερεύσεις, ενώ οι τιμές πανελλαδικά ξεκινούν, κατά μέσον όρο, από 60 ευρώ το δίκλινο με πρωινό και αυξάνονται ανάλογα με την περιοχή και την κατηγορία του ξενοδοχείου.

Οξύνεται ο ανταγωνισμός στους ελληνικούς ουρανούς

Εντονη κινητικότητα αναμένεται να σημειωθεί και φέτος το καλοκαίρι στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, με τη συνεχόμενη αυξητική πορεία της επιβατικής κίνησης να ξεπερνάει κάθε προσδοκία. Οι προορισμοί που πετούν στον ΔΑΑ εμπλουτίζονται συνεχώς, ενώ ο αριθμός των επιβατών που εξυπηρετούνται από αυτόν εξακολουθεί να διαγράφει ανοδική τροχιά. Ωστόσο, η τόσο μεγάλη αύξηση έχει προβληματίσει τους φορείς του τουρισμού, καθώς εκτιμάται ότι η εκρηκτική αυτή πορεία θα ανακοπεί από το καλοκαίρι του 2019. Και αυτό, γιατί παρατηρείται άνοιγμα αγορών (π.χ., Αίγυπτος, Μαρόκο, Τυνησία) που είχαν μετατοπίσει ταξιδιώτες στην Ελλάδα, ενώ αστάθμητος παράγων παραμένει η Τουρκία, οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην οποία θα καθορίσουν εν πολλοίς τις αφίξεις στη χώρα μας το επόμενο καλοκαίρι. Το 2018, πάντως, αναμένεται να καταγραφεί εντυπωσιακά καλή εικόνα, καθώς συνολικά 24 νέοι προορισμοί θα εξυπηρετούνται φέτος το καλοκαίρι από το αεροδρόμιο «Ελ. Βενιζέλος», το οποίο υποδέχεται τέσσερις νέες αεροπορικές εταιρείες, ενώ προστίθενται 8 επιπλέον ημερήσιες πτήσεις σε υφιστάμενους προορισμούς. Ταυτόχρονα, 22 προορισμοί, που εξυπηρετούνται ήδη, πρόκειται να ενισχυθούν από πρόσθετες πτήσεις, ενώ βάση δημιουργεί στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών η Volotea. Η Ryanair θα φέρει στη βάση της στην Αθήνα και πέμπτο αεροσκάφος το καλοκαίρι. Η Αθήνα θα συνδέεται με το Πεκίνο τρεις φορές την εβδομάδα (Air China) έναντι δύο το περασμένο καλοκαίρι, ενώ και η χαμηλού κόστους μακρινών αποστάσεων Scoot (θυγατρική του ομίλου της Singapore) αυξάνει σε τέσσερις από τρεις εβδομαδιαίως τις απευθείας πτήσεις προς Σιγκαπούρη.

Την ίδια στιγμή, έντονη δραστηριοποίηση από ξένους αερομεταφορείς παρατηρείται στο δίκτυο εσωτερικού, το οποίο εμφανίζει πλέον εμπορικό ενδιαφέρον και για τις χαμηλού κόστους αεροπορικές εταιρείες. Πέραν της Sky Express και της Astra, που έχουν στο πτητικό τους πρόγραμμα άγονα αεροπορικά δρομολόγια, η

Η Αθήνα θα συνδέεται με το Πεκίνο τρεις φορές την εβδομάδα (Air China) και η Ryanair θα φέρει και πέμπτο αεροσκάφος το καλοκαίρι.

Ryanair, παρά τις όποιες απειλές που είχε εκτοξεύσει στο παρελθόν, εξακολουθεί να πετάει στο εσωτερικό. Συγκεκριμένα, η Ryanair συνδέει την Αθήνα με τα Χανιά, τη Μύκονο, τη Ρόδο και τη Σαντορίνη. Δυναμική εμφάνιση κάνει και η Volotea, η οποία πετάει από την Αθήνα προς το Ηράκλειο, τη Μύκονο και τη Σαντορίνη, και δημιουργεί βάση αεροσκαφών στην Αθήνα, για να εξυπηρετήσει την αυξημένη δραστηριότητά της.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΑΣΣΙΜΗ

Τα ελληνοτουρκικά επηρεάζουν αρνητικά το κλίμα στην οικονομία

Λιγότερο αισιόδοξοι οι επιχειρηματίες – Φρέναρε η άνοδος του δείκτη PMI

Εξασθένηση των επιχειρηματικών προσδοκιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας καταγράφεται τον Μάρτιο, αναχαιτίζοντας την ανοδική πορεία του δείκτη οικονομικού κλίματος του ΙΟΒΕ, που υποχώρησε στις 99,8 από 104,3 μονάδες βάσης τον Φεβρουάριο. Ασθενέστερος ήταν και ο προσαρμοσμένος Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) που εκπονείται από την IHS Markit για τον τομέα της μεταποίησης, ο οποίος, αν και έκλεισε σε θετικό έδαφος και συγκεκριμένα στις 55 μονάδες βάσης, υποχώρησε από την υψηλή τιμή των 56,1 μονάδων που είχε καταγραφεί τον Φεβρουάριο και η οποία ήταν η υψηλότερη σε διάστημα πολλών ετών. Οπως σημειώνει η IHS Markit, οι ρυθμοί αύξησης των νέων παραγγελιών, της αγοραστικής δραστηριότητας και της παραγωγής υποχώρησαν από τις υψηλές τιμές που καταγράφηκαν τον Φεβρουάριο, ωστόσο η επιχειρηματική εμπιστοσύνη συνέχισε να αυξάνεται, καταγράφοντας τιμή-ρεκόρ τον Μάρτιο, γεγονός το οποίο συνέβαλε στην ταχύτερη αύξηση της απασχόλησης που έχει καταγραφεί από την αρχή διεξαγωγής της έρευνας.

Σε ό,τι αφορά τον δείκτη οικονομικού κλίματος, όπως παρατηρεί το ΙΟΒΕ, με δεδομένο ότι δεν έχει προκύψει κάποια ιδιαίτερη δυσμενής εξέλιξη στην οικονομία, η διόρθωση είναι πιθανόν να συνδέεται με την αβεβαιότητα που αναπτύσσεται σε θέματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής, φωτογραφίζοντας τις εξελίξεις στα ελληνοτουρκικά. Ο συνδυασμός της συνεχιζόμενης επίπτωσης των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων και η εντεινόμενη έλλειψη σαφήνειας και συναίνεσης για τους όρους χρηματοδότησης της χώρας μετά τη λήξη του τρέχοντος προγράμματος, σημειώνει το ΙΟΒΕ, προκαλεί προβληματισμό και λειτουργεί ανασχετικά στη δυναμική επιτάχυνσης της ανάπτυξης και μένει να διαπιστωθεί αν αυτή η εξέλιξη θα είναι συγκυριακή ή θα διαμορφωθεί σε τάση, τους επόμενους μήνες. Αναλυτικότερα:

• Στη βιομηχανία, οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση διευρύνονται, ενώ στα ίδια επίπεδα κινούνται οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, με το ισοζύγιο ωστόσο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα να κλιμακώνεται.

• Στις κατασκευές, τόσο οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων όσο και εκείνες για την απασχόληση επιδεινώνονται αισθητά.

• Στο λιανικό εμπόριο, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις βαίνουν πιο αρνητικές, ενώ οι θετικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους εξασθενούν ελαφρώς, όπως και ο δείκτης εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων.

• Στις υπηρεσίες οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, όπως και εκείνες για την τρέχουσα ζήτηση χάνουν έδαφος, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της να βελτιώνονται όμως οριακά.

Το υπουργείο Οικονομικών, από την πλευρά του, σχολιάζοντας επιλεκτικά τον δείκτη PMI, σημειώνει ότι τα μηνύματα στηρίζονται στην πολυμέτωπη πρόοδο που καταγράφεται στην ελληνική οικονομία και ενισχύουν τις θετικές προοπτικές για το 2018, σε συνδυασμό με τη συζήτηση για την ελάφρυνση του χρέους, την εκπόνηση του νέου ολιστικού σχεδίου ανάπτυξης που θα παρουσιασθεί εντός του Απριλίου, την πρόοδο στις συζητήσεις για την ολοκλήρωση τέταρτης αξιολόγησης και τέλος το μαξιλάρι ρευστότητας που χτίζεται για τη στήριξη της ελληνικής οικονομίας και τη σταθερή ανάκτηση της πρόσβασης στις αγορές.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Αυξήθηκαν οριακά οι καταθέσεις ιδιωτών τον Φεβρουάριο

Στα ίδια σχεδόν επίπεδα σε σχέση με τον Ιανουάριο διαμορφώθηκαν οι καταθέσεις των ελληνικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών στα τέλη Φεβρουαρίου, καταγράφοντας οριακή αύξηση κατά 59 εκατ. ευρώ. Συγκεκριμένα, το ύψος των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα στις ελληνικές τράπεζες ανήλθε στα 124,9 δισ. ευρώ, από τα οποία τα 103,3 δισ. ευρώ είναι οι καταθέσεις των νοικοκυριών και 21,6 δισ. ευρώ είναι οι καταθέσεις των επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, οι καταθέσεις των νοικοκυριών ήταν αυξημένες κατά 505 εκατ. ευρώ, αύξηση ωστόσο που αντισταθμίστηκε από τη μείωση της ρευστότητας που προήλθε από τις επιχειρήσεις, τα υπόλοιπα των οποίων μειώθηκαν κατά 447 εκατ. ευρώ. Η μείωση των καταθέσεων από τις επιχειρήσεις είναι αναμενόμενη, καθώς το πρώτο τρίμηνο του έτους είναι περίοδος νέων παραγγελιών και προγραμματισμού ενόψει και της νέας σεζόν. Από την πλευρά των νοικοκυριών η αύξηση που παρατηρείται είναι εξαιρετικά αργή και δεν μπορεί να αντισταθμίσει τις απώλειες των προηγούμενων ετών. Συνολικά μαζί με τις τοποθετήσεις που διατηρούν οι φορείς της γενικής κυβέρνησης στις εμπορικές τράπεζες, τα υπόλοιπα των καταθέσεων διαμορφώθηκαν στα 139,7 δισ. ευρώ καταγράφοντας άνοδο κατά 528 εκατ. ευρώ σε σχέση με το Ιανουάριο. Η ασθενική άνοδος των καταθέσεων καθιστά απαγορευτική την επανεκκίνηση της οικονομίας μέσω της διοχέτευσης ρευστότητας από το τραπεζικό σύστημα και είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ η καθαρή χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα, δηλαδή τα νέα δάνεια που χορηγήθηκαν αφού αφαιρεθούν αυτά που πληρώθηκαν, διεγράφησαν ή μεταβιβάστηκαν, υπήρξε τον Φεβρουάριο αρνητική κατά 443 εκατ. ευρώ. Τα υπόλοιπα των δανείων προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις μειώθηκαν στα 182,5 δισ. ευρώ και ο ρυθμός χρηματοδότησης υπήρξε αρνητικός κατά 1%, καταγράφοντας περαιτέρω μείωση σε σχέση με τον Ιανουάριο.

Από αυτά, τα 88 δισ. ευρώ είναι οι οφειλές που έχουν οι επιχειρήσεις, 12,7 δισ. ευρώ χρωστούν οι ελεύθεροι επαγγελματίες και 81,9 δισ. ευρώ είναι οι οφειλές των νοικοκυρών από στεγαστικά, καταναλωτικά δάνεια και πιστωτικές κάρτες. Να σημειωθεί ότι το 2018 είναι η δέκατη συνεχόμενη χρονιά πιστωτικής συρρίκνωσης, που ξεκίνησε με το ξέσπασμα της κρίσης το 2009, πορεία που δεν έχει αναστραφεί έκτοτε υπό το βάρος όχι μόνο της μείωσης των καταθέσεων, αλλά και της εκτόξευσης των κόκκινων δανείων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, τον Φεβρουάριο η καθαρή ροή χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις υπήρξε αρνητική κατά 233 εκατ. ευρώ και ο ρυθμός χρηματοδότησης οριακά θετικός κατά 0,2%, καθώς το σύνολο σχεδόν των κλάδων της οικονομίας –με εξαίρεση τον τουρισμό, τις μεταφορές και τις ασφαλιστικές εταιρείες– κατέγραψε αρνητικό ρυθμό πιστοδοτήσεων. Σε ό,τι αφορά τα νοικοκυριά, ο ρυθμός χρηματοδότησης ήταν αρνητικός κατά 2,4%.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Η Αθήνα προσδοκά περισσότερα για την ελάφρυνση του χρέους

Σε σχέση με τις προτάσεις Γαλλίας-ESM – Κλειδί η επιμήκυνση λήξης ομολόγων

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Σε βελτιώσεις, κυρίως σε ό,τι αφορά την επιμήκυνση της λήξης των ομολόγων, σε σχέση με όσα περιγράφονται στις προτάσεις ελάφρυνσης χρέους που δημοσιοποίησε προχθές η Handelsblatt, προσβλέπουν πηγές της αγοράς ομολόγων στην Ελλάδα.

«Πιστεύω ότι θα υπάρξει κάτι παραπάνω στο τέλος», σημείωνε αρμόδιος παράγοντας, που είναι ενήμερος για την πορεία των διαπραγματεύσεων μέχρι τώρα. Αλλο στέλεχος της αγοράς ομολόγων, εξάλλου, σχολίαζε ότι η γερμανική εφημερίδα παρουσίασε ένα από τα περίπου 10 σενάρια που κυκλοφόρησαν τελευταία, και αυτό είναι το λιγότερο ευνοϊκό για τα συμφέροντα της χώρας. Παρ' όλα αυτά, είναι προφανές ότι η δημοσιοποίηση μιας πρότασης που κινείται στην κατεύθυνση της υλοποίησης των δεσμεύσεων του Eurogroup του περασμένου Ιουνίου, προετοιμάζει το έδαφος για εξελίξεις και υπό αυτή την έννοια έγινε δεκτή με ικανοποίηση από την αγορά.

Αλλωστε, και η Handelsblatt σημείωνε ότι η Ελλάδα μπορεί τώρα να ελπίζει σε αλλαγή της στάσης της Γερμανίας, σε σύγκριση με την περίοδο Σόιμπλε. Οι αποδόσεις των ομολόγων κινήθηκαν καθοδικά, με αυτήν του δεκαετούς ομολόγου να διαμορφώνεται στο 4,1% από 4,3% την προηγουμένη και του 5ετούς στο 3,2% από 3,4%.

Το σενάριο που παρουσίασε η γερμανική εφημερίδα έχει ημερομηνία 27 Φεβρουαρίου και αποτυπώνει δύο διαφορετικές, αλλά σχετικές μεταξύ τους προτάσεις, του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και της Γαλλίας. Και οι δύο κινούνται στον άξονα αφενός της επιμήκυνσης της λήξης των ομολόγων –κάτι που ισοδυναμεί με ελάφρυνση– και αφετέρου της σύνδεσης του ύψους των ετήσιων πληρωμών τόκων και χρεολυσίων με την ανάπτυξη.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τη γαλλική πρόταση, αν ο ρυθμός ανάπτυξης (μέσος όρος πενταετίας) είναι κάτω από 2,8% δεν θα πραγματοποιούνται πληρωμές, αν είναι μεταξύ 2,8% και 3,4% θα μειώνονται και αν είναι πάνω από 3,4% θα πληρώνονται κανονικά όλες οι οφειλές.

Οι πηγές διευκρίνιζαν χθες ότι ο ρυθμός ανάπτυξης είναι ονομαστικός, επομένως με πληθωρισμό 2%, η Ελλάδα δεν θα πληρώνει τοκοχρεολύσια αν ο ρυθμός ανάπτυξής της κινείται κάτω από 0,8%. Οπως παρατηρούσαν οι πηγές, με βάση το σενάριο αυτό, αν ισχύσουν οι προβλέψεις του ΔΝΤ, το οποίο προβλέπει μακροπρόθεσμα ρυθμό ανάπτυξης 1%, οι πληρωμές θα είναι σχεδόν μηδενικές. Κάτι που ίσως διευκολύνει το Ταμείο να αποδεχθεί την πρόταση.

Οι αποδόσεις των ομολόγων κινήθηκαν καθοδικά, με αυτήν του δεκαετούς ομολόγου να διαμορφώνεται στο 4,1%.

Σχετικά με τη βάση υπολογισμού του ρυθμού ανάπτυξης, αφορά την πενταετία που προηγήθηκε, επομένως οι πληρωμές που θα πραγματοποιεί η Ελλάδα μετά το 2022, όταν θα λήξει η υποχρέωσή της για πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% του ΑΕΠ, θα εξαρτηθούν από τον ρυθμό ανάπτυξης από το 2018 έως το 2022.

Πάντως, οι πηγές αναφέρουν ότι έχει συζητηθεί και πρόταση –πιο πρόσφατα μάλιστα– για μέσο όρο 10ετίας και όχι 5ετίας.

Στην παραλλαγή του ESM, προβλέπεται ότι εφόσον η ανάπτυξη πέσει κάτω από ένα συγκεκριμένο όριο για έναν χρόνο, π.χ. κάτω από 3,25%, οι αποπληρωμές θα περιορίζονται στο 1,5% του ΑΕΠ.

Σε ό,τι αφορά την παράταση της ωρίμασης των ομολόγων, η πρόταση του ESM προβλέπει κατά μέσον όρο 7 χρόνια, ενώ η πιο γενναιόδωρη γαλλική πρόταση μιλάει για 12 χρόνια. «Εχουν γίνει διαπραγματεύσεις για υψηλότερα νούμερα, για 12 και 15 χρόνια αντίστοιχα», σχολιάζει πηγή της αγοράς ομολόγων που γνωρίζει την εξέλιξη των διαπραγματεύσεων. Πράγματι, η απόφαση του Eurogroup του περασμένου Ιουνίου μιλούσε για παράταση έως 15 χρόνια, κάτι που είχε καλλιεργήσει προσδοκίες ότι θα πιαστεί το πλαφόν.

Οι πηγές θεωρούν βέβαιο ότι το ΔΝΤ θα διεκδικήσει ακόμη μεγαλύτερες παρατάσεις, έως 20 χρόνια, προκειμένου να δεχθεί να συμμετάσχει στο πρόγραμμα. Κάτι που ακόμη θεωρούν ότι είναι αβέβαιο.

Τα σενάρια για το χρέος που παρουσίασε η Handelsblatt

Ρήτρα ανάπτυξης

ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Με (ονομαστικό) ρυθμό ανάπτυξης (μέσος όρος πενταετίας)

1. Εως **2,8%**: **ΜΗΔΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ**
2. **2,8%-3,4%**: **ΜΕΙΩΜΕΝΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ**
3. Πάνω από **3,4%**: **ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ**

ΠΡΟΤΑΣΗ ESM

Με (ονομαστικό) ρυθμό ανάπτυξης (προηγούμενου έτους) κάτω από ένα όριο

π.χ.

3,25%, οι πληρωμές να προσδιορίζονται στο 1,5% του ΑΕΠ

Επέκταση δανείων (του EFSF)

ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

12 χρόνια και πλαφόν **2% στα επιτόκια**

ΠΡΟΤΑΣΗ ESM

7 χρόνια και μεταφορά τόκων **13 δισ. ευρώ** για **5** χρόνια

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα δύο κρίσιμα ζητήματα των προτάσεων

Ενα ερώτημα που μένει ανοιχτό είναι το κατά πόσον η ρύθμιση θα αφορά το σύνολο των δανείων του EFSF, περίπου 130 δισ. ευρώ, ή μόνο τα 96 δισ. ευρώ (εξαιρουμένων των 35 δισ. ευρώ που δόθηκαν για το PSI). Οι πηγές θεωρούν πιθανό να περιληφθούν τελικά όλα τα δάνεια του EFSF. Ομως, οπωσδήποτε δεν θα περιληφθούν τα δάνεια του ESM, ύψους 32,5 δισ. ευρώ, των οποίων η λήξη μεσοσταθμικά έχει ήδη καθοριστεί στα 32,5 χρόνια.

Επίσης, το σενάριο που παρουσίασε η Handelsblatt δεν αναφέρει τι θα γίνει με την επιστροφή των κερδών των ευρωπαϊκών κεντρικών τραπεζών (SMPs, ANFAs), ούτε αν θα εξαγοραστούν τα δάνεια του ΔΝΤ, όπως δίνει τη δυνατότητα η απόφαση του Eurogroup του περασμένου Ιουνίου. Οπως επισημαίνει ο παράγων της αγοράς ομολόγων, αν γίνουν και αυτές οι δύο παρεμβάσεις, οι πληρωμές χρεολυσίων ώς το 2021 σχεδόν εκμηδενίζονται.

Σε δηλώσεις του στην «Κ», ο πρόεδρος της EBRD κ. Σούμα Τσακραμπάρτι σημείωσε ότι μέχρι σήμερα μεγάλο μέρος των επενδύσεων έχει πραγματοποιηθεί στον τραπεζικό τομέα και δη στις τέσσερις συστημικές τράπεζες, στις οποίες «η EBRD θα διατηρήσει την παρουσία της και τα επόμενα χρόνια.

Εως 600 εκατ. θα επενδύσει στην Ελλάδα φέτος η EBRD

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Εμφαση σε απευθείας επενδύσεις στις ελληνικές επιχειρήσεις μέσω συμμετοχής στο μετοχικό τους κεφάλαιο, αναμένεται να δώσει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) τα προσεχή χρόνια, στο πλαίσιο και της παράτασης της δραστηριότητας που αναπτύσσει στη χώρα μας έως το 2025.

Την πρόθεση της EBRD να παρατείνει την παρουσία της στην Ελλάδα, μετά σχετικό αίτημα της ελληνικής πλευράς, δημοσιοποίησε χθες ο πρόεδρος της EBRD κ. Σούμα Τσακραμπάρτι, στο πλαίσιο επίσκεψης στη χώρα μας, κατά τη διάρκεια της οποίας συναντήθηκε με τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα και και τους υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών Γιάννη Δραγασάκη και Ευκλείδη Τσακαλώτο.

Αναμένεται να δώσει έμφαση σε απευθείας επενδύσεις στις ελληνικές επιχειρήσεις μέσω συμμετοχής στο μετοχικό τους κεφάλαιο.

Εκτός από τη χρονική επέκταση της δραστηριότητάς της –αρχικώς έληγε το 2020– η EBRD αναμένεται να διευρύνει και τους κλάδους στους οποίους επενδύει, εντάσσοντας στον σχεδιασμό της τους τομείς των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, του τουρισμού, των ακινήτων, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της αγροδιατροφής, αλλά και με επενδύσεις για την ενίσχυση των δημοτικών υπηρεσιών. Η Ελλάδα αποτελεί σήμερα την πέμπτη χώρα στην επενδυτική κατάταξη της EBRD με 31 επενδύσεις –μεταξύ των οποίων και η συμμετοχή της στην κοινοπραξία για τη διεκδίκηση του ΔΕΣΦΑ– ύψους 1,6 δισ. ευρώ, ενώ μόνο μέσα στο έτος αναμένονται νέες επενδυτικές πρωτοβουλίες ύψους έως και 600 εκατ. ευρώ. Σε δηλώσεις του στην «Κ», ο κ. Τσακραμπάρτι σημείωσε ότι μέχρι σήμερα μεγάλο μέρος των επενδύσεων έχει πραγματοποιηθεί στον τραπεζικό τομέα και δη στις τέσσερις συστημικές τράπεζες, στις οποίες «η EBRD θα διατηρήσει την παρουσία της και τα επόμενα χρόνια. Εμφαση θα δοθεί επίσης σε άμεσες επενδύσεις στο μετοχικό κεφάλαιο επιχειρήσεων, αλλά και στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις».

Μέχρι σήμερα, οι άμεσες συμμετοχές αντιπροσωπεύουν το 20% των συνολικών επενδύσεων της EBRD – ποσοστό που είναι υψηλότερο σε σχέση με άλλες χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται, τάση που υποδηλώνει την ανάγκη επενδυτικών κεφαλαίων που υπάρχει στο ελληνικό επιχειρείν.

«Στόχος μας είναι να στραφούμε περισσότερο στην πραγματική οικονομία και στις ανάγκες των επιχειρήσεων», εξηγεί ο κ. Τσακραμπάρτι, σημειώνοντας ότι «από τη μέχρι σήμερα εμπειρία της EBRD, το βασικό πρόβλημα είναι κυρίως το μέγεθος των ελληνικών, η πλειονότητα των οποίων είναι μικρές και ως εκ τούτου καθιστούν δύσκολο το έργο του να εντοπιστούν για να υποστηριχθούν». Ο κ. Τσακραμπάρτι έκανε γνωστή την πρόθεσή του για ίδρυση γραφείου της τράπεζας για μικρομεσαίες επιχειρήσεις στη Θεσσαλονίκη.

Κρίσιμα για το μέλλον stress test, χρέος

Θετική εμφανίζεται η Eurobank για την πορεία της εγχώριας οικονομίας, τονίζοντας παράλληλα στο οικονομικό δελτίο «7 ημέρες οικονομία» ότι τα κρίσιμα ζητήματα το επόμενο διάστημα θα είναι τα αποτελέσματα του stress test, ο καθορισμός των μέτρων ελάφρυνσης του δημοσίου χρέους, η ολοκλήρωση της 4ης αξιολόγησης και η μεταπρογραμματική σχέση Ελλάδας - δανειστών.

Οπως τονίζουν οι οικονομολόγοι της τράπεζας, σύμφωνα με τα στοιχεία της IHS Markit, ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών PMI για τον τομέα της μεταποίησης παρέμεινε για 10ο συνεχή μήνα σε επίπεδο άνω του ορίου μηδενικής μεταβολής των 50 μονάδων δείκτη (Μ.Δ.) τον Μάρτιο 2018 και διαμορφώθηκε στις 55 Μ.Δ., παρουσιάζοντας ωστόσο πτώση -1,1 μονάδων σε σύγκριση με το υψηλό 17,5 ετών του προηγούμενου μήνα.

Τον περασμένο Μάρτιο παρατηρήθηκε ενίσχυση της απασχόλησης για 11ο συνεχή μήνα και μάλιστα με τον υψηλότερο ρυθμό μεταβολής που έχει καταγραφεί από την αρχή διεξαγωγής της συγκεκριμένης έρευνας.

Οι οικονομολόγοι της Eurobank εκτιμούν ότι η ανάκαμψη θα συνεχιστεί.

Ο κλάδος της μεταποίησης συνεισέφερε το 9,5% του συνόλου της απασχόλησης το 2017. Επιπλέον, η επιχειρηματική εμπιστοσύνη σημείωσε επίπεδα ρεκόρ λόγω εκτιμήσεων για αύξηση της ζήτησης από χώρες της αλλοδαπής, οι νέες παραγγελίες κινήθηκαν ανοδικά για 8ο συνεχή μήνα, ενώ τα αποθέματα προμηθειών κατέγραψαν την υψηλότερη αύξηση από τον Απρίλιο 2000.

Σύμφωνα με τη Eurobank, για το σύνολο του 1ου τριμήνου 2018, τόσο ο δείκτης PMI για τον τομέα της μεταποίησης όσο και ο δείκτης οικονομικού κλίματος (στοιχεία ΙΟΒΕ) παρουσίασαν βελτίωση σε τριμηνιαία και σε ετήσια βάση. Ο τελευταίος, παρά τη σημαντική μηνιαία πτώση που σημείωσε τον Μάρτιο 2018, διαμορφώθηκε στις 102,0 Μ.Δ. το 1ο τρίμηνο 2018 από 99,5 και 94,0 Μ.Δ. το 4ο τρίμηνο 2017 και το 1ο τρίμηνο 2017 αντίστοιχα.

Με εξαίρεση τον δείκτη εμπιστοσύνης καταναλωτή, ο οποίος σε τριμηνιαία βάση παρέμεινε οριακά στάσιμος, όλοι οι υπόλοιποι δείκτες εμπιστοσύνης παρουσίασαν ενίσχυση το 1ο τρίμηνο 2018.

Επιπρόσθετα, σε όρους ετήσιας μεταβολής ξεχώρισε η επίδοση των κατηγοριών της βιομηχανίας, των υπηρεσιών και του καταναλωτή.

Στις κατασκευές καταγράφηκε οριακή βελτίωση, ενώ ο δείκτης εμπιστοσύνης στο λιανικό εμπόριο σημείωσε μικρή πτώση. Στην περίπτωση της Ελλάδος, σημειώνεται στο δελτίο της Eurobank, «δεν έχουμε λόγους ή ισχυρές ενδείξεις ώστε να εκτιμούμε ότι η παρατήρηση του Μαρτίου 2018 σηματοδοτεί την αντιστροφή της ανοδικής τάσης των προηγούμενων μηνών».

Οριακή ενίσχυση της αγοράς πληροφορικής

Σε θετικό έδαφος αναμένεται να κινηθεί φέτος η ελληνική αγορά Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), μετά τις αρνητικές επιδόσεις που σημείωσε την τριετία 2014-2016. Πέρυσι, η αγορά ΤΠΕ στην Ελλάδα σταθεροποιήθηκε, ενώ για φέτος προβλέπεται να καταγράψει οριακή ανάπτυξη κατά 0,3%. Σε ό,τι αφορά την περυσινή χρονιά, σύμφωνα με τα στοιχεία του European Information Technology Observatory (EITO), που παρουσίασε ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ), η αγορά διαμορφώθηκε σε 5,48 δισ. ευρώ. Κατέγραψε, έτσι, σχεδόν μηδενική ανάπτυξη. Το 2018, η αγορά αναμένεται να σημειώσει οριακή άνοδο (+0,3%), με την αξία της να διαμορφώνεται στα 5,5 δισ. ευρώ. Προς την κατεύθυνση αυτή, θετικά συμβάλλει η αγορά των προϊόντων και υπηρεσιών πληροφορικής, η οποία αναμένεται να παρουσιάσει ανάπτυξη 2,9%. Θα φτάσει, έτσι, τα 1,75 δισ. ευρώ, από περίπου 1,7 δισ. ευρώ το 2017. Είναι η δεύτερη συνεχής χρονιά που η αγορά πληροφορικής στην Ελλάδα παρουσιάζει αύξηση (2017: +1,2%). Ωστόσο, τη διετία 2015-16 η αγορά παρουσίασε σημαντική υποχώρηση άνω του 4% ετησίως.

Ο τζίρος αναμένεται να διαμορφωθεί στα 5,5 δισ. ευρώ.

Τόσο πέρυσι όσο και φέτος, μοχλός ανάπτυξης της αγοράς πληροφορικής ήταν οι υπηρεσίες και το λογισμικό πληροφορικής. Πέρυσι, η αγορά λογισμικού και υπηρεσιών πληροφορικής εκτιμάται ότι σημείωσε άνοδο 2,5% και φέτος αναμένεται να σημειώσει ανάπτυξη κατά 3,6%. Χαμηλότερες επιδόσεις εμφανίζει η αγορά εξοπλισμού πληροφορικής, η οποία φέτος αναμένεται να έχει επίδοση κατά 1,5%.

Αντίθετα με εκείνη της πληροφορικής, η αγορά των τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα, φέτος, θα παρουσιάσει υποχώρηση κατά 0,8%. Συγκεκριμένα, ο EITO εκτιμά ότι θα ανέλθει σε 3,75 δισ. ευρώ από 3,78 δισ. ευρώ που εκτιμάται ότι ανήλθε πέρυσι.

Μάλιστα, θα καταγράψει μεγαλύτερη ποσοστιαία κάμψη απ' ό,τι το 2017, όταν η αγορά κατέγραψε πτώση 0,5% σε σχέση με το 2016. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο EITO εκτιμά πως κατά τη φετινή πορεία, η κάμψη των μεγεθών στις τηλεπικοινωνίες αφορά τόσο τις υπηρεσίες (τηλεφωνία, δεδομένα), όσο και τον τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό (συσκευές κ.λπ.). Πάντως, τα ποσοστά υποχώρησης της αγοράς τηλεπικοινωνιών για τη διετία 2017-18 είναι χαμηλότερα από εκείνα της τριετίας 2014-16.

Η υπερθέρμανση της οικονομίας βάζει φωτιά στον Ερντογάν

Υπερχρεωμένες επιχειρήσεις, υψηλός πληθωρισμός, διολίσθηση της λίρας

Σημειώνοντας έναν εντυπωσιακό ρυθμό ανάπτυξης, η Τουρκία διατρέχει κίνδυνο υπερθέρμανσης. Ο πληθωρισμός καλπάζει και η τουρκική λίρα βρίσκεται σε ελεύθερη πτώση.

Την ίδια στιγμή, το χρέος της έχει υποβαθμιστεί από τον οίκο Moody's και το διεθνές οικονομικό περιβάλλον δεν ευνοεί μια οικονομία με μεγάλη εξάρτηση από το ξένο κεφάλαιο. Το κόστος του χρήματος αυξάνεται και βρίσκεται σε εξέλιξη ένας εμπορικός πόλεμος. Εν μέσω μιας τόσο αρνητικής συγκυρίας, η Τουρκία οδεύει προς εκλογές.

Οι τουρκικές επιχειρήσεις έχουν συγκεντρώσει χρέος σε ξένο νόμισμα που ανέρχεται περίπου στο 40% του ΑΕΠ της χώρας.

Χάρη σε μια πολιτική που ενθάρρυνε τον δανεισμό, το τουρκικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 7,4% την περασμένη χρονιά και ο πληθωρισμός «φλερτάρει» με το 13% – τα τελευταία στοιχεία τον φέρουν στο 12,98%.

Οι τουρκικές επιχειρήσεις έχουν συγκεντρώσει χρέος σε ξένο νόμισμα, που ανέρχεται περίπου στο 40% του τουρκικού ΑΕΠ. Οπως επισημαίνει το Bloomberg, έχουν αρχίσει να προκαλούν προβληματισμό και ανησυχία στους επενδυτές περιπτώσεις όπως της εταιρείας Yildiz Holding, που επιχειρεί να αναδιαπραγματευθεί δάνειο 7 δισ. δολαρίων, ενώ παράλληλα εκκρεμεί χρέος της ύψους 4,75 δισ. δολαρίων από την αγορά της μεγαλύτερης εταιρείας τηλεπικοινωνιών στην Τουρκία.

Αν αυτά τα δυσθεώρητα χρέη δεν εξυπηρετηθούν, θα βρεθούν σε δεινή θέση οι τουρκικές τράπεζες, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 1/3 του τουρκικού χρηματιστηρίου. Κι ενώ χαίνουσα πληγή της τουρκικής οικονομίας είναι η μεγάλη εξάρτησή της από το ξένο κεφάλαιο, η κυβέρνηση Ερντογάν δεν είναι διατεθειμένη να προβεί στη λήψη οποιουδήποτε μέτρου που θα μπορούσε να μετριάσει την κατανάλωση και την ανάπτυξη.

Η ισοτιμία της τουρκικής λίρας έχει δεχθεί καίριο πλήγμα και εμφανίζεται στις χειρότερες θέσεις μεταξύ των νομισμάτων των αναδυόμενων οικονομιών. Από τα 15 χρόνια που βρίσκεται στην εξουσία το κυβερνών κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης, μόνον τα τέσσερα η αξία της λίρας δεν υποχώρησε. Τον περασμένο μήνα σημείωσε τη χαμηλότερη ισοτιμία της ιστορίας της, όταν ο οίκος Moody's υποβάθμισε περαιτέρω το τουρκικό χρέος, που ήδη βρισκόταν στην κατηγορία «σκουπίδια».

Σήμερα, ένα δολάριο ισοδυναμεί με σχεδόν τέσσερις τουρκικές λίρες.

Επιβαρύνονται έτσι οι κάτοχοι ξένων ομολόγων, αλλά και οι διεθνείς τράπεζες που βλέπουν να μειώνονται οι αποδόσεις των επενδύσεών τους, ενώ έχουν στηρίξει επί χρόνια την ανάπτυξη της μεγαλύτερης οικονομίας στην ευρύτερη περιοχή της Εγγύς Ανατολής.

Μιλώντας στο Bloomberg, ο Νάιτζελ Ρεντέλ, αναλυτής της Medley Global Advisors στο Λονδίνο, τόνισε ότι «οι επενδυτές διερωτώνται πόσο μπορεί να κρατήσει αυτό, χωρίς μια νέα πτώση της τουρκικής λίρας».

Οι οιωνοί φαίνονται κακοί, δεδομένου ότι ο Ερντογάν δεν αναμένεται να λάβει υπ' όψιν τις προειδοποιήσεις, διότι γνωρίζει πολύ καλά ότι η δημοτικότητά του οφείλεται στους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Γι' αυτό και έχει επανειλημμένως παρέμβει στο έργο της κεντρικής τράπεζας.

Ο Τσεμίλ Ερτέμ, επικεφαλής των οικονομικών συμβούλων του Ερντογάν, δήλωσε το περασμένο Σάββατο ότι ο ρυθμός ανάπτυξης είναι βιώσιμος και ο πληθωρισμός θα αποκλιμακωθεί στη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του έτους.

ΤΟΥΡΚΙΑ

Επιτόκια και πληθωρισμός

Από τις αρχές του 2017 η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας έχει αυξήσει τα επιτόκια της τουρκικής λίρας κατά 400 μονάδες βάσης. Ο πληθωρισμός παραμένει, ωστόσο, διψήφιος.

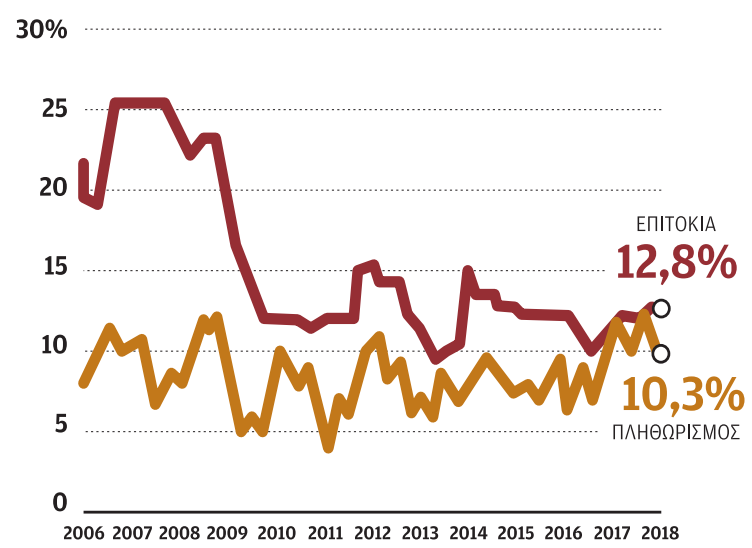

ΠΗΓΗ: Thomson Reuters Datastream

Συναλλαγματικά διαθέσιμα

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα έχουν μειωθεί και η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας έχει πολύ περιορισμένα περιθώρια να παρέμβει στις αγορές συναλλάγματος για να στηρίξει την τουρκική λίρα.

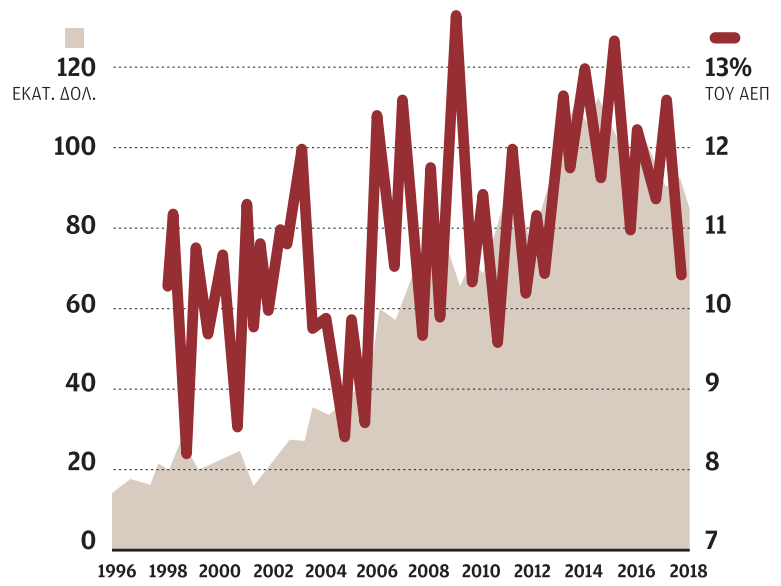

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μείωση ξένων επενδύσεων

Δεδομένου ότι η Τουρκία χρειάζεται το ξένο κεφάλαιο για να χρηματοδοτήσει τα ελλείμματά της, η κεντρική τράπεζα λαμβάνει μέτρα για να προσελκύσει ξένους επενδυτές. Από τις αρχές του περασμένου έτους έχει αυξήσει τα επιτόκια της λίρας κατά 400 μονάδες βάσης, προσφέροντας τις υψηλότερες αποδόσεις από όλες τις αναδυόμενες αγορές.

Ωστόσο, τα μέτρα τόνωσης της οικονομίας που έλαβε η κυβέρνηση πέρυσι ενθάρρυναν τον δανεισμό, και το αποτέλεσμα ήταν η αύξηση των δανείων κατά 40% στη διάρκεια του 2017 αλλά και η εκτίναξη του πληθωρισμού.

Εν τω μεταξύ, το ξένο κεφάλαιο τείνει να εγκαταλείψει τη γειτονική χώρα, όπως δείχνουν τα τελευταία στοιχεία για τις ξένες επενδύσεις. Τους 12 μήνες έως τον Ιανουάριο, οι άμεσες ξένες επενδύσεις μειώθηκαν στα 8 δισ. δολάρια, που σημαίνει ότι χρηματοδοτείται από τους ξένους επενδυτές μόνον το 20% του δημοσιονομικού της ελλείμματος.

Προκειμένου να διατηρήσει τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, η κυβέρνηση Ερντογάν ετοιμάζεται να ανακοινώσει νέο πακέτο στήριξης των επενδύσεων, συνολικής αξίας 128 δισ. τουρκικών λιρών, ποσό αντίστοιχο των 32 δισ. δολαρίων.

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Τούρκου πρωθυπουργού Μπιναλί Γιλντιρίμ, πρόκειται επίσης να λάβει μέτρα για να διευκολύνει τον δανεισμό των επιχειρήσεων.

Κλιμακώνεται ο εμπορικός πόλεμος μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών - Κίνας

Στη νέα λίστα των ΗΠΑ 13.000 κινεζικά προϊόντα – Αμεση απάντηση από Πεκίνο

Κλιμακώνεται ο εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Πεκίνο. Εκπλήσσει πλέον η ταχύτητα με την οποία οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου επιτίθενται η μία στην άλλη. Στοχεύοντας στον τεχνολογικό τομέα της Κίνας, ο Αμερικανός πρόεδρος ανακοίνωσε τις πρώτες πρωινές ώρες χθες νέους δασμούς 25% σε εισαγωγές 13.000 κινεζικών προϊόντων. Ανάμεσά τους συγκαταλέγονται προϊόντα όπως οι επίπεδες οθόνες τηλεόρασης, ευρύ φάσμα ιατρικών συσκευών, τα εξαρτήματα αεροσκαφών και οι μπαταρίες. Το Πεκίνο αιφνιδίασε αναλυτές και αγορές, καθώς χρειάστηκε λιγότερο από 11 ώρες για να μπει στην αντεπίθεση και να ανακοινώσει δασμούς στις εισαγωγές αμερικανικών αεροσκαφών, αυτοκινήτων, χημικών αλλά και αγροτικών προϊόντων όπως η σόγια και το μοσχαρίσιο κρέας.

Τα αντίποινα των Κινέζων αναμένεται να πλήξουν τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα της Tesla και τα μοντέλα της Ford Motor.

Προειδοποιώντας για τους κινδύνους που εγκυμονεί ο εμπορικός πόλεμος, ο ΟΟΣΑ χαρακτήρισε «ανησυχητική» την εξέλιξη διά στόματος του επικεφαλής του Ανχελ Γκουρία. Ο κ. Γκουρία τόνισε πως η κλιμάκωση της έντασης «δεν είναι καλή για κανέναν, όλοι έχουν να χάσουν από αυτήν την κατάσταση». Οπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, οι νέοι δασμοί που αποφάσισε η Ουάσιγκτον εντάσσονται στο ευρύτερο σχέδιό της να ανακόψει την πορεία της Κίνας προς την κυριαρχία στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας, όπως οι μικροεπεξεργαστές, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και οι ιατρικές συσκευές. Πολλοί κλάδοι της αμερικανικής βιομηχανίας έχουν εκφράσει τον προβληματισμό τους για τις επιπτώσεις του εμπορικού πολέμου. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις διαμαρτυρίες τους, η αμερικανική κυβέρνηση τόνισε ότι επεξεργάστηκε προσεκτικά τον κατάλογο των προϊόντων, ώστε να μην συμπεριλαμβάνει είδη που θα μπορούσαν να πλήξουν την αμερικανική οικονομία ή τους Αμερικανούς καταναλωτές. Πράγματι, ο κατάλογος δεν περιλαμβάνει καταναλωτικά προϊόντα που πωλούνται στα μεγάλα πολυκαταστήματα των ΗΠΑ όπως τα Target και Walmart, κινητά τηλέφωνα της Apple ή φορητούς υπολογιστές της Dell, όπως και είδη ένδυσης και υπόδησης.

Σε ό,τι αφορά, πάντως, τα αντίποινα που αποφάσισε η Κίνα, στοχεύουν σε σημαντικές εξαγωγές των ΗΠΑ. Περιλαμβάνουν 106 είδη των οποίων η εμπορική αξία φτάνει στα 50 δισ. δολάρια., είναι δηλαδή ίση με εκείνη των κινεζικών εξαγωγών που στόχευσε η Ουάσιγκτον με τους δασμούς. Αναμένεται να πλήξουν τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα της Tesla και δημοφιλή μοντέλα της Ford Motor, αεροσκάφη της General Dynamics Corp και το ουίσκι Jack Daniel, αλλά και αγροτικά προϊόντα όπως το βαμβάκι, η σόγια και το κατεψυγμένο μοσχαρίσιο κρέας, την παραγωγή δηλαδή πολιτειών όπως η Αϊόβα και το Τέξας που ψήφισαν τον Ντ. Τραμπ. Ισχυρό πλήγμα ενδέχεται, άλλωστε, να δεχθεί η αμερικανική αεροναυπηγική και αεροδιαστημική βιομηχανία Boeing, καθώς το περασμένο έτος περισσότερο από το 25% των παραγγελιών που έκλεισε προοριζόταν για την Κίνα. Σύμφωνα με τον Κάρστεν Φριτς, αναλυτή της Commerzbank, οι δασμοί που αποφάσισε το Πεκίνο θα αποτελέσουν τον παράγοντα «που θα αλλάξει το παιχνίδι», καθώς «μεταφέρουν τις εμπορικές διενέξεις από το επίπεδο του συμβολισμού σε μέτρα που θα πλήξουν τις εξαγωγές του αμερικανικού αγροτικού τομέα».

Η Κίνα εισάγει σόγια κυρίως από ΗΠΑ και Βραζιλία

Η Κίνα είναι η πρώτη στον κόσμο σε εισαγωγές σόγιας με τις μεγαλύτερες εισαγωγές αμερικανικής σόγιας που φτάνουν στα 14 δισ. δολ. τον χρόνο. Η απόφασή της να επιβάλει δασμούς στις εισαγωγές σόγιας αναμένεται να πλήξει τον αγροτικό τομέα των ΗΠΑ, ενώ το Πεκίνο έχει εναλλακτικούς προμηθευτές σόγιας όπως τη Βραζιλία.

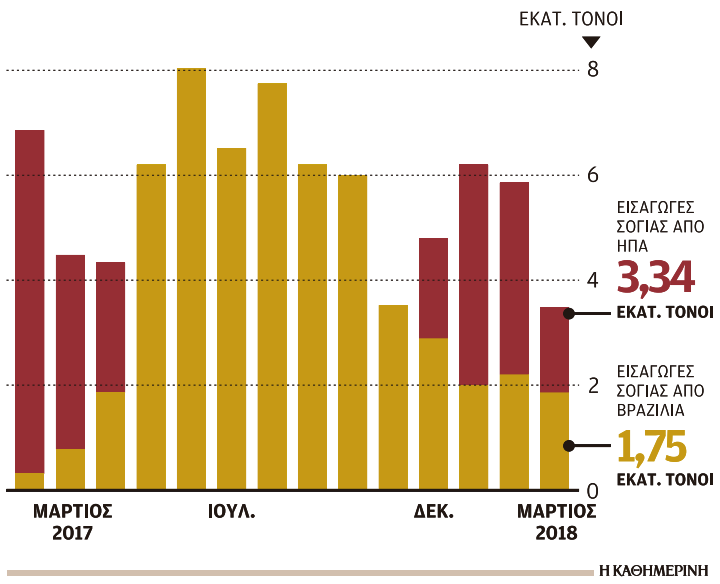

Οι κλάδοι που θα δεχθούν τα ισχυρότερα πλήγματα

Σχολιάζοντας την επιλογή της Ουάσιγκτον να μην επιβάλει δασμούς σε προϊόντα υψηλής τεχνολογίας, όπως τα κινητά της Apple και οι φορητοί υπολογιστές της Dell που παράγονται στην Κίνα, πηγή της αμερικανικής βιομηχανίας δήλωσε στο Reuters ότι «η βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας θα νιώθει ότι τη γλίτωσε».

Η ίδια πηγή προσέθεσε, όμως, ότι θα πληγούν οι παραδοσιακές βιομηχανίες του μεταποιητικού τομέα, όπως και οι φαρμακοβιομηχανίες και οι εταιρείες ιατρικών συσκευών.

Οι αμερικανικές βιομηχανίες του μεταποιητικού τομέα εξέφρασαν τη διαφωνία τους, μέσω του Τζέι Τίμονς, προέδρου της Εθνικής Ενωσης Μεταποίησης, που τόνισε πως «οι δασμοί είναι μια δυνατότητα, αλλά θα προκαλέσουν προβλήματα, καθώς θα αυξήσουν το κόστος τόσο για τον μεταποιητικό τομέα όσο και για τους Αμερικανούς καταναλωτές».

Ο Ντόναλντ Τραμπ, πάντως, δεν έδειξε διάθεση να χαμηλώσει τους τόνους. Σε νέο tweet του έγραψε: «Δεν έχουμε εμπορικό πόλεμο με την Κίνα, τον πόλεμο αυτόν τον έχουμε χάσει πριν από χρόνια, εξαιτίας των ανόητων ή ανίκανων που εκπροσωπούσαν τις ΗΠΑ». Παράλληλα, ο σύμβουλος του Λευκού Οίκου Πίτερ Ναβάρο κατηγόρησε την Κίνα ότι «προσπαθεί να αποδυναμώσει τη βούληση των ΗΠΑ, στοχεύοντας καίριους τομείς της αμερικανικής οικονομίας». Σε συνέντευξή του, πάντως, στο αμερικανικό δίκτυο CNBC, ο Αμερικανός εκπρόσωπος Εμπορίου Γουίλμπουρ Ρος ανέφερε ότι δεν θα εκπλαγεί αν η κλιμάκωση της έντασης φέρει, τελικά, τις δύο πλευρές στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Την άποψή του φαίνεται να συμμερίζονται αναλυτές όπως ο Τζούλιαν Εβανς Πρίτσαρντ, οικονομολόγος της Capital Economics. «Επικρατούσε η εντύπωση πως η Κίνα δεν θα αντιδρούσε τόσο επιθετικά και θα απέφευγε την κλιμάκωση της έντασης, γι' αυτό και εξέπληξε πολύ κόσμο», σχολίασε. Ο εν λόγω αναλυτής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εκατέρωθεν επιθετικότητα αποτελεί είδος τακτικισμού, ο οποίος στοχεύει «στο να καταστήσει σαφές ποιο θα είναι το κόστος, με την ελπίδα ότι οι δύο πλευρές θα συμφωνήσουν και, τελικά, δεν θα εφαρμοσθούν οι δασμοί».

Οι δασμοί θα αυξήσουν το κόστος τόσο για τον μεταποιητικό τομέα όσο και για τους Αμερικανούς καταναλωτές.

Στη διάρκεια του 2017, οι εμπορικές συναλλαγές του λιμανιού της Αμβέρσας με τα βρετανικά λιμάνια μειώθηκαν κατά 5%, αντανακλώντας την πρώτη σημαντική πτώση έπειτα από πέντε χρόνια.

Το Brexit φέρνει καθυστερήσεις σε εκτελωνισμούς στα λιμάνια

Οι συνέπειες του Brexit έχουν αρχίσει να γίνονται αισθητές στο λιμάνι της Αμβέρσας στο Βέλγιο, διότι σημειώθηκε πτώση της εμπορικής κίνησης με το Ηνωμένο Βασίλειο. Δεν είναι βέβαιο, πάντως, αν η αποχώρηση της Βρετανίας θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες ή κινδύνους για το λιμάνι της Αμβέρσας ή του Ρότερνταμ στην Ολλανδία. Επικρατεί μεγάλη αβεβαιότητα για τη μετά Brexit εποχή.

Κατά τη διάρκεια του περυσινού έτους, οι εμπορικές συναλλαγές του λιμανιού της Αμβέρσας με τα βρετανικά λιμάνια μειώθηκαν κατά 5%, αντανακλώντας την πρώτη σημαντική πτώση έπειτα από πέντε χρόνια. Η διοίκηση του βελγικού λιμανιού αναζητεί επιμόνως να συνομιλήσει με έναν εκπρόσωπο της Βρετανίας για θέματα εμπορικής πολιτικής. «Κάναμε έρευνες και συζητήσαμε με εταιρείες στο Βέλγιο, και καταλήξαμε στο ότι υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα για το τι θα γίνει μετά το Brexit», δήλωσε ο Λουκ Αρνούτ, επικεφαλής διεθνών σχέσεων στο λιμάνι της Αμβέρσας, το οποίο κατασκεύασε ο Ναπολέων ως ορμητήριο για να εισβάλει στη Βρετανία. Οι επικεφαλής στο λιμάνι του Ρότερνταμ εκτιμούν ότι οι πρόσθετοι έλεγχοι μετά την αποχώρηση της Βρετανίας από την τελωνειακή ένωση θα διαρκούν ένα με δύο λεπτά ανά φορτηγό. Αν πολλαπλασιάσει κανείς αυτά τα ένα ή δύο λεπτά με τα 200 ή 400 φορτηγά που μεταφέρει κάθε εμπορικό πλοίο, τότε οι συνολικές καθυστερήσεις θα είναι από 3,5 έως 13 ώρες.

Γενικότερα εκφράζονται ανησυχίες για μεγάλη συμφόρηση στα λιμάνια της Ευρωπαϊκής Ενωσης από τη συσσώρευση εμπορευμάτων από ή προς τη Βρετανία αν δεν ξεκαθαριστούν οι όροι των εμπορικών σχέσεων μετά το Brexit. Η Ευρωπαϊκή Ενωση Λιμένων (ESPO), εν τω μεταξύ, προειδοποιεί για τις επιπτώσεις της άτακτης αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε., καθώς οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Λονδίνου και Βρυξελλών δεν έχουν ακόμη καταλήξει σε ένα πλαίσιο συνεργασίας μετά το Brexit. Ελλοχεύει ο κίνδυνος να συσσωρευθεί ένας μεγάλος όγκος εμπορευμάτων στα οδικά κανάλια προς τα λιμάνια ή στα λιμάνια της Ε.Ε., διότι δεν θα έχει ξεκαθαριστεί ακόμα η εμπορική σχέση μεταξύ της Ε.Ε και της Βρετανίας. Ιδιαίτερα εκτεθειμένα είναι τα λιμάνια της Αμβέρσας και του Ρότερνταμ. «Ο μεγαλύτερος όγκος των εμπορευμάτων που συναλλάσσεται η Ε.Ε. με τη Βρετανία μπορεί να μην μπορούν να μετακινηθούν από τα λιμάνια, προκαλώντας μεγάλη συμφόρηση», αναφέρεται σε έκθεση που παρουσιάστηκε τον Μάρτιο.

Δεν είναι βέβαιο αν η αποχώρηση της Βρετανίας θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες ή κινδύνους για το λιμάνι της Αμβέρσας ή του Ρότερνταμ στην Ολλανδία.

BLOOMBERG

Οι μονομάχοι, οι απώλειες και ο ρόλος του ΠΟΕ

Σε διάστημα μόλις δύο εβδομάδων, ο Αμερικανός πρόεδρος έδωσε εντολή να επιβληθούν δασμοί στα προϊόντα πολλών χωρών, απαγόρευσε τις εξαγορές αμερικανικών επιχειρήσεων από κινεζικές και σχεδιάζει περαιτέρω περιορισμούς στις επενδύσεις της Κίνας στις ΗΠΑ. Η Κίνα προχώρησε αρχικά σε αντίποινα, επιβάλλοντας δασμούς σε 128 αμερικανικά προϊόντα, και οι οικονομολόγοι προειδοποιούν ότι ο κόσμος βρίσκεται στα πρόθυρα εμπορικού πολέμου και αλλεπάλληλων προσφυγών στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, που μάλλον δεν είναι κατάλληλα εξοπλισμένος για να αντιδράσει επαρκώς. Οι επόμενες ερωτήσεις και απαντήσεις θα μας βοηθήσουν να μπούμε στο κλίμα ενός... εμπορικού πολέμου.

Στις διαμάχες για τον έλεγχο του εμπορίου, απώλειες, όπως μας έχουν δείξει τα μέχρι στιγμής στοιχεία, καταγράφουν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

– Τι είναι ο εμπορικός πόλεμος;

– Σίγουρα αυτό που κάνει ο Τραμπ αλλά και όσα συνέβαιναν επί πολλούς αιώνες, όταν οι περισσότερες χώρες προστάτευαν τις βιομηχανίες τους. Ατμόσφαιρα εμπορικού πολέμου καλλιεργούν, άλλωστε, οι κατηγορίες του Αμερικανού προέδρου κατά της Κίνας, ότι υποκλέπτει τεχνογνωσία από τις αμερικανικές επιχειρήσεις, αλλά και το γεγονός ότι επικαλείται την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ για να δικαιολογήσει ορισμένα από τα μέτρα που λαμβάνει κατά της Κίνας.

– Ποιος κερδίζει σε έναν εμπορικό πόλεμο;

– Κανείς, αν κρίνουμε απ' ό,τι έχει συμβεί έως τώρα. Το 2002, ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ Τζορτζ Μπους επέβαλε δασμούς στον χάλυβα. Μειώθηκε το ΑΕΠ των ΗΠΑ κατά 30,4 εκατ. δολ. και χάθηκαν 200.000 θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ – οι 13.000 από τις οποίες ήταν στον τομέα του χάλυβα. Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Peterson, οι δασμοί του Μπους κόστισαν περίπου 400.000 δολάρια ανά θέση εργασίας που διατηρήθηκε.

– Σε ποια περίπτωση εμπλέκεται ο ΠΟΕ;

– Οι ΗΠΑ προχώρησαν στην επιβολή του πρώτου γύρου δασμών στις 23 Μαρτίου, οπότε και υπέβαλαν στον ΠΟΕ «αίτημα για διαβούλευση» με την Κίνα για τις εκδόσεις αδειών σχετικά με τη χρήση τεχνολογίας. Η Κίνα, επίσης, γνωστοποίησε στον ΠΟΕ πώς σκόπευε να απαντήσει στους δασμούς, και αργότερα προσέθεσε ότι θα προσφύγει στον διεθνή οργανισμό αμφισβητώντας τη νομιμότητα των δασμών που αποφάσισε η Ουάσιγκτον. Υποστήριξε ότι οι δασμοί που αποφάσισε να επιβάλει η Ουάσιγκτον στις εξαγωγές της αποτελούν «κατάφωρη παραβίαση» των κανόνων του διεθνούς οργανισμού, τον οποίο και εκθέτουν σε «άνευ προηγουμένου κίνδυνο». Οι πράξεις αντεκδίκησης, όμως, που εκδηλώνονται ταχύτατα δεν συνάδουν με τις συνήθως αργές διαδικασίες του ΠΟΕ. Ο διεθνής οργανισμός αποτελεί ένα είδος διεθνούς διαιτησίας σε περιπτώσεις εμπορικών διενέξεων, και ο στόχος του είναι να περιορίσει κάθε είδους εμπόδιο στο ελεύθερο εμπόριο. Οταν έχει βάση η καταγγελία μιας χώρας κατά των περιορισμών που επιβάλλει μια άλλη, ο ΠΟΕ συνιστά ορισμένα μέτρα αντεκδίκησης. Στην προκειμένη περίπτωση, ο Ντόναλντ Τραμπ επέβαλε δασμούς στον χάλυβα επικαλούμενος μια σχεδόν ξεχασμένη διάταξη νόμου των ΗΠΑ από το 1962 που εξουσιοδοτεί τον Αμερικανό πρόεδρο να επιβάλει περιορισμούς στις εισαγωγές όταν εκτιμά ότι υπονομεύουν την εθνική ασφάλεια. Σύμφωνα με τον καταστατικό του, οι χώρες έχουν δικαίωμα να λάβουν μέτρα για να προστατεύσουν ζωτικά συμφέροντά τους και την εθνική τους ασφάλεια.

– Θα μπορούσαν οι δασμοί που επέβαλε ο Τραμπ στις κινεζικές εισαγωγές να αποβούν εις βάρος των ΗΠΑ;

– Ναι. Ας εξετάσουμε τους δασμούς στον χάλυβα. Πολύ μεγαλύτερος αριθμός Αμερικανών εργάζεται σε βιομηχανίες, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, που αγοράζουν χάλυβα για να φτιάξουν προϊόντα, παρά στην ίδια τη βιομηχανία χάλυβα.

Ορισμένοι καταναλωτές είναι επίσης πιθανόν να αναγκαστούν να πληρώσουν υψηλότερες τιμές.

Οι εμπορικές διαφορές ενδέχεται να ενισχύσουν τον πληθωρισμό περισσότερο απ' όσο θα ήθελαν οι Αμερικανοί κεντρικοί τραπεζίτες, οπότε ίσως αισθανθούν αναγκασμένοι να αυξήσουν τα επιτόκια δανεισμού πιο επιθετικά απ' όσο σχεδίαζαν. Από την άλλη πλευρά, αν η επιβολή δασμών οδηγήσει σε απώλεια θέσεων εργασίας, ίσως η Fed να αυξήσει με πιο αργό ρυθμό τα επιτόκια δανεισμού.

Συνήθως οι κυβερνήσεις διαφόρων χωρών χρησιμοποιούν ποικίλα μέσα για να εμποδίζουν την είσοδο στην αγορά τους προϊόντων που έχουν κατασκευαστεί στο εξωτερικό και να προστατεύουν τις εγχώριες βιομηχανίες.

Πλούσιο και «εκρηκτικό» οπλοστάσιο

– Αποτελούν οι δασμοί το μοναδικό όπλο σε έναν εμπορικό πόλεμο;

– Οχι, κάθε πλευρά διαθέτει πολλά όπλα ακόμη. Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να περιορίσουν τις κινεζικές επενδύσεις στη χώρα, κάτι το οποίο ήδη κάνει η κυβέρνηση Τραμπ σε κάποιο βαθμό. Μια δεύτερη επιλογή θα ήταν να προσπαθήσει μια κυβέρνηση να χειραγωγήσει τη συναλλαγματική ισοτιμία του εθνικού της νομίσματος ή να προσπαθήσει να τη ρίξει μέσω δηλώσεων αξιωματούχων. Μια τρίτη επιλογή που χρησιμοποιούν κυβερνήσεις ανά τα χρόνια, είναι να μετέρχονται άλλα μέσα, ώστε να εμποδίζουν την είσοδο στην αγορά τους προϊόντων που έχουν κατασκευαστεί στο εξωτερικό και να προστατεύουν τις εγχώριες βιομηχανίες. Αυτή η πρακτική είναι γνωστή ως μερκαντιλισμός.

Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ κατηγορεί την κινεζική κυβέρνηση ότι χρησιμοποιεί κρατικές επιδοτήσεις για να ενισχύει τις εγχώριες βιομηχανίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως σε αυτήν των ποσοστώσεων, αυτό γίνεται ανοιχτά. Σε άλλες περιπτώσεις γίνεται κεκαλυμμένα, όπως όταν μια κυβέρνηση απαιτεί προϊόντα να έχουν ασυνήθιστες προδιαγραφές ή όταν καθυστερεί για μεγάλο χρονικό διάστημα τον έλεγχο προϊόντων στις πύλες εισόδου, όπως είναι τα λιμάνια, ή τέλος καθιστά εξαιρετικά περίπλοκη τη διαδικασία που απαιτείται ώστε να χορηγήσει τις απαραίτητες άδειες.

Ανησυχία στους επενδυτές φέρνει η οικονομική κατάσταση της Tesla

Φέτος πρέπει να αποπληρώσει ομόλογα 1,2 δισ. δολ., ενώ θα έχει ζημίες 2 δισ.

Προβληματισμός επικρατεί μεταξύ επενδυτών για το κατά πόσον θα χρειαστεί να αντλήσει νέα κεφάλαια πριν από το τέλος του έτους η αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία Tesla. Η καινοτόμος αυτοκινητοβιομηχανία ανακοίνωσε χθες ότι δεν σκοπεύει να αντλήσει νέα κεφάλαια εντός του έτους, ενώ δεσμεύθηκε να αυξήσει την παραγωγή του φθηνού μοντέλου της Model 3. Η ανακοίνωσή της οδήγησε σε άνοδο 4,5% τη μετοχή της. Οι επενδυτές ανησυχούν, πάντως, πως ίσως χρειαστεί να αναζητήσει νέα χρηματοδότηση. Σύμφωνα με το πρακτορείο ειδήσεων Bloomberg, το χρέος της, που αποτιμάται στα 10 δισ. δολ., έχει αρχίσει να μετατρέπεται σε δυσβάστακτο βάρος για την εταιρεία. Ο λόγος είναι ότι έχουν υποχωρήσει οι τιμές των ομολόγων της, μετά την υποβάθμιση της πιστοληπτικής της ικανότητας από τον οίκο Moody's την περασμένη εβδομάδα.

Ο Μπρους Κλαρκ, αναλυτής της Moody's Investors Service, επισήμανε σε δηλώσεις του στο Bloomberg ότι είναι πολύ πιθανόν η εταιρεία να οδηγηθεί σε αναζήτηση νέων κεφαλαίων στο μέλλον. Μέσα στο 2018 ωριμάζουν ομόλογα 1,2 δισ. δολ., ενώ η εταιρεία αναμένεται να έχει ζημίες 2 δισ. δολ. σε μετρητά έως τα τέλη του έτους. Ωστόσο, σύμφωνα με τον κ. Κλαρκ, μετά την αδυναμία της Tesla να επιτύχει τον στόχο παραγωγής του Model 3, η αναζήτηση νέων κεφαλαίων ίσως αποδειχθεί δύσκολη υπόθεση. «Η φερεγγυότητα της Tesla έχει κλονιστεί», δήλωσε χαρακτηριστικά ο κ. Κλαρκ. Σημειώνεται ότι η εταιρεία του Ελον Μασκ κατασκεύασε τις τελευταίες επτά ημέρες 2.020 μοντέλα Model 3, παραμένοντας μακριά από τον στόχο για την παραγωγή 2.500 την τελευταία εβδομάδα του Μαρτίου.

Η Tesla στοχεύει στην παραγωγή 5.000 οχημάτων Model 3 την εβδομάδα σε διάστημα τριών μηνών, ώστε να καταφέρει να αυξήσει σημαντικά τη ρευστότητά της.

Ο οίκος Moody's υποβάθμισε την περασμένη εβδομάδα την πιστοληπτική ικανότητα της καινοτόμου αυτοκινητοβιομηχανίας.

Η εταιρεία αποβλέπει στην παραγωγή 5.000 αυτοκινήτων Model 3 σε εβδομαδιαία βάση για διάστημα τριών μηνών, αναμένοντας να αυξήσει τη ρευστότητά της. Η Tesla ανέφερε ότι δεν θα χρειαστεί να προχωρήσει σε πώληση μετοχών ούτε και ομολόγων και ότι θα ακολουθήσει τις συνηθισμένες πιστωτικές γραμμές. Σε ανακοίνωσή της η εταιρεία δεσμεύεται ότι θα διπλασιάσει το ποσοστό παραγωγής του Model 3 κατά τη διάρκεια του δευτέρου τριμήνου, αντιμετωπίζοντας πιο γρήγορα τα προβλήματα στη γραμμή παραγωγής. Σε αυτά περιλαμβάνεται και το κλείσιμο ορισμένων εργοστασίων, με στόχο την περαιτέρω αναβάθμιση του εξοπλισμού τους. Σημειώνεται ότι η τιμή των μη εγγυημένων ομολόγων της εταιρείας, τα οποία λήγουν το 2025, αυξήθηκε κατά 1%, στα 88,12 δολ., λίγο μετά την ανακοίνωση ότι η εταιρεία δεν θα αναζητήσει περαιτέρω κεφάλαια.

Εντούτοις, η οποιαδήποτε απόπειρα εξεύρεσης νέων κεφαλαίων θα μπορούσε να κοστίσει ακριβά στον αμερικανικό κολοσσό. Η τιμή των μη εγγυημένων ομολόγων έχει υποχωρήσει σημαντικά το τελευταίο χρονικό διάστημα, ενώ λιγότερο πιθανή θεωρείται η πώληση ομολόγων. Αυτό ενδεχομένως οφείλεται στο γεγονός ότι σε μια νέα έκδοση οι νέοι επενδυτές θα απαιτήσουν απόδοση γύρω στο 10%, όταν η προηγούμενη απόδοση κινείτο κοντά στο 5,3%. Αλλη εναλλακτική επιλογή στην οποία έχει καταφύγει η Tesla στο παρελθόν αφορά την έκδοση μετατρέψιμου ομολόγου. Επίσης, η εταιρεία θα μπορούσε να εκδώσει εγγυημένα ομόλογα, τα οποία προσφέρουν χαμηλότερα επιτόκια σε σύγκριση με τα μη εγγυημένα ομόλογα. Σύμφωνα, πάντως, με τον Χιτίν Ανάντ, αναλυτή της CreditSights, η Tesla δεν αποκλείεται να αυξήσει την παραγωγή του Model 3 χωρίς να αναζητήσει νέα κεφάλαια, «αλλά αυτό δεν αναιρεί ότι τα χρειάζεται».

BLOOMBERG

Συμμόρφωση Gazprom προς την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία της Κομισιόν

Τέλος μπαίνει στην πολυετή έρευνα της Κομισιόν κατά της Gazprom για μονοπωλιακές πρακτικές, σύμφωνα με αποκλειστικές πληροφορίες του Reuters. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένεται να κάνει δεκτά τα μέτρα που είχε προτείνει η Gazprom, καθώς, στο πλαίσιο διακανονισμού, η ρωσική εταιρεία φυσικού αερίου δέχθηκε να αναθεωρήσει τις τιμές που επιβάλλει στους πελάτες της, σε μια προσπάθεια να συμμορφωθεί με την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία της Ε.Ε.

Η απόφαση της Κομισιόν αναμένεται να ανακοινωθεί μέσα στον Απρίλιο, παρότι, σύμφωνα με πηγές του πρακτορείου ειδήσεων Reuters, το χρονοδιάγραμμα παραμένει ακόμη ασαφές. Σημειώνεται ότι ο διακανονισμός ανάμεσα στα δύο εμπλεκόμενα μέρη θα επιτρέψει στην Gazprom να αποφύγει την επιβολή προστίμου ίσου με το 10% του κύκλου εργασιών της εταιρείας. Πέρυσι, η ρωσική εταιρεία, η οποία προμηθεύει το ένα τρίτο του φυσικού αερίου σε χώρες της Ε.Ε., προσφέρθηκε να συνδέσει τις τιμές της με τις τιμές φυσικού αερίου όπως έχουν διαμορφωθεί στην ευρωπαϊκή αγορά, καθώς και με τις τιμές που ισχύουν στη Γαλλία, στη Γερμανία και στην Ιταλία. Επίσης, στην προσπάθεια εξεύρεσης συμβιβασμού, η Gazprom επιτρέπει την επανεξέταση των τιμών κάθε δύο χρόνια. Υπενθυμίζεται ότι η ρωσική εταιρεία κατηγορείται για «άδικη» τιμολόγηση των πελατών της μέσω της διασύνδεσης των τιμών του φυσικού αερίου με εκείνες του πετρελαίου.

Η ένσταση της Κομισιόν στις πρακτικές της ρωσικής εταιρείας υποδηλώνει και τους τριγμούς στη σχέση μεταξύ Ευρώπης και Μόσχας, με αφορμή τον πόλεμο στη Συρία, την προσάρτηση της Κριμαίας, καθώς και την πρόσφατη υπόθεση της δηλητηρίασης του Ρώσου πρώην πράκτορα Σεργκέι Σκριπάλ, οδηγώντας στην αποπομπή Ρώσων διπλωματών από χώρες της Ε.Ε. Η εταιρεία δεσμεύθηκε επίσης να αποσύρει όλους τους περιορισμούς που εμποδίζουν τους πελάτες της να μεταπωλήσουν φυσικό αέριο, διευκολύνοντας έτσι τις διασυνοριακές ροές φυσικού αερίου και σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Η εταιρεία δέχθηκε ακόμα να αφήσει τον διαχειριστή μεταφοράς φυσικού αερίου στη Βουλγαρία να ελέγχει τις ροές ανάμεσα στις βαλκανικές χώρες και την Ελλάδα. Η Gazprom βρέθηκε στο στόχαστρο των ευρωπαϊκών αρχών ήδη από το 2011 όταν οι Αρχές εισέβαλαν σε 20 γραφεία πελατών της στη Δυτική και την Κεντρική Ευρώπη, προχωρώντας σε κατάσχεση τουλάχιστον 150.000 εγγράφων.

REUTERS

Η Gazprom αναθεωρεί τις τιμές που επιβάλλει στους πελάτες της.

Το Πεκίνο διασώζει την Anbang με 9,7 δισ. δολάρια

Η κινεζική κυβέρνηση ενίσχυσε χθες την ασφαλιστική εταιρεία Anbang με κεφάλαια 9,7 δισ. δολαρίων, καθώς προσπαθεί να περιορίσει τις συνέπειες από τη σύλληψη του πρώην προέδρου της εταιρείας, ο οποίος κατηγορείται ότι ήταν ο εγκέφαλος απάτης πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων. Ενισχύοντας την Anbang, το Πεκίνο θέλει να διασφαλίσει τη φερεγγυότητα της εταιρείας και να προστατεύσει τα συμφέροντα των πελατών της, ανακοίνωσε χθες η κινεζική κανονιστική αρχή. Η κυβέρνηση προσπαθεί να αναδιαρθρώσει και να σταθεροποιήσει την ασφαλιστική, που είχε γίνει παγκοσμίως γνωστή το 2014, όταν είχε αγοράσει το ξενοδοχείο Waldorf Astoria στη Νέα Υόρκη. Τον περασμένο Φεβρουάριο, οι κινεζικές αρχές είχαν αναλάβει τον έλεγχο της εταιρείας και είχαν διαβεβαιώσει πως δεν έχουν την πρόθεση να την κρατικοποιήσουν. Ο Γου Σιαοχούι, πρώην πρόεδρος της Anbang, κατηγορείται πως οργάνωσε τεράστια επιχείρηση εξαπάτησης, πουλώντας, χωρίς άδεια, ασφαλιστικά συμβόλαια, στα οποία ένα μέρος των χρημάτων κατευθυνόταν προς επενδυτικά ταμεία με στόχο την ενίσχυση των κεφαλαίων της εταιρείας του. Η υπόθεση της Anbang δείχνει καλύτερα από οποιαδήποτε άλλη την προσπάθεια των κινεζικών αρχών να περιορίσουν τις χρηματοπιστωτικές απειλές. Την περασμένη εβδομάδα, οι εισαγγελείς είχαν υποστηρίξει στο δικαστήριο πως οι ενέργειες του Γου απείλησαν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της Κίνας.

Ενισχύοντας την Anbang, το Πεκίνο θέλει να διασφαλίσει τη φερεγγυότητα της εταιρείας και να προστατεύσει τα συμφέροντα των πελατών της.

Ενισχύοντας την Anbang με σχεδόν 10 δισ. δολάρια, η κινεζική κυβέρνηση προστατεύει τις τράπεζες που είχαν χρηματοδοτήσει την εταιρεία και τους πολίτες που είχαν επενδύσει στα χρηματοπιστωτικά προϊόντα της Anbang, εξηγεί ο Μπροκ Σίλβερς, διευθυντής της Kaiyuan Capital. «Η χρεοκοπία μιας τράπεζας θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε ολόκληρη την κινεζική οικονομία, ενώ το γεγονός ότι πολλοί επενδυτές λιανικής θα υφίσταντο σημαντικές ζημίες θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την απήχηση του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας», προσθέτει ο Σίλβερς. Τα 9,7 δισ. δολάρια θα προέλθουν από το κοινό ταμείο των ασφαλιστικών εταιρειών που έχει σχηματιστεί για την οικονομική διάσωση ασφαλιστικών επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα. Το ταμείο θα αποκτήσει μερίδιο μετοχών στην Anbang, αλλά θα το διατηρήσει μόνο σε προσωρινή βάση, ανακοίνωσε η εταιρεία.

Η γιγάντωση της Anbang είχε στηριχθεί στην πώληση βραχυπρόθεσμων χρηματοπιστωτικών προϊόντων με υψηλή απόδοση, τα οποία είχε χρησιμοποιήσει η εταιρεία για να αγοράσει περιουσιακά στοιχεία με μακροπρόθεσμη απόδοση, όπως ακίνητα, και ακριβώς αυτή η διαφορά στην απόδοση ανησυχούσε χρόνια αναλυτές και κανονιστικές αρχές. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο κατά του Γου, η εταιρεία είχε αρχίσει την παράνομη αυτή πρακτική ήδη από το 2007. Ο Γου κατηγορείται ότι είχε παραγγείλει ψευδείς οικονομικές καταστάσεις και είχε χρησιμοποιήσει τα κεφάλαια που συγκέντρωνε για επενδύσεις, εξυπηρέτηση χρεών και για προσωπική χρήση. Επίσης αμφισβητεί τα γεγονότα, ενώ αρνείται τις κατηγορίες, υποστηρίζοντας πως δεν είχε κατανοήσει τη νομοθεσία και δεν γνώριζε ότι οι ενέργειές του συνιστούσαν οικονομικό έγκλημα, σύμφωνα με τα πρακτικά της δίκης που διεξάγεται στη Σαγκάη. Αργότερα φαίνεται πως δήλωσε στο δικαστήριο ότι «συνειδητοποίησε τα εγκλήματά του και μετανιώνει», ζητώντας επιείκεια.

BLOOMBERG

Προς αλλαγή διοίκησης οδεύει η Deutsche Bank

Για αλλαγή της σύνθεσης του εποπτικού συμβουλίου ετοιμάζονται στην Deutsche Bank, καθώς τίθενται υπό αμφισβήτηση τόσο ο διευθύνων σύμβουλος Τζον Κράιαν όσο και ο πρόεδρος Πάουλ Αχλάιτνερ. Σύμφωνα το Bloomberg, ο πρώην διευθύνων σύμβουλος της Merrill Lynch Τζον Θέιν πρόκειται από τον Μάιο να αναλάβει την κορυφαία θέση στη γερμανική τράπεζα. Ο Θέιν μαζί με άλλους τρεις, που προτάθηκαν από το εποπτικό συμβούλιο της γερμανικής τράπεζας, αναμένεται να αναλάβουν τη διοίκηση της τράπεζας. Ο Κράιαν, διευθύνων σύμβουλος της Deutsche Bank από το 2015, μάλλον έχει χάσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών λόγω μείωσης εσόδων της τράπεζας. Αλλά και ο πρόεδρος δέχεται κριτική εξαιτίας της αδυναμίας του να βοηθήσει στην ανάκαμψη της Deutsche Bank. Στα έξι χρόνια της θητείας του Πάουλ Αχλάιτνερ, η τράπεζα έχει αλλάξει τρεις διευθύνοντες συμβούλους. «Καλωσορίζω τις προτάσεις του εποπτικού συμβουλίου, αν και θα ήθελα να τις έχω δει νωρίτερα», δήλωσε ο Αντρέας Μάιερ της Aramea Asset Management στο Αμβούργο. Συμπλήρωσε πως αν ο πρόεδρος της Deutsche Bank επιλέξει να αντικαταστήσει τον διευθύνοντα σύμβουλο, τότε θα πρέπει και αυτός να παραιτηθεί. «Είναι πρόεδρος της τράπεζας από τον Μάιο του 2012 και αυτό σημαίνει ότι μοιράζεται την ευθύνη για την παρούσα κατάσταση». Οι εικασίες για το αν ο Κράιαν θα διατηρήσει τη θέση του, τον ώθησαν να δηλώσει στο προσωπικό στις 28 Μαρτίου ότι είναι «απολύτως αφοσιωμένος» στην τράπεζα και στη συνέχιση του έργου του. Πρόκειται για την τελευταία μεγάλη πρόκληση στην ιστορία της Deutsche Bank, που ακόμη παλεύει για την ανάκαμψή της μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Από την αρχή του έτους, η μετοχή της τράπεζας έχει υποχωρήσει κατά 30%. Οι σχέσεις Αχλάιτνερ και Κράιαν δεν είναι αγαστές εδώ και πολύ καιρό. Ο Αχλάιτνερ έχει κριτικάρει πολλές φορές τον διευθύνοντα σύμβουλο για τις επιδόσεις του. Μάλιστα, ενοχλήθηκε σφόδρα πέρυσι, όταν ο Κράιαν έθεσε θέμα της ανανέωσης του συμβολαίου του, το 2020, σε συνεντεύξεις του στο Bloomsberg και στην Handelsblatt.

BLOOMBERG

ΣΥΝΔΕΣΗ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Με το μεγαλύτερο ιδιωτικό δίκτυο οπτικών ινών, που επεκτείνεται συνεχώς, η **MTN Business βρίσκεται ακόμη πιο κοντά στην επιχείρησή σας, ανεξαρτήτως μεγέθους,** για να σας παρέχει **την πιο γρήγορη, αξιόπιστη** και πλέον **οικονομική σύνδεση στο διαδίκτυο μέσω οπτικών ινών**.

Μάθετε περισσότερα στο **www.mtnbusiness.com.cy** ή καλώντας τη **Γραμμή Υποστήριξης της MTN Business στο 131** ή επισκεφθείτε ένα από τα **MTN Business Centers σε Λευκωσία ή Λεμεσό.**

MTN BUSINESS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
Μ. ΣΑΒΒΑΤΟ 7 - ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΑΣΧΑ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

Οι κερδισμένοι και οι χαμένοι της αγοράς ακινήτων του 2017

Σε ποιες περιοχές σημειώθηκε άνοδος τιμών και πού συνεχίστηκε η πτώση

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε αγορά πολλών ταχυτήτων εξελίσσεται πλέον η κτηματαγορά, καθώς το 2017 σηματοδότησε την ανάκαμψη ορισμένων τομέων, τη σταθεροποίηση κάποιων άλλων, αλλά και τη συνεχιζόμενη πτώση των υπολοίπων.

Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς ακινήτων, αν δεν υπήρχε ο παράγων των κόκκινων δανείων και των πλειστηριασμών, η ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων θα ήταν σαφώς ταχύτερη και θα αφορούσε περισσότερες κατηγορίες ακινήτων, καθώς θα αυξανόταν σημαντικά και η ρευστότητα, μέσω νέων χορηγήσεων, που προς το παρόν παραμένουν περιορισμένες.

Οπως τονίζει ο Μπάμπης Χαραλαμπόπουλος, πρώην πρόεδρος του ΕΛΙΕ (Ελληνικό Ινστιτούτο Εκτιμητικής), συνοψίζοντας τα συμπεράσματα από τα ετήσια συνέδρια του ινστιτούτου σε Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο και Αθήνα, αυξήσεις τιμών εντοπίζονται πλέον σε καταστήματα τα οποία βρίσκονται σε δρόμους με διαχρονική εμπορικότητα, σε γραφεία υψηλών προδιαγραφών με πιστοποίηση πράσινου κτιρίου, σε διαμερίσματα και κατοικίες που ζητούνται για βραχυχρόνια μίσθωση, σε κάποια ακίνητα που πωλούνται σε πολίτες εκτός Ε.Ε. οι οποίοι αναζητούν τη λήψη άδειας παραμονής (μέσω του προγράμματος της «χρυσής βίζας»), σε σύγχρονα κτίρια logistics, όπως επίσης και σε ξενοδοχειακά ακίνητα που βρίσκονται σε δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς, επομένως εξασφαλίζουν και υψηλές πληρότητες.

Ανοδος τιμών καταγράφεται σε περιοχές του ιστορικού κέντρου της Αθήνας λόγω της ζήτησης για βραχυχρόνιες τουριστικές μισθώσεις μέσα από πλατφόρμες τύπου Airbnb.

Στον αντίποδα, πτωτικά κινούνται περιοχές με υπερβάλλουσα προσφορά διαμερισμάτων μεγάλης επιφάνειας (π.χ. βόρεια προάστια), με φθίνοντα πληθυσμό. Το ίδιο ισχύει και για τα νεότερης ηλικίας ακίνητα (π.χ. δεκαετίας), αρκετά εκ των οποίων δεν έχουν καν κατοικηθεί ακόμα. Το φαινόμενο αυτό εντοπίζεται κυρίως σε περιοχές με μεγάλο απόθεμα απούλητων νεόδμητων κατοικιών. Πτώση εξακολουθούν επίσης να καταγράφουν και τα καταστήματα που βρίσκονται σε δευτερεύοντες οδικούς άξονες, τα γραφεία που βρίσκονται σε περιοχές που συγκεντρώνουν υψηλό απόθεμα χαμηλής ποιότητας οριζόντιων ιδιοκτησιών ή όπου κλείνουν επιχειρήσεις, αλλά και σε βιομηχανικές περιοχές όπου ενισχύεται η αποβιομηχανοποίηση.

Ενοίκια

Σε ό,τι αφορά τα ενοίκια, και στην περίπτωση αυτή διακρίνονται αρκετές διαφοροποιήσεις στην αγορά. Κατ' αρχάς, όπως σημειώνει ο κ. Χαραλαμπόπουλος, «έχουμε άνοδο στα πολύ ποιοτικά γραφεία στην Αθήνα (που όμως είναι λιγοστά), στα καταστήματα που βρίσκονται σε πολύ κεντρικούς εμπορικούς δρόμους, αλλά και στα διαμερίσματα και στις κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές (π.χ. ιστορικό κέντρο) με ζήτηση από το εξωτερικό για βραχυχρόνια μίσθωσης μέσω των πλατφορμών τύπου Airbnb».

Παράλληλα, σταθεροποίηση ή πτώση καταγράφεται στις τιμές των ενοικίων στις λοιπές κατηγορίες διαμερισμάτων, στα καταστήματα που βρίσκονται σε δευτερεύοντες οδικούς άξονες, στα γραφεία παλαιού τύπου (π.χ. γραφεία σε παλιές πολυκατοικίες στο κέντρο της Αθήνας μένουν στα «αζήτητα»).

Σύμφωνα με τους φορείς της αγοράς ακινήτων, τα κόκκινα δάνεια και ο γενικότερος χειρισμός τους έρχονται και αυτά να ενισχύσουν την προσφορά, σε μια περίοδο που η ζήτηση παραμένει υποτονική, ως αποτέλεσμα της μειωμένης αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, της υψηλής ανεργίας, της μεγάλης φορολογίας, αλλά και στο χαμηλό επίπεδο των μισθολογικών απολαβών των ήδη εργαζομένων. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι κατά το 2017, στο σύνολο της χώρας, ο αριθμός των μεταβιβάσεων ακινήτων κινήθηκε σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο, πλησιάζοντας τα επίπεδα ακινησίας της αγοράς.

Στο Diorama ο έλεγχος της Damavand μετά την αύξηση κεφαλαίου

Την επιπρόσθετη επένδυση του Diorama Investments Sicar στην εταιρεία Damavand A.E., ύψους 8 εκατ. ευρώ, μέσω αυξήσεως κεφαλαίου ανακοίνωσε χθες η εταιρεία DECA Investments ΑΕΔΟΕΕ, αποκλειστικός διαχειριστής του Diorama. Με την κίνηση αυτή, το Diorama θα αποκτήσει την πλειοψηφία των μετοχών της Damavand. Σημειώνεται ότι η Damavand είναι μία δυναμική ελληνική επιχείρηση, η οποία δραστηριοποιείται στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, κυρίως ντομάτας και χυμών φρούτων, έναν κλάδο στον οποίο η χώρα μας έχει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Είναι μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες στον κλάδο, με σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης και έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό. Η επένδυση θα επιτρέψει στην Damavand να διευρύνει την παραγωγική της βάση, να εκμεταλλευθεί το συγκριτικό πλεονέκτημα που της παρέχει η γεωγραφική της θέση, να αυξήσει σημαντικά τις πωλήσεις και εξαγωγές της και να ενισχύσει περαιτέρω τη θέση της στον διεθνή χώρο.

Η διευθύνουσα σύμβουλος της Damavand κ. Χριστίνα Καραχάλιου επεσήμανε σε δηλώσεις της ότι «οι καιροί επιτάσσουν την ταχύτερη ανάπτυξη της εταιρείας στον κλάδο. Το πελατολόγιό μας αναπτύσσεται εξαιρετικά. Στόχος μας, η άμεση ανταπόκριση σε όλες τις προκλήσεις. Αυτή πάντα ήταν η φιλοσοφία μας, προς όφελος όλων των ανθρώπων με τους οποίους γίναμε οικογένεια σε αυτή τη διαδρομή». Επιπλέον, ο διευθυντής Επενδύσεων της DECA Investments ΑΕΔΟΕΕ κ. Γιάννης Καλαντζής δήλωσε, με τη σειρά του, ότι «η απόφασή μας πριν από δύο χρόνια να επενδύσουμε στην Damavand βασιζόταν στην ελκυστικότητα του κλάδου, στην εξαιρετική γεωγραφική θέση του εργοστασίου και στην ποιότητα των πελατών της εταιρείας. Παρά την επιζήμια για όλο τον κλάδο περυσινή απόδοση της καλλιέργειας ντομάτας, η εταιρεία και ο κλάδος παραμένουν ελκυστικοί. Η αποδοχή της Damavand από πρώτης ποιότητας πολυεθνικές εταιρείες και η επιτυχής διείσδυσή της στις παγκόσμιες αγορές θα συνεχιστούν εάν η εταιρεία ενισχύσει την κεφαλαιακή της επάρκεια. Η επιπλέον χρηματοδότησή μας υποστηρίζει τη συνέχιση της ανάπτυξης της εταιρείας και παρέχει περαιτέρω εξασφάλιση στους αγρότες προμηθευτές μας για την ανάπτυξη καλλιέργειας της ντομάτας».

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ανήλθε στα 8 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Deca Investments, το Diorama έχει επενδύσει μέχρι σήμερα σε πέντε εταιρείες. Οι εταιρείες του χαρτοφυλακίου δραστηριοποιούνται στην παραγωγή και εμπορία αυτοκόλλητων ταινιών (Atlas Tapes), ενώ έχει επενδύσει στην Damavand, στην ψηφιακή μουσική και στην ψηφιακή διαφήμιση σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων (InternetQ), στη συσκευασία φρέσκου γάλακτος (Adam Pack) και στην παραγωγή και διάθεση γυναικείων ενδυμάτων, τσαντών, υποδημάτων και αξεσουάρ μέσω της εταιρείας Axel Accessories.

Πρώτοι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί από την εφορία στις 27 Απριλίου

Εναρξη με 15 ακίνητα που θα βγουν στο σφυρί βάσει της εμπορικής αξίας τους

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Στις 27 Απριλίου θα γίνουν οι πρώτοι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί ακινήτων από την εφορία. Οι πλειστηριασμοί αφορούν, μεταξύ άλλων, διαμερίσματα στην Αγία Παρασκευή, τα οποία ανήκουν σε γνωστό σχεδιαστή ρούχων, που έχει απασχολήσει στο παρελθόν τις φορολογικές αρχές. Συνολικά, το πρώτο πακέτο πλειστηριασμών από την εφορία αφορά 15 ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς ακινήτων, αριθμός ο οποίος μέρα με τη μέρα θα αυξάνεται, καθώς εκτός από ακίνητα η εφορία θα βγάζει στο «σφυρί» αυτοκίνητα, σκάφη αναψυχής, έργα τέχνης, ακόμα και κοσμήματα αξίας. Σημειώνεται ότι το ελληνικό Δημόσιο θα διενεργήσει για πρώτη φορά πλειστηριασμό στην εμπορική τιμή του ακινήτου και όχι στην αντικειμενική αξία. Μάλιστα, έπειτα από δύο άγονους πλειστηριασμούς η τιμή μπορεί να «πέσει» ακόμα και κάτω από την εμπορική.

Το 2017 δεν πραγματοποιήθηκε κανένας πλειστηριασμός ακινήτου, ενώ το αμέσως προηγούμενο έτος διενεργήθηκαν 11 πλειστηριασμοί. Αυτό, όπως τονίζουν στελέχη της φορολογικής διοίκησης, αλλάζει καθώς η συμφωνία με τους πιστωτές προβλέπει τη μείωση του στοκ των ληξιπρόθεσμων οφειλών. Ωστόσο, σύμφωνα με τα στελέχη της φορολογικής διοίκησης, το Δημόσιο δεν έχει συμφέρον να εκπλειστηριάζει ακίνητα καθώς είναι τελευταίο μεταξύ των πιστωτών, σύμφωνα με τον κώδικα πολιτικής δικονομίας. Δηλαδή, υπάρχει περίπτωση το ελληνικό Δημόσιο να μην πάρει τίποτα από τον πλειστηριασμό καθώς προηγούνται εργαζόμενοι και τράπεζες.

Ο κατάλογος των πλειστηριασμών περιλαμβάνει κατοικίες, γραφεία, αποθήκες, γκαράζ, ακόμα και αγροτεμάχια.

Στην περίπτωση που για δύο συνεχόμενες φορές ο πλειστηριασμός κηρυχθεί άγονος, η τιμή μπορεί να πέσει κάτω από την εμπορική αξία.

Οι πρώτοι 15 ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί έχουν προγραμματιστεί να ξεκινήσουν την Παρασκευή 27 Απριλίου, ενώ ο τελευταίος από αυτούς θα γίνει στις 15 Μαΐου. Ο κατάλογος περιλαμβάνει κατοικίες, γραφεία, αποθήκες, γκαράζ, ακόμα και αγροτεμάχια. Σύμφωνα με πληροφορίες, το πρόγραμμα της ΑΑΔΕ περιλαμβάνει περίπου 17.000 πλειστηριασμούς για το 2018, στόχος που φαίνεται δύσκολα να υλοποιείται.

Τα ακίνητα που θα βγουν στον πλειστηριασμό θα αναρτώνται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα των συμβολαιογράφων 10 ημέρες πριν από την έναρξη της διαδικασίας. Η τιμή εκκίνησης για τα ακίνητα των οφειλετών του Δημοσίου είναι η εμπορική αξία, η οποία θα προσδιορίζεται από τον δικαστικό κλητήρα ή ιδιώτη πιστοποιημένο εκτιμητή ακινήτων ανάλογα με την αξία του ακινήτου. Το ελληνικό Δημόσιο θα πληρώνει κάθε εκτιμητή από 150 έως 1.000 ευρώ ανάλογα με την αξία και την κατηγορία του ακινήτου. Στην περίπτωση που για δύο συνεχόμενες φορές ο πλειστηριασμός κηρυχθεί άγονος, θα μειώνεται η αρχική τιμή πρώτης προσφοράς. Είτε με εισήγηση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων είτε με εισήγηση οποιουδήποτε από τους επισπεύδοντες.

Μεταξύ άλλων, θα εκπλειστηριαστούν:

1. Διαμέρισμα τετάρτου ορόφου, 12 τ.μ., στην περιοχή της Αγίας Παρασκευής. Η τιμή πρώτης προσφοράς έχει ορισθεί σε 9.000 ευρώ.

2. Γραφείο πρώτου ορόφου, 95 τ.μ., στην οδό Κωνσταντινουπόλεως. Η τιμή πρώτης προσφοράς έχει προσδιορισθεί σε 96.000 ευρώ.

3. Μεζονέτα 130 τ.μ. Πάρου και Τσακάλωφ στον Δήμο Βάρης, με τρία πάρκινγκ. Η τιμή πρώτης προσφοράς έχει προσδιορισθεί σε 246.000 ευρώ.

4. Μεζονέτα τετάρτου ορόφου με πάρκινγκ στην Αγία Παρασκευή. Τιμή πρώτης προσφοράς 187.091 ευρώ.

5. Οικόπεδο στα Καλύβια Αττικής 800 τ.μ. με κτίσματα 480 τ.μ. Τιμή πρώτης προσφοράς 599.000 ευρώ.

6. Οικόπεδο 113,49 τ.μ. στην περιοχή του Ψυρρή βγαίνει στον πλειστηριασμό στις 27 Απριλίου. Τιμή πρώτης προσφοράς 210.000 ευρώ.

7. Βιομηχανικό κτίριο 5.094 τ.μ. σε αγροτεμάχιο 27.453 τ.μ. εκπλειστηριάζεται στις 16 Μαΐου και βρίσκεται στον Δήμο Αυλώνας. Τιμή πρώτης προσφοράς 982.000.

Ανοδο τιμών στην αγορά κατοικίας προβλέπουν οι επαγγελματίες του κλάδου

Ανοδο των αξιών των ακινήτων από 0,5% έως 1,3% εντοπίζει ήδη στην αγορά κατοικίας ο αντιπρόεδρος της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) κ. Θεόδωρος Μητράκος, εκτιμώντας ότι έχει ολοκληρωθεί ο καθοδικός κύκλος στην αγορά ακινήτων. Παράλληλα, ιδιαίτερη μνεία έκανε και στο ζήτημα της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας, σημειώνοντας ότι ήδη η χώρα βρίσκεται στην πρώτη τριάδα των ευρωπαϊκών χωρών, με αποτέλεσμα να είναι απαραίτητο το να μην υπάρξουν και νέες επιβαρύνσεις. Τα παραπάνω ήταν ορισμένα από τα συμπεράσματα από το 1ο συνέδριο ακινήτων στη Βόρεια Ελλάδα, το Prodexpo North, που πραγματοποιήθηκε τις προηγούμενες μέρες στη Θεσσαλονίκη.

Κοινή συνισταμένη των συμμετεχόντων ήταν η πεποίθηση ότι η αγορά θα ανακάμψει με ταχύτερο ρυθμό φέτος. Σύμφωνα με μεσίτες της πόλης της Θεσσαλονίκης, αν οι τράπεζες αρχίσουν να χορηγούν περισσότερα στεγαστικά δάνεια, η αγορά θα εκτιναχθεί. Βάσει των στοιχείων των μεσιτικών γραφείων της Θεσσαλονίκης οι αγοραπωλησίες που έγιναν το 2017 αφορούσαν ακίνητα χαμηλών αξιών. Το 84,4% των ακινήτων που πουλήθηκαν το 2017 στη Θεσσαλονίκη ήταν κατοικίες.

Από αυτές, οι μισές αποκτήθηκαν για ιδιόχρηση και οι υπόλοιπες με στόχο την εκμετάλλευση. Αλλο ένα σημαντικό στοιχείο είναι ότι το 93% των συναλλαγών πραγματοποιήθηκε τοις μετρητοίς.

Επίσης, το 28% των πράξεων ήταν για ποσά μέχρι 30.000 ευρώ και αφορούσε κινήσεις για την αξιοποίηση της ζήτησης στην αγορά των βραχυχρόνιων μισθώσεων τύπου Airbnb. Σημειωτέον δε, ότι οι περισσότεροι αγοραστές στρέφονται σε μεγάλης ηλικίας ακίνητα, καθώς το 67,7% επικεντρώνεται σε κατοικίες ηλικίας μεγαλύτερης των 40 ετών. Το κέντρο της πόλης προτιμάει το 34,4% των αγοραστών, ενώ ένα επιπλέον 34,3% επιλέγει να αγοράσει ακίνητο στην Ανατολική Θεσσαλονίκη.

Οσον αφορά τις παρεμβάσεις που σχεδιάζει ο Δήμος Θεσσαλονίκης στο κέντρο της πόλης, ο δήμαρχος κ. Γιάννης Μπουτάρης ανέφερε ότι εξετάζεται η δυνατότητα αξιοποίησης των παλαιών κτιρίων στον άξονα της οδού Εγνατίας μέσω ευρωπαϊκών πόρων, ενώ θα επιδιώξει να παρακινήσει τους ιδιοκτήτες να επενδύσουν στα κτίρια αυτά για την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων. Κατέθεσε, επίσης, πρόταση να λειτουργήσουν ως φοιτητικές εστίες και youth hostels το «Παπάφειο» και το κτίριο της ΥΦΑΝΕΤ. Για την αγορά της φοιτητικής στέγης υπάρχει δεδομένο επενδυτικό ενδιαφέρον και από ιδιώτες, όπως π.χ. οι ΑΕΕΑΠ, οι οποίες εξετάζουν και άλλες κατηγορίες, όπως τα ξενοδοχεία πόλης, τα logistics και τα καταστήματα.

Σύμφωνα με μεσίτες της Θεσσαλονίκης, αν οι τράπεζες αρχίσουν να χορηγούν περισσότερα στεγαστικά, η αγορά θα εκτιναχθεί.

Ειδικά ως προς τα ξενοδοχεία, ο όμιλος της Marriott ανέφερε ότι εξετάζει τη δυνατότητα να εντάξει ένα, ή δύο ξενοδοχεία στη Θεσσαλονίκη.

Blue Air
smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
Μ. ΣΑΒΒΑΤΟ 7 - ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΑΣΧΑ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

Blue Air
smart flying

Η πίστη είναι απόφαση

Πασχαλινό διήγημα του συγγραφέα Χρήστου Α. Χωμενίδη, που γράφτηκε αποκλειστικά για την «Κ»

Αντί να με δεχθεί στο Δεσποτικό – στο ωραιότερο χωρίς αμφιβολία σπίτι της παλιάς πόλης, εκεί όπου εδώ και ενάμισι αιώνα κατοικούν οι μητροπολίτες μας– με περίμενε σε ένα παραθαλάσσιο ξενοδοχείο τρίτης κατηγορίας, κατάλληλο μάλλον για παράνομα ζευγάρια παρά για τουρίστες, πόσο δε μάλλον για αρχιερείς. «Θέλω την απόλυτη εχεμύθειά σου», μου είχε πει στο τηλέφωνο προτού μου δώσει τον αριθμό του δωματίου του. Τρόμαξα να τον γνωρίσω. Φορούσε αθλητική φόρμα. «Πού είναι το ράσο σου;» Είχε ξυριστεί, εάν εξαιρέσεις ένα σφηνοειδές μουσάκι, μια φούντα στο πιγούνι του. «Τι έγινε η γενειάδα σου;» Αρχισε να τραντάζεται από λυγμούς. Με τράβηξε μέσα και κλείδωσε την πόρτα πίσω μου. «Εχασα την πίστη μου!» μου ανήγγειλε σπαραχτικά. «Πάει...» Είδα κι έπαθα να τον συνεφέρω κάπως. Να τον κάνω να μου μιλήσει.

«Από τη μια στιγμή στην άλλη, Γιώργο, στην κυριολεξία. Ξύπνησα εχθές το πρωί, κοίταξα γύρω μου και ξαφνικά δεν είχα ιδέα τι γύρευα εγώ εκεί. Οχι πως είχα πάθει αμνησία – θα το προτιμούσα. Θυμόμουν στην εντέλεια ποιος ήμουν, ποιον δρόμο είχα ακολουθήσει από παιδί σχεδόν, πώς και γιατί είχα βρεθεί στη μονή πρώτα, στην εκκλησία έπειτα, ταπεινός δούλος Κυρίου. Μου διέφευγε όμως εντελώς το γιατί. Το γιατί της ζωής μου όλης... Ο διάκος μού έφερε καφέ και παξιμάδι, με βοήθησε να ντυθώ. Πήγαμε στη μητρόπολη, να επιβλέψω τις ετοιμασίες για τη Μεγάλη Εβδομάδα. Τα πάντα προχωρούσαν στην εντέλεια. Τα πάντα, ωστόσο, μου φαίνονταν εντελώς κενά. Οι παπάδες και τα παπαδάκια. Οι ενορίτισσες που γυάλιζαν το ξύλο του Επιταφίου και οι νεοκόροι που παραλάμβαναν κεριά και λαμπάδες και τα τοποθετούσαν στα παγκάρια. Ακόμα και οι αγιογραφίες στους τοίχους. Ακόμα και ο Παντοκράτωρ στον τρούλο! Τι νόημα είχαν; Τι παρίσταναν;»

> *«Τα πάντα, ωστόσο, μου φαίνονταν εντελώς κενά. Οι παπάδες και τα παπαδάκια... Ακόμα και ο Παντοκράτωρ στον τρούλο! Τι νόημα είχαν; Τι παρίσταναν;»*

Ηπιε μια γουλιά κόκα-κόλα από το τενεκεδάκι και με κοίταξε σαν νήπιο που το 'χουν παρατήσει εν μέση οδώ.

Ο μεγάλος μου αδελφός! Βαγγέλης μέχρι τα δεκάξι του. Βαρλαάμ για τα επόμενα σαράντα χρόνια, αφότου άκουσε την κλήση, το κάλεσμα να αφοσιωθεί στον Θεό. Η ιεροσύνη του στάθηκε τραυματική για την οικογένειά μας. Οι γονείς μας ήταν άνθρωποι πρακτικοί και ανοιχτόμυαλοι για τα μέτρα της επαρχίας –μας ανέθρεψαν με μουσικές, με βιβλία, με τσάρκες– το εμπορικό τού μπαμπά άφηνε καλά κέρδη, η μαμά ξόδευε σε λούσα, σε βεγγέρες, όλη η αφρόκρεμα της πόλης μαζευόταν στο σαλόνι μας... Το «Εν τούτω νίκα» του Βαγγέλη βιώθηκε ως προδοσία. Ο πατέρας βάρεσε τη γροθιά και απαίτησε να δώσει στη Νομική. Εκείνος τον αγνόησε, γράφτηκε στη Θεολογία, μπήκε στην Αθήνα σε μοναστήρι, έβγαινε μόνο για να πάει στη σχολή. Οσο αγωνίζονταν οι γονείς μου να τον πλησιάσουν, τόσο τους γύριζε την πλάτη. Τα καλοκαίρια δεν επέστρεφε σε εμάς, επισκεπτόταν το Αγιον Ορος. Στα γράμματα της καημένης της μαμάς –όλο γλυκόλογα και παρακάλια– απαντούσε με χωρία από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. «Με κοροϊδεύει;» απελπιζόταν εκείνη.

Στη χειροτονία του δεν μας κάλεσε. «Εάν εκκλησιαζόσασταν, θα το μαθαίνατε», μας αποστόμωσε δήθεν. Αρχισε να ανεβαίνει τα σκαλιά της ιεραρχίας. Το άκαμπτο ήθος του, η αποχή του από φραξιονισμούς και από δολοπλοκίες, βράδυνε την εξέλιξή του. Στα πενήντα πέντε του, εξελέγη επιτέλους μητροπολίτης στον τόπο του. Ενθρονίστηκε πανηγυρικότατα –οι γονείς μας είχαν από χρόνια πεθάνει– εγώ πήγα στη γιορτή, να καμαρώσουν τα δίδυμα τον μπάρμπα τους μες στα χρυσά του άμφια. Κι ενώ ζύγωνε το πρώτο Πάσχα που από τον αρχιερατικό του θρόνο θα μοίραζε το Αγιο Φως, τον εγκατέλειψε αίφνης η πίστη του!

> *«Στον Επιτάφιο εμφανίστηκε καμαρωτός κι έψαλε καλλικέλαδος. Το ευσεβές εκκλησίασμα του φιλούσε τα χέρια, οι προοδευτικοί μας συμπολίτες σχολίαζαν ευμενώς το γενάκι του».*

«Τι στερήθηκα, Γώγο μου, τι αρνήθηκα; Εχωσα το κεφάλι μου στην άμμο κι έχασα τη ζωή μου!» χτυπιόταν. Χαλύβδινος στον όρκο αγαμίας, ανέγγιχτος από τους πειρασμούς, είχε σχηματίσει την πεποίθηση πως «εκεί έξω» ρέει κρουνηδόν μέλι και γάλα. Οτι η κάθε μέρα των ανεκκλησιάστων –έτσι τους αποκαλούσε– τους φέρνει μεν κοντύτερα στην απώλεια, τους ανταμείβει δε με καντάρια ηδονής. «Μίλα μου για τις γυναίκες, για τις κραιπάλες, τους διονυσιασμούς σας! Πήγαινέ με τώρα στα πορνεία!» «Δεν έχουμε πορνεία στην πόλη μας...» «Μη μου λες ψέματα!» «Είναι ελεεινής ποιότητας...» «Ας πάρουμε την πρώτη πτήση για Αθήνα! Εχω λεφτά! Θα τα γλεντήσουμε μαζί!»

Εάν συνέβαιναν αυτά μια δεκαετία νωρίτερα, θα γέλαγα θριαμβευτικά και θα έσπευδα να τον μυήσω στα απαγορευμένα, τα πιπεράτα και τα πρόστυχα. Τώρα όμως; Τώρα πια; Εκείνος μεν είχε ασπρίσει και βαρύνει – το θεαμά του να τσαλαβουτάει στις απολαύσεις θα ήταν κωμικό, για να μην πω θλιβερό. Εγώ δε είχα στραγγίξει από το αλλοτινό μου κέφι –δούλευα σαν τον σκλάβο για να πληρώνω τα δίδυμα και τη διατροφή της μάνας τους– δεν άδειαζα ούτε γκόμενα να πιάσω κι ας παρέμενα τζόβενο...

«Ζέχνει η ζωή εκεί έξω, αδελφούλη...» τον προσγείωσα. «Δεν ξέρω τι σου εξομολογούνται, τους βγαίνει πάντως το λάδι για να τα φέρνουν βόλτα. Οχι τόσο για να εξασφαλίζουν τον επιούσιο. Οσο για να κρατάνε τις ισορροπίες. Να συνδυάζουν τους ρόλους. Να είναι γονείς και σύζυγοι και εργαζόμενοι και ωραίοι τύποι –όπως το εννοεί ο καθένας–, να βρίσκουν διαρκώς κάτι έξυπνο να πουν, να διακρίνονται σε ένα τουλάχιστον πεδίο, να μην τους σμπαραλιάζει ο τρόμος για τη μοναξιά, τα γηρατειά, τον θάνατο... Να προσποιούνται επιτυχία, σφρίγος, οργασμούς...» Με άκουγε άναυδος. «Κατά βάθος εσάς της Εκκλησίας σάς ζηλεύουν», του αποκάλυψα. «Γιατί;» «Επειδή πιστεύετε, Βαγγέλη. Η πίστη, κι αν δεν σώζει, ανακουφίζει» «Εγώ όμως δεν πιστεύω πια!» μου υπενθύμισε και με έστειλε στην ευχή – όχι του Θεού, τη δική του.

Μπαίνοντας η Μεγάλη Εβδομάδα, περίμενα την είδηση ότι ο δεσπότης πέταξε τα ράσα, πως η μητρόπολή μας έμεινε ακέφαλη. Φοβόμουν κι άλλα, τρισχειρότερα. Οτι θα εμφανιζόταν ξυρισμένος στην πλατεία και θα 'κανε κήρυγμα αθεΐας. Πως θα βολτάριζε επιδεικτικά στη γειτονιά με τα μπουρδέλα, θα τον μπουζούριαζαν άραγε; Θα του φορούσαν ζουρλομανδύα; Τίποτα απολύτως δεν συνέβη.

Απ' το Τροπάριο της Κασσιανής, απ' την Ακολουθία του Νιπτήρος κι από τα Δώδεκα Ευαγγέλια απουσίασε δίχως εξήγηση. Στον Επιτάφιο όμως εμφανίστηκε καμαρωτός κι έψαλε καλλικέλαδος. Το ευσεβές εκκλησίασμα του φιλούσε τα χέρια, οι προοδευτικοί μας συμπολίτες σχολίαζαν ευμενώς το γενάκι του. «Σενιαρίστηκε ο Βαρλαάμ! Αν είναι να εκσυγχρονιστεί η Εκκλησία, ας ξεκινήσει κι απ' τις τρίχες...».

> *«Μίλα μου για τις γυναίκες, για τις κραιπάλες, τους διονυσιασμούς σας!.. Ας πάρουμε την πρώτη πτήση για Αθήνα! Εχω λεφτά! Θα τα γλε-ντήσουμε μαζί!»*

Τρίτη του Πάσχα με κάλεσε με τα δίδυμα στο Δεσποτικό για γεύμα – δεν μας είχε ξανακάνει τέτοια τιμή. Τα πήρε μια καλόγρια να τα ξεναγήσει στις βυζαντινοπρεπείς του κάμαρες, μείναμε οι δυο μας.

«Εφιάλτης ήταν και πέρασε...» μου ανήγγειλε ανακουφισμένος. «Θέλησε ο Κύριος να με δοκιμάσει πριν αναγγείλω από καθέδρας την Ανάστασή Του...» Δεν σχολίασα. «Εχεις διαφορετική γνώμη;» «Ναι», έγνεψα. Δεν σκόπευα να επεκταθώ. «Με περνάς για βλάκα;» γυάλισε προς στιγμήν το μάτι του. «Κάθε άλλο, αδελφέ!» «Αφού λοιπόν δεν είμαι βλάκας, κάτι θα με έφερε στα σύγκαλά μου. Κάτι εκ Θεού. Η πίστη –άργησα να το καταλάβω, Γώγο μου– η πίστη είναι απόφαση!»

Εκανε τον σταυρό του με μεγαλοπρέπεια και τσίμπησε ένα από τα σοκολατάκια που του 'χαμε αγοράσει.

2.4.2018

ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΛΛΑΦΑΤΗΣ

«Εφιάλτης ήταν και πέρασε...» μου ανήγγειλε ανακουφισμένος. «Θέλησε ο Κύριος να με δοκιμάσει πριν αναγγείλω από καθέδρας την Ανάστασή Του...». Δεν σχολίασα.

Το νέο μυθιστόρημα του Χ. Α. Χωμενίδη «Φοίνικας» κυκλοφορεί τις προσεχείς εβδομάδες από τις εκδόσεις Πατάκη.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

8.4.18-14.4.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΗ

«DYI Electronics»

Ένα πρωτότυπο project που συνδυάζει εκπαίδευση και performance διοργανώνει το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου. Πρόκειται για μια οπτικοακουστική performance με αυτοσχεδιασμούς, βιντεοπροβολή και live electronics. Σάββατο,14 Απριλίου, ώρες εργαστήριου:10:00-13:00. Δωρεάν συμμετοχή. Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, Μουσείο Συλλογής Γεωργίου και Νεφέλης Τζιάπρα Πιερίδη, Φανερωμένης 86-90, παλιά Λευκωσία. **. Πληροφορίες 22128182, www.boccf.org**

ΕΚΘΕΣΗ

«Αγωνίες - Διαμαντής» στη Λεβέντειο

Η έκθεση «Αγωνίες – Διαμαντής» στη Λεβέντειο Πινακοθήκη θα επικεντρωθεί στον σημαντικό κύκλο της δουλειάς του Αδαμάντιου Διαμαντή με γενικό τίτλο «Αγωνίες». Πρόκειται για οκτώ εμβληματικά έργα που ζωγράφισε από το 1963 έως το 1977. Στην έκθεση θα συμπεριληφθεί και το επιμύθιο της σειράς, το έργο «Γυναίκα με Απλωμένα Χέρια», το τελευταίο ολοκληρωμένο έργο του καλλιτέχνη, το οποίο ζωγράφισε το 1983-84 και θεωρείται ως το επιστέγασμα του κύκλου των «Αγωνιών» και ταυτόχρονα της μακράς καλλιτεχνικής του πορείας, η οποία καλύπτει όλο σχεδόν τον 20ό αιώνα. Σε αντίθεση με το μνημειακό του έργο «Ο Κόσμος της Κύπρου», στα έργα της σειράς «Αγωνίες» πρωταγωνιστεί η γυναίκα με έμφαση στο ρόλο της ως μητέρα. Ταυτόχρονα με τη μεγάλη έκθεση Αγωνίες – Αδαμάντιος Διαμαντής, στην αίθουσα μικρών περιοδικών εκθέσεων Claude Monet θα λειτουργήσει η παράλληλη έκθεση «Ο Μικρόκοσμος του Αδαμάντιου Διαμαντή». Μια εικαστική φωτογραφική προσέγγιση του Μενέλαου Πήττα προσωπικού φίλου της οικογένειας Διαμαντή. Επιμελήτριες της έκθεσης: Ελένη Νικήτα και Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ.

Διάρκεια έκθεσης έως 10 Σεπτέμβριου 2018. Πινακοθήκης. Λεβέντειος Πινακοθήκη, Αίθουσα Προσωρινών Εκθέσεων, Αναστ. Γ. Λεβέντη 5 (πρώην Λεωνίδου), Λευκωσία. **Πληροφορίες 22668838, info@leventisgallery.org**

ΘΕΑΤΡΟ

Το Κέλυφος στη Νέα Σκηνή ΘΟΚ

Η συγγραφέας Κωνσταντία Σωτηρίου προσεγγίζει το θέμα της γεροντικής άνοιας και παρουσιάζει το νέο της θεατρικό έργο «Το κέλυφος» στη Νέα Σκηνή του ΘΟΚ. Το έργο γράφτηκε μετά από ανάθεση του ΘΟΚ στη συγγραφέα και εξελίχτηκε με τη δημιουργική συνεργασία του Ανδρέα Αραούζου, που έχει αναλάβει τη σκηνοθεσία του, έχοντας κοντά του πολύ σημαντικούς και έμπειρους καλλιτέχνες. Όταν ο σύντροφός της πλήττεται από μια ασθένεια που τον αποκόπτει βίαια από τον υπόλοιπο κόσμο, η Άννα βρίσκεται αντιμέτωπη με το ερώτημα: άραγε η ύπαρξή της «τελειώνει» μαζί με τη δική του; Πόσο εγωιστικό είναι να θέλει να συνεχίσει μια κανονική ζωή, ξεπερνώντας τις προκαταλήψεις; «Είναι σαν να πέθανε, ο άνθρωπος μου πέθανε, Πάνο. Έφυγε από μέσα του. Άδειασε. Εκεί που βρισκόταν υπάρχει τώρα ένα κενό. Τώρα πια έχει απομείνει ένα κέλυφος». Σκηνοθεσία Ανδρέας Αραούζος, παίζουν οι Φώτης Αποστολίδης,

Βαρνάβας Κυριαζής, Υρώ Μανέ, Παναγιώτα Παπαγεωργίου και Ανδρέας Τσέλεπος. Μουσική: Γιώργος Κολιάς. Παραστάσεις: Επίσημη πρώτη την Παρασκευή 13 Απριλίου. Τακτικά κάθε Πέμπτη, Παρασκευή και Σάββατο. Νέα Σκηνή ΘΟΚ, Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 77772717.**

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

«Ο Χρήσιμος Ηθοποιός»

Το σαλόνι των ξένων και ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου ανακοινώνουν masterclass με τον καλλιτεχνικό επιμελητή του τριμήνου Παναγιώτη Λάρκου. Το masterclass αφορά επαγγελματίες ηθοποιούς και τελειόφοιτους δραματικών σχολών. «Ένα εργαστήρι πρακτικής εφαρμογής για το πώς ο ηθοποιός μπορεί να προσαρμόσει την εκπαίδευση, τη σκέψη και το σώμα του. Να προσεγγίσει το μέγιστο της αποδοτικότητάς του και να μεταμορφωθεί από εκτελεστικό όργανο σε προωθητικό μοχλό της σκηνοθετικής σκέψης». Θέατρο Αποθήκες, Κυριακή 15 Απριλίου, ώρα 5:00 μ.μ. Τελευταία ημέρα υποβολής συμμετοχών η Παρασκευή 13 Απριλίου 2018. Αποστολή σύντομου βιογραφικού σημειώματος με τα στοιχεία επικοινωνίας τους στην ηλεκτρονική διεύθυνση dramaturg@thoc.org.cy με την ένδειξη "Ο Χρήσιμος Ηθοποιός". **Οι θέσεις είναι περιορισμένες.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Πέτα στον αέρα»

Η νέα θεατρική παραγωγή της enacttheatre «Πέτα στον Αέρα» έρχεται μετά την επιτυχία της τελευταίας τους παραγωγής «Αισθητή η μείωση της σκόνης από αύριο». Ένα τετράγωνο, δύο γυναικείες υπάρξεις και μία τρίτη αυθαίρετη ζωντανή ύπαρξη ύψους 1,87, βρίσκονται έρμαια μιας καταιγίδας πληροφοριών. Οι πληροφορίες στριφογυρίζουν άστοχα στον αέρα, καθώς οι χαρακτήρες, άλλοτε συναγωνιστικά και άλλοτε ανταγωνιστικά, προσπαθούν να υπερβούν ο ένας τον άλλο. Σκηνοθεσία, κείμενο, δραματουργία: enacttheatre. Performers οι Μαρίνα Μακρή και Έλενα Καλλινίκου. Εικαστική Επιμέλεια του Στέφανου Δρουσσιώτη. Πρεμιέρα την Παρασκευή 13 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Επόμενες παραστάσεις 14, 15 και 16 Απριλίου. Θα ακολουθούσουν παραστάσεις στη Λεμεσό τον Μάιο (8-11 Μαΐου). Πολιτιστικό Ίδρυμα Άρτος, Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία. **Πληροφορίες και κρατήσεις τηλέφωνο 99629610.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

In the Artist's Eye

Παρατείνεται η έκθεση του Βρετανού ζωγράφου, με καταγωγή από την Κύπρο John Kiki στην Γκαλερί «Κ» στη Λευκωσία με επιλεγμένα έργα του. Η έκθεση αποτελείται από 30 χαρακτικά και έξι λάδια. Η πλειονότητα των χαρακτικών είναι μέρος της σειράς Carmina Burana, που η Art Esprit είχε αναθέσει στον ζωγράφο. Ο John Kiki έχει εκθέσει σε εμβληματικές γκαλερί όπως η Tate, η Royal Academy, η Hayward και η Serpentine στο Λονδίνο και η O.K. Harris Gallery στο Σόχο της Νέας Υόρκης. Έργα του βρίσκονται σε μεγάλες συλλογές όπως οι The Saatchi Collection, Gallup, Art Esprit Ltd, Finland Siemens PLC, National Gallery of Wales και άλλες. Διάρκεια έκθεσης έως 30 Απριλίου. Γκαλερί Κ, Έβρου 4, Στρόβολος, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22341122, info@gallerykcyprus.com.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Δέκα μικροί και κουρασμένοι ξένοι

Το χιούμορ που δεσμεύεται κομματικά παύει να είναι χιούμορ; Από τη στιγμή που ο Λάκης Λαζόπουλος συνδέθηκε άμεσα με ένα κόμμα, «έκαψε» και τη δυνατότητά του να σατιρίζει την καθημερινότητα, να τροφοδοτεί χαρακτήρες, να επεξεργάζεται απρόσκοπτα τα μηνύματα των καιρών; Η απάντηση είναι εύκολη. Παρακολουθώντας την επιστροφή των «10 μικρών Μήτσων», βλέπει κανείς τις ιδεολογικές αγκυλώσεις μέσα στις οποίες βαριανασαίνουν οι τόσο δημοφιλείς στο παρελθόν χαρακτήρες. Βλέπει τον στενό κορσέ της αυτολογοκρισίας. Διακρίνει και μια αναιμική προσπάθεια να μην είναι τόσο έκδηλη η αναφανδόν κυβερνητική στήριξη, να προστεθούν και ρινίσματα εκατέρωθεν κριτικής. Για παράδειγμα, όταν ο αστυνόμος Φευγουλέας παίρνει άνωθεν εντολή να εφαρμόσει «πρόγραμμα εξοικείωσης με τους αναρχικούς». Δηλαδή, αναρωτιέται, «θα πηγαίνω με έναν αναρχικό σε μια ψαροταβέρνα και θα τον κατανοώ;». Ή όταν το ζεύγος Μήτσος - Ελενίτσα κάνει την κλήρωση του μήνα για να δει ποιο λογαριασμό θα πληρώσει, καθώς «με τον μισθό που μας δίνει ο Τσίπρας φτάνει να ζήσουμε μόνο 12 μέρες». Βέβαια, κάθε κάπως αντικυβερνητική ατάκα είναι σαν ένα ελαφρύ, παιγνιώδες, μπατσάκι. Μοιάζει με κλείσιμο ματιού, χάνοντας τη σαρκαστική ευστοχία της.

Από τη στιγμή που ο Λάκης Λαζόπουλος μετατράπηκε σε κήρυκα φθηνής προπαγάνδας («Αλ Τσαντίρι»), έχασε ένα μεγάλο μέρος του πολυποίκιλου κοινού του, απευθυνόμενος κυρίως στους πάσης φύσεως «αγανακτισμένους». Όμως οι Μήτσοι έχουν αφήσει εποχή στην ελληνική τηλεόραση, γι' αυτό και η επιστροφή τους ύστερα από 17 χρόνια είχε υψηλή τηλεθέαση και, ενδεχομένως, και προσδοκίες. Τότε, είχαν κατορθώσει να αποδώσουν τον νεοέλληνα μικροαστό - νεόπλουτο, τις διαφορετικές αλλά σαν συγκοινωνούντα δοχεία περσόνες του, το ανατροφοδοτούμενο κενό τού «πάμε πλατεία».

Τώρα; Ερημιά. Όλοι και όλα είναι αλλού: το χιούμορ, εμείς, οι Μήτσοι, ο Λαζόπουλος. Οι Μήτσοι μεγάλωσαν, πλαδάρεψαν, έχασαν τη φόρα τους, το κεντρί τους, το σχήμα τους. Κινούνται με κεκτημένη ταχύτητα, σαν ρεπλίκες που αγωνίζονται να μιμηθούν τον πρωτότυπο, παρελθόντα, εαυτό τους. Δεν μπορούν. Ο βαθύς διχασμός της ελληνικής κοινωνίας (ο Λάκης Λαζόπουλος διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτόν) απαιτεί σάτιρα υπερκομματική, που να επενδύει σε μια ματιά οξυδερκή, πλουραλιστική, απρόσμενη και, κυρίως, αδέσμευτη. Απαιτεί απόσταση και παρατήρηση, ώστε η διόγκωση της ανεπάρκειας, του ελαττώματος, του λάθους, η γκροτέσκα εκδοχή της πραγματικότητας να έχει και «θεραπευτικό» χαρακτήρα. Οπως συμβαίνει με το γέλιο. Ο μισαλλόδοξος και εθνικολαϊκιστικός δημόσιος λόγος («Αλ Τσαντίρι») δεν είχε καμία σχέση με τη σάτιρα. Ο άλλοτε προικισμένος καλλιτέχνης άδειασε το ρεζερβουάρ της έμπνευσής του, επιλέγοντας ρόλο αντιμνημονιακού διαφημιστή, χολερικού δικαστή, μεροληπτικού κριτή.

Ο Λαζόπουλος και οι Μήτσοι, το 2018, είναι ξένοι μεταξύ τους. Δεν αρκούν το μακιγιάζ, η περούκα και το ύφος για να τους αναστήσει. Χρειάζεται να αφουγκράζεται κανείς την κοινωνία. Ούτε σημαίνει ότι συντονίζεται μαζί της αν προσθέσει στα κείμενα λίγη ψυχανάλυση, αναφορές στο Facebook ή στα πρεμιστικά, στο «τάξιμπιπ» ή στη Novartis.

Οι Μήτσοι έχασαν την αυτοτέλεια και την ανεξιθρησκία τους. Αναπαράγεται το κέλυφος, με περιεχόμενο που πιέζεται να μην είναι μπροσούρα, αλλά ξεχειλίζει από στερεότυπα και ιδεολογήματα. Η Πλούσια, σε αυτήν την περίπτωση, «τιμωρείται» σηκώνοντας το βάρος μιας απεχθούς τάξης. Οχι ενός ξεκαρδιστικού εξαντρίκ σουσουδισμού – όπως ήταν στην προηγούμενη εκδοχή της. Τώρα, ο εμπνευστής της δεν μπορεί ούτε χιούμορ να κάνει με τη συνθήκη της ζωής της. Την κρίνει, απλώς, και την κατακρίνει. Ο διδακτισμός κοχλάζει κάτω από κάθε χαρακτήρα, με μόνη, ίσως, εξαίρεση τη Μάνα. Κοιτώντας και τους 10 Μήτσους στα μάτια, βλέπει κανείς την κούραση. Ούτε σπιρτάδα, ούτε ανατροπή, ούτε σαρκασμό. Κενό και αγωνία να ξαναστηθεί στα πόδια της μια αδιαμφισβήτητη, μεγάλη, επιτυχία του παρελθόντος. Δεν είναι ιδεολογικό το πρόβλημα. Αν συμφωνεί κανείς ή διαφωνεί με τις απόψεις του Λαζόπουλου. Είναι που οι Μήτσοι μοιάζει να επιστρατεύθηκαν. Να βρίσκονται σε εντεταλμένη υπηρεσία. Η Μάνα Μήτση ποτέ δεν μπήκε στον 21ο αιώνα. Και είναι ίσως αυτή η πιο ειλικρινής ατάκα από την πρεμιέρα της σειράς.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Μύρισε άνοιξη και γιορτή!

Έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε που οι γιορτές του Πάσχα έχουν χάσει εκείνη τη μαγεία των παιδικών χρόνων. Η αλήθεια είναι ότι το ζούσα περισσότερο το Πάσχα. Βέβαια το Πάσχα είχε την τραβάγια του, όπως εκείνα τα πέρα-δώθε με τις λαμαρίνες ανά χείρας ήταν απίστευτη αγγαρεία (όσοι τις μετέφεραν θα με καταλάβουν), και η νηστεία που ήταν υποχρεωτική για τη Μεγάλη Εβδομάδα. Τη Μεγάλη Εβδομάδα έψαχνες ως άλλος Ισραηλίτης, τον Μωυσή σου που θα σε οδηγούσε μακριά από τον κανόνα του σπιτιού, να μη φας γλυκό εκείνη τη βδομάδα.

Ο Μωυσής ήταν ο δικός σου Θεός, τον λάτρευες ακριβώς γι' αυτό, σου επέτρεπε την παρέκκλιση. Συνήθως έψαχνες τον λυτρωτή σου σε κάποια γιαγιά, σε κανένα παίχτη παππού ή σε κανέναν cool θείο ή θεία που είχε καιρό να σε δει, και έτσι δεν μπορούσε και δεν ήθελε να σου χαλάσει χατίρι. Αλλού όμως ήταν η μαγκιά, να σπάσεις τον κανόνα εσύ, με τσαμπουκά, με θάρρος για την πράξη σου, έχοντας και τον φόβο ταυτόχρονα μη σε πάρουν χαμπάρι. Έκανες τη ματσακουλιά σου, έτρωγες τον απαγορευμένο καρπό… και αμέσως αντιλαμβανόσουν ότι δεν είχε πέσει ο ουρανός να σε πλακώσει, κανένα παράπονο άνωθεν… υπέρτατη απόλαυση. Ταλαιπωρία και ο εκκλησιασμός, μικρός είσαι πρέπει να ακολουθείς, αν πέσεις όμως σε μη φανατική μάνα, τότε είσαι τυχερός, αλλιώς θα πρέπει να μείνεις σε κατά ναόν περιορισμό για κάμποση ώρα. Από το μεσημέρι έψαχνες τρόπους να αποφύγεις τον απογευματινό εκκλησιασμό. Όλη η παιδική πονηριά επιστρατευόταν για να σκαρφιστεί το πιο πιστευτό σενάριο που θα έπειθε τη μάνα σου να μη σε πάρει μαζί της! Συνήθως δεν τα κατάφερνες και ως άλλος Ιησούς προχωρούσες τον δικό σου Γολγοθά, που κάτι σου είχαν πει στο σχολείο σχετικά, αλλά συνήθως στα θρησκευτικά δεν έδινες και μεγάλη σημασία, οπότε απλώς περίμενες την ώρα της επιστροφής. Όταν όμως κατάφερνες να πείσεις τους γονείς σου να μη σε πάρουν μαζί τους, η Ανάσταση για σένα ερχόταν πρόωρα. Τι τέλεια αίσθηση.

Όπως είπαμε ήδη από τα θρησκευτικά στο σχολείο δεν σκάμπαζες και πολλά, άντε τους τέσσερεις Ευαγγελιστές και τους 12 μαθητές. Αριθμοί είναι, εύκολα τους αποστήθιζες, και άμα ήσουν και μερακλής μαθητής, ήξερες και τα ονόματά τους και η μάνα σου έλεγε, πες τους 12 μαθητές του Χριστούλη, – νερό τους ξέρει, και είναι μόλις 10 χρονών, κι εσύ, με ύφος χιλίων καρδιναλίων (ουπς, δεν είναι δικοί μας αυτοί) με ύφος χιλίων επισκόπων λοιπόν, άρχιζες να τους απαριθμείς, Φίλιππος και Ναθαναήλ, Πέτρος και Παύλος και να σου το σκαμπίλι! – Τα μπέρδεψε, ε, μικρός είναι... Αλλά εγώ προσωπικά μπερδευόμουν με τα 12 Ευαγγέλια, έχοντας ανέκαθεν τη χείριστη σχέση με τα μαθηματικά, τέσσερεις Ευαγγελιστές, δώδεκα ευαγγέλια, άρα πόσοι λείπουν; Ποιοι είναι, έσπαγα το μυαλό μου να τους θυμηθώ. Έλεγα, δεν μπορεί στο βιβλίο θα τους γράφει, αμ δε! Και έμενα με την απορία να κοιτώ τα δώδεκα λαμπάκια πάνω την Ωραία Πύλη να ανάβουν κι εγώ να μετράω και να ξαναμετράω και ποτέ να μη βγάζω αποτέλεσμα… τουλάχιστον περνούσε η ώρα, κάτι είναι κι αυτό! Τέλεια περνούσες και στο χωριό, ως παιδάκι όμως, διότι ως έφηβος/η ήταν το δικό σου μαρτύριο επί της γης αυτής. Αν είχες και καμιά σχέση πίσω στην πόλη ή τέλος πάντων στην κωμόπολή σου και το κινητό δεν είχε σήμα, και την έπαιρνες και φωνή βοώντος εν τη ερήμω, τότε σε ζώνανε τα φίδια κι εσύ δεν είχες διαφυγή καμιά. Δράμα, πραγματικό για τον έφηβο που αγαπά στην πόλη! Σαν παιδάκι όμως το Πάσχα στο χωριό ήταν ζωή και κότα, φαΐ και τραχαπάλεμα, ξεγνοιασιά και άγιος ο Θεός. Το δικό μου Πάσχα στο χωριό έχει τη μυρωδιά της νεραντζιάς και της κλιματσίδας που καίγεται για να ψηθούν τα καλιτσούνια, που είμαι σίγουρος ότι ποτέ δεν θα ξαναφάω.

Βασική προϋπόθεση βέβαια είναι να έχουν υπάρξει μαγικές στιγμές, να έχεις μυρίσει τα αρώματα της άνοιξης, να έχεις δοκιμάσει εκείνες τις γεύσεις που δεν θα τις ξαναβρείς, σας το υπογράφω. Θα πρέπει να έχει υπάρξει παιδί. Το να έχεις υπάρξει παιδί είναι Νόμος, και αμαρτίαν μεγάλη έχει όποιος το στερήσει αυτό σε παιδί!

Το κέλυφος περικλείει τον άνθρωπό μας

Η Κωνσταντία Σωτηρίου έγραψε για τη Νέα Σκηνή του ΘΟΚ ένα έργο με κεντρικό θέμα το δικαίωμα στην κανονική ζωή

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Στην παράσταση «Κέλυφος», της Κωνσταντίας Σωτηρίου οι ήρωες καλούνται να ξεπεράσουν ριζωμένες προκαταλήψεις για τη φροντίδα του αρρώστου.

Την Παρασκευή 13 Απριλίου κάνει πρεμιέρα το έργο «Το κέλυφος» που έγραψε για λογαριασμό του ΘΟΚ η συγγραφέας Κωνσταντία Σωτηρίου. Η συγγραφέας μίλησε στην «Κ» για το έργο και τη δύσκολη θεματική του, την άνοια, μια σκληρή ασθένεια που ταλαιπωρεί, με διαφορετικό, αλλά πάντοτε με ύπουλο τρόπο, και τους ανθρώπους γύρω από τον πάσχοντα. Το έργο περιστρέφεται γύρω από τον πάσχοντα με πρωταγωνιστές τους ανθρώπους του. Η κ. Σωτηρίου μου είπε ότι οι ήρωες καλούνται να ξεπεράσουν ριζωμένες προκαταλήψεις για τη φροντίδα του αρρώστου, για τις ευθύνες που πρέπει κάποιος να αναλαμβάνει, για τα όρια του σώματος και της ψυχής μας σε περιπτώσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε τόσο σοβαρά ζητήματα στην οικογένεια.

–Πώς εμπνευστήκατε το «Κέλυφος»;

–Όταν μου έγινε η ανάθεση για την συγγραφή του έργου από τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου αποφασίσαμε με τον καλλιτεχνικό διευθυντή του ιδρύματος το θέμα του έργου να περιστρέφεται γύρω από την άνοια. Ωστόσο, δεν θέλησα να γράψω για τη ζωή του ασθενούς, αλλά για το πώς βιώνουν την ασθένεια οι γύρω του, πως βιώνει την άνοια η οικογένεια. Τα τελευταία χρόνια είχα έρθει σε επαφή με ασθενείς με αλτσχάιμερ και είχα δει πόσο όλο αυτό μπορεί να επηρεάσει την οικογένεια. Θέλησα, λοιπόν, να περιγράψω τις κρίσιμες στιγμές αυτών των ανθρώπων, τις δύσκολες αποφάσεις που πρέπει ενδεχομένως να πάρουν αλλά και τον αντίκτυπο που αφήνει η απουσία του ανθρώπου στις ζωές τους. Γενικότερα, καθώς και εγώ μεγαλώνω και βλέπω τους ανθρώπους που αγαπώ να μεγαλώνουν και αυτοί, και κάποιοι από αυτούς να φεύγουν, με απασχολεί πολύ το θέμα της απώλειας, αυτά που περνούν κι αυτά που χάνονται. Νομίζω η βασική έμπνευση για το έργο ήταν, λοιπόν, αυτό ακριβώς.

–Πού περιστρέφεται, το έργο, στον πάσχοντα ή στους γύρω του;

–Το έργο περιστρέφεται γύρω από τον πάσχοντα με πρωταγωνιστές τους ανθρώπους του. Αυτός είναι η αρχή και το τέλος, γύρω του υφαίνονται τα νήματα, οι πράξεις και τα συναισθήματα των ανθρώπων του.

–Δεν είναι σκληρό να παραμένει μόνο ένα κέλυφος, που είναι a priori χωρίς αξία;

–Το κέλυφος στο έργο δεν συμβολίζει μόνο τον άνθρωπο που χάθηκε από το σώμα του, αλλά και όλο αυτό το «άδειασμα» που νιώθουμε κι εμείς και που υπάρχει μετά που ο άνθρωπος που ξέραμε και αγαπούσαμε έχει πια «φύγει», με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Το κέλυφος, ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν είναι χωρίς αξία επειδή ακόμα περικλείει τον άνθρωπό μας, αυτό που υπήρξε και ακόμα υπάρχει. Αυτό φυσικά δεν κάνει το αποτέλεσμα λιγότερο σκληρό. Ούτως ή άλλως η άνοια, ειδικότερα όταν συμβαίνει σε ανθρώπους νεότερης ηλικίας, είναι μια σκληρή ασθένεια τόσο για τον ασθενή όσο και για τους ανθρώπους που τον περιβάλλουν.

–Τι σημαίνει ζω κανονικά, έχοντας στον περίγυρό μας ένα άτομο με άνοια;

–Νομίζω δεν υφίσταται το «ζω κανονικά». Αυτό που υπάρχει είναι η προσπάθεια κάθε μέρα να είναι μια καλή μέρα, να δίνεται η φροντίδα που απαιτείται στον πάσχοντα και να μπορέσουν και αυτοί που τον φροντίζουν να ανασαίνουν. Η ζωή των φροντιστών είναι δύσκολη και πολλές φορές γεμάτη ενοχές. Σε τέτοιες καταστάσεις πιστεύω αναγνωρίζουμε όλοι τη σημασία της ομαλότητας στη ζωή μας, της ευλογημένης ρουτίνας. «Ζω κανονικά» σε αυτή την περίπτωση, λοιπόν, μπορεί και να σημαίνει παίρνω την κάθε μέρα όπως έρχεται και ελπίζω στο καλύτερο.

–Ποιες είναι οι προκαταλήψεις που καλούνται να ξεπεράσουν οι ήρωές σας;

–Χωρίς να θέλω να δώσω πολλά από την υπόθεση του έργου, θα έλεγα πως οι ήρωες καλούνται να ξεπεράσουν ριζωμένες προκαταλήψεις για τη φροντίδα του αρρώστου, για τις ευθύνες που πρέπει κάποιος να αναλαμβάνει, για τα όρια του σώματος και της ψυχής μας σε περιπτώσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε τόσο σοβαρά ζητήματα στην οικογένεια. Στο επίκεντρο του έργου είναι η σύζυγος/μητέρα και ασφαλώς οι προκαταλήψεις περιστρέφονται κυρίως γύρω από το πρόσωπό της. Μια γυναίκα αυτής της συγκεκριμένης ηλικίας, μιας γυναίκας πολύ οικείας ως παρουσία, τουλάχιστον στα δικά μου μάτια, από την οποία όλοι ζητούν συνέχεια να δώσει και να δώσει, κομμάτια από το σώμα της και την ψυχή της.

–Οι μνήμες της οικογένειας ή και των φίλων μπορούν να υποκαταστήσουν τη χαμένη μνήμη του ήρωα; Γινόμαστε εμείς εκείνος;

–Οι άνθρωποι που χάνονται μένουν πάντα στην καρδιά και στη σκέψη μας. Τίποτα δεν μπορεί να υποκαταστήσει αυτό που υπήρξαν. Αυτό που μένει είναι η δική μας ξεχωριστή ανάμνηση από εκείνον. Δεν γινόμαστε εκείνος. Αλλά ένα κομμάτι μας, που σφυρηλατήθηκε απ' όσα ζήσαμε μαζί του, είναι δικό του και θα είναι για πάντα κοντά μας.

info

«Το κέλυφος», Νέα Σκηνή ΘΟΚ, ΘΟΚ. Παρασκευή 13 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Σκηνοθεσία Ανδρέας Αραούζος, κείμενο Κωνσταντία Σωτηρίου. Παίζουν οι Φώτης Αποστολίδης, Βαρνάβας Κυριαζής, Υρώ Μανέ, Παναγιώτα Παπαγεωργίου, Ανδρέας Τσέλεπος.

Ωραία συνεργασία

–Ως «μάνα» αυτού του έργου, θα είχατε λόγο επί σκηνής;

–Αν έμαθα κάτι τα λίγα χρόνια που ασχολούμαι κι εγώ με τα θεατρικά πράγματα, είναι πώς ο συγγραφέας είναι ένας εκ των συντελεστών της παράστασης. Σημαντικός μεν αλλά συντελεστής. Το κείμενο είναι δική μου υπόθεση, το στήσιμο στη σκηνή υπόθεση του σκηνοθέτη. Ούτως ή άλλως, καθώς έγραφα το έργο μιλούσαμε πολύ με τον Αντρέα, είχαμε «στήσει» στο μυαλό μας πολύ καλά τους ήρωες. Έτσι αυτό που βλέπω τώρα στην σκηνή ανταποκρίνεται σε ό,τι είχα στο μυαλό μου. Και επειδή αναφερόμαστε στους ηθοποιούς θα ήθελα να πω πόσο χαρούμενη είμαι για τους πέντε ηθοποιούς που συμμετέχουν στην παράστασή μας, τόσο για την Υρώ Μανέ όσο και για τον Βαρνάβα Κυριαζή και τους τρεις νεότερους, τον Φώτη Αποστολίδη, τον Αντρέα Τσέλεπο και την Παναγιώτα Παπαγεωργίου. Όχι μόνο για το ταλέντο και τον επαγγελματισμό τους αλλά για την ευαισθησία τους για το θέμα που πραγματεύεται η παράσταση.

–Πώς θα περιγράφατε τη συνεργασία σας με τον σκηνοθέτη;

–Είναι πολύ ωραία η συνεργασία μας με τον Αντρέα Αραούζο. Αν και ξεκινήσαμε από διαφορετικές αφετηρίες, με διαφορετικά θεατρικά και άλλα βιώματα αν θέλετε, συναντηθήκαμε στην πορεία, επικοινωνήσαμε καλά, βρήκαμε την κοινή μας συνισταμένη.

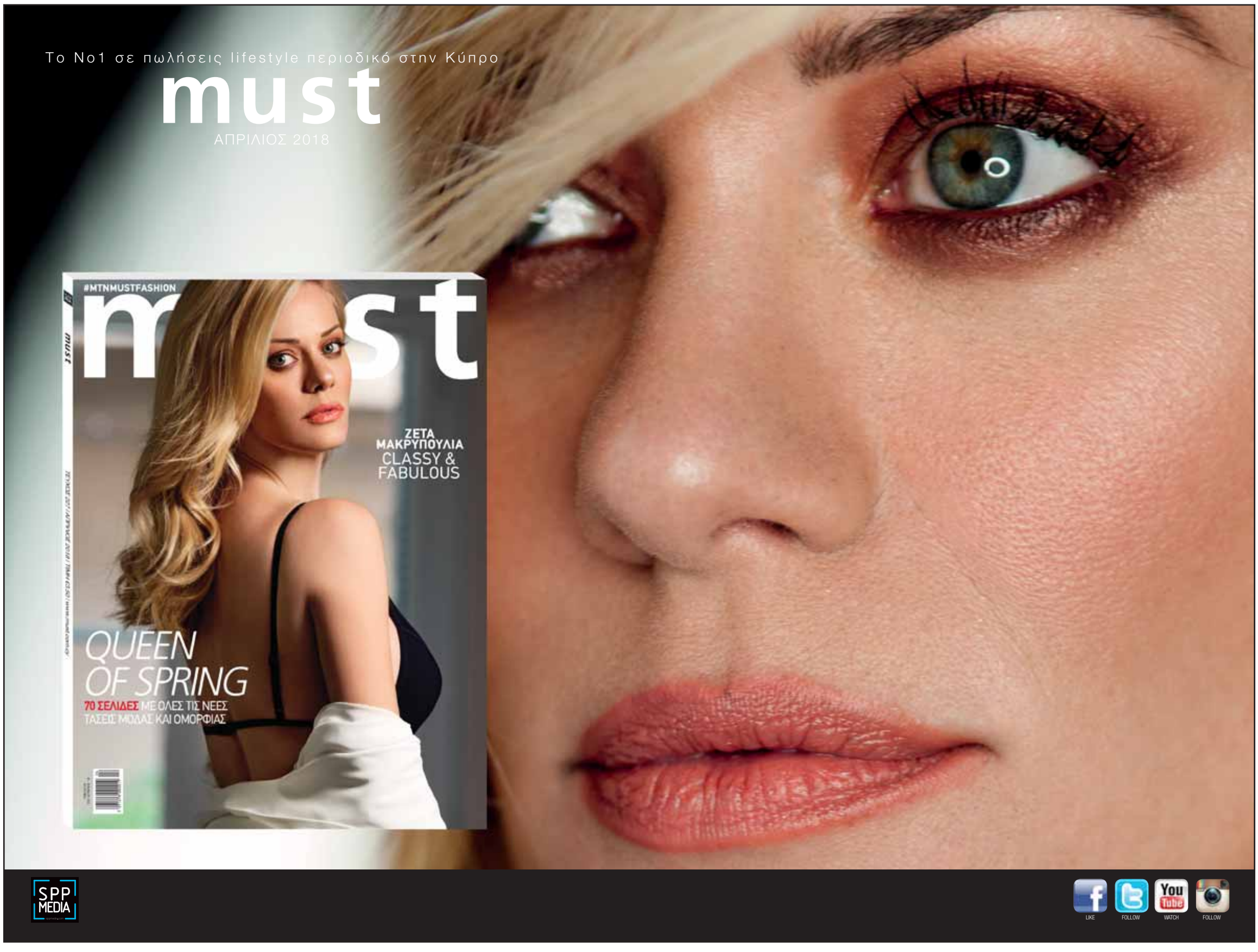

Σήμερα τα σύμβολα τα κατασπαράζουμε

Το «Frida κι Άλλο» από το Fly Theatre με την Κατερίνα Δαμβόγλου και τον Robin Beer για επτά μόνο παραστάσεις στην Κύπρο

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Κατερίνα Δαμβόγλου με τον Robin Beer από το Fly Theatre έρχονται ξανά στην Κύπρο με την παράσταση «Frida Κι Άλλο» για επτά παραστάσεις. Την άνοιξη του 2017 είχαν παρουσιάσει και στην Κύπρο την αληθινή ιστορία της Αγγελικής Ματθαίου, μιας άγνωστης προσφυγοπούλας που έμελλε να καταλήξει στην Κρήτη, μετά από πολλές περιπέτειες. Μέσα από τις διηγήσεις της Αγγελικής ξεπεταγόντουσαν παράλληλες ιστορίες και μηνύματα που άγγιζαν το θεατή. Τη σεζόν που πέρασε στην Ελλάδα, η Κατερίνα και ο Robin επέλεξαν ένα άλλο πρόσωπο για να περάσουν ξανά μηνύματα καθολικά. Η ιστορία της Φρίντα Κάλο, της μεξικανής ζωγράφου, έγινε παιχνίδι, όσο δύσκολοι και αν ήταν οι όροι του στη ζωή της Φρίντα. Όπως λέει η Κατερίνα Δαμβόγλου η Φρίντα έχει γίνει ποπ, έχει γίνει ένα εμπορικό σύμβολο, και όπως όλα τα σύμβολα, στην εποχή της κοινωνικής δικτύωσης, τα κατασπαράζουμε. Ο Robin Beer συνεπικουρεί την Κατερίνα, και όπως μου λέει «Αυτό που θέλουμε είναι να πούμε μια ιστορία. Να φτιάξουμε εικόνες με τα μέσα που ταιριάζουν στο θέμα και που γεννά η φαντασία μας. Στο «Frida Κι Άλλο» αντικαταστήσαμε τα σώματα με προβολή».

–Σας αρέσουν τα πορτρέτα ανθρώπων, μετά την Αγγελική Ματθαίου, τώρα η Φρίντα Κάλο, πώς και αυτή η επιλογή και γιατί Κι Άλλο;

–Διαλέγουμε πορτρέτα για να μπορούμε να περνάμε μηνύματα πιο καθολικά μέσα από προσωπικές ιστορίες. Είναι φύσης ανθρώπινο να συνδέουμε γεγονότα με ανθρώπινες φιγούρες. Από μικροί διδασκόμαστε από τα παραμύθια και αργότερα από τα ιστορικά βιβλία. Συχνά μέσω της ταύτισης με τον ήρωα αναπτύσσουμε συναισθηματική ωριμότητα και κριτική σκέψη. Είναι αυτό που λέμε λαϊκιστί «μπαίνουμε στα παπούτσια του άλλου». Αυτή είναι η δύναμη του θεάτρου. Απ' την άλλη, τα πορτρέτα αυτά γίνονται σύμβολα: Η Αγγελική, αντιπροσωπεύει την Ανταλλαγή, τον «ξένο». Γίνεται σύμβολο ξεριζωμού αλλά και μιας πανανθρώπινης μειλίχιας, σχεδόν αγνής, αποδοχής της μοίρας της. Ο αντίποδάς της, φαινομενικά, βρίσκεται στη Φρίντα – σύμβολο πάθους αχαλίνωτου. Προσπαθεί να δαμάσει τον θάνατο και να ορίσει πώς θα ζήσει. Εν τέλει, η Αγγελική επιλέγει τη ζωή και η Φρίντα τον θάνατο. Και οι δύο, όμως, καταλήγουν στην ελευθερία. Στην προσωπική τους ελευθερία. Η Αγγελική, όμως, είναι αφανής ήρωας, ενώ τη Φρίντα τη γνωρίζουν όλοι. Ή μάλλον την αναγνωρίζουν όλοι. Είναι συχνό το φαινόμενο να μη θυμούνται όνομα ή πίνακές της, η φιγούρα της, όμως, ανάβει λαμπάκι «τη θέλω!», καθώς εμφανίζεται να ποζάρει σε μαξιλάρια, μπλουζάκια, σερβιέτες (ναι, σερβιέτες!) και επιλογές μακιγιάζ. Η Φρίντα έχει γίνει ποπ. Είναι σταθερά δημοφιλής και εμπορεύσιμη εδώ και δεκαετίες. Και τι τα κάνουμε σε αυτή την εποχή της κοινωνικής δικτύωσης τα σύμβολα; Τα κατασπαράζουμε. Όπως λέει κι η ίδια στην παράστασή μας η ζωή της είναι «ηδονιστική βορά άγριων ανθρώπινων ενστίκτων». Έχει φύγει απ' τη ζωή κι εμείς την ανασταίνουμε εγωιστικά ξανά και ξανά για να την αποκαθηλώσουμε. Έχει ζήσει αυτά που δεν τολμούμε να ζήσουμε. Κι έρχεται όταν την καλούμε: «Φρίντα Κι Άλλο. Κι Άλλο Φρίντα». Πίσω από τα μάτια μας υπάρχει πάντα αυτό το «Κι Άλλο». Προς τέρψιν βασικών ενστίκτων. Είναι η βορά μας. Η Φρίντα ξέρει... Το ίδιο επιζητεί κι εκείνη, θέλει «Κι Άλλο».

–Αναπαριστάς στη σκηνή τη ζωή της, είναι ένα είδος θεατρικής βιογραφίας η παράστασή;

–Διστάζω να χρησιμοποιήσω την έκφραση «θεατρική βιογραφία». Η παράσταση δεν «μιλάει» για τη Φρίντα, η ίδια η Φρίντα παρουσιάζεται σε εμάς, δηλαδή στο κοινό. Αναπόφευκτο είναι να μας μιλήσει για τη ζωή της. Αυτό που θα εμφανιστεί, που θα αποκαλυφθεί μέσα από τα βιώματά της, είναι η προσωπικότητά της. Οι σκέψεις και τα συναισθήματά της, όπως τα συνθέσαμε μέσα από έργα της, λόγια δικά της, δικά μας, και άλλων συγγραφέων που θεωρήσαμε πως ταιριάζουν στην εικόνα της.

Η Φρίντα είναι και σύμβολο προς αποκαθήλωση. Αυτή είναι και η τάση των καιρών μας άλλωστε. Γνωρίζουμε πρώτα την εικόνα της, σε δεύτερο λόγο το όνομά της, μετά μπαίνει η προσωπική της ζωή και τελευταία και καταϊδρωμένη η ζωγραφική της.

> *Ο Ρόμπιν παρουσιάζει με ένα μαγικό τρόπο τον κόσμο της, αυτόν που την περιβάλλει αλλά και τον εσωτερικό της κόσμο, φτιάχνοντας το οπτικό και ηχητικό περιβάλλον της. Η «συνομιλία» μεταξύ των δυο μας είναι εμφανής σε όλη τη διάρκεια της παράστασης.*

–Ποιο χαρακτηριστικό της ηρωίδας που υποδύεσαι σε ιντριγκάρει περισσότερο; Μπορείς να διαλέξεις;

–Δεν μπορώ να εστιάσω μόνο σε ένα. Αλλάζω γνώμη συνεχώς. Αυτή τη στιγμή εκτιμώ τον τρόμο και την ένταση που νιώθω όταν η δύναμή της με μεταμορφώνει σε μια γυναίκα που δεν απολογείται για τίποτα. Ούτε για το παρελθόν της ούτε για το μέλλον της. Ούτε καν για το προκλητικό σχόλιο (παρατήρηση) που θα κάνει στον θεατή που θα θελήσει να τσεκάρει το κινητό του, ενώ η ίδια είναι επί σκηνής.

–Τι νομίζεις ήταν αυτό που την έκανε να ξεχωρίσει και να γίνει σύμβολο χειραφέτησης και ελευθερίας;

–Η προσωπικότητά της. Η δύναμη της ψυχής της σε συνδυασμό με τα βιώματά της. Δεν μίλησε παρά για τον εαυτό της, τα θέλω της, τον πόνο και τα πάθη της. Ζωγράφιζε πάντα κάτι φανερά προσωπικό. Δικό της. Προσωπικό μεν, μεγαλειώδες δε έτσι που ο καθείς από εμάς να μπορέσει να δει κάτι πιο μεγάλο, ίσως και δικό του προσωπικό.

–Η παράσταση είχε εξαιρετική επιτυχία όπου και αν ανέβηκε στην Ελλάδα, είναι το πρόσωπο ή ο τρόπος που παρουσιάζετε με τον Ρόμπιν το πρόσωπο;

–Και τα δύο, γιατί αυτό θελήσαμε κι έτσι ξεκινήσαμε να δημιουργούμε την παράσταση. Η παράσταση είναι η σχέση μεταξύ προσώπου (θεματικής) και τρόπου παρουσίασης. Είναι αλληλοσυμπληρώμενα. Η Φρίντα είναι το πρόσωπο, το κυρίως θέμα. Ο Ρόμπιν παρουσιάζει με ένα μαγικό τρόπο τον κόσμο της, αυτόν που την περιβάλλει αλλά και τον εσωτερικό της κόσμο, φτιάχνοντας το οπτικό και ηχητικό περιβάλλον της. Η «συνομιλία» μεταξύ των δυο μας είναι εμφανής σε όλη τη διάρκεια της παράστασης.

–Με αυτή την παράσταση τι επιδιώκετε;

–Ό,τι και με κάθε άλλη παράσταση, να πάμε ένα βήμα μπροστά, σαν δημιουργοί και σαν άνθρωποι. Το ζητούμενο είναι να δημιουργεί η παράσταση ένα διάλογο με το μέσα μας, το δικό μας και των θεατών. Με οποιοδήποτε θέμα κι αν καταπιανόμαστε ως Fly Theatre, νιώθουμε πάντα την ευθύνη πως πρέπει να συνομιλούμε με τους θεατές για όσα ζητήματα μας απασχολούν, είτε επίκαιρα είτε διαχρονικά. Η Φρίντα μάς προκαλεί να αναρωτηθούμε για το τι είναι αποδεκτό, τι μη αποδεκτό, για τη σεξουαλική ταυτότητα, την ετερότητα, την ελεύθερη έκφραση, την αυτοδιάθεση, την καλλιτεχνική δημιουργία. Η Φρίντα, ωστόσο, είναι εδώ και ως σύμβολο προς αποκαθήλωση. Αυτή είναι και η τάση των καιρών μας άλλωστε. Γνωρίζουμε πρώτα την εικόνα της, σε δεύτερο λόγο το όνομά της, μετά μπαίνει η προσωπική της ζωή και τελευταία και καταϊδρωμένη η ζωγραφική της. Τη συνδέουμε με λουλούδια, φούστες κλαρωτές, κόκκινα χείλη, μονόφρυδο και (φευ) μουστάκι, ως μια και μοναδική περσόνα και μια στιγμή στην ιστορία. Έχουμε μια διασημότητα που δεν έχει λόγο στα memes και τα gifs που έχει γίνει, μετά θάνατον. Πόσο η δική της, αλλοιωμένη από την ίδια, περσόνα – από το ντύσιμό της μέχρι τις εγχειρήσεις της – μοιάζει με τη δική μας photoshopping αντίληψη αυτοπροβολής; Όλοι μας θέλουμε και μπορούμε να γίνουμε διάσημοι – έστω και για τριάντα δευτερόλεπτα – ανεβάζοντας την εικόνα ή το σχόλιο μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Πόσο αλλοιώνεται η αντίληψή μας για τον κόσμο και πόσο μετράει στην αυτοεκτίμησή μας (Facebook likes, youtube channels, κ.λπ.) η εικονική μας περσόνα; Και όλα τούτα θα διαρκέσουν ή είναι απλώς μόδα που ζει μέσα στην αυτοαναφορικότητα; Μήπως ζούμε επιφανειακά; Μέσα από σχόλια αποσυνδεδεμένα από το κυρίως σώμα; Μήπως χάνουμε επαφή με το παρελθόν; Μήπως βαριόμαστε; Γι' αυτό και ζητούμε εύπεπτη διασκέδαση; Έχουμε ξεχάσει να προσπαθούμε για το κάτι παραπάνω; Συζήτηση και παρατήρηση, λοιπόν, επιδιώκουμε με αυτή την παράσταση. Για μια πιο ενσυνείδητη ύπαρξη.

info

«Φρίντα Κι Άλλο», με την Κατερίνα Δαμβόγλου και τον Robin Beer. Παραστάσεις: Λεμεσός, Τετάρτη, 18 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Ριάλτο. Λευκωσία, από Παρασκευή 20 έως 29 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Διαχρονική Σκηνή, Γιάννη Κορομία 2, Καϊμακλί (δίπλα από το Flea Market).

Κάθε στιγμή έχει διαφορετική δυναμική

–Ρόμπιν, ποιος είναι ο ρόλος σου στην παράσταση; Καταφέρνει να μην τον κλέβει όλο η Φρίντα;

–Νομίζω πως μοιραζόμαστε τον χώρο. Αυτή η παράσταση είναι ένας διάλογος, όχι μονόλογος. Παρόλο που η Φρίντα γεμίζει τον χώρο με όλη τη δύναμη του χαρακτήρα για τον οποίο είναι διάσημη, είμαι πάντα το στήριγμα πίσω της ή πιο σωστά, «από μπροστά της». Είμαι ο κόσμος της, ο αφηγητής της, οι άλλοι άντρες και γυναίκες στη ζωή της. Την πιέζω να συνεχίσει το ταξίδι της, είτε της αρέσει είτε όχι, την κρατάω στο χέρι μου όταν με έχει ανάγκη και τελικά είμαι η δύναμη απ' όπου παίρνει την τελευταία ανάσα ζωής της και την ξεπροβοδίζει.

–Θεατρικά, Ρόμπιν, πώς συνδυάζεις εικόνα και ήχο; Τα προσαρμόζεις στη Φρίντα, στις κινήσεις της και στα συναισθήματά της; Ποια είναι τα εργαλεία που χρησιμοποιείς;

–Τα εργαλεία που χρησιμοποιώ είναι αυτά που είναι απαραίτητα για την ιστορία που λέμε στη σκηνή. Κάθε στιγμή, για εμάς, έχει δική της δυναμική, ρυθμό, σχήμα, χρώμα, κίνηση, ποιότητα ήχου και φωτός. Θα έλεγα πως δουλεύουμε συναισθητικά. Γι' αυτό και δεν μπορώ να πω ότι προσαρμόζομαι εγώ στη Φρίντα ή εκείνη σε μένα. Δεν θα χρησιμοποιούσα ούτε τη λέξη συγχρονισμός. Ως σπουδαστές, στη Lispa (Jacques Lecoq), μας ζητούσαν συχνά να βρούμε τις θεμελιώδεις δυναμικές που διέπουν τον φυσικό κόσμο και να τις εφαρμόσουμε (σοφά) στη θεατρική δημιουργία με τα εργαλεία που μας παρέχει το θέατρο. Δεν μου είναι, λοιπόν, δύσκολο να πω ότι αναγνωρίζουμε – σε συνεργασία – τι χρειάζεται η κάθε θεατρική στιγμή (ήχο, κείμενο, ηθοποιό, βίντεο, όλα μαζί;) για να αναδειχθεί, να αποκτήσει θεατρικότητα και να οδηγηθούμε ομαλά στην επόμενη σκηνή.

–Ποιες είναι οι τεχνικές που χρησιμοποιείτε. Θα είναι και αυτό στο πλαίσιο του σωματικού θεάτρου π.χ.;

– Ρόμπιν: Για μας το «σωματικό θέατρο» σαν όρος έχει αρχίσει να μην είναι βοηθητικός. Δημιουργεί κάποια σύγχυση στους θεατές. Κάποιοι νομίζουν ότι κάνουμε κάτι πολύ εξειδικευμένο. Ίσως χορό. Στην πραγματικότητα, δεν είμαστε τόσο «κλειδωμένοι» στον τρόπο παρουσίασης. Αυτό που θέλουμε είναι να πούμε μια ιστορία. Να φτιάξουμε εικόνες με τα μέσα που ταιριάζουν στο θέμα και που γεννά η φαντασία μας. Στην «Αγγελική» είχαμε το σώμα μας, ήχο και φως. Στο «Frida Κι Άλλο» αντικαταστήσαμε τα σώματα με προβολή. Οι αρχές, ωστόσο, είναι ακριβώς οι ίδιες. Δημιουργούμε έναν κόσμο γύρω από τον κεντρικό χαρακτήρα -χώρους, αντικείμενα, άλλους χαρακτήρες, ατμόσφαιρες. Χρησιμοποιούμε video-design και animation, τα οποία εμπλουτίζονται με ζωντανή δράση από μια κάμερα στο τραπέζι μου. Ζωγραφίζω, σβήνω, τοποθετώ και μετακινώ αντικείμενα, χορεύω και συγχρονίζω την κίνησή μου αυτή με την ηθοποιό. Ζωντανά. Πρακτικά, δημιουργήσαμε έτσι τη Φρίντα για να κάνουμε μια ενδιαφέρουσα παράσταση με δύο ηθοποιούς εξίσου γεμάτη από εικόνες όπως και στην «Αγγελική». Ωστόσο, το ζωντανό βίντεο είναι απλώς ένα εργαλείο εφαρμογής της φαντασίας μας, δηλαδή ο τρόπος που επιλέξαμε να φτιάξουμε εικόνες αυτή τη φορά. Στο μέλλον θα υπάρχει στην εργαλειοθήκη μας, αλλά ίσως να μη διαδραματίσει τόσο θεμελιώδη ρόλο.

Ως Fly Theatre νιώθουμε πάντα την ευθύνη πως πρέπει να συνομιλούμε με τους θεατές για όσα ζητήματα μας απασχολούν, είτε επίκαιρα είτε διαχρονικά.

Τα κορίτσια της Χ.Α. σε πρώτο πλάνο

Το ντοκιμαντέρ του Χ. Μπούστνες γεννάει πολλά ερωτήματα

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Πόσο «αθώος» είναι ο φακός ενός σκηνοθέτη που ακολουθεί στελέχη της Ακροδεξιάς; Ποια ηθικά διλήμματα αντιμετωπίζει; Ποιος είναι ο στόχος ενός ντοκιμαντέρ αυτού του είδους; Η (υποκειμενική) αλήθεια, οι αντιφάσεις, η κοινοτοπία του κακού; Η άποψη ότι δεν υπάρχουν απόλυτα κτήνη αλλά ότι οι άνθρωποι είναι ικανοί να επιδεικνύουν ταυτόχρονα μίσος προς συγκεκριμένους ανθρώπους και τρυφερότητα προς τα ζώα;

Εχει νόημα αυτή η προσέγγιση του εξανθρωπισμού, της κανονικοποίησης ανθρώπων που όχι μόνο υιοθετούν ναζιστικές απόψεις αλλά και προτρέπουν σε βίαιες επιθέσεις; Με ποιο τρόπο αποκτά ο δημιουργός πρόσβαση στη Χρυσή Αυγή; Παριστάνοντας τον ομοϊδεάτη; Τον απολίτικο; Τον αφελή; Και πώς εξιλεώνεται στα μάτια τού θεατή αν έχει χρησιμοποιήσει δόλο;

Είναι πολλά τα ερωτήματα που γεννά το ντοκιμαντέρ του Νορβηγού σκηνοθέτη Χάβαρντ Μπούστνες, με τίτλο «Golden Dawn Girls» (Τα κορίτσια της Χρυσής Αυγής), που θα προβληθεί στις 18/4 στις 7.30 μ.μ. στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών και στις 22/4, στις 5 μ.μ. στο σινεμά Ααβόρα. Ισως, μάλιστα, η συζήτηση γύρω από αυτά τα θέματα, να έχει τελικά μεγαλύτερο ενδιαφέρον από την παραγωγή καθεαυτή.

Η ταινία παρακολουθεί τρεις γυναίκες, ανάμεσά τους και την Ουρανία Μιχαλολιάκου, κόρη του αρχηγού της Χ.Α., των οποίων ο ρόλος αναβαθμίζεται όσο οι άντρες του κόμματος βρίσκονται προφυλακισμένοι μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα τον Σεπτέμβριο του 2013.

Διάψευση προσδοκιών

Το σπικάζ του σκηνοθέτη που διατρέχει το ντοκιμαντέρ έχει μια κλιμάκωση. Ξεκινά με τον παφλασμό των κυμάτων και τη σχεδόν παιδική απορία «Τι συνέβη στην Ελλάδα;» (που γνώριζε από τα καλοκαίρια των διακοπών του) και καταλήγει ένα βροχερό πρωινό στο Λυκαβητό με το επίμονο αίτημα προς την Ουρανία Μιχαλολιάκου να αποκηρύξει –εις μάτην– τον ναζισμό. Καθ' όλη τη διάρκεια του ντοκιμαντέρ, ο Μπούστνες μοιάζει να ελπίζει σε κάτι. Στη δύναμη και στην ευαισθησία των γυναικών; Θεωρεί ότι θα αναλάβουν τα ηνία της Χ.Α. εκείνες και κάτι θα αλλάξει; Πιστεύει ότι οι γυναίκες είναι αδύνατο να ασπάζονται τις ίδιες φιλοναζιστικές ιδέες με τους άνδρες της οργάνωσης; Η δυνατή μουσική, τα σκυλιά που αλυχτάνε, η σκληρότητα στο πρόσωπο των τριών πρωταγωνιστριών που στοιχίζονται πίσω από τους άνδρες διαψεύδουν τις προσδοκίες του Νορβηγού σκηνοθέτη. Ισως η πιο βίαιη σκηνή είναι όταν η γυναικεία παρέα συναντάται σε κάποιο παραθαλάσσιο ταβερνάκι. Την ώρα που τσιμπάνε καλαμαράκια και γελούν ανέμελα, ο Μπούστνες τούς θέτει το θέμα της δολοφονίας του Παύλου Φύσσα. Τα πρόσωπα συννεφιάζουν, καμία δεν θέλει να μιλήσει για το έγκλημα και τον ρόλο της Χρυσής Αυγής. Σαν να μην τις αγγίζει, σαν να μην τις αφορά. Λες και παραπέμπουν το θέμα στους «αρμόδιους» (στους άνδρες της οργάνωσης;). Οταν τελειώνει η ταινία, δεν υπάρχουν πλέον ψευδαισθήσεις. Οι δυναμικές γυναίκες ξαναγίνονται γυναικούλες. Σύζυγος, κόρη, μάνα, που ετεροπροσδιορίζονται από τα βίαια «σερνικά». Τα στερεότυπα έχουν αναπαραχθεί σε καθησυχαστικό βαθμό. Δεν υπάρχει ναζιστικός φεμινισμός, μόνο η ιερή φύση της γυναίκας, σκοπός της οποίας είναι πάνω από όλα η τεκνοποίηση.

Η σύζυγος του Γιώργου Γερμενή, Ευγενία, στο βήμα εκδήλωσης της Χ.Α.

> *Εχει νόημα αυτή η προσέγγιση του εξανθρωπισμού, της κανονικοποίησης ανθρώπων που όχι μόνο υιοθετούν ναζιστικές απόψεις, αλλά και προτρέπουν σε βίαιες επιθέσεις;*

Το μεγάλο ζήτημα, ωστόσο, είναι γιατί να μπει κανείς στο παιδικό δωμάτιο της Ουρανίας Μιχαλολιάκου; Γιατί να την παρακολουθήσει να χαϊδεύει τον σκύλο της και να εξηγεί τη στράτευσή της για τα αδέσποτα, γιατί να ακούσει να λέει για τον μπαμπά της ότι είναι αξιολάτρευτος και να αυτοαποκαλείται «κορούλα» του; Γιατί να διαπιστώσει ότι έχει χιούμορ, ότι λατρεύει τις ταινίες Ντίσνεϊ και ότι διαβάζει Νίτσε και Φρόιντ; Γιατί ο σκηνοθέτης να την κάνει πρώτα οικεία, να τη συμφιλιώσει με το κοινό και μετά να την ξαναβάλει απέναντι, ως ξένη-άλλη, που δεν αποκηρύσσει τον ναζισμό; Είναι το σοκ έτσι αποτελεσματικότερο; Δεν νομίζω. Το αντίθετο: ίσως ο θεατής αισθανθεί μια ελαφρά ενόχληση με τη φορτική στάση του Νορβηγού.

Η Δάφνη Ηλιοπούλου, μητέρα του βουλευτή Παναγιώτη Ηλιόπουλου, πρωταγωνιστεί στο ντοκιμαντέρ μαζί με την κόρη του Νίκου Μιχαλολιάκου, Ουρανία.

Παιδιά για φόντο

«Εχει παιδική φωνή», λέει για τον «αρχηγό» η ανιψιά του Παναγιώτη Ηλιόπουλου και δεν είναι η μοναδική ανήλικη που παρελαύνει από το ντοκιμαντέρ. Παιδιά χρησιμοποιούνται ως φόντο ή βασικός καμβάς, επιστρατεύονται για να τραγουδήσουν τον ύμνο του κόμματος, τα γκρο πλαν τους με τα στόματα διάπλατα ανοιχτά υπογραμμίζουν τη βία των γονιών τους. Είναι θεμιτό αυτό; Υπάρχουν όρια στην εργαλειοποίηση; Ανάμεσα σε πυρσούς και Ζιγκ χάιλ, μικρά κορίτσια με αγγελικά πρόσωπα γίνονται κομπάρσοι σε ένα ντοκιμαντέρ που αψηφά τις προαναφερθείσες ηθικές προκλήσεις και καθηλώνεται σε μια λάιφσταϊλ αντιμετώπιση ενός τόσο σοβαρού ζητήματος. Δεν είμαι καν σίγουρη αν οι τρεις γυναίκες μού είναι ιδιαίτερα αντιπαθείς, όταν πέφτουν οι τίτλοι. Το έναυσμα για ουσιαστικό διάλογο, πάντως, θα δοθεί αμέσως μετά την προβολή.

18/4, στις 7.30 μ.μ., Γαλλικό Ινστιτούτο. Μετά την προβολή θα ακολουθήσει συζήτηση με τους δημοσιογράφους Δημήτρη Ψαρρά και Πάτρικ Στρίκλαντ σχετικά με την άνοδο της Ακροδεξιάς στην Ευρώπη.
22/4, στις 5 μ.μ. στον κινηματογράφο Ααβόρα. Η εκδήλωση θα ξεκινήσει με την προβολή του ντοκιμαντέρ «The Cleaners» (Ελλάδα / 2012), του Κωνσταντίνου Γεωργούση.

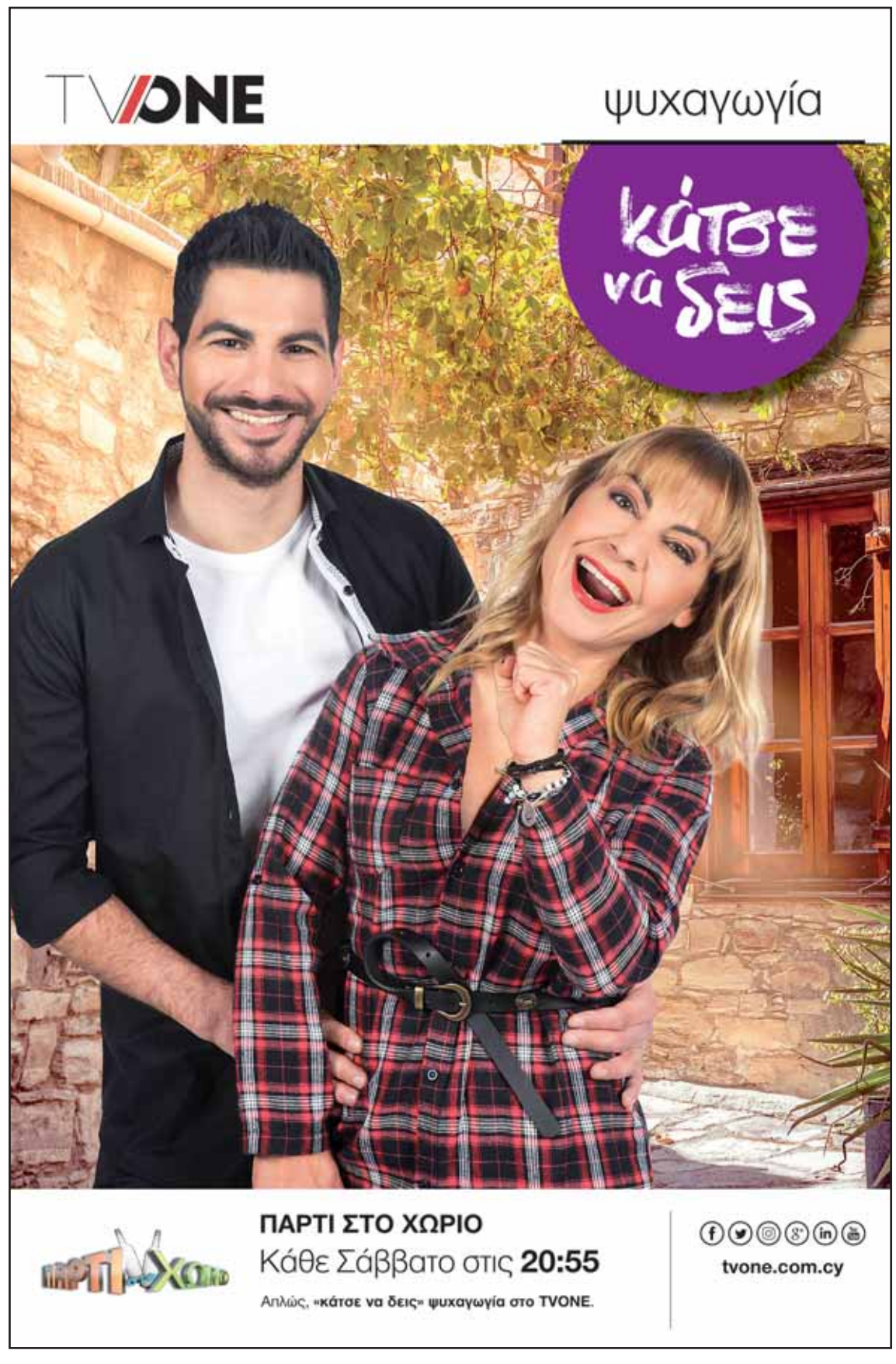

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ**

Ζωή σαν διαστημική Οδύσσεια

Τα τελευταία 50 χρόνια το Διάστημα και η τεχνολογία του έχουν επηρεάσει εξαιρετικά την καθημερινότητά μας. Ολες ανεξαιρέτως οι ανθρώπινες δραστηριότητες πάνω στη Γη, από τις επικοινωνίες ώς την ιατρική και από την αρχαιολογία ώς τη μετεωρολογία έχουν ωφεληθεί τα μέγιστα από το Διάστημα. Καθένας και κάθε μία από εμάς χρησιμοποιούμε καθημερινά (τις περισσότερες φορές χωρίς καν να το ξέρουμε) 50 με 60 διαφορετικά αντικείμενα που προέρχονται από τη διαστημική έρευνα και τεχνολογία.

Κι όμως, η χώρα μας ήταν από τις ελάχιστες που δεν διέθετε έναν Οργανισμό για τη διαμόρφωση μιας εθνικής διαστημικής στρατηγικής και για την ανάπτυξη και τον συντονισμό των σχετικών δραστηριοτήτων. Με την ψήφιση, όμως, τον περασμένο Δεκέμβριο του νόμου για τη δημιουργία του Ελληνικού Διαστημικού Οργανισμού (ΕΛΔΟ) και την ανακοίνωση πριν από μερικές εβδομάδες από τον υπουργό Ψηφιακής Πολιτικής κ. Νίκο Παππά του πρώτου διοικητικού συμβουλίου, η παράλειψη αυτή έχει πλέον εκλείψει. Η δημιουργία του ΕΛΔΟ επιτρέπει πλέον στη χώρα μας να εισέλθει οργανωμένα στον στρατηγικό τομέα του Διαστήματος, κάτι που η επιστημονική κοινότητα και η διαστημική βιομηχανία της χώρας ανέμεναν επί χρόνια.

Ενα βασικό εχέγγυο για την επιτυχία του νέου Οργανισμού θεωρείται και η ανάθεση της πρώτης προεδρίας του ΕΛΔΟ στον πολυβραβευμένο διεθνώς διαστημικό επιστήμονα, ακαδημαϊκό και ομότιμο διευθυντή του Εργαστηρίου Εφαρμοσμένης Φυσικής στο Πανεπιστήμιο Johns Hopkins κ. Σταμάτη Κριμιζή. Κι ενώ παλαιότερα είχε αρνηθεί τη θέση του διοικητή της NASA, δέχθηκε να αναλάβει την προεδρία του ΕΛΔΟ για το καλό της χώρας. Δεν είναι η πρώτη φορά, άλλωστε, που ο κ. Κριμιζής αναλαμβάνει κάποιο δημόσιο αξίωμα. Από το 2006 μέχρι το 2010 ήταν ο εθνικός εκπρόσωπος της Ελλάδας στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος και από το 2010 μέχρι το 2013 ήταν πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Ερευνας και Τεχνολογίας.

Πρόκειται για τον άνθρωπο που επισκέφθηκε όλους τους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος και

Μέλη της ομάδας της αποστολής «Νέοι Ορίζοντες» πανηγυρίζουν καθώς λαμβάνουν την πιο καθαρή φωτογραφία του Πλούτωνα από τη διαστημοσυσκευή. Βασικό μέλος της επιστημονικής ομάδας ήταν και ο Σταμάτης Κριμιζής.

> *«Επιστημονική έρευνα χωρίς ήθος και αξιοκρατία δεν νοείται. Αλλά για να φθάσουμε σε αυτά, πρέπει να έχει παγιωθεί η αξιολόγηση».*

όπως είχε δηλώσει παλαιότερα, «αυτού του είδους τα σενάρια μόνο σε όνειρα εμφανίζονται. Κατά κάποιο τρόπο, όλα αυτά τα χρόνια ζω το όνειρο της ζωής μου».

Με σύνθημα «καλύτερα, ταχύτερα, φθηνότερα», υπήρξε ένας από τους βασικούς διαμορφωτές της πολιτικής της NASA, ενώ ο σημερινός του στόχος για τον ΕΛΔΟ διατυπώνεται ξεκάθαρα στην πολυσέλιδη εισήγησή του για τη διαμόρφωση των δραστηριοτήτων και του οργανογράμματος ενός φορέα εντελώς διαφορετικού όσων γνωρίζουμε. Απόφασή του είναι να καταστήσει την υπηρεσία αυτή πρότυπο Οργανισμού, που θα βασίζεται στις αρχές της «αξιοκρατίας, της διαφάνειας, της αξιολόγησης, της αποτελεσματικότητας και του ήθους». Γιατί, όπως έχει δηλώσει επανειλημμένως, «η αναξιοκρατία είναι αυτή που έχει καταδικάσει τη χώρα στη σημερινή κατάσταση. Η Ελλάδα θα συνεχίσει να είναι αποτυχημένη αν δεν ξεπεράσει αυτό το πρόβλημα. Αφού επιστημονική έρευνα χωρίς ήθος και αξιοκρατία δεν νοείται. Αλλά για να φθάσουμε σε αυτά πρέπει να έχει παγιωθεί η αξιολόγηση. Δεν μπορείς να κάνεις έρευνα με ερευνητές που δεν γνωρίζεις τι αξίζουν!».

Ο Κριμιζής όλα αυτά τα χρόνια έχει αναπτύξει μια βασική αντίληψη για το ομαδικό πνεύμα. «Πρέπει να αντιληφθούμε», λέει, «ότι εάν δεν συνεργαστούμε, δεν θα πάμε μπροστά. Ιδιαίτερα με την παρούσα οικονομική κατάσταση είναι αναγκαίο. Οφείλουμε να αντιληφθούμε τη σημασία της ομαδικής προσπάθειας. Γιατί ποτέ κανείς δεν καταφέρνει τίποτα μόνος του. Πρόκειται για ένα σύστημα αξιών που μεταφέρεις στη δουλειά σου: σεβασμό για τους συναδέλφους σου, σκληρή δουλειά, ακεραιότητα, δικαιοσύνη, αφοσίωση, να είσαι παράδειγμα προς μίμηση και ευαίσθητος στις ανάγκες των άλλων. Αυτές οι αρετές είναι ουσιαστικές σε οποιοδήποτε περιβάλλον εργασίας». Ο κ. Κριμιζής μιλάει μετά λόγου γνώσεως, αφού όλα αυτά τα χρόνια στο Εργαστήριο του Johns Hopkins διηύθυνε τις δραστηριότητες 600 επιστημόνων, μηχανικών και υποστηρικτικού προσωπικού για τον σχεδιασμό, την κατασκευή, τις δοκιμές, την εκτόξευση και την παρακολούθηση 63 διαστημικών αποστολών και 175 επιστημονικών οργάνων της NASA που έκαναν μετρήσεις διαπλανητικών αποστολών. Με βάση τα αποτελέσματά τους έχει δημοσιεύσει πάνω από 650 εργασίες σε περιοδικά και βιβλία σχετικά με τη φυσική του Ηλίου, τον μεσοαστρικό χώρο, τις πλανητικές μαγνητόσφαιρες και την ηλιόσφαιρα, με σχεδόν 20.000 ετεροαναφορές.

Ενας από τους επιφανείς Αμερικανούς δημοσιογράφους, ο Χάντερ Τόμπσον, έγραφε κάποτε τα εξής: «Οταν τελειώσεις μ' αυτόν τον κόσμο δεν θα μετράει πόσα γκολ έφαγες και πόσα γκολ έβαλες, αλλά πώς έπαιξες το παιχνίδι». Ο Σταμάτης Κριμιζής έπαιξε και παίζει το παιχνίδι σαν ένας σύγχρονος Οδυσσέας, γιατί όπως έλεγε στην «Οδύσσεια» ο συμπατριώτης του ο Ομηρος: «Ολα όσα σκέφτηκε, μπόρεσε να τα κάνει».

Ο Διονύσης Ν. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Ερωτας ερευνώμενος, με διαβήτες κι αλφάβητα

ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ
εσύ: τα στοιχεία
εκδ. Νεφέλη, **σελ.** 126

Ακούγοντας ηχογραφημένες απαγγελίες παλαιών ποιητών, υποθέτουμε ότι ο χαρακτηριστικός στόμφος τους δεν μπορεί παρά να απευθύνθηκε άλλοτε και σε κάποια ζωντανά ακροατήρια. Αν, ωστόσο, θελήσουμε πρόχειρα να ανακαλέσουμε μια σχετική αναφορά, δύσκολα θα καταφέρουμε να θυμηθούμε άλλον από τον Σικελιανό με τις διάσημες θυελλώδεις εμφανίσεις του. Τις πιο πρόσφατες δεκαετίες, η δημόσια ανάγνωση της ποίησης – αυτό δεν αφορά μονάχα την Ελλάδα– είχε γίνει μια υπόθεση φθίνουσα και μάλλον περιθωριακή. Ο γεννημένος στην Εδεσσα το 1970, αλλά μεγαλωμένος στη Θεσσαλονίκη, όπου και κατοικεί, Βασίλης Αμανατίδης, είναι ίσως ο πρώτος, οπωσδήποτε όμως ο χαρακτηριστικότερος εκπρόσωπος μιας νέας ποιητικής φουρνιάς, που διεκδικεί δυναμικά μερίδιο όχι απλώς στη δημόσια ανάγνωση αλλά σε ό,τι καλείται στις μέρες μας ποιητική επιτέλεση (performance), απαγγελία, δηλαδή, με στοιχεία θεατρικότητας, είτε με σύμπραξη σκηνοθέτη είτε και χωρίς αυτήν.

Ενώ, όμως, από τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας, ο Αμανατίδης (και, δειλά δειλά, ολοένα και περισσότεροι ποιητές και ποιήτριες, συγκεντρωμένοι κυρίως γύρω από το πρωτοποριακό περιοδικό «Φάρμακο») «επιτελούσαν», «έπαιζαν» τα ποιήματά τους επί σκηνής, συχνά με τη βοήθεια στοιχειωδών σκηνικών, κοστουμιών και μουσικής, ο συγκεκριμένος ποιητής-περφόρμερ έκανε ήδη με το προηγούμενο βιβλίο του ένα αποφασιστικό βήμα μπροστά.

Το «μ_otherpoem:μόνο λόγος» (2014) είναι μια ενιαία ποιητική σύνθεση γραμμένη και για να επιτελεστεί. Οπως, δηλαδή, στο καθαυτό θεατρικό έργο το κείμενο εμπεριέχει εξαρχής στη δομή και στη σύνθεσή του τη θεατρικότητα, έτσι και τα μεμονωμένα ποιήματα, αρχικά, ήδη δε οι μεγαλύτερες συνθέσεις του Αμανατίδη, εμπεριέχουν την επιτελεστικότητά τους.

Το εδώ συζητούμενο «εσύ: τα στοιχεία» προχωρά ακόμη περισσότερο, καθώς, υιοθετώντας επιπλέον στοιχεία και της οπτικής ποίησης, γίνεται εξαιρετικά παιχνιδιάρικο και στην έντυπη μορφή του.

Η επί σκηνής επιτέλεσή του, όπως την παρακολουθήσαμε στο «Ρομάντσο» (7.3.2018), με τις μικροσκοπικές πούλιες και τα μελάνια να αλλάζουν καλειδοσκοπικά μορφή στο μηχάνημα προβολής, ανταποκρίνεται στην αίσθηση που δίνουν οι διαρκείς ανασυνθέσεις και οι αναμείξεις διαβάζοντας το βιβλίο. Το θέμα της χορταστικής σύνθεσης του Αμανατίδη είναι ο έρωτας, ο μεγάλος, μαζί με τον θάνατο, πόλος της ζωής και της ποίησης.

«Οταν υπάρχει η αμφιβολία της αλήθειας, συνήθως η αλήθεια είναι πιο δυνατή» είπε, μιλώντας για το βιβλίο, στο πλαίσιο της πιο πάνω «περφόρμανς» η ποιήτρια και κριτικός Γιάννα Μπούκοβα, θέλοντας να επαινέσει το ρίσκο που ο ποιητής ανέλαβε. Συμφωνώντας, επίσης, με την Μπούκοβα ότι το συναίσθημα στην ποίηση είναι συχνά μεγάλη μπανανόφλουδα, θέλω κι εγώ να επαινέσω τον Αμανατίδη για τη φιλέρευνη και ταυτόχρονα ακραία παιγνιώδη επιμονή του.

Ο Αμανατίδης γνωρίζει καλά τον ωραιότερο ίσως ερωτικό ποιητή της μοντέρνας εποχής, τον Ε.Ε. Cummings, αφού τον έχει μεταφράσει. Ξέρει ότι δεν χρειαζόμαστε μία από τα ίδια. Ξεκινά, λοιπόν, απότομα, με ψυχρή, κοφτή απαρίθμηση: «ύδωρ/γη/αήρ/πυρ/εσύ». Ο ποιητής συμπληρώνει αλαζονικά κι απελπισμένα τη φύση των πραγμάτων.

Δεν τραγουδά τον έρωτα. Διερευνά, μέσω της επιτελεστικής ποίησής του, το ερωτευμένο υποκείμενο. Η μινιμαλιστική σύνθεση οργανώνεται με τη βοήθεια της Ισλανδής τραγουδοποιού Μπγιορκ και του «Αλφάβητου» της Δανής ποιήτριας Ινγκερ Κρίστενσεν, που στο έργο μεταφράζονται και παραφράζονται.

Η μορφή της Εμιλι Μπροντέ επικαθορίζει το «εσύ» με τους πέντε φορές επανερχόμενους «διαβήτες της emily bronte», ενώ αλλού σχολιάζεται με πολιτική υφή: « [γυναικείος θάνατος στον 19ο αιώνα]/συνέβαινε αυστηρά/ως γεωμετρική πρόοδος/παρουσία διαβήτη».

Η μορφή της μητέρας στοιχειώνει, τέλος, και το βιβλίο αυτό (όχι, το «μ_otherpoem» δεν ήταν αρκετό...).

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΤΑΣΟ ΚΑΛΟΥΤΣΑ

Ο Τάσος Καλούτσας γεννήθηκε και ζει στη Θεσσαλονίκη. Εχει γράψει μέχρι τώρα έξι συλλογές με διηγήματα. Εχει τιμηθεί με το κρατικό βραβείο διηγήματος, καθώς και τα αντίστοιχα του περιοδικού «Διαβάζω» και του Ιδρύματος Πέτρου Χάρη της Ακαδημίας Αθηνών (Το τραγούδι των σειρήνων, Η ωραιότερη μέρα της). Τελευταία συλλογή: Υπό το κράτος του τρόμου (Μεταίχμιο, 2018).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
«Ο Τσάρος της αγάπης και της τέχνο» (Anthony Marra), «Πούρα γεμιστά» (Τσιαμπούσης), «Κουλτούρα και λογοτεχνία» (Δ. Τζιόβας).

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Να μπορούσα εναλλάξ να ήμουν ο Ζορμπάς αλλά και το alter ego του στο βιβλίο, ο συγγραφέας, για ν' απολαμβάνω τη ζωή και ως εμπειρία αλλά και ως καλλιτεχνική δημιουργία.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Οσους, κατά καιρούς, με συγκίνησαν μέχρι δακρύων... Και είναι αρκετοί.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Μάλλον επιβεβαιώθηκα, σκοντάφτοντας σε φράσεις, όπως: «Πάντα θ' ανησυχούμε για το πώς πάνε τα πράγματα – έτσι συμβαίνει, χάρη στο δύστροπο δώρο που μας χαρίστηκε: τη συνείδηση», Ιαν Μακ Γιούαν («Καρυδότσουφλο») ή σε διαλόγους: «"Ο Ρικάρδο δεν πιστεύει στο μέλλον!" είπε ο δον Χούλιο. "Φυσικά και πιστεύω!" είπε ο γιος. "Ομως στο δικό μου μέλλον δεν χρειάζεται να ζεις με δανεικά"», Juan Gabriel Vasquez («Ο ήχος των πραγμάτων όταν πέφτουν»).

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Κανένα.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Η «Δίκη» του Κάφκα.

Πόσο ζόρικη, ή και αντιφατική, είναι η εικόνα της Ελλάδας έτσι όπως αναδύεται μέσα από τα διηγήματά σας;
Εύλογα είναι ζόρικη, αφού η χώρα μας εδώ και αρκετό καιρό έχει βρεθεί στο μάτι του κυκλώνα. Ο κανόνας σε αυτά τα διηγήματα που εστιάζουν μάλλον στις μακροχρόνιες συνέπειες της πολυδιάστατης κρίσης, τείνει να είναι ότι, χειροτερεύοντας συνεχώς οι συνθήκες επιβίωσης, ωθούμαστε προοδευτικά στην εξουθένωση, στην ψυχική εξαθλίωση και ίσως τελικά στη φυσική μας εξόντωση. Ελάχιστοι ξεφεύγουν χωρίς τραύματα... Τα όνειρα διαψεύδονται ή γίνονται εφιάλτες. Κυριαρχούν η βία, ο τρόμος. Να σας πω και μια ολέθρια αντίφαση εξαιτίας αυτού: Ενώ κατά βάθος θα θέλαμε να βοηθήσουμε τους άλλους ή τον εαυτό μας, δυσκολευόμαστε ή δεν μπορούμε!

Θα λέγατε ότι είστε «μονογαμικός» της μικρής φόρμας;
Ναι, αν μου συγχωρούσατε μερικές μικρές «απιστίες» ή παρασπονδίες.

Εχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;
Οχι, αλλά δέχομαι τη μετρημένη χρήση τους.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Δοκίμια, μελέτες, βιογραφίες

1. **«Το χρονικό του χρόνου»** του Stephen Hawking (Κάτοπτρο)
2. **«Από πού κι ώς πού όλοι οι αγώνες είναι δίκαιοι;»** των Σταύρου Τσακυράκη, Απόστολου Δοξιάδη (Μεταίχμιο)
3. **«Μόνον λίγα χιλιόμετρα. Ιστορίες Για Την Ιστορία»** των Μαρίας Ευθυμίου, Μάκη Προβατά (Πατάκης)
4. **«Homo Deus: Μια σύντομη ιστορία του μέλλοντος»** του Yuval Noah Harari (Αλεξάνδρεια)
5. **«150 συμβουλές για σωστό μάνατζμεντ»** Harvard Business Review (Πατάκης)

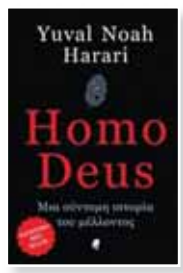

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1. **«Γινάτι. Ο σοφός της λίμνης»** του Γιάννη Καλπούζου (Ψυχογιός)
2. **«Το ημερολόγιο μιας ξενέρωτης 12»** της Renee Rachell Russell (Ψυχογιός)
3. **«Αόρατο νήμα»** της Ευαγγελίας Ευσταθίου (Λιβάνης)
4. **«Φωτιά στα Σαββατόπαχα»** του Αυγούστου Κορτώ (Πατάκη)
5. **«Εξιλέωση»** της Αννας Γαλανού (Διόπτρα)

• Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Public.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

EPA/ CHRISTIAN BRUNA

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ο Σάτυρος του Ρούμπενς

Μία από τις ενδιαφέρουσες παραμέτρους των δημοπρασιών είναι ότι δημοσιοποιείται η σειρά στη διαδοχή κατοχής έργων τέχνης όπως του «Σάτυρου» του Ρούμπενς, έργο που άλλαξε πολλά χέρια ώς τον σημερινό ιδιώτη κάτοχο, που το έχει παραδώσει στον οίκο Christie's για την επόμενη δημοπρασία «μεγάλων δασκάλων» που θα γίνει στη Νέα Υόρκη στις 19 Απριλίου. Η τιμή του «Σάτυρου» (που κρατάει καλάθι με σταφύλια και κυδώνια μαζί με νύμφη) υπολογίζεται ανάμεσα στα 5 και 7 εκατομμύρια δολάρια.

AP/ SF MUSEUM OF MODERN ART

ΛΟΝΔΙΝΟ

Αντίσταση κατά της βαρβαρότητας

Ο διάσημος Αμερικανός καλλιτέχνης, ιρακινής καταγωγής, Μάικλ Ράκοουιτς ποζάρει μπροστά στο έργο του στην πλατεία Τραφάλγκαρ στο Λονδίνο. Ο Ράκοουιτς δημιούργησε το γλυπτό «Ο αόρατος εχθρός που δεν θα έπρεπε να υπάρχει», έργο που ανακαλεί το κατεστραμμένο από τους ισλαμιστές αρχαίο γλυπτό. Εστεκε στη Νινευή από το 700 π.Χ. Απεικονίζει θεότητα υπό μορφή φτερωτού ταύρου και είναι κατασκευασμένο από κενές κονσέρβες χυμού χουρμά προερχόμενες από το Ιράκ.

AP / THIBAULT CAMUS

ΒΕΝΕΤΙΑ

Μουσείο Καζανόβα

Στις 2 Απριλίου άνοιξε στο κοινό το πρώτο Μουσείο Καζανόβα. Βρίσκεται στη Βενετία, όχι μακριά από το Μεγάλο Κανάλι, και στεγάζεται στο Παλάτσο Πέζαρο Παπαφάβα. Είναι ένα καθαρά τουριστικό αξιοθέατο, που αναπαριστά τη ζωή και τα κατορθώματα του Καζανόβα, αλλά δεν στέκεται μόνο στις ερωτικές περιπέτειες. Εστιάζει και σε όλους τους μεγάλους συγχρόνους του του 18ου αιώνα και στις λοιπές δραστηριότητές του, καθώς ήταν πολυμαθής και πολυπράγμων, ένας άνθρωπος ευρύτερος του στερεοτύπου.

EPA/ ANATOLY MALTSEV

ΛΟΝΔΙΝΟ

Ο Μονέ και η αρχιτεκτονική

Για πρώτη φορά παρουσιάζεται στη Βρετανία η σχέση του Μονέ με την αρχιτεκτονική μέσα από μια οπτική περιηγητικής τοπιογραφίας, αλλά και συμβολιστικής προσέγγισης στους τόπους. Η έκθεση θα διαρκέσει από 9 Απριλίου έως 29 Ιουλίου στην Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου και προτείνει μια νέα προσέγγιση στο έργο του Μονέ μέσα από την κριτική ματιά του στο ιστορικό περιβάλλον. Παρουσιάζονται 75 έργα από τη δεκαετία του 1860 έως το 1912, όταν είχαν παρουσιαστεί τα έργα του με θέμα τη Βενετία.

EPA/ ABEDIN TAHERKENAREH

ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

Η πρωτοπορία του Ντε Βλάμινκ

Μια μεγάλη έκθεση αφιερωμένη στο έργο του Γάλλου ζωγράφου της μεταβατικής περιόδου των αρχών του 20ού αιώνα Μορίς ντε Βλάμινκ παρουσιάζεται στην Πόλη του Μεξικού, σε ένα από τα μεγάλα μουσεία, στο Soumaya. Η έκθεση συγκεντρώνει 120 έργα του ζωγράφου τόσο από την πρώτη περίοδο (1907-1916), που έχει συγγένειες με το ύφος του Σεζάν, όσο και από την ωριμότερη περίοδο, μετά το 1920. Γεννημένος το 1876, ο Ντε Βλάμινκ γαλουχήθηκε ακριβώς στο μεταίχμιο της μοντέρνας γλώσσας.

Οι Βερσαλλίες πριν από το 1789, ένας διεθνής προορισμός

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Η νέα μεγάλη έκθεση στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης εγκαινιάζεται στις 16 Απριλίου και έχει ένα συναρπαστικό θέμα. Αποκαλύπτει τις Βερσαλλίες στην ακμή τους, όταν ήταν μία ανακτορική αυλή, από το 1682 έως το 1789, με την οπτική των επισκεπτών. Και οι επισκέπτες ήταν πολλοί, προερχόμενοι από όλες τις γωνιές της Γης, καθώς βαθιά ήταν η επιθυμία να περιηγηθούν στα πιο ξακουστά ανάκτορα του τότε κόσμου με τους εξίσου ξακουστούς κήπους. Οι Βερσαλλίες ήταν το βασικό αξιοθέατο στα τέλη του 17ου και στο μεγαλύτερο μέρος του 18ου αιώνα για Γάλλους και ξένους ταξιδιώτες και όχι μόνο για τους αριστοκράτες. Πρεσβευτές, καλλιτέχνες, μουσικοί, συγγραφείς, επιστήμονες, περιηγητές και τουρίστες της εποχής είχαν στόχο να επισκεφθούν έστω και μία φορά στη ζωή τους τους κήπους των Βερσαλλιών και να δουν από κοντά το παλάτι. Οι Βερσαλλίες ήταν ένας διεθνής προορισμός. Αυτή τη διάσταση προβάλλει η νέα έκθεση στο Μητροπολιτικό Μουσείο, όπου από τις 16 Απριλίου έως τις 29 Ιουλίου συγκεντρώνει έναν εξαιρετικό θησαυρό από τις δικές του συλλογές, καθώς και από το Μουσείο των Βερσαλλιών, αλλά και 50 επιπλέον πηγές, κυρίως ιδιώτες που δανείζουν υλικό για την έκθεση. Με τίτλο «Επισκέπτες στις Βερσαλλίες, 1682-1789», η έκθεση στη Νέα Υόρκη παρουσιάζει έργα ζωγραφικής, επίσημα πορτρέτα, έπιπλα, ταπισερί, τάπητες, κοστούμια, πορσελάνες, γλυπτά, πανοπλίες και ταξιδιωτικούς οδηγούς της εποχής μαζί με τα δώρα που αντάλλασσαν οι ευγενείς, απομνημονεύματα, ταξιδιωτικές εντυπώσεις, ημερολόγια και εφημερίδες της αυλής. Ολα αυτά συγκροτούν τον κόσμο γύρω από τις Βερσαλλίες, την πρόσληψή τους και τις φαντασιώσεις που γεννούσε το μεγαλείο τους. Τα δώρα που ανταλλάσσονταν στις Βερσαλλίες εντυπωσίαζαν με τον πλούτο τους και υπάρχουν περιγραφές στις εφημερίδες και σε προσωπικά ημερολόγια. Οι ταξιδιώτες έφταναν από όλην την Ευρώπη αλλά όχι μόνον. Υπάρχουν επισκέψεις από την Αμερική αλλά και από την Ασία, όπως από τις Ινδίες και την Ταϊλάνδη, ακόμη και από τη Βόρειο Αφρική, όπως από την Τυνησία. Ολο αυτό το καλειδοσκοπικό ταξιδιωτικό απόθεμα προσφέρεται σήμερα για νέες αναγνώσεις που θέτουν σε νέο βάθρο κατανόησης την ακτινοβολία των Βερσαλλιών σε ένα διεθνές δίκτυο στην προεπαναστατική Γαλλία.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Η Κάθοδος στον Αδη: το απόκρυφο ευαγγέλιο του Νικοδήμου

Η αφήγηση θέλει τον Ιησού να πεθαίνει τη Μεγάλη Πέμπτη το απόγευμα και να επιστρέφει στη ζωή ξημερώματα του Μεγάλου Σαββάτου. Στον κύριο Γκρι αρέσουν κάτι τέτοιες λεπτομέρειες, να εκλαμβάνει τις Γραφές στην κυριολεξία τους διότι, όπως διατείνεται, προκύπτουν έτσι ερεθιστικές αφηγήσεις και λοξές εξιστορήσεις.

«Μια τρομακτική σιωπή καλύπτει όσους έφερε στη ζωή ο ίδιος ο Ιησούς», λέει. «Κανένας τους δεν μετέφερε στους ζώντες τι είδαν, τι ένιωσαν όσο ήταν πεθαμένοι. Ειδικά ο Λάζαρος ήταν κάμποσες μέρες μέσα στον τάφο».

Α, ο Λάζαρος. Ο Ρώσος συγγραφέας Λεονίντ Αντρέγιεφ (1871-1919) στο έξοχο διήγημά του «Λάζαρος» (μτφρ. Σ. Αργυροπούλου, εκδ. Ροές) παρουσιάζει το θαύμα της ανάστασης του Λαζάρου σαν ένα ανοσιούργημα: ο αναστημένος περιφέρεται στιγματισμένος μεταξύ των ζωντανών. Ολοι τον αποφεύγουν, καθώς το βλέμμα του είναι σαν αυτό της Μέδουσας: πετρώνει κάθε συναίσθημα, κάθε επιθυμία για ζωή σε όποιον τον κοιτάζει κατάματα. Πάνω απ' όλα, ο Λάζαρος δεν ανοίγει το στόμα του. Το μόνο που επαναλαμβάνει είναι: «Ημουν νεκρός».

Οι Γραφές του εκκλησιαστικού Κανόνα αποσιωπούν το πέρασμα του Χριστού στο επέκεινα.

Και ο ίδιος ο Ιησούς; «Οι Γραφές του εκκλησιαστικού Κανόνα αποσιωπούν το πέρασμα του Χριστού στο επέκεινα», διευκρινίζει ο κύριος Γκρι. «Στο χωρίο 27.5 από το κατά Ματθαίον αναφέρεται μονάχα ότι τη στιγμή του θανάτου του Ιησού γίνεται σεισμός, ανοίγουν τα μνήματα και "σώματα κεκοιμημένων αγίων αναστήθηκαν". Στη δε πρώτη επιστολή του Πέτρου (3.19-20) δηλώνεται ότι ο Ιησούς κήρυξε στα φυλακισμένα πνεύματα».

Ο αντιγραφέας στο βασίλειό του, στο σκριπτόριο. Ετσι διασώθηκαν επιτεύγματα της αρχαίας σκέψης μέσα από το χάος τόσων αιώνων.

Η πιο περίεργη από τις σχετικές αφηγήσεις δεν ανήκει βέβαια στον Κανόνα. Πρόκειται για το Απόκρυφο Ευαγγέλιο του Νικοδήμου (χρονολογούμενο περί τον 2ο μ.Χ. αι.). Το συναρπαστικό αυτό κείμενο, που διαβάζεται σα φανταστική λογοτεχνία, αποτελείται από δύο μέρη: τα πρακτικά της δίκης του Ιησού και την κάθοδό Του στον Αδη (εκδ. Ζήτρος, μτφρ. Κων. Μποζίνης).

Η ιδιότυπη χριστιανική αυτή Νέκυια είναι ένας θρίαμβος του Χριστού στην Κόλαση: απελευθερώνει τους Πατριάρχες της Παλαιάς Διαθήκης οδηγώντας τους στον Παράδεισο, με πρώτον τον Αδάμ, όπως βέβαια και τον έναν από τους δύο ληστές που σταυρώθηκαν πλάι του: προτού πεθάνει, του το είχε υποσχεθεί.

Η αφήγηση είναι γλαφυρότατη (ο Διάβολος και ο Αδης εμφανίζονται ως κανονικοί χαρακτήρες: ο πρώτος αποκαλεί τον δεύτερο «παμφάγο και ακόρεστο»), το πιο ενδιαφέρον όμως είναι η ίδια η αφηγηματική σκοπιά: ανήκει σε δύο από τους νεκρούς που αναστήθηκαν τη στιγμή του θανάτου του Ιησού πάνω στο σταυρό (υπόγεια σύνδεση με την προαναφερθείσα αφήγηση του Ματθαίου).

Η πιο χαρακτηριστική στιγμή είναι όταν οι προφήτες θυμίζουν στον Αδη ότι τα είχαν προβλέψει όλ' αυτά, ειδικά ο Ησαΐας: «Πού σου θάνατε το κέντρον; Πού σου άδη το νίκος;».

«Θάνατε, πού είναι το κεντρί σου; Αδη, πού είναι η νίκη σου;», μονολογεί ο κύριος Γκρι. «Ολα γίνονται για να ειπωθούν αυτά τα λόγια, για να ειπώνονται συνεχώς, σαν ξόρκι. Καλή Ανάσταση σε όλους».

«Μένγκελε, η κοινοτοπία του κακού»

Ο Ολιβιέ Γκετζ μιλάει στην «Κ» για το μυθιστόρημά του, στο οποίο ανατέμνει την περίοδο που ο ναζί γιατρός έζησε ως φυγάς

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Απ' όλους τους ναζί εγκληματίες, αυτός που έχει προσελκύσει το μεγαλύτερο, ίσως, ενδιαφέρον (και την αποστροφή συνάμα) είναι ο γιατρός Γιόζεφ Μένγκελε. Η ιδιότητα «γιατρός» στην περίπτωσή του συνιστά ύβρη, καθώς ο άνθρωπος αυτός (επονομαζόμενος και «άγγελος του θανάτου», διότι υπήρξε ωραίος κατά τα φαινόμενα), ήταν από τους αξιωματικούς των Es Es που αποφάσιζαν ποιος θα ζήσει και ποιος θα πεθάνει στο Αουσβιτς, κυρίως όμως υπήρξε διαβόητος για τις πρωτοβουλίες που έπαιρνε στα ιατρικά πειράματα πάνω σε ζωντανούς ανθρώπους – κυρίως σε παιδιά.

Το ότι πειραματιζόταν πάνω σε παιδιά, καθιστά την περίπτωσή του ιδιαίτερα ειδεχθή. Ως γνωστόν, η αδυναμία του δρος Μένγκελε ήταν τα δίδυμα και η ειρωνεία είναι ότι κάποια από τα παιδιά που βρίσκονταν υπό τη δική του «φροντίδα», είχαν πιθανότητες να ζήσουν περισσότερο: διατρέφονταν καλύτερα και γενικά ζούσαν κάτω από πιο ανεκτές συνθήκες μόνο και μόνο για να διατηρηθούν ζωντανά για τα πειράματά του. Οσα δεν πρόλαβε να ακρωτηριάσει επέζησαν και χάρη σε αυτά τα παιδιά έχουμε πολλές μαρτυρίες σχετικά με την περίπτωση Μένγκελε, συχνά από το ένα αδελφάκι των διδύμων που είχε την τύχη να μην πέσει πρώτο στα χέρια του.

AP PHOTO / USHMM

1944: Στελέχη του Αουσβιτς σε μια ανάπαυλα των καθηκόντων τους, δηλαδή της εξόντωσης ανθρώπων. Δεύτερος από αριστερά, ο Γιόζεφ Μένγκελε.

> *«Ανυπομονούσα να περιγράψω την αργή, βασανιστική παρακμή του και να απομυθοποιήσω όσα είχαν γραφτεί γι' αυτόν».*

AP PHOTO / CAF PAP

Τα παιδιά του Αουσβιτς (αριστερά). Φωτογραφία τραβηγμένη λίγες ημέρες μετά την απελευθέρωση του στρατοπέδου από τον Κόκκινο Στρατό τον Ιανουάριο του 1945. Πάνω, ο συγγραφέας και δημοσιογράφος Ολιβιέ Γκετζ.

Η απόδραση

Η άλλη πτυχή που κατέστησε τον Μένγκελε σκοτεινό μύθο ήταν το ότι δεν συνελήφθη ποτέ. Απέδρασε στη Λατινική Αμερική, διέφυγε από το ανηλεές κυνηγητό της Μοσάντ και άλλων κυνηγών ναζί εγκληματιών, κρύφτηκε όπου και όπως μπορούσε και τελικώς βρήκε τον θάνατο από πνιγμό στη θάλασσα, το 1979 στη Βραζιλία. Ηταν 67 ετών. Η διαβολική του μορφή ενέπνευσε τους συγγραφείς και σκηνοθέτες βιβλίων και ταινιών όπως «Τα παιδιά από τη Βραζιλία» και «Ανθρωποκυνηγητό σε δύο ηπείρους» – για να μην ξεχάσουμε το πολύ πρόσφατο, και ιδιαίτερα επιτυχημένο, ελληνικό θεατρικό έργο «Μένγκελε» του Θανάση Τριαρίδη.

Το 2017, ο Γάλλος συγγραφέας και δημοσιογράφος Ολιβιέ Γκετζ απέσπασε το βαρύτιμο λογοτεχνικό έπαθλο Ρενοντό για το μυθιστόρημά του «Η εξαφάνιση του Γιόζεφ Μένγκελε». Το βιβλίο κυκλοφορεί τέλη Απριλίου από τις εκδόσεις Κριτική και αποτελεί μυθοπλαστική αφήγηση των ημερών του διαβολικού ναζί γιατρού μετά την απόδρασή του στη Νότια Αμερική, αποτυπώνοντας τις περιπλανήσεις και τη σταδιακή καταβύθισή του σε μια προσωπική κόλαση.Επικοινωνήσαμε γραπτώς με τον κ. Γκετζ, ο οποίος απάντησε σε σειρά ερωτήσεών μας σχετικά με το βραβευμένο του μυθιστόρημα και τον μισητό κεντρικό χαρακτήρα του.

– Τι είδους πρόκληση αποτελεί για έναν συγγραφέα ένας τέτοιος κεντρικός χαρακτήρας; Τι σας τράβηξε πάνω του;

– Κατ' αρχάς, τίποτα το προσωπικό δεν με τράβηξε στον Μένγκελε. Δεν έχω συγγενείς επιζήσαντες του Αουσβιτς. Το βιβλίο δεν είναι η οικογενειακή μου ιστορία ούτε κάποια προσωπική εκδίκηση. Η κύρια πρόκληση ήρθε όταν άρχισα να διαβάζω γι' αυτόν και για τους άλλους ναζί γιατρούς στο Αουσβιτς και τα άλλα στρατόπεδα εξόντωσης. Μου φάνηκε φρικώδες, τραυματικό, απολύτως σοκαριστικό για την ίδια την ανθρώπινη φύση. Σε εκείνο το σημείο, μου φαινόταν τελείως τρελό να γράψω ένα βιβλίο για έναν τέτοιο χαρακτήρα. Ομως, ποτέ μου δεν σκέφτηκα να γράψω κάτι για τον Μένγκελε για όσο καιρό βρισκόταν στο Αουσβιτς. Δεν μπορούσα και δεν ήθελα. Ο αντικειμενικός μου σκοπός ήταν από την αρχή να γράψω για τη ζωή του μετά το Αουσβιτς, τη στιγμή που καταφτάνει στη Νότια Αμερική. Οπότε χρειάστηκε να χωνέψω όλη αυτή την πληροφορία της φρίκης, τα εγκλήματα, την ήσυχη συνείδησή του. Μετά βελτιώθηκε κάπως η όλη διαδικασία, διότι κατάλαβα πόσο θλιβερή προσωπικότητα ήταν και επίσης, πώς πέθανε: μόνος και δυστυχισμένος.

– Πόσο δύσκολο ήταν να σχηματίσετε έναν χαρακτήρα με σάρκα και οστά βασισμένο σε έναν σκοτεινό μύθο όπως ήταν ο Γιόζεφ Μένγκελε, καθώς επίσης να μπορέσετε να αποφύγετε τα γνωστά κλισέ;

– Χρειάζεται χρόνος, πολύς χρόνος. Διάβασα πολύ, κυρίως βιβλία για εγκληματίες για να καταλάβω πώς μετατρέπει κάποιος τέτοιες φιγούρες σε λογοτεχνικούς χαρακτήρες. Το μοντέλο μου ήταν το «Εν ψυχρώ» του Τρούμαν Καπότε.

Αυτό που επίσης με βοήθησε ήταν η ζωή του, αφού ο Μένγκελε εγκαταλείπει την Αργεντινή. Στην Παραγουάη, και πάνω απ' όλα στη Βραζιλία, ο Μένγκελε υπέφερε πολύ. Σε κάποιο σημείο, έπειτα από περισσότερα από δύο χρόνια αναγνωστικής έρευνας, ταξιδιών και σημειώσεων, άρχισα να ανυπομονώ προκειμένου να περιγράψω την αργή, βασανιστική παρακμή του, καθώς επίσης να απομυθοποιήσω τα πάντα ή περίπου τα πάντα απ' όσα είχαν γραφτεί γι' αυτόν. Κατά τις δεκαετίες του '60 και του '70, όταν κανένας δεν ήξερε πού βρισκόταν, ο Μένγκελε παρουσιαζόταν πάντοτε ως ένας πανίσχυρος εγκληματίας, ένας εγκληματίας που είχε διαφύγει κι έκανε τη μεγάλη ζωή τώρα. Οταν το «Ανθρωποκυνηγητό σε δύο ηπείρους» (ο ναζί γιατρός ήταν βασισμένος στον Μένγκελε) γυρίστηκε το 1976, ο Μένγκελε ζούσε ακόμα, αλλά σε μια φαβέλα, μόνος και ερωτευμένος με την καθαρίστριά του! Αυτό το υλικό μου φάνηκε πολύ συναρπαστικό για να γίνει βιβλίο.

– Μιλάτε για μεγάλη αναγνωστική έρευνα. Να υποθέσουμε ότι, μεταξύ των άλλων, μελετήσατε και έργα, π.χ., της Χάνα Αρεντ, και όσα έγραψε για τη λεγόμενη «κοινοτοπία του κακού»;

> *«Ζούσε μέσα στην αβεβαιότητα και στην καχυποψία. Ετρεμε τη Μοσάντ. Εγινε παρανοϊκός κι απέμεινε ολομόναχος».*

– Εδώ και περισσότερα από δώδεκα χρόνια μελετώ τη μεταπολεμική Ευρώπη, τη μεταπολεμική Γερμανία και τη Νότια Αμερική. Φυσικά και διάβασα την Αρεντ όπως και άλλους – στο τέλος του βιβλίου παραθέτω εκτενή βιβλιογραφία. Ο Μένγκελε είναι ένα ακόμα παράδειγμα της κοινοτοπίας του κακού. Είναι η ενσάρκωση της μετριότητας του κακού. Πηγαίνει στο Αουσβιτς για να μπορέσει να εκτινάξει την πανεπιστημιακή του καριέρα μετά τον πόλεμο, εφόσον η Γερμανία νικούσε. Ο οπορτουνισμός του, η εγωπάθειά του, τον έφτασαν ώς τα βασανιστήρια παιδιών με τη βοήθεια ενός συστήματος που καλλιέργησε συστηματικά τέτοιες ροπές και συμπεριφορές. Ισως, μάλιστα, ο Μένγκελε να είναι πιο ιδανική φιγούρα από τον Αϊχμαν προκειμένου να κατανοήσουμε τι σημαίνει η έννοια «κοινοτοπία του κακού».

«Ο,τι και να του έκαναν μετά το Αουσβιτς, η τιμωρία θα ήταν μικρή»

– Ο Αϊχμαν συνελήφθη και απαγχονίστηκε. Ο Μένγκελε είχε το τέλος που του άξιζε;

– Ο Μένγκελε έστειλε 400.000 ανθρώπους στον θάνατο. Ο,τι και να του έκαναν μετά το Αουσβιτς, η τιμωρία θα ήταν μικρή. Τα πρώτα δέκα χρόνια στην Αργεντινή ήταν όντως μια σκανδαλώδης ντόλτσε βίτα γι' αυτόν. Τα τελευταία είκοσι, όμως, ήταν φρικτά. Ζούσε καθημερινά μέσα στην αβεβαιότητα και στην καχυποψία. Ετρεμε τη Μοσάντ. Εγινε παρανοϊκός κι απέμεινε ολομόναχος. Πέρασα μια ολόκληρη μέρα σε ένα αγρόκτημα κοντά στη Σέρα Νέγκρα όπου έζησε. Για έναν Ευρωπαίο αστό όπως ήταν αυτός, ο οποίος ονειρευόταν μια άνετη ζωή στο πανεπιστήμιο, η ζωή αυτή πρέπει να ήταν εφιάλτης. Υγρασία, ζέστη, μοναξιά, έντομα, φίδια και αράχνες κ.τ.λ. Εάν είχε συλληφθεί από τους Γερμανούς η ζωή του θα ήταν πιο εύκολη. Θα είχε υπερασπιστεί τον εαυτό του όπως ο Αϊχμαν: ότι εκτελούσε εντολές κ.ο.κ. Στο τέλος τέλος, ένας λοχαγός ήταν μόνο. Μπορεί αυτό να τον εξυπηρετούσε καλύτερα. Βέβαια, αν τον είχαν συλλάβει οι Ισραηλινοί, εκεί θα την είχε πολύ άσχημα, στα σίγουρα.

– Ο Μένγκελε ήταν μορφωμένος, όπως και άλλοι ναζί. Αυτό είναι ένα μεγάλο ερώτημα που βασάνισε τον Τζορτζ Στάινερ: η ανεπάρκεια της τέχνης και του πολιτισμού απέναντι στη γοητεία της βαρβαρότητας. Εσείς πώς το εξηγείτε;

– Υπάρχει μονάχα μία απάντηση: ο ναζισμός. Η ιδέα της φυλετικής ανωτερότητας. Τι να κάνει ο πολιτισμός απέναντι σε μια τέτοια μαζική ιδεοληψία; Το φοβερό με τον Μένγκελε είναι ότι ο ίδιος υπήρξε προϊόν της αφρόκρεμας της ευρωπαϊκής κουλτούρας: εύπορη, μεγαλοαστική οικογένεια, ερασιτέχνης κλασικός μουσικός, λάτρης της λογοτεχνίας, σπουδές, δύο διδακτορικά, η πρώτη του γυναίκα σπουδαγμένη στη Φλωρεντία. Κι όμως, όλ' αυτά δεν τον εμπόδισαν. Για τον Μένγκελε ένα μικρό κοριτσάκι δεν ήταν παρά μια μύγα. Μπορούσε να κάνει ό,τι ήθελε με αυτό. Μην ξεχνάμε τι είναι ένας ναζί: ένας άνδρας ή μια γυναίκα που δεν βλέπουν τον κόσμο όπως εμείς.

Το κρανίο του Γιόζεφ Μένγκελε. Πνίγηκε στη θάλασσα στις 7 Φεβρουαρίου του 1979, κολυμπώντας σε παραλία του Σάο Πάολο, στη Βραζιλία. Ηταν 67 ετών.

– Γιατί πιστεύετε ότι οι ναζί συνεχίζουν να εμπνέουν λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά, έπειτα από όλα αυτά τα χρόνια;

– Διότι ζούμε ακόμα σε έναν κόσμο που διαμορφώθηκε από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ξέρετε, και οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι προκάλεσαν 85 εκατομμύρια θανάτους στην Ευρώπη. 85 εκατομμύρια! Μεταξύ του 1914 και του 1945. Αυτό δεν περνά τόσο εύκολα. Εχουμε ξαναχτίσει την Ευρώπη, αλλά παραμένουμε στοιχειωμένοι. Αυτό θα διαρκέσει κάμποσα χρόνια ακόμα. Επίσης, οι τελευταίοι αυτόπτες μάρτυρες πεθαίνουν. Η λογοτεχνία είναι, λοιπόν, ένας άλλος τρόπος για να θυμόμαστε τις θηριωδίες.

– Νιώσατε την παραμικρή συμπάθεια ή ταύτιση με τον ήρωά σας;

– Ποτέ! Ούτε μία στιγμή. Καμία συμπάθεια ή ταύτιση. Εγραψα, όμως, μια αληθινή ιστορία σα να ήταν μυθιστόρημα. Ενίοτε ορισμένοι αναγνώστες είχαν κάποια αισθήματα για τον Μένγκελε. Με ρώτησαν: Κάτι ένιωσες κι εσύ; Οχι, τους λέω. Αλλά αυτή είναι η δύναμη της λογοτεχνίας.

Πρεσβευτής πολιτιστικής διπλωματίας

Ο καλλιτέχνης Νίκος Φλώρος μιλάει στην «Κ» για το ταξίδι της δημιουργίας

Της **ΕΛΙΣ ΚΙΣ**

Στην κεντρική αίθουσα της Γεωγραφικής Εταιρείας της Λισσαβώνας, το «μεταλλικό» βλέμμα στα πορτρέτα της Μαρίας Κάλλας ξεπρόβαλε ανάμεσα σε κειμήλια Πορτογάλων εξερευνητών από εξορμήσεις στο Μακάο και στο Πράσινο Ακρωτήριο. Το Χρυσόμαλλο Δέρας και οι Αργοναύτες σε ψηφιδωτή μορφή συμπλήρωναν την ελληνική αποστολή.

Δημιουργός της «εκστρατείας» ο Νίκος Φλώρος, ο Ελληνας καλλιτέχνης που ταξιδεύει με τα έργα του. Η έκθεση «Μαρία Κάλλας – Μήδεια –Αργοναύτες», που παρουσιάστηκε πρόσφατα, ήρθε να προστεθεί σ' ένα πλούσιο βιογραφικό που περιλαμβάνει ατομικές εκθέσεις στο Κρατικό Μουσείο Τσαριτσίνο της Μόσχας (με κοστούμια-γλυπτά εμπνευσμένα από τη διεθνή Ελληνίδα υψίφωνο και την Γκρέις Κέλι), στο Μουσείο του Γκρέκο στο Τολέδο (με έργα εμπνευσμένα από τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο που στήθηκαν δίπλα σε εκείνα του Ελ Γκρέκο) και στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Ισαάκ στην Αγία Πετρούπολη (με έργα βασισμένα σε πορτρέτα της τσαρικής οικογένειας των Ρομανόφ), μεταξύ άλλων.

Μια ιδιαίτερη πορεία που έχει χαράξει ο 47χρονος καλλιτέχνης, κατά τη διάρκεια της οποίας υπολογίζεται ότι εκατομμύρια επισκέπτες μουσείων έχουν περιεργαστεί τη «ματιά» του.

«Με εκφράζει πολύ περισσότερο κάτι τέτοιο. Οι χώροι που παρουσιάζουν τα έργα μου αποτελούν ιδιαίτερη τιμή για μένα. Είναι μέρη όπου συνήθως δεν παρουσιάζεται η σύγχρονη τέχνη και εγώ έχω την τύχη να γίνεται αποδεκτή η δουλειά μου», λέει ο ίδιος στην «Κ». «Προσωπικά είμαι πλήρης και δεν αναζητώ το δεύτερο κομμάτι, το οποίο είναι το εμπορικό. Αυτά τα μουσεία τα επισκέπτεται πολύς κόσμος. Είχα πάντα έναν στόχο, να μπορώ να εκφράζομαι και να βλέπουν τα έργα μου πολλοί άνθρωποι σε όλο τον κόσμο».

Οι εκθέσεις

Μέσα από αυτή τη διαδρομή, ο Φλώρος προωθεί την έννοια της «πολιτιστικής διπλωματίας», ιδέα που του εμφύσησε ο Δημήτρης Τζανάκης, εμπειρογνώμων πρεσβευτής Σύμβουλος Α΄ του υπουργείου Εξωτερικών, ο οποίος πέθανε πρόσφατα και στον οποίο ο καλλιτέχνης αφιέρωσε την έκθεση στη Πορτογαλία. Στο μεταξύ, η έκθεση «Μαρία Κάλλας – Μήδεια – Αργοναύτες» –που επιμελήθηκαν ο Βίτορ Εσκουδέρο και ο μόνιμος επιμελητής των έργων του Φλώρου, Αριστοτέλης Καραντής και παρουσιάστηκε στη Λισσαβώνα με τη συμβολή του Ινφάντε Μιγκέλ, Δούκα του Βιζέου– είναι η πρώτη από μία σειρά εκθέσεων του καλλιτέχνη που θα φιλοξενηθούν στην πορτογαλική πρωτεύουσα, με επόμενο σταθμό ένα αφιέρωμα στον Ελ Γκρέκο στη Βασιλική των Μαρτύρων. Συγχρόνως, ο Φλώρος εργάζεται πάνω σ' ένα πρότζεκτ, το οποίο προορίζεται για τις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ πρόσφατα διετέλεσε πρόεδρος της επιτροπής σε ρωσικό παιδικό διαγωνισμό ζωγραφικής.

> *«Εμείς ως Ελληνες την τέχνη τη θεωρούμε είδος πολυτελείας, δεν γνωρίζουμε πώς να την "εξαργυρώσουμε"».*

Η νέα γενιά δεν φεύγει από το μυαλό του καλλιτέχνη, ο οποίος διατηρεί το «όνειρό» του για έναν χώρο με εκπαιδευτικό χαρακτήρα που θα στεγάσει τα έργα του. «Στο εξωτερικό υπάρχει ενδιαφέρον, γιατί το βλέπουν ως επένδυση, κάτι που θα τους αποφέρει κάποιο κέρδος. Εδώ υπάρχει καχυποψία, ότι κάτι τέτοιο είναι προς όφελος της δόξας του καλλιτέχνη», σημειώνει.

Οσο για την Κάλλας, η κατά καιρούς θλιμμένη ντίβα αποτελεί ένα είδος «εμμονικής» έμπνευσης για τον Φλώρο. «Εχει να κάνει με την κοινή μας καταγωγή από την Πελοπόννησο. Εχει, όμως, να κάνει και με το εξής: Οταν πρωτοπήγα στη Νέα Υόρκη, βρέθηκα τυχαία στη βιβλιοθήκη της Μετροπόλιταν Οπερα, όπου μια φίλη είχε ζητήσει τα ιδιόχειρα γράμματα της Κάλλας», λέει. «Συγκινήθηκα πολύ διαβάζοντάς τα. Είχε μεγάλη έλλειψη αγάπης στη ζωή της και το διαπιστώνεις παντού αυτό. Σε μένα λειτούργησε συναισθηματικά, σε σχέση με αυτή τη μεγάλη προσωπικότητα και θέλησα, σαν χειρουργός, με "νυστεράκι" την τέχνη μου, να προσπαθήσω να πάω πέρα από την επιφάνεια και να αγγίξω την ψυχή της. Την προσέγγισα "μεταφυσικά", σε μια άλλη διάσταση, μέσα από ψήγματα».

Στην περίπτωση του Φλώρου, τα «ψήγματα» είναι οι «μινιατούρες», κομμάτια αναλώσιμου αλουμινίου από κουτιά αναψυκτικών, που μέσα από μια μοναχική, χρονοβόρο διαδικασία συνθέτουν την ιδιαίτερη τεχνική που ο καλλιτέχνης πατεντάρισε το 2003 – συνδυασμός του εφήμερου και της ανακύκλωσης που χαρακτηρίζουν την εποχή μας. Ανάμεσα στον δημιουργικό ιδιωτικό βίο και τη δημόσια εικόνα του, ο Φλώρος παραμένει «πρεσβευτής» μιας χώρας με ασαφή πολιτιστική στρατηγική.

«Εμείς ως Ελληνες την τέχνη τη θεωρούμε είδος πολυτελείας, δεν γνωρίζουμε πώς να την "εξαργυρώσουμε"».

Στην Ελλάδα η τέχνη αυτοκαταναλώνεται, όμως μόνο κρατικά μπορούμε να τη δούμε ως βιομηχανία πολιτισμού».

ΤΟΖΕ CANAVEIRA

ELENA SMIRNIOTI

Η έκθεση «Μαρία Κάλλας – Μήδεια – Αργοναύτες» (αριστερά) παρουσιάστηκε πρόσφατα στη Λισσαβώνα. Το πλούσιο βιογραφικό του Νίκου Φλώρου περιλαμβάνει ατομικές εκθέσεις σε μουσεία και ιστορικούς χώρους, από τη Μόσχα μέχρι το Τολέδο.

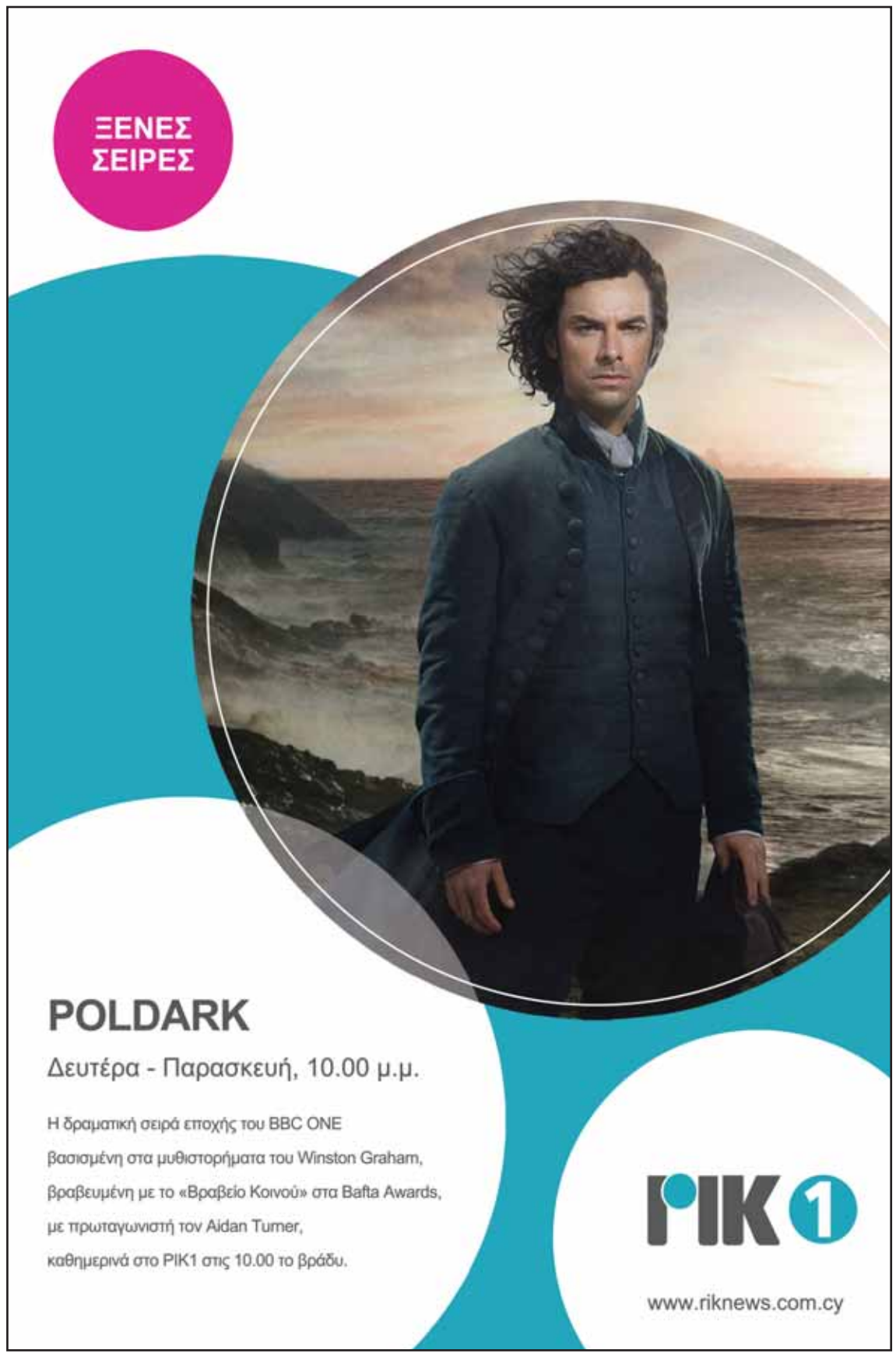

Επιβίωση μόνο μέσα στη σιωπή

Ενα κλασικό θρίλερ που θυμίζει ανάλογες παραγωγές του παρελθόντος

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Στο κορεσμένο εδώ και χρόνια είδος του φιλμ τρόμου, ξεπηδούν από καιρού εις καιρόν μερικές ταινίες οι οποίες καταφέρνουν να ξεχωρίσουν από τον κυκεώνα της επανάληψης με την εφευρετικότητα και τη διαφορετική ματιά τους. Αυτό επιχειρεί να κάνει –και σε κάποιο βαθμό το πετυχαίνει– και το «Ενα ήσυχο μέρος» του σχετικά πρωτάρη στη σκηνοθεσία Τζον Κρασίνσκι, που κυκλοφορεί από αυτή την εβδομάδα στις αίθουσες.

Το «ήσυχο μέρος» είναι εδώ πραγματικό, μιας και η ταινία μάς μεταφέρει σε έναν κόσμο που οι άνθρωποι είναι αναγκασμένοι να ζουν πρακτικά στη σιωπή λόγω της παρουσίας (άγνωστο πώς, από πότε και γιατί) κάποιων μυστηριωδών, θανάσιμων πλασμάτων που κυνηγούν ανιχνεύοντας τους ήχους. Πρωταγωνιστές της ιστορίας είναι τα μέλη μιας οικογένειας, η οποία έχει μάθει να επιβιώνει σε αυτό το μετα-αποκαλυπτικό περιβάλλον, παίρνοντας χίλιες προφυλάξεις. Ακόμα κι αυτές, ωστόσο, συχνά δεν αποδεικνύονται αρκετές...

Το εύρημα της σιωπής λειτουργεί αποτελεσματικά, βοηθώντας στη δημιουργία της ατμόσφαιρας ενός κλασικού θρίλερ αγωνίας. Τα μέλη της οικογένειας, που συνεννοούνται μεταξύ τους στη νοηματική, φέρνουν στον νου τούς σε διαρκή εγρήγορση πρωταγωνιστές του τηλεοπτικού «The Walking Dead».

Η κωφάλαλη κόρη

Ο δικός τους κόσμος μοιάζει ακόμα πιο ερημωμένος (ελάχιστους άλλους ανθρώπους βλέπουμε σε όλη τη διάρκεια του φιλμ), ενώ πατέρας (Τζον Κρασίνσκι) και μητέρα (Εμιλι Μπλαντ), που είναι ανδρόγυνο και στην πραγματική ζωή, θυμίζουν χαρακτήρες από ανάλογες παραγωγές του παρελθόντος. Την παράσταση, ωστόσο, κλέβει η κωφάλαλη κόρη του ζευγαριού (είναι η Μίλισεντ Σίμονς από το «Wonderstruck»), η οποία παίζει και ρόλο καταλύτη στις εξελίξεις.

Γενικώς, το «Ενα ήσυχο μέρος» αντλεί από παντού: αρχικά από τον «Οιωνό» και το «Jurassic Park» – στα όρια της αντιγραφής– αλλά και από το «Alien» και τις διάφορες κινηματογραφικές δυστοπίες. Η πλοκή του παραμένει σφιχτοδεμένη, αν και κάπως προβλέψιμη, με την ένταση να χτίζεται προοδευτικά και χωρίς περισσότερα από τα απαραίτητα κλισέ.

Στο σημερινό περιβάλλον που οι θεατές του σινεμά και της τηλεόρασης πείθονται όλο και λιγότερο από τις ιστορίες του μεταφυσικού, οι δημιουργοί του τρόμου στρέφονται περισσότερο σε πιο «πιστευτές» αφηγήσεις, οι οποίες συχνά εμπεριέχουν και κοινωνικά μηνύματα.

Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί το ευρηματικό «Τρέξε!» του Τζόρνταν Πιλ, ο οποίος τιμήθηκε και με Οσκαρ για το σενάριό του, γεγονός περίπου... μοναδικό ιστορικά για το είδος του τρόμου.

Σε άλλες πάλι περιπτώσεις, το μυστήριο και οι ελλείψεις αντικαθιστούν αποτελεσματικά τις καθαρά μεταφυσικές νόρμες: στο περυσινό «Ερχεται τη νύχτα», η απειλή μένει ως επί το πλείστον αόρατη, ενώ στο σοκαριστικό –αλλά εξαιρετικά εύστοχο– «Raw» του 2016, η σκληρή εικονοποιία γίνεται όχημα της κινηματογραφικής αλληγορίας.

Ο κανόνας της σιωπής είναι απαράβατος για τους κατοίκους του επικίνδυνου μετα-αποκαλυπτικού κόσμου στο «Ενα ήσυχο μέρος».

Ενα ήσυχο μέρος ★★★

ΤΡΟΜΟΥ (2018)
Σκηνοθεσία: Τζον Κρασίνσκι
Ερμηνείες: Τζον Κρασίνσκι, Εμιλι Μπλαντ, Νόα Ζούπε, Μίλισεντ Σίμονς

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Game night» οι δημιουργοί του επιτυχημένου «Αφεντικά για σκότωμα» επιστρέφουν με ακόμα μια κεφάτη κωμωδία, η οποία επιστρατεύει γνήσιο χιούμορ και καλές ερμηνείες. Ο Μαξ (Τζέισον Μπέιτμαν) και η Ανι (Ρέιτσελ Μακ Ανταμς) είναι ένα ζευγάρι που λατρεύει τα επιτραπέζια παιχνίδια. Μια τέτοια βραδιά παιχνιδιού με φίλους, ωστόσο, θα εξελιχθεί τελείως απρόβλεπτα, καθώς ο αδελφός τού Μαξ (Κάιλ Τσάντλερ) θα εμφανιστεί για να τους βάλει όλους σε θανάσιμο κίνδυνο. Οι κωμικές σκηνές μπλέκονται με τις σεκάνς δράσης, σε ένα περιπετειώδες φιλμ που δεν χάνει ευκαιρία να σατιρίσει και τα διάφορα κλισέ του είδους.

Στο «Barbara», ο ηθοποιός, σκηνοθέτης και σεναριογράφος Ματιέ Αμαλρίκ αφηγείται την ιστορία της αινιγματικής Γαλλίδας τραγουδίστριας. Μία ηθοποιός (Ζαν Μπαλιμπάρ) ετοιμάζεται να υποδυθεί την Μπαρμπαρά σε μια επερχόμενη ταινία. Σύντομα, ωστόσο, ο μυστηριώδης χαρακτήρας θα απορροφήσει τόσο εκείνη όσο και τον σκηνοθέτη της.

Στις «Ιστορίες μιας νύχτας» μεταφερόμαστε στη Σόφια της Βουλγαρίας, όπου μία σειρά από οδηγούς ταξί μας ξεναγούν στην καθημερινότητα της πόλης. Το κοινωνικό πορτρέτο που σχηματίζεται μέσα από το σπονδυλωτό φιλμ είναι μια σκληρή καταγραφή της πραγματικότητας μιας χώρας, που επιχειρεί να συγκεράσει τη βαλκανική της ταυτότητα με τις στροφές που απαιτεί η συμμετοχή της στην ενωμένη Ευρώπη. Ο Στέφαν Κομαντάρεφ αποφεύγει τις ωραιοποιήσεις, μιλώντας με μαύρο χιούμορ για «μια κοινωνία γεμάτη αισιοδοξία, καθώς οι ρεαλιστές και οι απαισιόδοξοι την εγκατέλειψαν εδώ και πολύ καιρό».

ΠΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

22.45 Cirque Du Soleil-Alegria

08.00 Και του χρόνου στο σπίτι σου Κυπριώτικο σκετς.
09.00 Πάσχα στο χωριό Κυπριώτικο σκετς.
10.00 Εσπερινός της Αγάπης
11.00 Το αυκόν το ψεύτικον Κυπριώτικο σκετς.
11.40 Η γιορτή του Μουχτάρη Κυπριώτικο σκετς.
12.15 Πάσχα στο χωρκόν - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
13.05 Οι φλαούνες της Μελανής - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
14.00 ArtCafe - (Ε) Πολιτιστική εκπομπή.
15.00 Το αρνίν της Λαμπρής (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
15.45 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Σάββα Πούμπουρα. «Άγιος Αμβρόσιος».
16.30 Έξω οι κλέφτες Κωμωδία, με τους Ορέστη Μακρή, Διονύση Παπαγιανόπουλο, κ.ά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.15 Η Αλίκη στο Ναυτικό Κωμωδία, με τους Αλίκη Βουγιουκλάκη, Δημήτρη Παπαμιχαήλ.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.15 Πασχαλινά Τσουγκρίσματα
22.45 Cirque Du Soleil-Alegria Παράσταση τσίρκου.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.30 Συνέχεια του τσίρκου
00.45 Στη χώρα του Ποτέ (Neverland).
02.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Ε)
03.15 Οι φλαούνες της Μελανής - (Ε)

ΠΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.05 Neverland

07.30 Παιδική ζώνη
α. Χίθκλιφ
β. Ντένις ο τρομερός
γ. Ολίβια
δ. Η μικρή εξερευνήτρια
ε. Μάγια η μέλισσα
στ. Τσάρλι και αριθμοί
ζ. Όλιβερ
η. Ο πεινασμένος Χένρι
θ. Τζάμερς
ι. Μπομπ ο μάστορας
κ. Ο ταχυδρόμος Πατ
λ. Στρουμφάκια
11.00 ΠΟΠ ΚΟΡΝ παίζω και μαθαίνω Παιδικό πρόγραμμα. (Πασχαλινό).
11.40 Στη χώρα του Γιατί Παιδικό πρόγραμμα.
12.15 Παιδική ζώνη - (Ε)
16.10 Το καλοκαίρι της οικογένειας Πλαμ (A Plumm Summer) Οικογενειακή ταινία, με τους Τζεφ Ντάνιελς, Γουίλιαμ Μπόλντουιν.
17.50 The Brit Awards 2017 Μουσικό πρόγραμμα. Ειδικό αφιέρωμα στον George Michael.
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.05 Στη χώρα του Ποτέ (Neverland). Τηλεταινία, περιπέτειας και φαντασίας με τους Ρις Ίφανς Τσιαρλς Ντανς.
22.30 Ευρωπαικά βραβεία Border Breakers 2018
23.30 Βρες τη χρονιά - (Ε) Τηλεοπτικό παιχνίδι.
00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.20 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

TVONE ΤΗΛ.: 22477777

22.05 Miss You Already

07.00 TVONE Kids Παιδική ζώνη.
10.00 Θεία λειτουργία Απευθείας σύνδεση.
11.00 Καθ' ημάς Ανατολή Θρησκευτική κοινωνική εκπομπή.
12.00 Σαν την Κύπρο Ψυχαγωγική εκπομπή. (Πασχαλινό επεισόδιο).
14.00 A Cinderella story: If the shoe fits Ταινία φαντασίας, με τους Σοφία Γκαρσόν, Τζένιφερ Τίλι, κ.ά.
16.00 Money drop - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
17.00 Friends Κωμική σειρά, με τους Τζένιφερ Άνιστον, Κόρτνεϊ Κοξ, κ.ά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Πάρτι στο χωριό - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αλεξία Αναστασίου και τον Στ. Κωνσταντίνου. (Πασχαλινό επεισόδιο).
19.30 Σαν την Κύπρο Ψυχαγωγική εκπομπή.
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.55 Κυπριακή τηλεταινία
22.05 Μου λείπεις ήδη (Miss You Already). Κομεντί, με τους Ντρου Μπάριμορ, Τόνι Κολέτ.
00.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.35 Helmock Grove Σειρά τρόμου.
01.05 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
02.00 Dansing for you - (Ε) Talent show.
05.00 Una Fatsa - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

23.10 Pitch Perfect

06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.30 40 κύματα - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Μιχάλη Μαρίνο, Λίνα Σακκά, κ.ά.
07.20 Για την αγάπη σου - (Ε)
08.40 Mamma mia - (Ε)
09.40 Daddy cool - (Ε)
10.30 La Pasta Pomilώri - (Ε)
12.45 Εκείνες κι εγώ - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Μπέζο, Λουκία Πιστιόλα, κ.ά.
13.30 Κωνσταντίνου και Ελένης - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Χάρη Ρώμα, Ελένη Ράντου, κ.ά.
14.40 Ο πόλεμος των άστρων - (Ε)
16.10 Παρθένα ζωή - (Ε) Αισθηματική σειρά με τους Αποστόλη Τότσικα, Σοφίνα Λαζαράκη, κ.ά.
17.00 Celebrity Game Night - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Θοδωρή Αθερίδη.
18.15 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.30 Νόρμπιτ (Norbit) Ρομαντική κωμωδία, με τους Έντι Μέρφι, Θάντι Νιούτον, κ.ά.
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.20 Η δε γυνή να φοβήται τον άνδρα Κωμική ταινία, με τους Γιώργο Κωνσταντίνου, Μάρω Κοντού, κ.ά.
23.10 Pitch Perfect Αισθηματική κωμωδία.
01.00 40 χρόνια Βασ. Καρράς
04.30 Dr Ρούλης - (Ε)
05.20 Το σόι μου μέσα - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Στην υγειά μας ρε παιδιά

05.20 Οι Αδιάφθοροι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
05.50 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
06.15 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
07.00 Zambezia Παιδική ταινία.
08.20 Γαλάτεια - (Ε) Δραματική σειρά εποχής.
09.40 Happy Traveller Ταξιδιωτική εκπομπή.
10.40 Στην υγειά μας ρε παιδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπ. Παπαδόπουλο.
14.00 Μια τρελή οικογένεια Κωμωδία, με τους Τζένη Καρέζη, Αλέκο Αλεξανδράκη,κ.ά.
16.00 Προορισμός Ευτυχία - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με την Ευτυχία Ανδρέου.
17.20 Παραδοσιακή βραδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Παραδοσιακή βραδιά - (Συνέχεια)
20.15 Τομές στα γεγονότα
21.15 Στην υγειά μας ρε παιδιά Ψυχαγωγική εκπομπή. (Πασχαλινό).
00.20 Κορίτσια για φίλημα Κωμωδία, με τους Κώστα Βουτσά, Ρένα Βλαχοπούλου, κ.ά.
02.00 Το στέκι της παρέας - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Ανδρέα Δημητρόπουλο.
04.00 Μια κουβέντα δρόμος - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Πόλυ Κυριάκου.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Λούης Night Show

06.00 Slam - (Ε)
07.15 Αστέρας Ραχούλας - (Ε) Κωμωδία, με τους Αντώνη Καρυστινό, Παναγιώτα Βλαντή, κ.ά.
08.30 Η κουζίνα της μαμάς-(Ε)
09.30 Κάτι ψήνεται - (Ε)
10.00 Happy Feet 2 Ταινία κινουμένων σχεδίων.
12.30 Οικογενειακές ιστορίες Αυτοτελείς ιστορίες με επίκεντρό τους οικογενειακές υποθέσεις.
13.30 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
14.30 Το σόι σου - (Ε)
15.30 Slam - (Ε)
16.30 Νότα Μία... βραδιάτικα - (Ε) Μουσικό τηλεπαιχνίδι, με τη Σμαράγδα Καρύδη.
17.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
19.30 Το σόι σου, IV Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λοϊζίδου.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Λούης Night Show Σατιρική εκπομπή, με τον Λούη Πατσαλίδη.
23.45 Όσο υπάρχουν τραγούδια - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
01.30 Κόκκινος κύκλος - (Ε) Αστυνομική σειρά.
02.00 Οικογενειακές ιστορίες - (Ε)
02.45 Υπέροχα πλάσματα - (Ε) Κοινωνική σειρά.
03.30 Deal - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.30 Ιωσήφ, ο βασιλιάς των ονείρων
09.00 Harriet the spy
10.55 Tooth fairy Οικογενειακή κωμωδία.
12.50 Τάσος στη μουσική
13.50 Ξένη ταινία
15.30 Ξένη ταινία
17.00 Ξένη ταινία
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Absolute Deception Ταινία δράσης.
02.30 Tootsie

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
09.40 Επιτέλους Σ/Κ Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Ναταλία Γερμανού.
13.40 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.10 Τηλεαγορά
19.30 Ιατρική & Βοτανολογία
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Ξένη ταινία
23.30 Το ταξίδι της ζωής
00.30 Cold Case - Ξένη σειρά.
01.30 Άστρα είναι θα περάσουν
02.15 Rubicon

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Pacman
13.00 Voopa
14.00 Angels Friends
15.00 The Owl
16.00 Rabbids, II
17.00 Dragonball
18.00 Digimon Fusion
19.00 Glitter Force
19.30 Monster High
20.00 Popples
20.30 Rabbids, I
21.00 Sissi The Young Empress
21.30 Horseland
22.00 Dinofroz
22.30 Gormiti
23.00 Denis

MOVIES BEST

19.15 The Making Of A Princess

08.25 Monkey In The Middle
10.00 Mandie And The Secret Tunnel
12.00 Mandie And The Cherokee Treasure
14.00 From The Rough
15.45 Ratchet & Clank
17.30 Rock Dog
19.15 Mary: The Making Of A Princess
21.00 Little Men
22.45 If I Had Wings
00.30 Awaken
02.15 Take Care
04.00 Abroad
05.30 Playing It Cool

GREEK CINEMA

22.00 Κορίτσια για φίλημα

07.25 Ο μάγκας με το τρίκυκλο
09.10 Ο καμαριέρης της μπουζουξούς
10.45 Οι εραστές του ονείρου
12.20 Του κουτρούλη ο γάμος
13.40 Μίνι φούστα και καράτε
15.10 Γαμπρός από το Λονδίνο
16.35 Συμμορία εραστών
18.20 Τρίτη και 13
20.05 Η νεράιδα και το παλικάρι
22.00 Κορίτσια για φίλημα
23.55 Η Αθήνα τη νύχτα

Ιαν Ράνκιν. Ο επιθεωρητής Τζον Ρέμπους ανασκαλεύει ανεξιχνίαστες υποθέσεις, όταν δεν ανησυχεί για τη σκιά στον πνεύμονα που έδειξαν οι εξετάσεις του.

Ο βραβευμένος με το ανώτατο γαλλικό λογοτεχνικό βραβείο, Prix Goncourt, Πιερ Λεμέτρ έχει ένα νέο μυστήριο για τον αστυνόμο Καμίλ Βεροβέν.

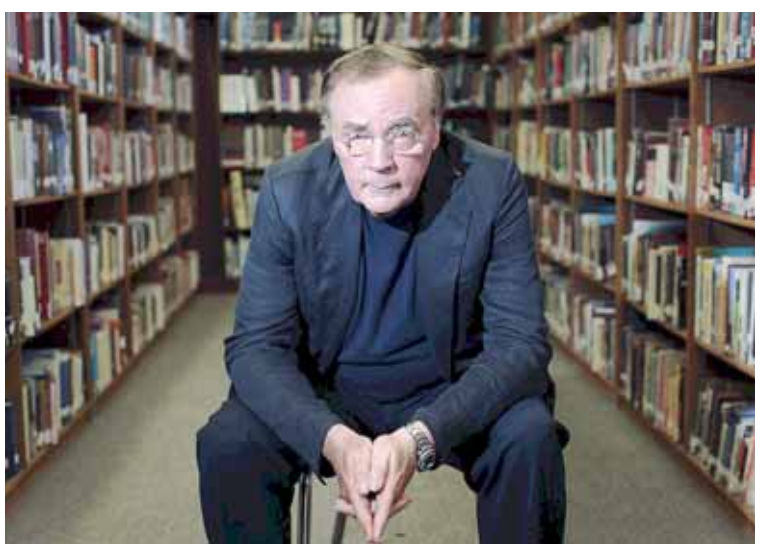

Ο Τζέιμς Πάτερσον είναι κάτοχος του ρεκόρ Γκίνες για τα περισσότερα μπεστ σέλερ στη λίστα των σκληρόδετων των New York Times.

Επιστροφή στον τόπο του εγκλήματος

Εξι δημοφιλείς ντετέκτιβ της αστυνομικής λογοτεχνίας «ζουν» νέες περιπέτειες στις προθήκες των βιβλιοπωλείων

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Η Ελεν Γκρέις, ο Βίλιαμ Βίστιν, ο Τζον Ρέμπους, ο Λούντβιχ Λιχτ, ο Καμίγ Βεροβέν, ο Αλεξ Κρος, έξυπνοι, σκληροί, αποφασισμένοι, ακούραστοι και... χάρτινοι διώκτες του εγκλήματος, με πολλές επιτυχίες στο ενεργητικό τους, ορκισμένους εχθρούς, αλλά και φανατικούς οπαδούς ανάμεσα στους βιβλιόφιλους του πλανήτη. Τις τελευταίες εβδομάδες στις προθήκες των βιβλιοπωλείων, όπου η αστυνομική λογοτεχνία κατέχει περίοπτη θέση, έχουν «επιστρέψει» πολλοί δημοφιλείς ντετέκτιβ, αναλαμβάνοντας δράση σε νέες υποθέσεις. Λαμβάνοντας υπόψη τον διαθέσιμο χώρο, που επιβάλλει περιορισμό στον αριθμό των βιβλίων που μπορούμε να παρουσιάσουμε, επιλέξαμε να ακολουθήσουμε έξι από αυτούς καθώς βαδίζουν στα χνάρια των δολοφόνων.

ΓΙΟΡΝ ΛΙΡ ΧΟΡΣΤ
Αδιέξοδο
μτφρ.: Δέσποινα Παπαγρηγοράκη
εκδ. Διόπτρα, **σελ.** 504

Ο επιθεωρητής Βίλιαμ Βίστιν είναι μάλλον ο πιο συμβατικός, συνηθισμένος, βαρετός ίσως από όλους τους ντετέκτιβ των αστυνομικών μυθιστορημάτων που έπεσαν στα χέρια μου τελευταία. Δεν έχει ψυχολογικά προβλήματα, δεν είναι εξαρτημένος από το αλκοόλ, δεν έχει τραυματικές σεξουαλικές σχέσεις. Προσεγγίζει τη δουλειά του χωρίς δράματα, μεθοδικά και σοβαρά και διατηρεί μια υγιή σχέση με τη δημοσιογράφο κόρη του, Λίνε. Σύντομα θα γίνει παππούς ενός μικρού κοριτσιού, αλλά μέχρι τότε, η καινούργια φίλη της Λίνε θα γίνει η αιτία να φτάσει στα χέρια του ένα περίστροφο που θα τον βοηθήσει να ξετυλίξει ένα μπερδεμένο κουβάρι φόνων φαινομενικά ασύνδετων μεταξύ τους. Ο Νορβηγός Γιορν Λιρ Χορστ εργάστηκε ως αστυνομικός για περίπου μία δεκαετία πριν περάσει στη συγγραφή. Τα βιβλία του έχουν μεταφραστεί σε 26 χώρες και στη συλλογή του έχει αρκετά βραβεία. Η γραφή του είναι μετρημένη, ακριβής, χωρίς υπερβολές και εξάρσεις και γι' αυτό ελκυστική. Η αστυνομική έρευνα είναι σε πρώτο πλάνο, αλλά δεν λείπει ο προβληματισμός για κοινωνικά φαινόμενα της σύγχρονης Νορβηγίας.

ΜΑΘΙΟΥ ΤΖΕΪ ΑΡΛΙΤΖ
Μ' αγαπά, δεν μ' αγαπά
μτφρ.: Ελενα Κατσαΐτη
εκδ. Διόπτρα, **σελ.** 424

Η έβδομη περιπέτεια της σκληροτράχηλης, ασυμβίβαστης επιθεωρήτριας του Σώματος Σοβαρών Εγκλημάτων του Σαουθάμπτον Ελεν Γκρέις. Αφού κατόρθωσε να βγει ζωντανή από το κολαστήριο του Χόλογουεϊ, η Ελεν πρέπει να ξαναβρεί τον εαυτό της και ταυτόχρονα τη δύναμη να σταματήσει τη δολοφονική μανία μιας νεαρής που σκορπίζει τον θάνατο στους δρόμους τους Πόρτσμουθ. Μετά την κλειστοφοβική ατμόσφαιρα του προηγούμενου βιβλίου του Αρλιτζ «Φτου και βγαίνω», στο «Μ' αγαπά, δεν μ' αγαπά» η δράση εκτυλίσσεται στην αγγλική εξοχή, αδιάκοπη, ξέφρενη και αιματηρή.

Η γέφυρα Ερεσουντ, που συνδέει τη Σουηδία με τη Δανία. Εγινε διάσημη από την αστυνομική σειρά «Η γέφυρα», τυπικό δείγμα σύγχρονου σκανδιναβικού νουάρ.

ΙΑΝ ΡΑΝΚΙΝ
Ο διάβολος μόνο ξέρει
μτφρ.: Νάντη Σακκά
εκδ. Μεταίχμιο, **σελ.** 464

Το «κουλτουριάρικο» Εδιμβούργο, η πανέμορφη πρωτεύουσα της Σκωτίας, όταν πέφτει το σκοτάδι αποκαλύπτει ένα πρόσωπο σημαδεμένο από τις λεπίδες του υποκόσμου, διάτρητο από τις σφαίρες των γκάνγκστερ, σκοτεινό σαν το βλέμμα των αφεντικών της νύχτας. Ο επιθεωρητής Τζον Ρέμπους, συνταξιούχος πια, ανασκαλεύει ανεξιχνίαστες υποθέσεις, όταν δεν ανησυχεί για τη σκιά στον πνεύμονα που έδειξαν οι πρόσφατες ακτινογραφίες του. Ομως, ο γερόλυκος Μπιγκ Τζερ Κάφερτι τριγυρίζει ακόμη στα παλιά λημέρια και οι δύο γερόλυκοι δεν θα μπορέσουν να αποφύγουν άλλη μια σύγκρουση.

> *Ο Λεμέτρ στήνει αριστοτεχνικά ένα κυνήγι, που η γάτα δεν είναι πάντα ο κυνηγός και το ποντίκι δεν είναι πάντα η λεία.*

Το ρέκβιεμ του εκτελεστή Κάλουμ Μακλίν

ΜΑΛΚΟΛΜ ΜΑΚΕΪ
Οταν η βία πλησιάζει
μτφρ.: Αλκηστις Τριμπέρη
εκδ. Πόλις, **σελ.** 384

Αν θέλουμε βέβαια να είμαστε πιστοί στην αστυνομική αργκό, ο δολοφόνος είναι αυτός που υποτίθεται ότι επιστρέφει στον τόπο του εγκλήματος. Ο διαβόητος εκτελεστής συμβολαίων θανάτου Κάλουμ Μακλίν, ο ήρωας του Σκωτσέζου συγγραφέα Μάλκολμ Μακέι, προετοιμάζει μεθοδικά την αποχώρησή του από την ενεργό δράση. Πρόκειται για το τελευταίο βιβλίο της «Τριλογίας της Γλασκώβης», που ξεκίνησε με τον «Αναγκαίο θάνατο του Λιούις Γουίντερ» και συνεχίστηκε με το «Πώς ένας εκτελεστής λέει αντίο». Ο Μακέι μεταφέρει στις σελίδες του τη βαριά, «γοτθική», υποβλητική ατμόσφαιρα της Γλασκώβης, αναλύει τους χαρακτήρες του, τους ξεγυμνώνει, καθώς αποκαλύπτει κάθε σκέψη, συναίσθημα, αμφιβολία τους. Ενα εξαιρετικό νουάρ με ισχυρούς ήρωες και γοητευτικό ρυθμό.

ΤΟΜΑΣ ΕΝΓΚΣΤΡΟΜ
Νότια της Κόλασης
μτφρ.: Γρηγόρης Κονδύλης
εκδ. Μεταίχμιο, **σελ.** 438

«Ο Ρον Χάριμαν δεν τηρεί τις υποσχέσεις του. Με εκμεταλλεύτηκε Φέτος, ο Τζον Ρέμπους, ο αναιδής, ξεροκέφαλος και, φυσικά, ικανότατος επιθεωρητής του Ιαν Ράνκιν, κλείνει τα είκοσί του χρόνια. Σε έναν καμβά στον οποίο συναντώνται η πολιτική διαφθορά, το διεθνές οικονομικό έγκλημα, το ξέπλυμα «βρώμικου» χρήματος και η αποφορά του υποκόσμου, ο Ράνκιν υφαίνει ένα περίπλοκο μυστήριο με τη δεξιοτεχνία της πένας και της πείρας του.

και μου ράγισε την καρδιά. Δεν θέλω να ζω πια». Η τελευταία ανάρτηση στο Facebook του 16χρονου Κρίστοφερ Γουαρσίνσκι, λίγο πριν εντοπιστεί νεκρός στο δωμάτιο ενός φτηνού μοτέλ στο Μπέαρ Κρικ της Πενσιλβάνια, δεν αφήνει καμία αμφιβολία. Πρόκειται για αυτοκτονία –με ενδοφλέβια χρήση ηρωίνης– για την οποία ο νεαρός σε αυτό το ιδιότυπο «σημείωμα αυτοκτονίας» κατηγορεί τον υποψήφιο των Δημοκρατικών για το Κογκρέσο, ο οποίος αρνείται οποιαδήποτε σχέση με τον αυτόχειρα. Καλεί τον παλιό γνωστό του και νυν στέλεχος ιδιωτικής εταιρείας ερευνών Τζέι Τι και του αναθέτει να καθαρίσει το όνομά του. Η πρώτη κίνηση του Τζέι Τι είναι να φέρει στις ΗΠΑ από

> *Με ενορχηστρωμένες κινήσεις, που κάποιος έχει υπολογίσει, ο Αλεξ Κρος κινδυνεύει να μετατραπεί σε μαριονέτα-δολοφόνο.*

το Βερολίνο τον πρώην πράκτορα της Στάζι και νυν ανεξάρτητο ερευνητή Λούντβιχ Λιχτ. Το τέταρτο βιβλίο του Σουηδού συγγραφέα Τόμας Ενγκστρομ –και δεύτερο της σειράς με πρωταγωνιστή το Λιχτ– ήταν υποψήφιο για το βραβείο της σουηδικής ακαδημίας αστυνομικής λογοτεχνίας. Συνδυάζει τα στοιχεία της αστυνομικής περιπέτειας και του πολιτικού θρίλερ και η δομή του μοιάζει βγαλμένη από συναρπαστική τηλεοπτική σειρά.

ΠΙΕΡ ΛΕΜΕΤΡ
Ανν
μτφρ.: Κλερ Νεβέ
εκδ. Μίνωας, **σελ.** 424

Ο βραβευμένος με το ανώτατο γαλλικό λογοτεχνικό βραβείο, Prix Goncourt, Πιερ Λεμέτρ έχει ένα νέο μυστήριο για τον αστυνόμο Καμίλ Βεροβέν. Δύο σεσημασμένοι, εξαιρετικά βίαιοι εγκληματίες, λησταεύουν ένα κοσμηματοπωλείο στα Ηλύσια Πεδία. Η Ανν Φορεστιέ, σύντροφος του Βεροβέν και αυτόπτης μάρτυρας, ξυλοκοπείται άγρια, αλλά γλιτώνει τη ζωή της σαν από θαύμα. Η σύλληψη των κακοποιών γίνεται για τον αστυνόμο προσωπική υπόθεση.

Ομως, και οι δύο ληστές είναι αποφασισμένοι να κλείσουν το στόμα της γυναίκας που είδε τα πρόσωπά τους. Ο Λεμέτρ στήνει αριστοτεχνικά ένα κυνήγι, που η γάτα δεν είναι πάντα ο κυνηγός και το ποντίκι δεν είναι πάντα η λεία, που ο «καλός» και ο «κακός» αλλάζουν ρόλους, το δίκαιο και το άδικο δεν είναι αυτονόητα. Τα κεφάλαιά του διαρθρώνονται ακολουθώντας τις ώρες της ημέρας, τονίζοντας ακόμη περισσότερο την αίσθηση ότι λέξη τη λέξη και εξέλιξη την εξέλιξη γίνεται ένας αγώνας ενάντια στον χρόνο. Η γραφή είναι κοφτή, ο ρυθμός γρήγορος και η ατμόσφαιρα ψυχρή, δίνοντας το κατάλληλο φόντο στην καταδίωξη. Το βιβλίο έχει αποσπάσει το βραβείο καλύτερου αστυνομικού μυθιστορήματος CWA International Dagger.

ΤΖΕΪΜΣ ΠΑΤΕΡΣΟΝ
«Προσευχήσου, Αλεξ Κρος»
μτφρ.: Τίνα Μαθιουδάκη
εκδ. BELL, **σελ.** 416

Ισως ο πιο διάσημος ντετέκτιβ όλου του πλανήτη, ο Αλεξ Κρος, σε μία ακόμη περιπέτεια. Πρόκειται, σύμφωνα με το εξώφυλλο του βιβλίου, για «το τελικό παιχνίδι», την τελευταία αναμέτρηση ανάμεσα στον Κρος και στον παρανοϊκό Τιερί Μαλτς, που είναι αποφασισμένος να του στερήσει ό,τι αγαπά στη ζωή του. Με ενορχηστρωμένες κινήσεις, που φαίνεται ότι κάποιος –ή κάποιοι– έχει υπολογίσει πολύ καλά, ο Κρος κινδυνεύει να μετατραπεί σε μαριονέτα-δολοφόνο. Ο Τζέιμς Πάτερσον είναι από τους δημοφιλέστερους και πιο επιτυχημένους συγγραφείς όλων των εποχών, κάτοχος του ρεκόρ Γκίνες για τα περισσότερα μπεστ σέλερ στη λίστα των σκληρόδετων των New York Times, έχει τιμηθεί με το βραβείο Εντγκαρ και οι πωλήσεις των βιβλίων του έχουν ξεπεράσει τα 170 εκατομμύρια παγκοσμίως.

Διαβάστε ακόμη:
- «Αγνοούμενη μέχρι αποδείξεως του εναντίου», Σούζι Στέινερ, εκδ. Μεταίχμιο
- «Οι καιροί των παγετώνων», Φρεντ Βάργκας, εκδ. Πατάκη
- «Η κατάρρευση», Μπι Εϊ Πάρις, εκδ. BELL
- «Το δέρμα», Μο Χάιντερ, εκδ. Διόπτρα
- «Τα μπλουζ του δολοφόνου», Ρέι Σελέστιν, εκδ. Διόπτρα
- «Η ληστεία με το ελικόπτερο», Γιόνας Μπόνιερ, εκδ. Διόπτρα
- «Το τραγούδι της Σειρήνας», Βαλ ΜακΝτέρμιντ, εκδ. Καστανιώτης
- «Ενατος τάφος», Στέφαν Αχνχεμ, εκδ. Διόπτρα
- «Ματωμένη Κυριακή», Νίκι Φρεντς, εκδ. Διόπτρα
- «Η μαριονέτα», Ντάνιελ Κόουλ, εκδ. Μεταίχμιο
- «Η άλλη πλευρά της σιωπής», Φίλιπ Κερ, εκδ. Κέδρος

KATHIMERINI

knews.com.cy

KNOW YOUR NEWS

KNEWS.com.cy

QUALITY JOURNALISM AND BREAKING NEWS
FROM THE NEWSROOM OF KATHIMERINI CYPRUS

ENGLISH LANGUAGE